

Sprawozdanie
Prokuratora Generalnego
z rocznej działalności prokuratury
w 2014 roku

Warszawa, marzec 2015 r.

Wstęp	1
I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury	3
II. Postępowanie przygotowawcze	38
III. Postępowanie sądowe	71
IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw	101
V. Międzynarodowa współpraca prokuratury	108
VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych	148
VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych, propozycje zmian legislacyjnych, wykładnia przepisów	156
VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach	186
IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury	196
X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury	221
XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	245

Wstęp

Sprawozdanie Prokuratora Generalnego z rocznej działalności prokuratury w 2014 r. różni się od podobnych dokumentów sporządzanych w ostatnich latach. Znacznie ograniczono jego objętość, pomijając te informacje, które uznano za zbędne. Raz jeszcze należy jednak przypomnieć, że dane te włączano z powodu oczekiwań formułowanych przez Ministra Sprawiedliwości, przedstawianych w jego stanowiskach do kolejnych sprawozdań.

Wydaje się, że nowa formuła sprawozdania, sprowadzająca się do bardziej syntetycznego ujęcia, nie spowoduje uszczerbku dla jego wartości dokumentacyjnej. Każdy czytelnik poszukujący istotnych wiadomości na temat funkcjonowania prokuratury powinien je bez trudu odnaleźć. Do sprawozdania dołączono liczne zestawienia tabelaryczne stanowiące uzupełnienie informacji przedstawionych w jego treści.

Tworząc sprawozdanie, starano się przedstawić całą złożoność zadań, które w myśl ustawy spoczywają na prokuraturze i prokuratorach. W żadnym razie nie można ich ograniczać, jak czasem się to czyni, wyłącznie do prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych, choć rola prokuratora jako organu odpowiedzialnego za prawidłowość postępowania przygotowawczego pozostaje niezmienna. W ubiegłym roku do wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło łącznie 1 048 111 spraw. Ta liczba obrazuje, jak wielki jest nakład pracy prokuratorów związany z tymi obowiązkami. Cieszy wyraźnie zauważalny w ostatnich latach trend spadkowy liczby tego rodzaju spraw, wskazujący na malejące z roku na rok zagrożenie przestępczością. Równie budujące jest wyraźne zmniejszenie liczby postępowań przygotowawczych zakończonych umorzeniem wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa. Satysfakcją napawają też ogólnie dobre wyniki pracy prokuratorów, w tym również te, które wprawdzie uległy nieznacznemu pogorszeniu w zestawieniu z rokiem poprzednim, lecz pozostały zadowolające.

Należy jednak zauważyć, że już w przyszłym roku nie będzie możliwości dokonania łatwych porównań osiągnięć prokuratury w poszczególnych latach. Od lipca 2015 r. zacznie bowiem obowiązywać nowy model procedury karnej, wprowadzony ustawą z 27 września 2013 r. Spowoduje on istotne zwiększenie obowiązków prokuratorów w postępowaniu jurysdykcyjnym, przy niemal niezmiennym, a niekiedy powiększonym zakresie powinności prokuratorów w postępowaniu przygotowawczym. Twórcy reformy założyli, że pod rządami znowelizowanej ustawy procesowej znacząco wzrośnie odsetek spraw kończących się uniewinnieniem. Warto więc zauważyć, że obecnie uniewinnienia są w praktyce sądowej rzadkością. Mniej niż co pięćdziesiąty oskarżony zostaje przez sąd uwolniony od winy

(dokładnie 1,94% wszystkich osadzonych). Wyjątkowo rzadkie są przypadki wyroków uniewinniających tych oskarżonych, wobec których stosowano tymczasowe aresztowanie w dacie skierowania przeciwko nim aktów oskarżenia. W roku 2014 taka sytuacja miała miejsce w odniesieniu do 72 osób, podczas gdy z udziałem prokuratora osądzono łącznie 365 132 osoby.

Wspomniana nowelizacja procedury karnej to niejedyne wyzwanie stojące przed prokuratorami w obecnym roku. Równocześnie bowiem, ustawa z 20 lutego 2015 r. w znaczący sposób zmieniła prawo karne procesowe i materialne, a zwłaszcza regulacje dotyczące kar. Nadto od 14 stycznia 2015 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2014 r. poz. 1218 ze zm.), które zastąpiło poprzednie rozporządzenie z 24 marca 2010 r. Ustalając odmiennie niż dotychczas właściwość rzeczową prokuratur apelacyjnych i okręgowych, rozporządzenie spowodowało przeniesienie licznych spraw na te szczeble organizacyjne. Wprowadzono też, poza wyjątkami, obowiązek wykonywania przez każdego prokuratora czynności oskarżyciela publicznego, prowadzenia lub nadzorowania postępowań przygotowawczych bądź wytaczania lub udziału w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych.

Wszystkie te zmiany wymuszają inne niż dotychczas funkcjonowanie prokuratury. Ich efekty można będzie ocenić dopiero z perspektywy czasu. Wysoki poziom umiejętności zawodowych przeważającej większości kadry prokuratorskiej pozwala jednak z ufnością oczekiwać, że prokuratorzy podołają wszystkim obowiązkom, które wynikają z nowych regulacji.

I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury

Sytuacja kadrowa prokuratury w 2014 roku

W roku 2014 prokuratura funkcjonowała w następującej strukturze organizacyjnej:

- I. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury
 - 1. Prokuratura Generalna
 - 2. 11 prokuratur apelacyjnych
 - 3. 45 prokuratur okręgowych z 2 ośrodkami zamiejscowymi
 - 4. 357 prokuratur rejonowych z 5 ośrodkami zamiejscowymi
- II. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury
 - 1. Naczelna Prokuratura Wojskowa
 - 2. 2 wojskowe prokuratury okręgowe
 - 3. 8 wojskowych prokuratur garnizonowych
- III. W strukturze Instytutu Pamięi Narodowej prokuratorzy pełnią obowiązki służbowe w ramach pionu śledczego - Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i oddziałowych komisji oraz w ramach pionu lustracyjnego - Biura Lustracyjnego i oddziałowych biur lustracyjnych.

I. Sytuacja kadrowa w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Limit etatów orzecznich w prokuraturach wynosił łącznie **6 553** w tym:

- 91 etatów w Prokuraturze Generalnej,
- 379 etatów w prokuraturach apelacyjnych,
- 1 598 etatów w prokuraturach okręgowych,
- 4 076 etatów w prokuraturach rejonowych,
- 409 etatów asesorskich (łącznie z rezerwą dla KSSiP).

Obsada etatowa – **6 216** osób, w tym:

- 5 877 prokuratorów,
- 339 asesorów,

w tym:

- 1. Prokuratura Generalna – **88** prokuratorów:
 - 68 prokuratorów, w tym 67 prokuratorów Prokuratury Generalnej i Prokurator Generalny,

- 20 prokuratorów delegowanych z jednostek niższego szczebla pozostających na etatach Prokuratury Generalnej, (w tym 11 prokuratorów prokuratury apelacyjnej i 9 prokuratorów prokuratury okręgowej),

2. Prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe – **6 128** osób, w tym:

- 360 prokuratorów prokuratury apelacyjnej,
- 1 524 prokuratorów prokuratury okręgowej,
- 3 905 prokuratorów prokuratury rejonowej,
- 339 asesorów.

W porównaniu z rokiem 2013 dalszemu zmniejszeniu uległ limit etatów orzecznich na szczeblu apelacyjnym i okręgowym, a zwiększeniu limit etatów orzecznich na szczeblu rejonowym, co obrazuje załączona tabela nr 1 (załącznik do sprawozdania).

W 2014 roku kierownictwo Prokuratury Generalnej kontynuowało dotychczasową politykę kadrowo-etatyzacyjną.

Nadal dążono do realizacji modelu, w którym prokurator danej jednostki pełnił służbę zgodnie z miejscem powołania, co przekładało się na stopniowe zmniejszanie liczby delegacji służbowych, ograniczanych do niezbędnego minimum. Na koniec 2013 roku delegowanych było 461 prokuratorów, natomiast na dzień 31 grudnia 2014 roku 399 osób (tabela nr 2 – załącznik do sprawozdania).

Kształtowano w oparciu o jednolite zasady właściwą strukturę stanowiskową jako jedno z pomocniczych narzędzi etatyzacyjnych dla oceny zasadności decyzji podejmowanych w obszarze zmian limitów etatów. Struktura ta, będąca odzwierciedleniem, adekwatnie do wykonywanych zadań, proporcji stanowisk prokuratorów konkretnych szczebli względem siebie w obrębie okręgu apelacyjnego, zakłada, że najliczniej powinna być reprezentowana grupa orzeczników w prokuraturach rejonowych okręgu, mniejszą grupę powinni stanowić prokuratorzy prokuratury okręgowej, natomiast najmniejszą – prokuratorzy prokuratury apelacyjnej.

Przykład: Struktura stanowiskowa w apelacji katowickiej wg stanu na dzień 31.12.2014 roku.

Liczba stanowisk PPA – **44**

Liczba stanowisk PPO

- Bielsko–Biała – 22
- Częstochowa – 30
- Gliwice – 47
- Katowice – 77

Łączna liczba PPO – **176**

Liczba stanowisk PPR+ asesorzy

- okręg bielsko-bialski – 63
- okręg częstochowski – 86
- okręg gliwicki – 174
- okręg katowicki – 274

Łączna liczba PPR + asesorzy – **597**

PPA do PPO 44 do 176 = 1 : 4,00

PPA do PPR 44 do 597 = 1 : 13,57 (najwyższy w kraju)

PPO do PPR 176 do 597 = 1 : 3,39 (najwyższy w kraju)

PPA+PPO do PPR 220 do 597 = 1 : 2,71 (najwyższy w kraju)

Proporcje PPO do PPR + asesorzy

- okręg bielski – 22 do 63 = 1 : 2,86
- okręg częstochowski – 30 do 86 = 1 : 2,87
- okręg gliwicki – 47 do 174 = 1 : 3,70 (najwyższy w kraju)
- okręg katowicki – 77 do 274 = 1 : 3,56

W ciągu ostatnich lat struktura stanowiskowa uległa znacznej poprawie tzn. uzyskano stan, w którym w całym kraju istnieją w miarę jednakowe proporcje pomiędzy stanowiskami prokuratora prokuratury rejonowej, okręgowej i apelacyjnej (tabele nr 3 i nr 4).

W ramach podejmowanych działań uwzględniano mające nastąpić w 2015 roku zmiany w strukturze organizacyjnej i właściwości rzeczowej powszechnych jednostek prokuratury oraz zmianę modelu procesu karnego.

Choć, jak podniesiono wyżej, jednym z priorytetów polityki kadrowej było przenoszenie wakujących stanowisk prokuratorskich do prokuratur rejonowych, musiano również uwzględnić planowane poszerzenie właściwości prokuratur apelacyjnych i okręgowych, wynikające z przygotowania najpierw projektu ustawy *Prawo o prokuraturze*, a następnie z wydaniem przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia z dnia 11 września 2014 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*. Stąd w roku 2014 uwzględniano potrzeby kadrowe usytuowanych na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych wydziałów o charakterze śledczym i zajmujących się postępowaniem sądowym. Biorąc pod uwagę prognozy znacznego wzrostu wpływu spraw do tych prokuratur, pozostawiano zwolnione stanowiska prokuratorskie we wskazanych wydziałach (tabela nr 5 i nr 6). Należy przy tym nadmienić, że nadal utrzymywała się tendencja

do ograniczania liczby prokuratorów wykonujących czynności z zakresu nadzoru służbowego i instancyjnego. Obowiązki związane z nadzorem nad postępowaniem przygotowawczym sprawowało łącznie 15,4% kadry zatrudnionej na tych szczeblach prokuratury, tj. 275 osób, co stanowi 5,3% wszystkich osób (bez ścisłego kierownictwa) faktycznie zatrudnionych na stanowiskach orzeczniczych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury szczebla rejonowego, okręgowego i apelacyjnego (na dzień 31.12.2014 r. – 5 173 osoby). Rozwiązania nowego Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, które weszły w życie 14 stycznia 2015 roku, z pewnością spowodują konieczność zmian również na tym odcinku pracy prokuratorskiej.

Rok 2014 był też rokiem, w którym po raz pierwszy zakończyła się kadencja prokuratorów powołanych do pełnienia funkcji prokuratora rejonowego i zastępcy prokuratora rejonowego w trybie art. 13b ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 roku, Nr 270, poz. 1599, ze zm.). Prokuratorzy rejonowi na drugą kadencję zostali powołani w ogólnej liczbie 123, w okręgach apelacji białostockiej, katowickiej, krakowskiej i poznańskiej, gdyż tylko w tych apelacjach mijała ustawowo określona 4-letnia kadencja. Należy zauważyć, że o ile w roku 2010 wśród 123 osób powołanych do pełnienia omawianej funkcji 47 prokuratorów było delegowanych z prokuratur okręgowych, o tyle w roku 2014 delegowano ich tylko 3 na taką samą liczbę powołań. Podobna tendencja wystąpiła także przy powoływaniu prokuratorów do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego. Zgodnie z harmonogramem wyznaczonym terminem końca I kadencji, powołania takie miały miejsce tylko w okręgu apelacji krakowskiej. Na 38 prokuratorów powołanych do pełnienia wskazanej funkcji żaden nie zajmuje stanowiska prokuratora prokuratury okręgowej. W I kadencji takie stanowisko piastowało 2 prokuratorów (tabele nr 7 i nr 8). Jednostki, z których odwoływani byli prokuratorzy prokuratur okręgowych kończący sprawowanie funkcji prokuratora rejonowego bądź zastępcy prokuratora rejonowego, były wzmocniane etatowo, jeżeli takie działanie etatyzacyjne było uzasadnione obciążeniem pracą występującym w danej prokuraturze.

W 2014 roku, w celu umożliwienia Ministrowi Sprawiedliwości realizacji uprawnienia określonego w art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1230), tj. przedstawienia egzaminowanemu aplikantowi aplikacji prokuratorskiej propozycji pracy na stanowisku asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, przygotowano kolejną pulę 47 wolnych stanowisk asesorskich, blokując odpowiednio wcześniej ich obsadzanie.

W tym miejscu należy zauważyć, że Prokurator Generalny corocznie, po szczegółowej i wieloaspektowej analizie potrzeb kadrowych, przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości informację o niezbędnym limicie miejsc na aplikacji prokuratorskiej, pozwalającym zachować płynność funkcjonowania prokuratury przy uwzględnieniu naturalnej fluktuacji kadry. Niestety, od trzech lat limit ten jest zmniejszany przez Ministerstwo Sprawiedliwości o połowę. Z tego też powodu zaczynają pojawiać się sytuacje, w których z braku zgłoszeń uprawnionych – zgodnie z ustawą o prokuraturze – kandydatów, w tym asesorów spełniających warunki formalne do uczestnictwa w procedurach konkursowych na wolne stanowiska prokuratorskie, należy ponownie obwieszczać wolne stanowiska prokuratorskie. Oprócz wakatów na stanowiskach prokuratorskich, zmniejszenie limitów przyjęć na aplikację prokuratorską w stosunku do przedstawianego zapotrzebowania, powoduje lawinowo wzrastającą liczbę wolnych stanowisk asesorskich (tabele nr 9 i nr 10). Nasuwa się zatem wniosek, że kadra orzecznicza będzie zmniejszała się w wyniku odejścia z zawodu, przechodzenia w stan spoczynku lub też braku obsady etatów asesorskich wskutek niepełnego obsadzenia pojawiających się wakatów, co przy zmienionym modelu funkcjonowania prokuratury charakteryzującym się wzrostem obowiązków służbowych prokuratorów, może prowadzić do poważnych problemów w zakresie efektywności pracy całej prokuratury. W latach 2012–2014 kadra prokuratorska (bez zwolnień asesorów) została uszczuplona o 427 osób (tabela nr 11). Na dzień 31 grudnia 2014 r. w całym kraju nieobsadzonych stanowisk prokuratorskich i asesorskich było 337 (tabela nr 12).

W 2014 roku Prokurator Generalny rozpoznał łącznie 244 wnioski dotyczące zwolnionych stanowisk prokuratorskich. Decyzje podjęte w tym zakresie ilustruje tabela nr 13.

Ogółem Prokurator Generalny obwieścił w 2014 roku 220 stanowisk prokuratorskich. Ich szczegółowy podział przedstawia tabela nr 14 oraz wykresy nr 1 i nr 2.

W 2014 roku Prokurator Generalny powołał na stanowisko prokuratora w powszechnych i wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury 175 kandydatów (tabela nr 15). Czas trwania procedury powoływania od obwieszczenia stanowiska do daty powołania, został przedstawiony w tabeli nr 16. Nie uwzględniono 6 wniosków Krajowej Rady Prokuratury o powołanie na stanowisko prokuratora. Rozkład tych wniosków na poszczególne szczeble prokuratury wraz z uzasadnieniem ilustruje tabela nr 17. Mianowano 74 asesorów (tabela nr 18). Odmówiono mianowania w 7 przypadkach (tabela nr 19).

Aktywność Prokuratora Generalnego w zakresie powoływania prokuratorów do pełnienia funkcji w trybie art. 13 d ust. 1 i 3 i art. 74 ust. 1 ustawy o prokuraturze oraz art. 19 ust. 5 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej ilustruje tabela nr 20. Tabela nr 21 przedstawia

natomiast liczbę prokuratorów powołanych w 2014 roku do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora okręgowego, prokuratora rejonowego i zastępcy prokuratora rejonowego.

W 2014 roku Prokuratura Generalna realizowała również zadania z zakresu spraw dotyczących stanu spoczynku prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Prowadzono sprawy osobowe prokuratorów w stanie spoczynku oraz członków ich rodzin pobierających uposażenie rodzinne ze środków Prokuratury Generalnej.

W 2014 roku odnotowano ogółem wpływ 447 spraw. W stan spoczynku zostało przeniesionych 129 prokuratorów, w tym 75 osób decyzją Prokuratora Generalnego, natomiast 54 osoby uchwałą Krajowej Rady Prokuratury.

Prokurator Generalny w ramach uprawnienia do podejmowania decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody bądź odmowy zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po osiągnięciu określonego wskazanego ustawą wieku, na 12 złożonych w 2014 roku przez zainteresowanych prokuratorów wniosków wyraził zgodę w 5 przypadkach, wówczas gdy wiedza i doświadczenie tych prokuratorów były niezbędne do właściwego realizowania zadań przez jednostkę, w której pełnią służbę.

Monitorowano również, w zakresie posiadanych kompetencji, rozmieszczenie kadry administracyjnej. Na tej płaszczyźnie kompetencje Prokuratora Generalnego są bardzo wąsko zakreślone. Brak jest – w świetle obowiązujących norm prawnych – instrumentów pozwalających na centralne kierowanie tym segmentem etatyzacji. Prokurator Generalny jest podmiotem zatrudniającym kadrę administracyjną, ale tylko w Prokuraturze Generalnej. W pozostałym zakresie jego rola jest ograniczona do przedstawienia diagnozy ogólnokrajowej, wskazywania kierunku ewentualnych zmian mogących poprawić obecną sytuację i wpłynąć na efektywniejszą pracę prokuratorów oraz promowania nowych metod zarządzania, w tym stworzenia warunków umożliwiających ich wprowadzenie. Jednym z narzędzi mających już wpływ na ujednoczenie kryteriów etatyzacyjnych w tej grupie zawodowej są podawane do ogólnej wiadomości kierownikom jednostek organizacyjnych średnie krajowe wskaźniki proporcji zatrudnienia (wymiar etatu administracyjnego przypadający na jeden etat orzeczniczy we wszystkich grupach zawodowych tworzących kadrę administracyjną) opracowywane i uaktualniane, w cyklu kwartalnym, przez służby etatyzacyjne Prokuratury Generalnej (tabele nr 22, nr 23 i nr 24). Obecnie również w tej grupie zawodowej występują wolne etaty (133,99), przy czym zaniepokojenie budzi tylko brak możliwości obsady etatów asystentów prokuratora, wynikający z braku kandydatów spełniających wymagania formalne. Na 253 etaty asystenckie wolnych pozostaje 74,2 etatu. Powodem takiego stanu rzeczy są wysokie wymagania stawiane przed kandydatami, a w szczególności wymóg ukończenia aplikacji prokuratorowskiej lub ogólnej

w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Prokuratura już niejednokrotnie zwracała uwagę, iż jest to próg ograniczający możliwości naboru i należy go zmienić, tym bardziej iż podobne ograniczenie w odniesieniu do kandydatów na asystentów sędziów zostało usunięte. W 2014 roku Ministerstwo Sprawiedliwości prowadziło prace legislacyjne zmierzające do zmiany powyższego uregulowania. Ich zakończenie jest oczekiwane w 2015 roku.

II. Sytuacja kadrowa wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2014 r.

Stan etatowy i obsadę faktyczną wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia tabela nr 25, natomiast liczbę pracowników stanowiących urzędniczą i pozaurzędniczą obsługę prokuratora zamieszczono w tabeli nr 26.

Należy zauważyć, że w działalności kadrowo – etatowej wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury nie funkcjonuje odrębne pojęcie limitu etatów.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada tzw. etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej. Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały, działy) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny).

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP, na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupelnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Przed skierowaniem wniosku do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia zwolnionego lub utworzonego stanowiska każdorazowo dokonywano analizy skali obciążenia pracą poszczególnych prokuratur, których dane obwieszczenie dotyczyło.

Na koniec 2014 roku w strukturze prokuratury wojskowej pozostawało 46 stanowisk funkcyjnych, przy 63 w dniu 31 grudnia 2013 roku (tabela nr 27).

Struktura delegacji służbowych w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2014 roku kształtowała się jak wykazano poniżej:

- na delegacji pozostawało łącznie 36 prokuratorów:
 - z Naczelnej Prokuratury Wojskowej do wojskowej prokuratury okręgowej – 1, do wojskowej prokuratury garnizonowej – 1,
 - z wojskowych prokuratur okręgowych do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 5, natomiast do powszechnych prokuratur okręgowych – 4,

- z wojskowych prokuratur garnizonowych do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 2, do wojskowych prokuratur okręgowych – 5, do wojskowych prokuratur garnizonowych – 5, do powszechnych prokuratur rejonowych – 12,
- z powszechnej jednostki prokuratury do wojskowej prokuratury okręgowej delegowany był 1 prokurator.

III. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – sytuacja kadrowa na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

Stan kadry orzeczniczej i administracyjnej w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na dzień 31.12.2014r. obrazuje tabela nr 28.

Sytuacja finansowa prokuratury w 2014 roku

Wprowadzenie

Budżet państwa

Plan finansowy dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* zgodnie z ustawą budżetową z dnia 24 stycznia 2014 r.¹ wynosił:

- **dochody** – **17 842 tys. zł**
- **wydatki** – **1 864 434 tys. zł**

W trakcie realizacji budżetu plan wydatków budżetowych został zwiększony o dodatkowe środki finansowe w kwocie 18 959 tys. zł, z uwagi na środki uzyskane z:

- **rezerw celowych w kwocie 9 988 tys. zł**
- **rezerw ogólnych w kwocie 8 971 tys. zł**

Zgodnie z powyższym plan finansowy dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* na dzień 31.12.2014 r. przedstawiał się następująco:

- **dochody** – **17 842 tys. zł**
- **wydatki** – **1 883 393 tys. zł**

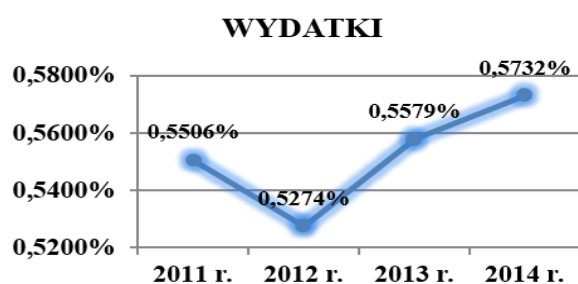
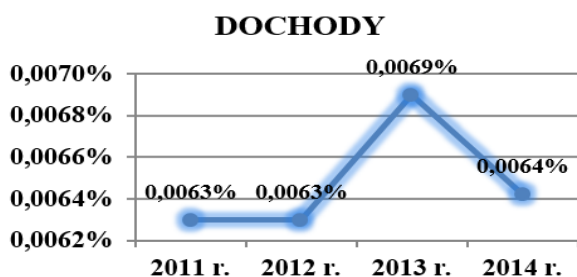
Plan ten w części 88 realizowały, jako dysponenci środków budżetu państwa, następujące jednostki organizacyjne:

- Prokuratura Generalna
- 11 Prokuratur Apelacyjnych
- 45 Prokuratur Okręgowych

W strukturze dochodów i wydatków budżetu państwa na 2014 rok kwoty określone ustawą budżetową dla części 88 stanowiły nieznaczące wielkości, i wynosiły:

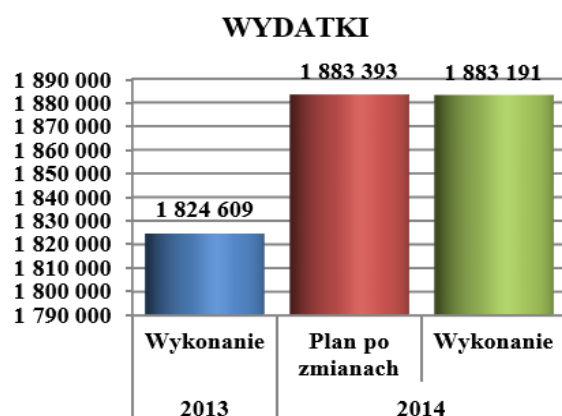
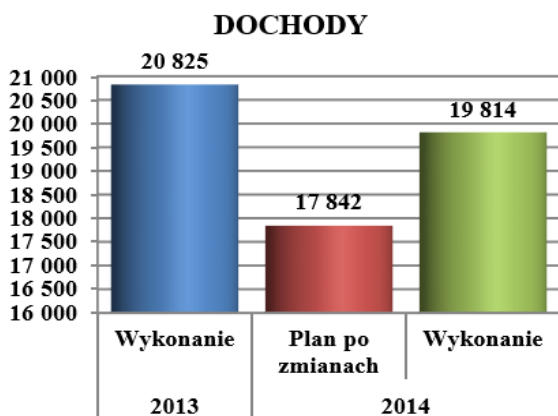
- udział dochodów części 88 w dochodach budżetu państwa wynosił **0,0064%** (w 2013 r. 0,0069%, w 2012 r. 0,0063%, 2011 r. 0,0063%, 2010 r. 0,0085%),
- udział wydatków części 88 w wydatkach budżetu państwa wynosił **0,5732%** (w 2013 r. 0,5579%, w 2012 r. 0,5274%, 2011 r. 0,5506%, 2010 r. 0,5541%).

¹ Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. - (Dz. U. z 2014 r., poz. 162)

Realizację podstawowych wielkości budżetu Prokuratury w 2014 r. w porównaniu do 2013 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2013	2014		4-3	4:3	4:2	
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie			Nominalnie	Realnie
	tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY	20 825	17 842	19 814	1 972	111,05	95,15	95,15
WYDATKI	1 824 609	1 883 393	1 883 191	-202	99,99	103,21	103,21

W 2014 r. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury zrealizowały dochody budżetu państwa o 11,05% powyżej planu, co przekłada się na dodatkową kwotę wynoszącą 1 972 tys. zł. Natomiast wydatki budżetu państwa wykonane zostały w wysokości 1 883 191 tys. zł, tj. 99,99% planu wydatków i były niższe o 202 tys. zł w stosunku do kwoty planu po zmianach.

Budżet środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich zaplanowane w ustawie budżetowej z dnia 24 stycznia 2014 r. dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* wynosiły 1 947 tys. zł.

Plan finansowy budżetu środków europejskich został zwiększony o dodatkowe środki finansowe w kwocie 17 542 tys. zł pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich. Ostatecznie plan na koniec roku 2014 wyniósł **19 489 tys. zł.**

Przedmiotowe środki przeznaczone były na realizację projektów w ramach:

- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013.

Szczegółowa realizacja budżetu państwa

Dochody budżetowe

Jednostki prokuratury obowiązane są do ustalania i pobierania dochodów budżetowych w zakresie i na zasadach określonych w przepisach dotyczących finansów publicznych. Szczegółowa procedura ustalania wysokości dochodów nie jest uregulowana żadnymi przepisami, jednak w praktyce planowanie dochodów budżetowych na 2014 r. przez jednostki prokuratury odbywała się poprzez:

- analizę planowanych dochodów do osiągnięcia w roku 2013 r. oraz zrealizowanych dochodów w roku 2012,
- analizę wpływu wielkości makroekonomicznych na osiąganie planowanych wielkości dochodów budżetowych,
- ogólną analizę związaną z funkcjonowaniem jednostki oraz możliwość pozyskania odpowiednich wielkości dochodów budżetowych.

Planując wielkość dochodów budżetowych na 2014 r., jednostki prokuratury kierowały się też zasadą ostrożności planowania, która miała na celu uniknięcie sytuacji niskiego stopnia realizacji w konkretnych pozycjach budżetowych planu dochodów. Należy też mieć na względzie, iż planowane dochody budżetowe stanowią jedynie prognozę ich wielkości.

Określone w ustawie budżetowej dochody na kwotę 17 842 tys. zł dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* zostały zrealizowane w wysokości 19 814 tys. zł. Wykonanie było wyższe od planowanego o 11,05%.

Wielkość zrealizowanych dochodów budżetowych oraz ich strukturę w latach 2013 – 2014 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Paragraf	Wyszczególnienie	2013	2014		6:4	6:5	Struktura dochodów 2013 r.	Struktura dochodów 2014 r.
			Wykonanie	Ustawa	Wykonanie				
			tys. zł			%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem CZĘŚĆ 88			20 825	17 842	19 814	95,15	111,05	100,00%	100,00%
1	0570	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	44	2	38	86,36	1 900,00	0,21%	0,19%
2	0580	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	477	1	179	37,53	17 900,00	2,29%	0,90%
3	0690	Wpływy z różnych opłat	804	758	747	92,91	98,55	3,86%	3,77%
4	0700	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	15 417	13 804	13 748	89,17	99,59	74,03%	69,39%
5	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze	478	439	493	103,14	112,30	2,30%	2,49%
6	0830	Wpływy z usług	91	84	71	78,02	84,52	0,44%	0,36%
7	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	140	19	128	91,43	673,68	0,67%	0,65%
8	0920	Pozostałe odsetki	2 318	2 262	2 114	91,20	93,46	11,13%	10,67%
9	0970	Wpływy z różnych dochodów	1 056	473	2 296	217,42	485,41	5,07%	11,59%

W strukturze dochodów w 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, najistotniejsze znaczenie miały dochody z tytułu spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (§ 0700), które zrealizowano w wysokości 13 748 tys. zł, co stanowiło 69,39% (w 2013 r. 74,03%) ogółu wykonanych dochodów. Wpływy z różnych dochodów (§ 0970) zrealizowano w wysokości 2 296 tys. zł, co stanowiło 11,59% (w 2013 r. 5,07%) ogółu dochodów (głównie wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych, korekty faktur, zwroty Polskiej Grupy Pocztovej, nieplanowane odszkodowania i zwroty z ubezpieczenia za utracone lub uszkodzone mienie). Dochody z tytułu pozostałych odsetek (§ 0920), w tym odsetki od pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zrealizowano w wysokości 2 114 tys. zł, co stanowiło 10,67%

(w 2013 r. 11,13%) wykonanych dochodów. Wpływy z różnych opłat (§ 0690), zrealizowane w wysokości 747 tys. zł, to wpłaty z tytułu opłat pobieranych za wydanie kserokopii dokumentów z akt spraw. W 2014 r. wyniosły 3,77% zrealizowanych dochodów (w 2013 r. 3,86%).

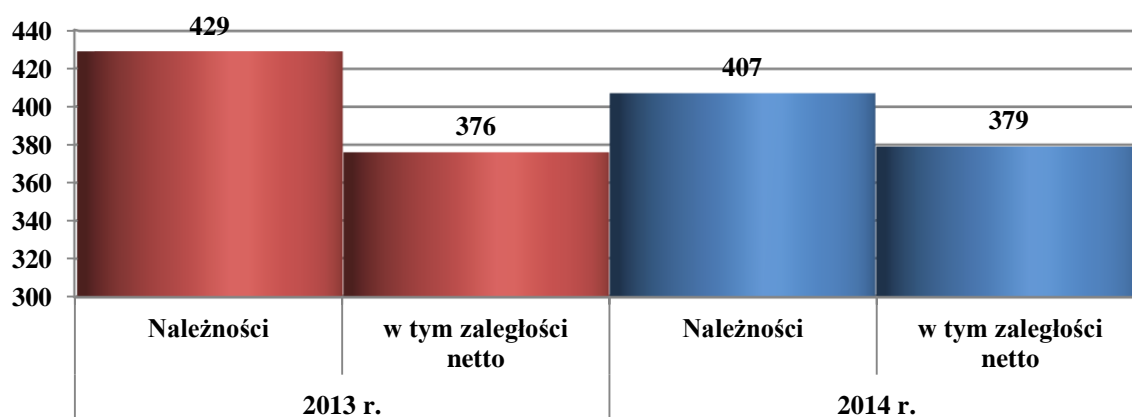
Strukturę zrealizowanych dochodów w 2014 r., dochody zrealizowane i ich procentowe wykonanie w poszczególnych jednostkach prokuratury przedstawiono w tabeli oraz na wykresach zamieszczonych w załączniku.

Należności z tytułu dochodów budżetowych

Na koniec 2014 r. wystąpiły należności z tytułu dochodów budżetowych na kwotę 407 tys. zł, co stanowiło 94,87% należności w stosunku do 2013 r. (spadek o 22 tys. zł). W ramach tych należności zaległości netto na koniec 2014 r. wyniosły 379 tys. zł, co stanowiło 100,80% zaległości netto w stosunku do 2013 r. (wzrost o 3 tys. zł). Należy zaznaczyć, że w ogólnej kwocie należności z tytułu dochodów budżetowych 93,12% stanowią należności netto, czyli należności o utrudnionym stopniu ściągальności, co do których w dużej mierze wyczerpano drogę windykacji (w 2013 r. stosunek ten wynosił 87,65%).

Kształtowanie się należności, w tym zaległości netto w całej części 88 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Lp.	Wyszczególnienie	2013		2014		5-3	6-4	5:3	6:4	4:3	6:5
		Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto						
		tys. zł									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ogółem część 88	429	376	407	379	-22	3	94,87	100,80	87,65	93,12

Strukturę należności oraz wskaźniki udziału zaległości netto w zależności od terminów ich spłaty przedstawiono w tabeli zamieszczonej w załączniku.

Wydatki budżetowe

Ustawa budżetowa

Zgodnie ustawą budżetową na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz.162) plan wydatków budżetowych dla części 88 budżetu państwa *Powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury* na 2014 r. został określony w wysokości **1 864 434 tys. zł** i był wyższy od planu wg ustawy budżetowej na 2013 r. (1 821 687 tys. zł) o 42 747 tys. zł, tj. o 2,35 %.

Na kwotę 1 864 434 tys. zł składały się planowane wydatki w:

1. **Dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne:**
 - Rozdziale 75302 – Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne – w wysokości **215 825 tys. zł**,
2. **Dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości:**
 - Rozdziale 75505 – Jednostki powszechnie prokuratury – w wysokości **1 648 609 tys. zł**.

Plan finansowy wydatków budżetowych wg ustawy budżetowej przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Ustawa budżetowa	Różnica	Wskaźnik
		2013 r.	2014 r.	(4-3)	(4/3)
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem w części 88		1 821 687	1 864 434	42 747	102,35
1	Rozdział 75302 <i>Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne</i>	203 931	215 825	11 894	105,83
2	Rozdział 75505 <i>Jednostki powszechnie prokuratury</i>	1 617 756	1 648 609	30 853	101,91

Na wzrost budżetu Prokuratury wg ustawy budżetowej na 2014 r. o 2,35% w stosunku do ustawy budżetowej na 2013 r. wpływ miało:

- zwiększenie środków w rozdziale 75302 z tytułu uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku o kwotę 11 894 tys. zł, tj. o 5,83%,
- zwiększenie wydatków w podstawowym rozdziale funkcjonowania Prokuratury (75505) o kwotę 30 853 tys. zł, tj. o 1,91%, na wynagrodzenia grupy orzeczniczej.

Zmiany budżetowe

W trakcie roku budżetowego plan wydatków ustalony w ustawie budżetowej na 2014 rok został zwiększony z tytułu przyznanych rezerw celowych oraz rezerw ogólnych o łączną kwotę **18 959 tys. zł** i zamknął się kwotą **1 883 393 tys. zł**. Szczegółowe dane dotyczące przyznanych rezerw oraz stopnia ich wykonania zaprezentowano w części dotyczącej realizacji planu wydatków w 2014 r.

Wykonanie planu wydatków

Budżet Prokuratury po stronie wydatków został zrealizowany w wysokości 1 883 191 tys. zł, co stanowiło 99,99% planowanych wydatków. W porównaniu z 2013 r. wykonane wydatki były wyższe o 58 582 tys. zł, tj. o 3,21%.

Wykonanie planu wydatków według poszczególnych działów w części 88, kształtowanie się wykonania planu wydatków w jednostkach prokuratury bezpośrednio podległych dysponentowi części oraz porównanie wielkości wydatkowanych środków finansowych w roku 2013 i 2014 w części 88 przedstawiono w tabelach i wykresach znajdujących się w załączniku do sprawozdania.

Wydatki w dziale 753 - obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

Plan wydatków w dziale 753 – *Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne*, rozdziale 75302 *Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne*, paragrafie 3110 – *Świadczenia społeczne* został określony na kwotę 215 825 tys. zł. Zrealizowane wydatki w wysokości 215 825 tys. zł, tj. 100% planu dotyczyły wypłat uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku (169 292 tys. zł), uposażeń rodzinnych (45 870 tys. zł), oraz pozostałych świadczeń (663 tys. zł), w tym: zasiłków pogrzebowych (244 tys. zł), ryczałtów energetycznych (240 tys. zł), dodatków kombatanckich (121 tys. zł), dodatków kompensacyjnych (44 tys. zł), i dodatku dla sieroty zupełnej (14 tys. zł).

W zakresie świadczeń społecznych nastąpił wzrost wydatków w porównaniu z rokiem 2013 o 6,08%. Zrealizowane wydatki były wyższe o 12 367 tys. zł. Powyższy wzrost wydatków był konsekwencją odejścia uprawnionych prokuratorów w stan spoczynku w 2014 roku oraz wzrostem podstawy uposażenia związanym z ustawową regulacją wynagrodzeń grupy

orzecniczej w 2014 r., od których korelowana jest wysokość uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne. Należy nadmienić, że w przeciwieństwie do lat ubiegłych w 2014 r. jednostki prokuratury zakończyły rok ze zobowiązaniami niewymagalnymi w tym obszarze w kwocie 2 571 tys. zł. Na powyższe składało się niedoszacowanie budżetu prokuratury o rzeczywiste skutki zmiany uposażeń w stanie spoczynku (3,31%) w stosunku do planowanych przez Ministra Finansów wielkości (2,61%) w kwocie 1 444 tys. zł oraz ze zwiększonej liczby prokuratorów, w stosunku do planowanej, przechodzących w stan spoczynku w 2014 r.

Średnie świadczenie w 2014 r. wyniosło 8 015 zł i było wyższe od świadczenia z 2013 r. o 2,44%. W 2013 r. średnie świadczenie kształtowało się na poziomie 7 824 zł. Średnioroczna liczba świadczeniobiorców w 2014 r. wyniosła 2 244 osób, w 2013 r. 2 167 osób, a średnioroczny wzrost – 77 świadczeniobiorców.

Wydatki w dziale 755 – wymiar sprawiedliwości

Podstawowa działalność jednostek prokuratury jest finansowana w dziale 755 – *Wymiar Sprawiedliwości* rozdziale 75505 *Jednostki powszechne prokuratury*. Wydatki w przedmiotowym dziale stanowią 88,54% wydatków ogółem (w 2013 r. 88,85%) i są realizowane w następujących grupach wydatków:

1. świadczenia na rzecz osób fizycznych,
2. wydatki bieżące jednostek budżetowych,
 - wynagrodzenia,
 - pochodne od wynagrodzeń,
 - wydatki bieżące pozapłacowe,
 - wydatki majątkowe,
 - wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej,
 - wydatki na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Kształtowanie się planu wydatków wg ustawy budżetowej oraz planu po zmianach przedstawiono w tabeli znajdującej się w załączniku do sprawozdania.

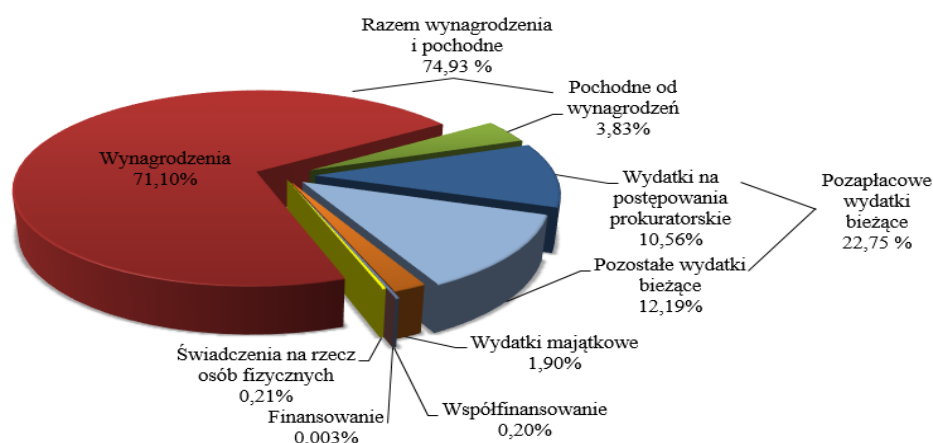
Wydatki w tym dziale zostały zrealizowane w wysokości 1 667 366 tys. zł, tj. na poziomie 99,99% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. zrealizowano wydatki w kwocie o 46 215 tys. zł większej, tj. 102,85% wykonania 2013 r.

Realizację wydatków w 2014 r. wg grup ekonomicznych przedstawiono w załączniku.

Udział poszczególnych grup w strukturze zrealizowanych wydatków działu 755 w 2014 roku przedstawia się następująco:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,21% (w 2013 r. – 0,24%),
- wynagrodzenia – 71,10% (w 2013 r. – 70,32%),
- pochodne od wynagrodzeń – 3,83% (w 2013 r. – 4,06%),
- postępowania prokuratorskie – 10,56% (w 2013 r. – 10,41%),
- pozostałe wydatki bieżące – 12,19% (w 2013 r. – 13,31%),
- wydatki majątkowe – 1,90% (w 2013 r. – 1,66%),
- współfinansowanie – 0,20% (w 2013 r. – 0,002%).
- finansowanie – 0,003% (w 2013 r. – brak).

Struktura wykonania wydatków w roku 2014 w dziale 755.

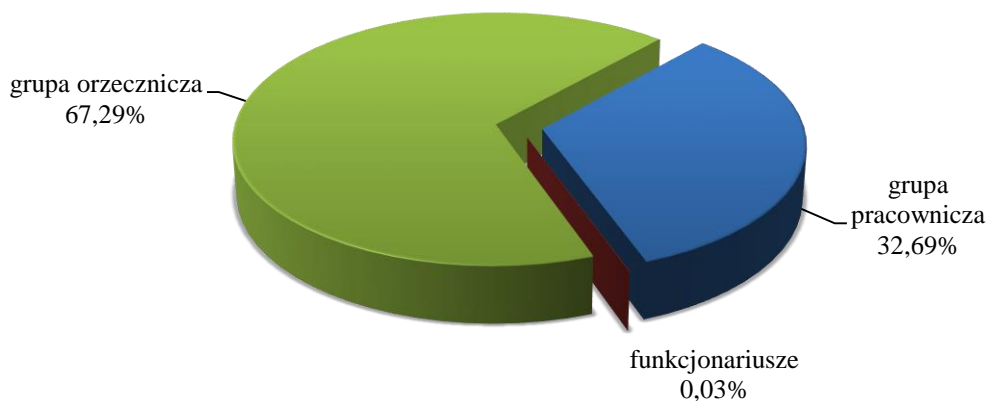
W odniesieniu do 2013 r. poniesione wydatki ogółem stanowiły 102,85%, a na obszarach poszczególnych prokuratur apelacyjnych dynamika wydatków wynosiła od 98,61% (PA Rzeszów) do 108,81% (PA Białystok).

Zrealizowane wydatki w dziale 755, rozdziale 75505 w 2014 r. wg poszczególnych dysponentów przedstawiono w tabeli znajdującej się w załączniku.

Struktura poniesionych wydatków na poszczególne grupy zatrudnienia oraz jednostki organizacyjne prokuratury przedstawia się następująco:

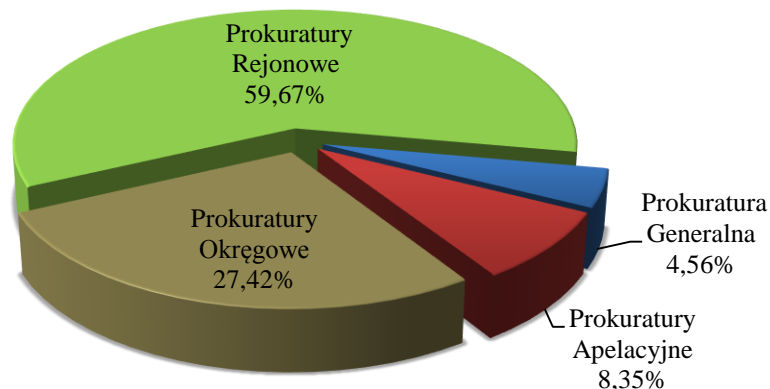
Wykonane wydatki w 2014 r. wg poszczególnych grup zatrudnienia wynosiły:

- dla grupy orzecniczej – 67,29% ogółu wydatków w dziale 755,
- dla grupy pracowniczej – 32,69% ogółu wydatków w dziale 755,
- dla funkcjonariuszy – 0,03% ogółu wydatków w dziale 755.

Natomiast procentowe wykonanie wydatków w 2014 r. wg miejsca ich powstawania tj. w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne prokuratury wyniosło:

- Prokuratura Generalna – 4,56%,
- prokuratury apelacyjne – 8,35%,
- prokuratury okręgowe – 27,42%,
- prokuratury rejonowe – 59,67%.

Wykonanie planu zatrudnienia i wydatków w Prokuraturze w dziale 755 rozdziale 75505 przedstawiono w tabeli znajdującej się w załączniku.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Ustawa budżetowa na 2014 r. określiła wydatki w tej grupie na kwotę 3 056 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu planowane wydatki zostały zwiększone o kwotę 489 tys. zł i ostatecznie plan na koniec roku wyniósł 3 545 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 3 545 tys. zł, tj. w wysokości 100 % planu po zmianach.

Powyższe wydatki dotyczyły w szczególności:

– zwrotu kosztów przejazdów, diet, noclegów (biegłym, świadkom)	1 249 tys. zł
– ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym	375 tys. zł
– świadczeń związanych z postępowaniem mediacyjnym	137 tys. zł
– zwrotów utraconych wynagrodzeń	23 tys. zł
– ryczałtów wypłacanych kuratorom społecznym	28 tys. zł
– pozostałe wydatki (§ 3030)	180 tys. zł
– wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (§ 3020)	1 534 tys. zł
– zasądzonych rent (§ 3050)	19 tys. zł.

Dynamika wykonanych świadczeń w odniesieniu do 2013 r. stanowi 91,25%, co przekłada się na zmniejszenie wydatkowanych środków o kwotę 340 tys. zł.

Wydatki bieżące

Wynagrodzenia

Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wyniosła 1 193 797 tys. zł, w ciągu roku została zmniejszona o kwotę 8 302 tys. zł (w 2013 r. – 21 967 tys. zł) i ostatecznie zamknęła się kwotą 1 185 495 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 1 185 495 tys. zł, tj. w wysokości 100% planu po zmianach.

W ujęciu kwotowym najwyższy wzrost wydatkowanych środków finansowych w porównaniu z rokiem 2013, tj. o 38 813 tys. zł. (o 5,01%) dotyczył wynagrodzeń prokuratorów oraz asesorów (§ 4030) i wynikał z ustawowych regulacji wynagrodzeń dla grupy orzeczniczej. Wynagrodzenia urzędników i pracowników innych wzrosły o 1 092 tys. zł, tj. o 0,38 %, co wynikało ze zmniejszenia planu wynagrodzeń na składki PFRON i przeniesienia na wynagrodzenia części pozostałości planu na dodatkowe wynagrodzenie roczne. Środki na dodatkowe wynagrodzenie roczne w 2014 r. były wyższe o 5 533 tys. zł, co stanowi wzrost na poziomie 7,22%. Wzrost wynikał z zwiększenia wynagrodzeń w 2013 r. dla grupy orzeczniczej.

Kształtowanie się planu wydatków w grupie wydatków na wynagrodzenia oraz strukturę wykonania wydatków na wynagrodzenia w 2014 r. przedstawiono w załączniku.

W odniesieniu do ustawy budżetowej plan wynagrodzeń został zmniejszony o kwotę 8 302 tys. zł (w 2013 r. o 21 967 tys. zł). W związku z powyższym w 2014 r. można było przeznaczyć na pozostałe wydatki bieżące o 13 665 tys. zł mniej niż w 2013 r. Należy

zauważyć, że w 2014 r. zwiększenia wymagał plan na wynagrodzenia grupy orzeczniczej o 136 tys. zł, gdzie w 2013 r. dokonano zmniejszenia tego planu o 12 632 tys. zł. Było to głównie konsekwencją skutków zmiany wynagrodzenia prokuratorów wynikającego z zapisów art. 10 i 11 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2009 r. nr 56 poz. 459) odblokowujących z dniem 1 stycznia 2014 r. wynagrodzenia zasadnicze prokuratora prokuratury rejonowej w stawce piątej oraz prokuratora prokuratury okręgowej w stawce ósmej.

W trakcie realizacji budżetu w 2014 r. plan wynagrodzeń dla grupy pracowniczej zwiększono per saldo (zmniejszenie na obowiązkowe składki PFRON o 3 529 tys. zł oraz zwiększenie z dodatkowego wynagrodzenia rocznego o 4 506 tys. zł) o 977 tys. zł.

Plan na dodatkowe wynagrodzenie roczne zmniejszono o 9 414 tys. zł.

Średnie wynagrodzenie w 2013 r. i 2014 r. wg *Sprawozdania z wykonania zatrudnienia i wynagrodzeń w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury* (PG-DB 4) poszczególnych grup zatrudnienia przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.		2014 r.		5:3	6:4
		Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym	Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym		
		w zł				%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	PROKURATORZY	10 268,93	11 003,46	10 750,66	11 564,87	104,69	105,10
2	ASESORZY	6 760,46	7 254,71	7 077,86	7 536,60	104,69	103,89
3	URZĘDNICY I INNI PRACOWNICY	3 355,62	3 623,62	3 373,52	3 643,83	100,53	100,56
4	ASYSTENCI PROKURATORA	3 796,70	4 120,93	3 829,87	4 138,30	100,87	100,42

Średnie wynagrodzenie w 2014 r. w porównaniu z 2013 r. prokuratorów wzrosło o 4,69%, a uwzględniając dodatkowe wynagrodzenie roczne o 5,10%. Było to konsekwencją zarówno zmiany wynagrodzenia, wynikającej z obligatoryjnych podwyżek wynagrodzenia przysługujących prokuratorom związanych z nabyciem uprawnień do kolejnej stawki awansowej (art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze), wzrostu dodatków stażowych, jak i przede wszystkim waloryzacji płac prokuratorów w 2014 r. związanej ze zmianą podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratorów do kwoty 3 612,51 zł, tj. o 3,31% w stosunku do kwoty bazowej z 2013 r. (3 496,82 zł).

Podobna sytuacja występuje w przypadku wynagrodzeń asesorskich. Średnie wynagrodzenie bez uwzględnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wzrosło o 4,69%, natomiast po uwzględnieniu dodatkowego wynagrodzenia rocznego o 3,89%.

Wynagrodzenia urzędników, innych pracowników oraz asystentów prokuratora są na zbliżonym poziomie z tymi z roku ubiegłego, w związku z brakiem od 2009 r. ustawowych regulacji podwyższających wynagrodzenia dla tej grupy pracowników.

Pochodne od wynagrodzeń

Wydatki zaliczane do grupy pochodnych od wynagrodzeń, tj. składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na Fundusz Pracy zostały zrealizowane w roku 2014 w wysokości 63 832 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach. W odniesieniu do 2013 r. wydatki stanowiły 97,00% i były niższe o 1 974 tys. zł, co spowodowane było głównie mniejszym niż zakładano odejściem prokuratorów z zawodu, z którym wiąże się obowiązek przekazywania składek na ubezpieczenie społeczne.

Budżet w tym obszarze został zwiększony decyzją Ministra Finansów o dodatkowe środki finansowe w wysokości 3 735 tys. zł, pochodzące z rezerwy celowej na *Uzupełnienie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników Prokuratur Apelacyjnych, Okręgowych i Rejonowych, w związku z podniesieniem od dnia 1 lutego 2012 r. wysokości składki rentowej*. Jednostki prokuratury wykorzystały w całości przyznaną rezerwę celową.

Wydatki na koszty postępowań prokuratorskich

Wykonanie wydatków na postępowania prokuratorskie (część § 3030, § 4170 i § 4610) wyniosło w 2014 r. 177 967 tys. zł i było wyższe w stosunku do 2013 r. o 9 195 tys. zł, tj. o 5,45%. Plan wg ustawy budżetowej (157 705 tys. zł) w trakcie realizacji budżetu został zwiększony o kwotę 20 262 tys. zł i zamknął się kwotą 177 967 tys. zł. Dodatkowe środki stanowią 12,85% wydatków zaplanowanych w ustawie na koszty postępowań prokuratorskich (w 2013 r. 11,11%). Głównym źródłem zwiększenia planu w tym obszarze były otrzymane rezerwy ogólne w kwocie 8 971 tys. zł oraz zmiany w planie wydatków bieżących w ramach własnego planu, w tym w szczególności z dodatkowego wynagrodzenia rocznego, składek na ubezpieczenia społeczne (w związku z mniejszym niż zakładano odejściem prokuratorów z zawodu), pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów oraz pozostałych wydatków bieżących.

Wydatki na prowadzone postępowania prokuratorskie w poszczególnych jednostkach przedstawiono w tabeli znajdującej się w załączniku.

Wydatki na postępowania przygotowawcze w szczególności dotyczyły:

– wynagrodzeń biegłych	62 916 tys. zł
– należności z tytułu wydawania opinii akademii medycznych	33 011 tys. zł
– należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji	29 425 tys. zł
– kosztów doręczenia wezwań i innych pism	20 868 tys. zł
– wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych	12 799 tys. zł
– kosztów przewozu zwłok	3 641 tys. zł
– usług prosekcyjnych i przechowywania zwłok, ekshumacji	2 412 tys. zł
– opłat za parkingi i holowanie zabezpieczonych pojazdów	1 876 tys. zł
– kosztów obserwacji szpitalnej	1 560 tys. zł
– kosztów wynajmu sali sekcyjnej	1 288 tys. zł
– kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu	1 259 tys. zł
– zwrotu kosztów diet, przejazdów i noclegów świadkom, biegłym	1 249 tys. zł
– kosztów tłumaczenia dokumentacji	948 tys. zł
– kosztów kserowania dokumentacji	745 tys. zł
– kosztów zabezpieczenia komorniczego	681 tys. zł
– ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym	375 tys. zł
– kosztów przechowywania dowodów rzeczowych	318 tys. zł
– pozostałych wynagrodzeń wypłacanych osobom wykonującym czynności na zlecenie prokuratora	285 tys. zł
– kosztów przejazdów sędziów, prokuratorów i innych osób z powodu czynności w toku postępowania	188 tys. zł
– ogłoszeń w prasie, radiu i telewizji	179 tys. zł
– kosztów egzekucji komorniczej	45 tys. zł
– innych kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 899 tys. zł

Największy wzrost wydatków w porównaniu do 2013 r. dotyczył *należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji* i wyniósł 5 372 tys. zł (22,33%), *wynagrodzeń biegłych* o 3 743 tys. zł (6,33%), *należności z tytułu wydawania opinii akademii medycznych* o 2 390 tys. zł (7,81%), natomiast największy spadek wydatków w porównaniu do 2013 r. dotyczył *doręczeń wezwań i innych pism* o 6 759 tys. zł (24,47%).

Pozostałe wydatki bieżące pozapłacowe

Pozostałe wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem i działalnością powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zostały zrealizowane w wysokości 203 325 tys. zł, tj. w wysokości 100% planu po zmianach i 94,23% poniesionych wydatków w roku 2013.

Ogółem w odniesieniu do ustawy budżetowej plan pozostałych wydatków bieżących został zwiększony o 5 854 tys. zł (w 2013 r. 17 273 tys. zł), co stanowi wzrost w wysokości 2,96% do planu wg ustawy budżetowej (w 2013 r. 8,70%).

Najistotniejsze pozycje w strukturze zrealizowanych wydatków w 2014 r. niniejszej grupy stanowią wydatki w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej:

- § 4300 *Zakup usług pozostałych* – 43 216 tys. zł (w 2013 r. – 43 099 tys. zł),
- § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia* – 32 232 tys. zł (w 2013 r. – 38 025 tys. zł),
- § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe* – 31 984 tys. zł (w 2013 r. – 37 550 tys. zł),
- § 4260 *Zakup energii* – 23 211 tys. zł (w 2013 r. – 25 194 tys. zł),
- § 4270 *Zakup usług remontowych* – 20 272 tys. zł (w 2013 r. – 18 915 tys. zł),
- § 4440 *Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych* – 15 719 tys. zł (w 2013 r. – 15 573 tys. zł),
- § 4410 *Podróże służbowe krajowe* – 9 131 tys. zł (w 2013 r. – 8 644 tys. zł),
- § 4450 *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów* – 6 081 tys. zł (w 2013 r. 6 231 tys. zł),
- § 4370 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej* – 3 502 tys. zł (w 2013 r. – 4 666 tys. zł),
- § 4140 *Wpłaty na PFRON* – 3 529 tys. zł (w 2013 r. – 3 931 tys. zł),
- § 4480 *Podatek od nieruchomości* – 3 037 tys. zł (w 2013 r. – 2 869 tys. zł),
- § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe* – 1 391 tys. zł (w 2013 r. – 1 677 tys. zł),
- § 4430 *Różne opłaty i składki* – 1 335 tys. zł (w 2013 r. – 1 476 tys. zł).

Zestawienie pozostałych wydatków bieżących w ujęciu paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawiono w tabeli znajdującej się w załączniku.

Realizacja budżetu w grupie wydatków bieżących pozapłacowych odbywała się w sposób oszczędny i racjonalny, czego efektem było zabezpieczenie wydatków w pierwszej kolejności na wydatki obligatoryjne, dotyczące funkcjonowania jednostek prokuratury

(czynsze, media, opłaty i składki, odpisy, usługi) i na koszty postępowań prokuratorskich oraz ograniczenie wydatków na zakup materiałów i wyposażania w stosunku do 2013 r. o prawie 6 mln. zł. Wydatki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów zrealizowano w wysokości 0,75% wydatków na wynagrodzenia prokuratorów przy ustawowym limicie wynoszącym do 6%.

W ramach wydatków bieżących w 2014 rok zrealizowano 57 zadań remontowych w budynkach jednostek prokuratury, w tym m.in.:

- PO Białystok – remont budynku Prokuratury Okręgowej w Białymstoku – 838 tys. zł,
- PO Olsztyn – remont budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Piszcu – 2 611 tys. zł (w latach 2012 -2014),
- PO Gdańsk – remont budynku Prokuratury Rejonowej w Gdyni – 680 tys. zł,
- PO Bielsko Biala – remont budynku Prokuratury Rejonowej Bielsko Biala-Północ – 464 tys. zł,
- PO Łódź – remont budynku Prokuratury Rejonowej w Zgierzu – 390 tys. zł,
- PO Zielona Góra – remont budynku Prokuratury Okręgowej i Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze – 1 079 tys. zł,
- PO Koszalin – remont budynku Prokuratury Rejonowej w Koszalinie – 1 317 tys. zł (w latach 2013-2014),
- PO Świdnica – remont dachu siedziby Prokuratury Rejonowej w Świdnicy – 434 tys. zł.

Szczegółowe zestawienie zadań remontowych realizowanych w 2014 roku przedstawiono w załączniku do sprawozdania.

Wydatki majątkowe

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2014 r. wydatki majątkowe w wysokości 28 850 tys. zł, tj. w wysokości takiej samej jak w 2013 r., zostały zwiększone w trakcie realizacji budżetu o kwotę 2 993 tys. zł w wyniku otrzymania rezerw celowych i na koniec roku wyniosły 31 843 tys. zł. Plan wydatków majątkowych zrealizowano w kwocie 31 682 tys. zł, co stanowi 99,49% planu po zmianach.

Zrealizowane wydatki majątkowe przez poszczególne prokuratury apelacyjne, wykonanie wydatków majątkowych w 2014 r. w stosunku do wykonania 2013 r. oraz wykonanie wydatków majątkowych wg poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawiono w załączniku do sprawozdania.

W 2014 roku na inwestycje (§ 6050) wydatkowano kwotę 21 332 tys. zł, tj. 99,25% planu po zmianach. W trakcie 2014 roku zakończono 17 zadań inwestycyjnych (wykaz zadań inwestycyjnych zakończonych w 2014 roku, z efektami rzeczowymi w postaci uzyskanej powierzchni przedstawiono w załączniku, w tym 2 zadania z uzyskanym efektem w postaci przyrostu powierzchni o 3 919,50m², 2 zadania w zakresie termomodernizacji budynków (uzyskano wymagane parametry termoizolacyjności obiektów i poprawę warunków pracy), 7 zadań w zakresie dostosowania pomieszczeń do wymogów digitalizacji akt w prokuraturach szczebla okręgowego, 5 zadań w zakresie poprawy efektywności energetycznej obiektów (trzy nowe kotłownie, wymiana instalacji i źródeł oświetlenia w dwóch obiektach oraz przebudowa kotłowni i montaż kompensacji mocy biernej w dwóch obiektach) oraz 1 zadanie w zakresie dostosowania obiektu do użytkowania przez osoby niepełnosprawne. Ponadto realizowano 11 zadań planowanych do zakończenia po 2014 roku.

Na podstawie systematycznie dokonywanych przeglądów technicznych oraz analizy potrzeb wynikających z konieczności poprawy warunków pracy prokuratorów i pracowników niezbędne jest zwiększenie zakresu robót budowlanych w budynkach należących do zasobu Skarbu Państwa, pozostających w trwałym zarządzie jednostek prokuratury. W roku 2014, podobnie jak w latach poprzednich, ograniczone możliwości finansowe prokuratury uniemożliwiają wdrożenie większej liczby inwestycji, a tym samym poprawę stanu lokalowego.

Na zakupy inwestycyjne (w § 6060) wydatkowano kwotę 10 350 tys. zł, tj. 100% planu, z przeznaczeniem na zakup środków transportu (2 447 tys. zł), sprzętu informatycznego, w tym licencji i oprogramowania (4 001 tys. zł), raty na zakup nieruchomości dla PR w Chorzowie (1 011 tys. zł), systemów zabezpieczająco-ochronnych (640 tys. zł), urządzeń techniki biurowej (950 tys. zł), urządzeń łączności (379 tys. zł), urządzeń gospodarczo-eksploatacyjnych (811 tys. zł) i zakupy pozostałe (111 tys. zł).

Efektowość energetyczna

Poprawa efektywności energetycznej w perspektywie wzrastającego zapotrzebowania na energię, to obszar, do którego powszechne jednostki organizacyjne prokuratury przywiązują dużą wagę, mając również na względzie racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi.

Ustawa o efektywności energetycznej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.), określiła cel w zakresie oszczędności energii, z uwzględnieniem wiodącej roli sektora publicznego, równocześnie ustanawiając mechanizmy wspierające te działania.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury, uwzględniając dyspozycję ustawy, realizowały w 2014 roku zadania służące poprawie efektywności energetycznej. Aby uzyskać znaczący efekt energooszczędności niezbędne było zaangażowanie dodatkowych środków finansowych (także pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych np. NFOŚiGW, WFOŚiGW).

Wydatki na utrzymanie obiektów i działania oszczędnościowe

Mając na względzie konieczność poszukiwania i wprowadzania oszczędności w każdej sferze, lecz bez uszczerbku dla wykonywanych zadań, Prokuratura Generalna na bieżąco monitoruje wydatki na utrzymanie nieruchomości. Należy podkreślić, że wszelkie działania podejmowane na rzecz energooszczędności przynoszą także wymierne efekty finansowe w zakresie utrzymania nieruchomości. Koszty energii (elektrycznej, gazowej, c.o.) w 2014 roku zostały obniżone o ok. 8% w stosunku do roku poprzedniego (tj. z 25 194 tys. zł w 2013 roku do 23 211 tys. zł w 2014 roku), pomimo iż zwiększyła się powierzchnia obiektów użytkowanych przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury. Obok wspomnianych działań energooszczędnych efektywną metodą optymalizacji kosztów zakupu energii elektrycznej jest tworzenie grup zakupowych, które wspólnie realizując zamówienie publiczne, uzyskują lepsze warunki handlowe. W ten sposób 45 jednostek (z 56), w tym Prokuratura Generalna przystąpiły do przetargu realizowanego przez Centrum Usług Wspólnych na dostawę energii elektrycznej, co w efekcie obniżyło oferowaną cenę jednostkowa za energię elektryczną.

Inwestycje w nowe budynki oraz rozbudowa czy modernizacja dotychczasowych siedzib prokuratur wynika przede wszystkim z konieczności zabezpieczenia właściwych warunków funkcjonowania jednostek prokuratury, zaś dodatkowym pozytywnym, efektem tych działań będzie w przyszłości znaczne ograniczenie wydatków związanych z wynajmowaniem pomieszczeń od innych instytucji. Aktualnie zachodzi konieczność wynajmowania pomieszczeń biurowych na rynku komercyjnym. Niemniej jednak jednostki prokuratury podejmują działania mające na celu wynegocjowanie jak najkorzystniejszych warunków najmu. W 2014 roku wydatki na czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe oraz za administrowanie uległy obniżeniu w stosunku do roku 2013 o ok. 15% (w 2013 roku 37 550 tys. zł, zaś w 2014 roku 31 984 tys. zł).

Tabela zasadniczych wydatków na utrzymanie obiektów przedstawiono w załączniku do sprawozdania.

Do obszaru, gdzie osiągnięto również znaczne oszczędności finansowe, w porównaniu do roku 2013 należy zaliczyć obniżenie kosztów przesyłek pocztowych o około 11 000 tys. zł.

Projekty realizowane z udziałem środków Unii Europejskiej

Ogółem w części 88 na realizację niżej przedstawionych projektów z udziałem środków UE w 2014 r. wydatkowano 22 796 tys. zł, co stanowi wykonanie na poziomie 99,14% planu wynoszącego 22 993 tys. zł. Na przedmiotowe wykonanie składały się poniższe wydatki:

- 3 417 tys. zł – Współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz z funduszy unijnych finansujących Wspólną Politykę Rolną,
- 56 tys. zł – Finansowanie programów i projektów ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz z funduszy unijnych finansujących Wspólną Politykę Rolną, z wyłączeniem budżetu środków europejskich,
- 19 323 tys. zł – Budżet środków europejskich.

Wykonanie wydatków w zakresie realizowanych programów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie	3-2	3:2		4:3
					%		
1	2	3	4	5	6	7	
Współfinansowanie programów i projektów	344	3 446	3 417	3 102	1 001,74	99,16	
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	53	2 899	2 890	2 846	5 469,81	99,69	
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	291	187	167	-104	64,26	89,30	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007- 2013	0	353	353	353	-	100,00	
Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013		7	7	7	-	100,00	
Finansowanie programów i projektów	0	58	56	58	-	96,55	
Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013	0	58	56	58	-	96,55	
Wydatki budżetu środków europejskich	1 947	19 489	19 323	17 542	1 000,98	99,15	
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	302	16 430	16 378	16 128	5 440,40	99,68	
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	1 645	1 056	942	-589	64,19	89,20	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007- 2013	0	2 003	2 003	2 003	-	100,00	
OGÓLEM	2 291	22 993	22 796	20 702	1 003,62	99,14	
<i>w tym:</i>							
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	355	19 329	19 268	18 974	5 444,79	99,68	
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	1 936	1 243	1 109	-693	64,20	89,22	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007- 2013	0	2 356	2 356	2 356	-	100,00	
Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013	0	65	63	65	-	96,92	

W ramach wyżej przedstawionych Programów Operacyjnych realizowane były następujące projekty:

1. Projekt **„Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów”** finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet V, Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej realizowany przez Prokuraturę Generalną.

W ramach projektu zrealizowano wydatki w kwocie 1 109 tys. zł, które były przeznaczone m.in. na: opracowanie i wdrożenie narzędzia informatycznego wspomagającego dokonywanie ocen okresowych prokuratorów, zakup serwera, organizację i realizację szkoleń stacjonarnych i e-learningowych z obsługi wdrożonego narzędzia informatycznego i systemu digitalizacji akt, druk podręcznika, wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych i zaangażowanych do obsługi projektu, jak również obsługę prawną projektu.

2. Projekt **„Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury”** finansowany ze środków VII Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka realizowany przez Prokuraturę Generalną.

W ramach projektu zrealizowano wydatki w kwocie 19 268 tys. zł, które dotyczyły: zakupu sprzętu i oprogramowania komputerowego, doradztwa prawnego, wynagrodzeń dla osób zaangażowanych przy projekcie oraz zakupu materiałów promocyjnych.

3. Projekt **„Pogranicze – bezpieczeństwo – wspólna sprawa”** w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007–2013, z Funduszu Małych Projektów Polska – Saksonia 2012–2014 realizowany przez Prokuraturę Okręgową w Jeleniej Górze.

W ramach projektu zrealizowano wydatki w kwocie 63 tys. zł, które przeznaczono na przygotowanie i realizację konferencji, podczas której omówione zostały m.in. praktyczne aspekty współpracy w prowadzonych postępowaniach prokuratorów z Polski i Niemiec.

4. Projekt **„e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST”** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013. Prokuratura Okręgowa w Kielcach. W ramach tego projektu realizowane jest zadanie **„Wizualizacja środowiska pracy w prokuraturach okręgu kieleckiego”**. Na przedmiotowe przedsięwzięcie wydatkowano kwotę 2 356 tys. zł, którą przeznaczono na zakup sprzętu informatycznego – serwerów, kart sieciowych, macierzy dysków,

oprogramowanie i systemy informatyczne, usługi instalacyjne i konfiguracyjne sprzętu i oprogramowania.

Wydatki budżetu środków europejskich

Plan budżetu środków europejskich w wysokości 1 947 tys. zł wzrósł na przestrzeni roku do kwoty 19 489 tys. zł. Dodatkowe środki finansowe w wysokości 17 542 tys. zł pochodzą z rezerw celowych, odpowiednio:

- 15 539 tys. zł – Środki pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich przeznaczone na realizację projektu „*Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury*” (zakup sprzętu i powiązanego z nim oprogramowania) w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, dla jednostki realizującej, tj. Prokuratury Generalnej,
- 2 003 tys. zł – Środki pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich przeznaczone na realizację przedsięwzięcia pn.: „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013, dla jednostki realizującej, tj. Prokuratury Okręgowej w Kielcach.

Wydatki budżetu środków europejskich stanowiły 19 323 tys. zł (84,76% wydatków ogółem na programy). Wykonanie wyniosło 99,15% planu po zmianach.

Realizacja przyznaných rezerw celowych i ogólnych

W trakcie realizacji budżetu plan wydatków budżetowych został zwiększony o dodatkowe środki finansowe w kwocie 18 959 tys. zł, tytułem otrzymanych:

- **rezerw celowych w kwocie 9 988 tys. zł**
- **rezerw ogólnych w kwocie 8 971 tys. zł**

Realizacja otrzymanych rezerw przedstawiają zestawienia zamieszczone w załączniku do sprawozdania.

Zobowiązania

Na koniec roku 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wystąpiły zobowiązania niewymagalne w kwocie 110 168 tys. zł.

Na kwotę zobowiązań składają się zobowiązana w dziale 753 w wysokości 2 571 tys. zł, oraz w dziale 755 w wysokości 107 597 tys. zł, w tym:

- w grupie świadczeń na rzecz osób fizycznych – 95 tys. zł (w 2013 r. – 107 tys. zł),
- w grupie wynagrodzeń – 85 892 tys. zł (w 2013 r. – 82 537 tys. zł),
- w grupie pochodnych od wynagrodzeń – 4 700 tys. zł (w 2013 r. – 4 726 tys. zł),
- w grupie wydatków bieżących pozapłacowych – 16 902 tys. zł (w 2013 r. – 18 994 tys. zł),
z tym:
 - koszty postępowań prokuratorskich – 11 144 tys. zł (w 2013 r. – 13 044 tys. zł),
 - pozostałe wydatki bieżące – 5 758 tys. zł (w 2013 r. – 5 950 tys. zł),
- w grupie wydatków majątkowych – 6 tys. zł (w 2013 r. – 0 tys. zł),
- współfinansowanie programów i projektów – 2 tys. zł (w 2013 r. – 0 tys. zł).

Zobowiązania niewymagalne w części 88 z podziałem na grupy rodzajowe przedstawiono w załączniku do sprawozdania.

Główną część wykazanych zobowiązań stanowią zobowiązania związane z wynagrodzeniami. Są to wykazywane corocznie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, w paragrafie § 4040 w wysokości 85 655 tys. zł oraz w paragrafie 4070 w kwocie 18 tys. zł. W odniesieniu do ubiegłego roku powyższe zobowiązania stanowią 103,57% i są wyższe o 3 798 tys. zł.

Zobowiązania odnoszące się do wydatków na pochodne od wynagrodzeń (zobowiązania z tytułu pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego) stanowiły łączną kwotę 4 700 tys. zł.

Znaczną część zobowiązań stanowią zobowiązania dotyczące kosztów postępowań prokuratorskich. W 2014 r. ich wielkość wyniosła 11 144 tys. zł i była niższa od zobowiązań na koniec 2013 r. (13 044 tys. zł) o 1 900 tys. zł, tj. o 14,57%.

Wykonanie budżetu zadaniowego prokuratury w 2014 r.

Wydatki *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* w układzie zadaniowym w 2014 r. realizowane były w trzech funkcjach budżetu państwa:

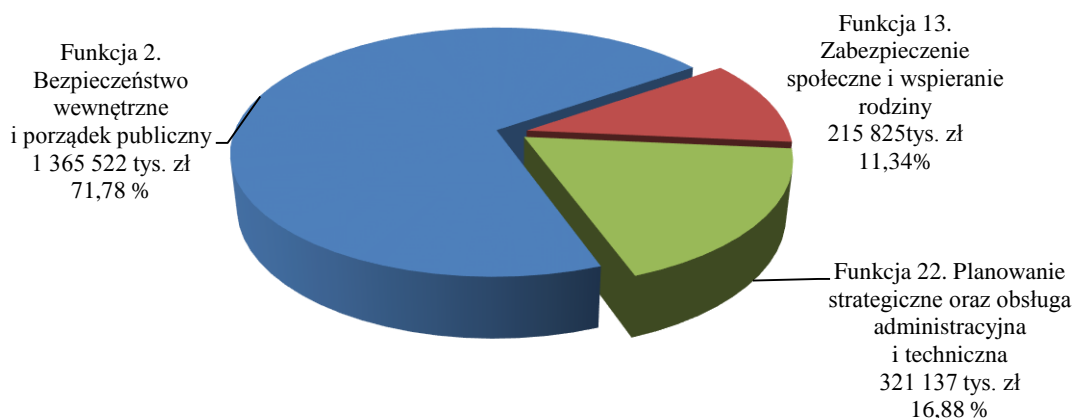
- Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny,
- Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny,
- Funkcja 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna.

W ujęciu kwotowym największe wydatki dotyczą funkcji 2. *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny*, gdzie wykonanie wyniosło 1 365 522 tys. zł i stanowi 71,78% całego wykonania budżetu. Udział w wysokości 16,88% wynikający ze zrealizowanych wydatków w kwocie 321 137 tys. zł przypada na funkcje 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Wydatki odnoszące się do w funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zrealizowano w wysokości 215 825 tys. zł, co stanowiło pozostałe 11,34% wydatków ogółem.

Zestawienie wykonania wydatków w układzie funkcji przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Numer i nazwa funkcji	Wykonanie 2014 r.	
		tys. zł	%
1	2	3	4
OGÓLEM WYDATKI		1 902 514	100,00
1	2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	1 365 522	71,78
2	13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	215 825	11,34
3	22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	321 137	16,88

Strukturę wykonania wydatków w układzie zadaniowym przedstawia poniższy wykres.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 2.3. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę* w 2014 r. wydatkował kwotę 1 365 522 tys. zł. Celem zadania było zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa i obywateli. Cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- poprawę sprawności i skuteczności zwalczania przestępstw,
- poprawę sprawności i skuteczności prowadzonych postępowań,
- zwalczanie przestępczości zorganizowanej,

- zapewnienie realizacji procesowych i pozaprocesowych uprawnień Prokuratora Generalnego,
- realizację zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz koordynowanie, monitoring i nadzór nad prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi.

Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano następujące mierniki:

- wskaźnik pozostałości spraw karnych na następny okres sprawozdawczy – wskazując wartość docelową na 2014 r. w wysokości 0,90,
- wskaźnik skuteczności ścigania – wskazując wartość docelową w wysokości 83,3,
- średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych – wskazując wartość docelową w wysokości 22,5,
- wskaźnik skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej – wskazując wartość docelową w wysokości 77,9,
- liczba spraw zarejestrowanych w repetytoriach PG – wskazując wartość docelową w wysokości 1 448,
- liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego – wskazując wartość docelową w wysokości 744,
- liczba spraw zarejestrowanych w rejestrach Dsn, Dsa, Mn – wskazując wartość docelową w wysokości 2 115.

Wskaźnik pozostałości spraw karnych na następny okres sprawozdawczy jest wyliczany poprzez odniesienie liczby spraw karnych pozostających do załatwienia na następny okres sprawozdawczy do przeciętnego miesięcznego wpływu spraw karnych, w danym okresie sprawozdawczym. W roku 2014 wartość wskaźnika wyniosła łącznie 1,00 sprawy (wobec planowanej wartości 0,90). Wskazuje to, że zmniejszyła się proporcja spraw karnych załatwionych w stosunku do wpływu takich spraw w danym okresie sprawozdawczym.

Wskaźnik skuteczności ścigania odnosi się do osób podejrzanych (oskarżonych) i jest odsetkiem liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi celem rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. Uzyskana wartość wskaźnika wyniosła 79,68 i nieznacznie odbiega od planowanej (83,3), co oznacza osiągnięcie wskaźnika w niewielkim stopniu mniej korzystnego z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych za 2014 r. wyniosło 21,01 sprawy i było w nieznacznym stopniu niższe od zakładanej wartości

22,5. Na wartość wskazanego miernika istotny wpływ miał spadek liczby spraw karnych zarejestrowanych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2014 roku wynikający również ze zmian prawa karnego.

Wskaźnik skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej, który odnosi się do osób podejrzanych (oskarżonych) w sprawach prowadzonych w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w prokuraturach apelacyjnych i jest odsetkiem liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi celem rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. W budżecie zadaniowym na 2014 r. zakładano wartość tego miernika w wysokości 77,9, a uzyskano wartość 62,67 co oznacza osiągnięcie wskaźnika mniej korzystniejszego z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Liczba spraw zarejestrowanych w repetytoriach PG wyniosła 1 172, przy zakładanej wartości 1 448 spraw.

Liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego – z danych statystycznych dotyczących działalności Prokuratury Generalnej wynika, iż w 2014 r. przed TK, SN i NSA, rozpatrzono łącznie 809 sprawy z udziałem Prokuratora Generalnego, co stanowi 109% planowanej wartości w całym 2014 r.(744) Uzyskana wartość wskaźnika świadczy o dużym zaangażowaniu prokuratorów Prokuratury Generalnej, uczestniczących we wszystkich sprawach rozpoznawanych przed TK, SN i NSA w omawianym okresie, w których ustawy wymagają ich udziału. Mając na uwadze przedmiot spraw rozpoznawanych przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym, odnotowana liczba spraw rozpatrywanych z udziałem prokuratorów Prokuratury Generalnej, wskazuje na pełną realizację zadań Prokuratury Generalnej w tym zakresie.

Na realizację funkcji 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny, zadania 2.3. Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę przeznaczono 1 365 522 tys. zł, w tym na:

- podzadanie 2.3.1 *Realizacja zadań w zakresie postępowania karnego i pozakarnego* kwotę 1 337 159 tys. zł,
- podzadanie 2.3.2 *Realizacja zadań Prokuratora Generalnego* kwotę 28 393 tys. zł.

Na realizację funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zadania 13.2 *Świadczenia społeczne, podzadania 13.2.5 podzadania Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne* przeznaczono kwotę 215 825 tys. zł w tym na:

- uposażenia dla prokuratorów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń kwotę 169 524 tys. zł,
- uposażenia rodzinne oraz dodatki do tych uposażeń kwotę 46 057 tys. zł,
- pozostałe świadczenia kwotę 244 tys. zł.

Na realizację funkcji 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna* w 2014 r. przeznaczono kwotę 321 137 tys. zł w tym na poszczególne zadania i podzadania:

- zadanie 22.1. *Koordinacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego* – wydatkowana kwota wyniosła 24 624 tys. zł w tym na:
 - podzadanie 22.1.1. *Promocja, reprezentacja urzędu i doradztwo o charakterze programowym i ogólnopolitycznym* kwotę 9 900 tys. zł,
 - podzadanie 22.1.2. *Ochrona informacji, danych osobowych, zarządzanie systemem bezpieczeństwa informacji oraz obsługa prawna* kwotę 8 649 tys. zł,
 - podzadanie 22.1.3. *Audyt oraz kontrola* kwotę 6 075 tys. zł,
- zadanie 22.2. *Obsługa administracyjna* – wydatkowana kwota wyniosła 87 152 tys. zł w tym na:
 - podzadanie 22.2.1. *Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej* kwotę 52 586 tys. zł,
 - podzadanie 22.2.2. *Obsługa logistyczna* kwotę 34 566 tys. zł,
- zadanie 22.3. *Obsługa techniczna* – wydatkowana kwota wyniosła 209 361 tys. zł w tym na:
 - podzadanie 22.3.1. *Zarządzanie systemami teleinformatycznymi* kwotę 37 120 tys. zł,
 - podzadanie 22.3.2. *Utrzymanie i odnowa majątku* kwotę 172 241 tys. zł.

Zestawienie wykonania wydatków w układzie funkcji i zadań w części 88 przedstawiono w załączniku do sprawozdania.

Kontrola wykonania budżetu państwa w części 88 Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury za 2013 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli.

W roku 2014 Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrole w Prokuraturze Generalnej oraz w następujących jednostkach organizacyjnych:

- Prokuraturze Apelacyjnej w Gdańsku,
- Prokuraturze Apelacyjnej w Katowicach,

- Prokuraturze Apelacyjnej w Poznaniu,
- Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku,
- Prokuraturze Okręgowej w Częstochowie,
- Prokuraturze Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim.

Przedmiotem kontroli wykonania budżetu za 2013 rok realizowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli były zagadnienia dotyczące: realizacji wydatków budżetowych, dochodów budżetowych, ewidencji operacji finansowo - gospodarczych, sprawozdawczości, funkcjonowania kontroli i nadzoru.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.*

W Prokuraturze Apelacyjnej w Gdańsku, Prokuraturze Apelacyjnej w Katowicach, w Prokuraturze Okręgowej w Częstochowie i w Prokuraturze Generalnej Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu oraz pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, w Prokuraturze Apelacyjnej w Poznaniu, w Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku oraz w Prokuraturze Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim.

II. Postępowanie przygotowawcze

W 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie 1 048 111 spraw karnych (o 81 971 spraw mniej niż w 2013 r.). Spadek liczby spraw karnych, w szczególności w odniesieniu do prokuratur rejonowych, wynika nie tylko z dostrzeganego na przestrzeni ostatnich lat, ogólnego spadku wpływu spraw karnych, lecz również ze zmian prawa karnego materialnego wprowadzonych ustawą z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1247), które weszły w życie z dniem 9 listopada 2013 r. i dokonały kontrawencjonalizacji zachowania objętego dotychczas znamionami występku z art. 178 a § 2 k.k. i przeniesienia odpowiedzialności za prowadzenie w stanie nietrzeźwym pojazdu innego niż mechaniczny na grunt Kodeksu wykroczeń oraz dokonały kontrawencjonalizacji niektórych czynów przeciwko mieniu. Powyższe obiektywne przesłanki powinny być uwzględnione przy ocenie przedstawionych danych statystycznych.

W 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury załatwiono ogółem 1 049 190 spraw karnych, o 83 847 mniej niż w roku ubiegłym. Zaznaczyć jednak trzeba, iż wskaźnik pozostałości spraw karnych na następny okres sprawozdawczy był korzystny i wyniósł 1,0.

Na koniec 2014 r. zmniejszyła się w skali kraju, w porównaniu z 2013 r., o 1 079 łączna liczba spraw pozostałych do załatwienia na następny okres sprawozdawczy.

W odniesieniu do czasu trwania postępowania, zmniejszyła się o 8 liczba spraw o najdłuższym pod względem procesowym okresie ich prowadzenia, tj. pozostających w toku ponad 5 lat (z 85 spraw do 77).

Zwiększeniu uległa:

- liczba spraw pozostających w toku powyżej 3 m-cy do 6 m-cy o 476 (z 11 940 do 12 416 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej 6 miesięcy do 1 roku o 323 (z 3 464 do 3 787 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej roku do 2 lat o 140 (z 787 do 927 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej 2 lat do 5 o 85 (z 389 do 474 spraw).

Na poszczególnych szczeblach prokuratury dane dotyczące spraw długotrwałych przedstawiają się następująco:

W prokuraturach apelacyjnych na koniec okresu sprawozdawczego pozostały niezakończony 304 sprawy (o 3 więcej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 84 sprawy trwające powyżej roku do 2 lat (o 13 więcej niż w 2013 r.);
- 98 spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat (o 13 więcej niż w 2013 r.);
- 36 spraw trwających ponad 5 lat (o 12 mniej niż w 2013 r.).

W prokuraturach okręgowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 2 019 spraw (o 113 więcej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 485 spraw trwających powyżej roku do 2 lat (o 57 więcej niż w 2013 r.);
- 344 sprawy trwające powyżej 2 lat do 5 lat (o 63 więcej niż w 2013 r.);
- 41 spraw trwających ponad 5 lat (o 4 więcej niż w 2013 r.).

W prokuraturach rejonowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 84 650 spraw (o 1 195 mniej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- 358 spraw trwających powyżej roku do 2 lat (o 70 więcej niż w 2013 r.);
- 32 sprawy trwające powyżej 2 lat do 5 lat (o 9 więcej);
- nie odnotowano w 2014 r. spraw trwających ponad 5 lat.

Prokurator Generalny, mając na uwadze znaczącą liczbę spraw długotrwałych, w 2014 roku kontynuował działania zmierzające do ograniczenia ich liczby. Aktualne pozostało zobowiązanie prokuratorów apelacyjnych i okręgowych do podejmowania działań w kierunku zwiększenia sprawności postępowań przygotowawczych, prowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych, w tym działań zmierzających do wyraźnego zmniejszenia liczby spraw długotrwałych. Zagadnienia te były omawiane podczas narad z kierownictwem podległych prokuratur.

Podkreślić trzeba także, iż w 2014 r. obowiązywały zalecenia Prokuratora Generalnego, mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w toku prowadzonych z jego inicjatywy lustracji tej kategorii spraw w latach poprzednich, dotyczących:

- właściwego ukierunkowania prowadzonych postępowań i planowania czynności od wstępnego etapu postępowania,
- zapewnienia rytmiczności czynności procesowych w toku postępowania i przestrzegania wyznaczonych terminów ich realizacji w celu wyeliminowania nieuzasadnionych okresów bezczynności,

- zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego wykonywanych czynności w celu uniknięcia potrzeby ich ponownego lub uzupełniającego przeprowadzania,
- sprawowania merytorycznego nadzoru nad czynnościami procesowymi wykonywanymi przez organy uprawnione do prowadzenia postępowania oraz właściwej reakcja na stwierdzone nieprawidłowości,
- niezwłocznego podejmowania postępowania po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zawieszenie,
- zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego decyzji kończących postępowanie (zarówno postanowień o umorzeniu, jak i aktów oskarżenia).

Zadania związane z monitorowaniem działań prokuratorów w kierunku zmniejszenia liczby spraw długotrwałych są nadal kontynuowane.

W 2014 r. wszczęto w skali kraju łącznie 682 113 postępowań przygotowawczych, o 80 507 mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- 126 108 postępowań w formie śledztwa (co stanowiło 18,5% ogółu wszczętych postępowań), w tym 10 266 z nich – w formie śledztwa prowadzonego w całości przez prokuratora (8,1% wszystkich śledztw),
- 556 005 postępowań w formie dochodzenia (81,5% ogółu wszczętych postępowań).

W 2014 r. zakończono łącznie (bez odmów wszczęcia postępowania przygotowawczego) 813 330 postępowań, o 83 899 mniej niż w 2013 r.

Zmniejszyła się o 57 049 spraw łączna liczba spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania – z 354 885 spraw – w 2013 r. – do 297 836 w 2014 r. W ten sposób w prokuraturach apelacyjnych zakończono 470 spraw (62,7% ogółu spraw zakończonych), w prokuraturach okręgowych 2 124 sprawy (44,9% ogółu spraw zakończonych), w prokuraturach rejonowych 295 242 sprawy (36,6% ogółu spraw zakończonych).

Podnieść także należy, iż w 2014 r. uległa zmniejszeniu, o 55 711 liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia – z 338 058 spraw zakończonych takimi decyzjami w 2013 r. – do 282 347 takich spraw w 2014 r., przy 34,7% wskaźniku procentowym wymienionych spraw do ogółu spraw zakończonych. Wymieniony wskaźnik różnie kształtował się na poszczególnych szczeblach prokuratur i wynosił odpowiednio: 60,8% w prokuraturach apelacyjnych, 42,5% w prokuraturach okręgowych i 34,6% w prokuraturach rejonowych.

Efektywność prowadzonych przez jednostki prokuratury postępowań przygotowawczych w 2014 r. – liczona poprzez odniesienie liczby spraw przesłanych sądowi

celem rozpoznania do ogółu spraw zakończonych (bez odmów wszczęcia) – pozostawała na stosunkowo wysokim poziomie 36,6%.

W obecnym modelu postępowania karnego prokuratorzy często korzystają z możliwości konsensualnego zakończenia postępowania karnego, poprzez załączenie do aktu oskarżenia wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy (w trybie art. 335 § 1 k.p.k.) oraz niesprzeciwianie się wnioskom o dobrowolne poddanie się karze na etapie postępowania sądowego (w trybie art. 387 k.p.k.). Praktyka ta zasługuje na kontynuację. Prokurator Generalny popiera szerokie stosowanie konsensualnych form zażegnania konfliktu wywołanego przestępstwem, o ile uzgodnione pomiędzy prokuratorem i oskarżonym kara i środki karne uwzględniają wszystkie cele postępowania karnego, w tym również prawnie chronione interesy pokrzywdzonego.

W 2014 r. wniosek o skazanie bez rozprawy w trybie art. 335 § 1 k.p.k. złożono w 137 891 sprawach, tj. 48,8% spraw zakończonych aktem oskarżenia, wobec 153 365 oskarżonych, tj. wobec 46,4% wszystkich oskarżonych. W 2013 r. wskaźnik spraw do których dołączono wniosek o skazanie w trybie art. 335 § 1 k.p.k. był nieznacznie niższy i wynosił 48,7%. Podkreślić trzeba, iż nie wszystkie sprawy zakończone wnioskiem o skazanie bez rozprawy należą do spraw o nieskomplikowanym charakterze, jak też nie zawsze konsensualne zakończenie postępowania oznacza mniejszy wkład pracy prokuratora, gdyż do porozumienia z podejrzanym w zakresie kary i środka karnego może dojść na każdym etapie postępowania przygotowawczego, w tym po uzyskaniu pełnego materiału dowodowego i zaznajomieniu podejrzanego z materiałami postępowania.

W 2014 r. zmalała w skali kraju – o 1 460 – liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego (z 15 589 w 2013 r. do 14 129 w 2014 r.). Sprawy zakończone takimi decyzjami stanowiły tylko 1,7% ogółu spraw zakończonych.

Wzrosła o 97 liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o ich rozpoznanie w postępowaniu przyspieszonym (z 152 spraw w 2013 r. – do 249 spraw – w 2014 r.). Stanowiły one jednak tylko 0,03% ogółu spraw zakończonych i 0,08% ogółu spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania.

W 2014 r. umorzono łącznie w skali kraju 406 466 postępowań przygotowawczych, przy przyjęciu różnych podstaw prawnych takich decyzji, o 23 453 mniej niż w roku ubiegłym, odpowiednio:

- w prokuraturach apelacyjnych – 152, co stanowiło 20,3% zakończonych spraw, bez odmów wszczęcia postępowania,
- w prokuraturach okręgowych – 1 697, co stanowiło 35,9% zakończonych spraw, bez odmów wszczęcia postępowania,
- w prokuraturach rejonowych – 404 617, co stanowiło 50,1% zakończonych spraw, bez odmów wszczęcia postępowania.

Wskaźnik procentowy takich spraw kształtował się na poziomie 50,0% do ogółu zakończonych postępowań, bez odmów wszczęcia postępowania.

Spśród 406 466 umorzonych postępowań przygotowawczych, w 192 sprawach (0,1%) stosowany był uprzednio środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania wobec 206 osób.

W omawianym okresie wydano 235 860 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, z czego:

- w prokuraturach apelacyjnych – 10, co stanowiło 1,3% zakończonych spraw,
- w prokuraturach okręgowych – 367, co stanowiło 7,2% zakończonych spraw,
- w prokuraturach rejonowych – 235 483, co stanowiło 22,6% zakończonych spraw.

Przedstawiając dane dotyczące umorzonych postępowań przygotowawczych, odnotować trzeba zmniejszenie się – o 12 408 – liczby postępowań umorzonych wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa (149 784 w 2013 r. do 137 376 w 2014 r.). Wskaźnik procentowy spraw umorzonych na wspomnianej podstawie do ogółu spraw zakończonych w 2014 r. wyniósł 16,9%.

Z łącznej liczby 137 376 spraw umorzonych w 2014 r. z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa, największą ich liczbę odnotowano w siedmiu okręgach prokuratur okręgowych – w okręgu Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w którym umorzono na tej podstawie 11 811 spraw, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – 11 808, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Krakowie – 11 047, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Gdańsku – 8 952, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Katowicach – 7 831, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Szczecinie – 7 565 oraz w okręgu Prokuratury Okręgowej w Lublinie – 7 200.

W kolejnych czterech okręgach – wrocławskim, warszawsko – praskim, łódzkim i kieleckim umorzono – odpowiednio – 6 826, 4 731, 4 379 i 4 173 sprawy wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Natomiast najmniejszą liczbę spraw umorzonych na tej podstawie odnotowano w okręgach Prokuratury Okręgowej w Krośnie (583), Tarnobrzegu (527), w Przemyślu (476), w Koninie (475), w Suwałkach (442) i w Łomży (441).

Przedstawione dane wskazują, iż problem niewykrycia sprawców przestępstwa jest charakterystyczny dla okręgów prokuratur obejmujących właściwością duże miasta oraz regiony silnie zurbanizowane, a przyczynia się do tego anonimowość osób zamieszkujących i czasowo przebywających na danym terenie. Na wskazanych obszarach odnotowuje się ponadto większą liczbę przestępstw, przy ograniczonych możliwościach wykrywczych organów ścigania.

W 2014 roku w skali całego kraju zostało wniesionych 3 987 środków odwoławczych na postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy, z których 1 088 zostało uwzględnionych.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Wniesiono zażalenie na postanowienie o umorzeniu sprawy wobec niewykrycia sprawcy	w tym zażalenie zostało uwzględnione	Skuteczność w %
Prokuratura Apelacyjna Białystok	135	30	22,22
Prokuratura Apelacyjna Gdańsk	630	177	28,10
Prokuratura Apelacyjna Katowice	475	148	31,16
Prokuratura Apelacyjna Kraków	445	118	26,52
Prokuratura Apelacyjna Lublin	278	57	20,50
Prokuratura Apelacyjna Łódź	247	48	19,43
Prokuratura Apelacyjna Poznań	326	54	16,56
Prokuratura Apelacyjna Rzeszów	104	28	26,92
Prokuratura Apelacyjna Szczecin	289	83	28,72
Prokuratura Apelacyjna Warszawa	622	178	28,62
Prokuratura Apelacyjna Wrocław	436	167	38,30
OGÓLEM - KRAJ	3 987	1 088	27,29

Skuteczność środków odwoławczych kształtowała się zatem na poziomie 27,29% i była zbliżona do tej w 2013 roku, kiedy wynosiła 27,27%.

W 2014 r. wpłynęło 41 026 zażaleń na postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochodzenia (o 206 więcej niż w roku ubiegłym), w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 32,
- w prokuraturach okręgowych – 427,
- w prokuraturach rejonowych – 40 567.

Z ogólnej liczby 41 026 zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania – 3 588 (8,7%) zostało uwzględnionych przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k.

(7 w prokuraturach okręgowych, 3 581 w prokuraturach rejonowych). W roku 2013 prokuratorzy uwzględnili 3 666 zażaleń (9%).

Sądy powszechne rozpoznały ogółem 32 352 zażalenia na postanowienia o umorzeniu postępowania, z czego utrzymały w mocy – 23 385 (co stanowiło – 72,3% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchyliły i przekazały do ponownego rozpoznania – 8 967 (27,7%). W 2013 roku sądy uchyliły i przekazały do ponownego rozpoznania 8 118 spraw (27,4% wniesionych zażaleń).

W 2014 r. wpłynęło 32 669 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 2,
- w prokuraturach okręgowych – 193,
- w prokuraturach rejonowych – 32 474.

Z ogólnej liczby 32 669 zażaleń na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, 3 035 (9,3%) zostało uwzględnionych przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (3 w prokuraturach okręgowych, 3 032 w prokuraturach rejonowych).

Sądy powszechne rozpoznały ogółem 25 325 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, z czego utrzymały w mocy 20 703 (co stanowiło 81,7% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchyliły 4 622 postanowienia w tym przedmiocie (co stanowiło 18,3% ogółu rozpoznanych zażaleń).

Ponadto 7 875 zażaleń sąd załatwił w inny sposób, z czego 4 422 dotyczyło postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a 3 453 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W 2014 r. prokuratorzy wydali ponownie decyzje o umorzeniu dochodzenia/śledztwa w 5 271 sprawach (o 472 więcej niż w 2013 r.) natomiast w 292 sprawach (o 69 mniej niż w 2013 r.) wydano ponownie decyzję o odmowie wszczęcia postępowania.

W 2014 r. podjęto na nowo w trybie art. 327 § 1 k.p.k. – 5 378 spraw.

Wnioski o wznowienie postępowania w trybie art. 327 § 2 k.p.k. złożono w 99 sprawach, a uwzględniono 57, tj. 57,6%.

W omawianym okresie skierowano do Prokuratora Generalnego 79 wniosków o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do osoby, która występowała w charakterze podejrzanego, w trybie art. 328 k.p.k., z czego uwzględniono 70, w tym dwie decyzje o uchyleniu postanowienia w trybie art. 328 k.p.k. zostały podjęte z urzędu, po przeprowadzonym badaniu akt umorzonego postępowania.

W 2014 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju zakończono prawomocnym orzeczeniem 8 689 spraw (o 715 więcej niż w 2013 r.) prowadzonych po uchyleniu przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym w postanowieniu sądu o uchyleniu w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorzeniu postępowania przygotowawczego miało znaczenie dla późniejszej decyzji merytorycznej w 2 319 sprawach. Doprowadziło bowiem do zmiany decyzji w 26,68% prawomocnie zakończonych w 2014 roku sprawach, w których orzeczenie wcześniej zostało uchylone (w 2013 roku odsetek ten wynosił – 29,32%). W większości wypadków – w 5 979 sprawach (68,81%) realizacja zleconych przez sąd czynności nie miała wpływu na późniejszą decyzję kończącą postępowanie przygotowawcze, bowiem nie doprowadziła do odmiennych ustaleń faktycznych lub oceny prawnej i mimo iż doprowadziła do pełniejszego wyjaśnienia okoliczności sprawy, to jednak nie rzutowała na merytoryczne jej zakończenie.

6 114 (70,36%) postępowań przygotowawczych zostało zakończonych ponownie prawomocnym postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zakończonych w 2014 r. prawomocnym orzeczeniem, w których sądy rozpoznając w trybie art. 330 § 1 kpk zażalenie o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzenia postępowania uwzględniły środki odwoławcze								Liczba spraw, w których zlecone przez sąd czynności zostały:			liczba spraw, w których wykonanie czynności zleconych przez sąd miały wpływ na późniejszą decyzję merytoryczną	liczba spraw, w których wykonanie czynności zleconych przez sąd nie miało wpływu na późniejszą decyzję merytoryczną
	zakończono ogółem	aktem oskarżenia	wnioskiem o warunkowe umorzenie	wnioskiem o umorzenie sprawy w trybie art. 324 k.p.k.	umorzono postępowanie	odmówiono wszczęcia	zawieszono postępowanie	inny sposób załatwienia	wykonane w pełnym zakresie	wykonane częściowo	nie wykonano żadnej czynności		
Prokuratura Apelacyjna Białystok	353	49	6	0	258	1	34	5	326	23	3	115	236
Prokuratura Apelacyjna Gdańsk	1246	187	12	0	896	15	109	27	1148	79	13	293	931
Prokuratura Apelacyjna Katowice	1398	132	20	0	1042	53	137	14	1256	139	3	399	961
Prokuratura Apelacyjna Kraków	991	147	11	0	670	31	116	16	860	112	19	371	601
Prokuratura Apelacyjna Lublin	462	113	8	0	284	7	47	3	421	41	0	188	241
Prokuratura Apelacyjna Łódź	475	70	7	0	331	5	58	4	454	18	3	164	299
Prokuratura Apelacyjna Poznań	534	69	3	0	370	11	62	19	457	58	9	135	390
Prokuratura Apelacyjna Rzeszów	464	41	9	0	340	11	54	9	409	52	3	107	354
Prokuratura Apelacyjna Szczecin	479	77	1	0	332	25	41	3	414	41	3	114	341
Prokuratura Apelacyjna Warszawa	1545	178	12	0	1065	42	217	31	1334	170	18	309	1123
Prokuratura Apelacyjna Wrocław	742	109	12	0	526	11	76	8	672	65	5	239	502
OGÓLEM - KRAJ	8 689	1 172	101	0	6 114	212	951	139	7 751	798	79	2 319	5 979

Z poczynionych ustaleń wynika, iż przyczynami, dla których nie wykonano czynności zleconych przez sąd na podstawie art. 330 § 1 k.p.k. lub wykonano je jedynie częściowo, były: niemożność ich przeprowadzenia, wynikająca z obiektywnych, niedających się usunąć przeszkód, np. wielokrotne, nieusprawiedliwione niestawiennictwo pokrzywdzonych, pobyt świadków poza granicami kraju, niemożność ustalenia miejsca pobytu i wykonania czynności z osobami wskazanymi przez sąd, polecenie przez sąd przeprowadzenia czynności, które w istocie były już przeprowadzone, polecenie sądu co do przeprowadzenia czynności miało charakter alternatywny, nastąpiło przedawnienie karalności, cofnięcie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie, uznanie, że przeprowadzenie dowodu jest niecelowe, gdyż okoliczność wskazana przez sąd została już ustalona w oparciu o inne, przeprowadzone wcześniej dowody.

Istotne znaczenia dla oceny trafności decyzji prokuratora w przedmiocie ponownego umorzenia lub ponownej odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego mają dane dotyczące liczby wniesionych przez pokrzywdzonego subsydiarnych aktów oskarżenia w trybie

art. 55 k.p.k. w zw. z art. 330 § 2 k.p.k. oraz wyników postępowań sądowych zainicjowanych w wymieniony sposób.

Ustalono, iż w 2014 r. w skali kraju zostały skierowane 1 224 subsydiarne akty oskarżenia przeciwko 1 605 osobom, w tym: 13 – w prokuraturach okręgowych wobec 21 osób i 1 211 – w prokuraturach rejonowych wobec 1 584 osób.

W omawianym okresie, w sprawach zainicjowanych subsydiarnymi aktami oskarżenia, osądzono nieprawomocnymi orzeczeniami łącznie 1 678 osób, w tym skazano 225 osób (13,4% ogółu osądzonych), uniewinniono 470 osób (28% ogółu osądzonych), warunkowo umorzono postępowanie wobec 33 osób (2%), umorzono postępowanie wobec 896 osób (53,4%) oraz wydano inne orzeczenie wobec 54 osób (3,2%). W 2014 r. prawomocnie osądzono natomiast w tych sprawach 1 111 osób, w tym prawomocnie skazano 127 osób (11,4%), uniewinniono 269 osób (24,2%), warunkowo umorzono postępowanie wobec 18 osób (1,6%) i wobec 650 osób (58,5%) umorzono postępowanie. Inne prawomocne orzeczenia dotyczyły 47 osób (4,2%). Są to dane bardzo zbliżone do tych z 2013 r. Wówczas osądzono 980 osób, 11,40% z nich prawomocnie skazano, 24,1% uniewinniono, warunkowo umorzono postępowanie wobec 1,3% oskarżonych, a umorzono je wobec 7,7% z nich.

Ilość subsydiarnych aktów oskarżenia oraz prawomocnych orzeczeń przedstawia tabela.

Nazwa jednostki	Subsydiarne akty oskarżenia (art. 55 kpk w zw. z art. 330 § 2 kpk)		Prawomocne orzeczenia					
	sprawy	osoby	Ogółem	o skaza- niu	o uniewin- nieniu	o umorzeniu	o umorzeniu warunko- wym	pozostałe orzeczenia
Apelacja białostocka	41	48	37	2	12	21	2	0
Apelacja gdańska	143	189	166	28	44	81	6	7
Apelacja katowicka	206	255	178	10	43	118	0	7
Apelacja krakowska	114	158	74	8	13	52	0	1
Apelacja lubelska	63	87	62	2	19	37	2	2
Apelacja łódzka	60	88	57	8	10	32	0	7
Apelacja poznańska	93	117	75	10	23	37	0	5
Apelacja rzeszowska	73	109	79	5	9	64	1	0
Apelacja szczecińska	85	106	98	14	26	53	2	3
Apelacja warszawska	183	246	127	11	21	89	0	6
Apelacja wrocławska	163	202	158	29	49	66	5	9
Prokuratury Apelacyjne - razem	0	0	1	0	0	1	0	0
Prokuratury Okręgowe - razem	13	21	9	1	5	3	0	0
Prokuratury Rejonowe - razem	1 211	1 584	1 101	126	264	646	18	47
Ogółem - kraj	1 224	1 605	1 111	127	269	650	18	47

W 2014 r. w 43 915 sprawach prokuratorzy podjęli decyzję w przedmiocie zawieszenia postępowania przygotowawczego. Na koniec 2014 r., w stosunku do roku 2013 r., zmniejszeniu uległa liczba spraw, w których okres zawieszenia był najdłuższy. Liczba spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosił ponad 5 lat w stosunku do stanu na koniec 2013 r. zmniejszyła się o 214, natomiast spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosił 2–5 lat – o 524.

Prokuratorzy występowali do sądu z wnioskami o zastosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacjach koniecznych dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

W 2014 r. skierowali do sądu łącznie 18 835 wniosków o zastosowanie tego środka zapobiegawczego (o 575 mniej niż w 2013 r.). Jednocześnie wzrosła z 90,1% do 91,5% skuteczność złożonych wniosków w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

W podanym okresie łącznie wobec 17 231 podejrzanych sąd zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania (o 259 mniej niż w 2013 r.), w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych wobec 637 podejrzanych, tj. w 83,5% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach,

- w prokuraturach okręgowych wobec 1 211 podejrzanych, tj. w 23,2% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach,
- w prokuraturach rejonowych wobec 15 383 podejrzanych, tj. w 1,5% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania stosowano w skali kraju wobec 3 096 podejrzanych, w tym:

- wobec 2 122 z nich – do 3 m-cy (co stanowiło 68,5% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 588 z nich – powyżej 3 do 6 m-cy (co stanowiło 19% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 343 z nich – powyżej 6 do 12 m-cy (co stanowiło 11,1% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 41 z nich – powyżej roku do 2 lat (co stanowiło 1,3% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 2 z nich – powyżej 2 lat (co stanowiło 0,06% ogółu tymczasowo aresztowanych).

Przedmiotowy środek zapobiegawczy stosowany i przedłużany jest na dalszy czas oznaczony przez sąd na wniosek prokuratora. Stosowanie tego środka podlega kontroli przez sąd wyższej instancji. Z danych statystycznych w tym zakresie wynika, iż na 5 227 rozpoznanych w 2014 r. przez sąd zażaleń na zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania, uwzględniono 439 z nich, co stanowi 8,4% ogółu rozpoznanych zażaleń (w ubiegłym roku wskaźnik uwzględnionych zażaleń był wyższy i wynosił 9,2%).

Praktykę prokuratorów w zakresie wnioskowania o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak i stosowania pozostałych środków zapobiegawczych należy ocenić jako prawidłową.

W 2014 r. innych środków zapobiegawczych zastosowano łącznie 52 457, w tym poręczenia majątkowe wobec 10 031 podejrzanych, dozór Policji wobec 31 858 podejrzanych, zakaz opuszczania kraju wobec 7 769 podejrzanych (w tym w 1 332 przypadkach połączony z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy).

Z uzyskanych dodatkowo danych wynika, iż łącznie wniesiono 2 610 zażaleń na orzeczenia o zastosowaniu wolnościowych środków zapobiegawczych w tym 793 zażalenia na postanowienie o zastosowaniu poręczenia majątkowego. Sądy powszechne rozpoznały łącznie 2 361 tego rodzaju środków odwoławczych, w tym 721 dotyczących zastosowania poręczenia majątkowego i uwzględniły 458 z nich, co stanowiło 19,4% rozpoznanych zażaleń. Wskaźnik

uwzględnionych zażaleń na zastosowane poręczenie majątkowe był nieznacznie niższy i wynosił 19%.

W 2014 r. wydano łącznie 55 155 postanowień o zabezpieczeniu majątkowym, o 5 221 mniej niż w 2013 r.

Łączna wartość faktycznie zabezpieczonego mienia na poczet kar i środków karnych o charakterze majątkowym oraz roszczeń odszkodowawczych była jednak wysoka i wyniosła 600 793 700 zł, o 237 260 542 zł większa niż w 2013 r.

W oparciu o dodatkowe dane ustalono, iż w 2014 r. wniesiono łącznie 1 405 zażaleń na postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym. W omawianym okresie sądy powszechne rozpoznały 1 256 zażaleń i uwzględniły 154 z nich, co stanowiło 12,3% ogółu rozpoznanych zażaleń.

Utrzymała się pozytywnie oceniana tendencja spadkowa w zakresie liczby spraw prawomocnie zwróconych przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego. W 2014 r. odnotowano zwrot 667 spraw (spadek o 252 w odniesieniu do 2013 r.).

W 2014 roku sądy zwróciły ogółem, uwzględniając również nieprawomocne orzeczenia o zwrocie, 1 260 spraw (o 96 mniej niż w 2013 roku i o 155 spraw mniej niż w 2012 r.). Prokuratorzy wnieśli zażalenia na 987 postanowień sądu.

Prokuratorzy nie wnieśli zażalenia na 249 postanowień sądu o zwrocie sprawy w trybie art. 345 k.p.k., uznając tym samym zwrot za zasadny.

Sprawy zwrócone przez sąd do uzupełnienia w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego (skierowane: z aktem oskarżenia i zwrócone w trybie art. 345 § kk, wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego, wnioskiem o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym)								
Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia w 2014 r.			Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia, które uprawomocniły się w 2014 r.	Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia w 2014 r., w których nie wniesiono zażalenia na postanowienie sądu	% liczby spraw zwróconych do uzupełnienia, w których nie wniesiono zażalenia do ogółu spraw zwróconych do uzupełnienia	Liczba spraw zwróconych do uzupełnienia w 2014 r., w których wniesiono zażalenie na postanowienie sądu	Liczba uwzględnionych zażeń przez sąd (z wniesionych w okresie sprawozdawczym i okresie poprzednim)
	ogółem	prawomocne	nieprawomocne					
Prokuratura Apelacyjna Białystok	37	14	2	14	2	5,41%	35	23
Prokuratura Apelacyjna Gdańsk	201	106	17	107	37	18,41%	156	81
Prokuratura Apelacyjna Katowice	128	53	22	54	15	11,72%	113	70
Prokuratura Apelacyjna Kraków	59	35	8	35	15	25,42%	41	16
Prokuratura Apelacyjna Lublin	129	62	17	66	20	15,50%	106	51
Prokuratura Apelacyjna Łódź	45	27	9	28	7	15,56%	38	18
Prokuratura Apelacyjna Poznań	85	42	29	42	10	11,76%	75	34
Prokuratura Apelacyjna Rzeszów	42	28	5	29	7	16,67%	35	22
Prokuratura Apelacyjna Szczecin	81	30	21	30	7	8,64%	74	42
Prokuratura Apelacyjna Warszawa	356	200	106	205	113	31,74%	234	100
Prokuratura Apelacyjna Wrocław	97	52	11	57	16	16,49%	80	37
OGÓLEM - KRAJ	1 260	649	247	667	249	19,76%	987	494

W 2014 roku prokuratury zakończyły prawomocnym orzeczeniem łącznie 591 spraw (spadek o 12,06% w porównaniu z 2013 r.), które wcześniej zostały zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Z tej liczby:

- w 342 sprawach skierowano ponownie akt oskarżenia,
- w 10 sprawach wystąpiono z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego,
- w 3 sprawach skierowano wnioski o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego (na podstawie art. 324 k.p.k.),
- w 112 sprawach postępowanie przygotowawcze zawieszono,
- 113 spraw zakończono umorzeniem postępowania przygotowawczego,
- 9 spraw zakończono w inny sposób.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zakończonych w 2014 r. prawomocnym orzeczeniem, które wcześniej zostały zwrócone przez sąd do uzupełnienia postępowania																
	zakończono ogółem	aktem oskarżenia	wnioskiem o warunkowe umorzenie	wnioskiem o umorzenie sprawy w trybie art. 324 kpk	umorzono na podstawie									inne umorzenia	odmówiono wszczęcia	zawieszono postępowanie	inny sposób załatwienia
					art. 11 § 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 1 kpk	art. 17 § 1 pkt 2 kpk	art. 17 § 1 pkt 3 kpk	art. 17 § 1 pkt 4 do 11 kpk	art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	z powodu niewykrycia sprawców	art. 322 kpk (§ 227 p. 2 regulaminu p.j.o.p.)					
Prokuratura Apelacyjna Białystok	15	6	0	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	0	2	0	
Prokuratura Apelacyjna Gdańsk	89	61	2	0	0	0	7	0	3	0	5	1	0	0	9	1	
Prokuratura Apelacyjna Katowice	50	34	1	0	0	2	3	0	0	0	0	4	0	0	6	0	
Prokuratura Apelacyjna Kraków	31	17	1	1	0	1	3	0	0	0	0	2	0	0	5	1	
Prokuratura Apelacyjna Lublin	59	38	0	1	0	3	4	2	0	0	0	1	0	0	8	2	
Prokuratura Apelacyjna Łódź	18	12	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	
Prokuratura Apelacyjna Poznań	43	21	2	1	0	2	2	1	1	0	0	3	0	0	9	1	
Prokuratura Apelacyjna Rzeszów	20	11	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	6	1	
Prokuratura Apelacyjna Szczecin	28	17	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	
Prokuratura Apelacyjna Warszawa	187	98	3	0	0	13	22	0	3	1	4	1	0	0	39	3	
Prokuratura Apelacyjna Wrocław	51	27	0	0	0	5	3	0	0	0	2	0	0	0	14	0	
OGÓLEM - KRAJ	591	342	10	3	0	28	48	3	8	1	12	13	0	0	112	9	

Każda sprawa zakończona wniesieniem aktu oskarżenia do sądu I instancji, a następnie prawomocnie zwrócona przez ten sąd prokuratorowi w trybie art. 345 § 1 k.p.k. celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego, podlegała badaniu przez prokuratora bezpośrednio przełożonego i często przez prokuratorów wydziału (działu) nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w prokuraturach nadrzędnych. Wszystkie sprawy po zwrocie z sądu do uzupełnienia pozostawały pod szczególnym nadzorem wewnętrznym, były analizowane pod kątem wniesienia zażalenia w tych sprawach, a wskazane przez sąd uchybienia wnikliwie omawiane z prokuratorem prowadzącym postępowanie.

Na ocenę poziomu pracy podległych jednostek organizacyjnych prokuratury wpływa także liczba uwzględnionych przez sąd skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.).

W 2014 r., we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, zarejestrowano łącznie w skali kraju 1 068 skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego. Ich liczba – w porównaniu z 2013 r. – zwiększyła się o 472.

Sądy powszechne w 2014 r. rozpoznały 385 takich skarg i uwzględniły 73 z nich, co stanowiło 19% ogółu skarg rozpoznanych. W 2013 r. wskaźnik procentowy skarg uwzględnionych przez sąd był znacznie wyższy i wynosił 23,3%. Podkreślić trzeba, iż pomimo znacznego zwiększenia się liczby skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w 2014 r. odnotowano najbardziej korzystny, od czasu wejścia w życie przepisów ustawy dotyczących możliwości wnoszenia skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego, tj. od 1 maja 2009 r., wskaźnik określający stosunek liczby uwzględnionych skarg do rozpoznanych przez sąd.

W 2014 r. zasądzono w skali kraju na rzecz osób skarżących łącznie kwotę 188 000 zł, w orzeczeniach dotyczących 73 uwzględnionych skarg, przy czym w 8 orzeczeniach sąd dodatkowo zlecił prokuratorowi wykonanie odpowiednich czynności w postępowaniu. W 2 sprawach sąd zlecił czynności do wykonania bez przyznania sumy pieniężnej.

W analizowanym okresie sąd oddalił jako niezasadne, w trybie art. 12 ust. 1 powołanej ustawy, łącznie 312 skarg, co stanowiło 81% wszystkich rozpoznanych skarg.

W 2014 r. sąd odrzucił, pozostawił bez rozpoznania lub podjął inną decyzję procesową (załatwił w inny sposób) łącznie wobec 661 skarg, przy czym odrzucił na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 ustawy 220 skarg, a pozostawił bez rozpoznania – 380 skarg.

Wszystkie sprawy, których dotyczyły skargi wniesione w 2014 r. na podstawie przepisów powołanej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., zostały zbadane przez prokuratorów bezpośrednio przełożonych i prokuratorów nadrzędnych nad prokuratorami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Skargi w tych sprawach, w zdecydowanej większości, ocenione zostały jako bezzasadne, co zostało potwierdzone w postanowieniach sądu. Powodem przyjętej oceny było w szczególności ustalenie, że długotrwałość postępowania przygotowawczego uwarunkowana była charakterem sprawy i stopniem jej faktycznej i prawnej zawiłości, a nie nieuzasadnioną zwłoką w dokonywaniu poszczególnych czynności procesowych lub w podjęciu decyzji, a także ustalenie, iż skarga została złożona po terminie.

W większości spraw ocena zasadności skargi przedstawiona przez prokuratora została podzielona przez sąd.

Większość orzeczeń sądu w przedmiocie uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub

nadzorowanym przez prokuratora bez nieuzasadnionej zwłoki zostało uznanych za zasadne przez prokuratora bezpośrednio przełożonego lub prokuratorów nadrzędnych. Stanowisko takie zostało podzielone w Prokuraturze Generalnej.

W przypadku stwierdzenia przewlekłości postępowania przez sąd, niezwłocznie podejmowano czynności zmierzające do wyeliminowania przyczyn i skutków zaistniałej zwłoki. W szczególności realizowano czynności procesowe zlecone przez sąd oraz inne, których przeprowadzenie skutkowało merytorycznym zakończeniem postępowania.

W uzasadnionych przypadkach, gdy stwierdzano nieuzasadnione powody przewlekłości postępowania przygotowawczego, wdrażano postępowania służbowe, w wyniku których przeprowadzano rozmowy dyscyplinujące, wymierzano prokuratorom kary porządkowe upomnienia lub wszczynano postępowania dyscyplinarne. W kilku przypadkach przeprowadzono narady służbowe, podczas których omówiono stwierdzone nieprawidłowości i podjęto działania w celu uniknięcia ich w przyszłości. Ponadto sprawy, w których stwierdzono przewlekłość postępowania przygotowawczego, pozostające w toku, objęto zwierzchnim nadzorem służbowym.

Przyczynami stanowiącymi podstawę uznania przez sądy zasadności wniesionej skargi były:

- znaczny upływ czasu pomiędzy wpływem zażalenia na postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania, a jego uwzględnieniem lub przekazaniem do sądu, przedłużające się czynności międzyinstancyjne, zwłoka w rozpoznaniu zażalenia przez sąd,
- zwłoka w skierowaniu wniosku o międzynarodową pomoc prawną, długotrwałe tłumaczenie wyników takiej pomocy prawnej,
- nieskuteczność czynności poszukiwania podejrzanego,
- brak koncentracji czynności procesowych, długotrwałe przerwy w wykonywaniu w sprawie czynności dowodowych, nierytmiczne wykonywanie czynności, brak czynności sprawdzających,
- nienależyty nadzór nad terminowością sporządzenia opinii, niepodjęcie czynności zmierzających do uzyskania opinii, przewlekły sposób gromadzenia materiałów dowodowych dla biegłego, zwłoka w poszukiwaniu biegłego lub instytucji, która opracowywałaby opinię,
- nieobjęcie decyzją kończąca postępowanie wszystkich czynów będących przedmiotem zawiadomienia,

- zwłoka w wykonaniu czynności zleconych przez sąd po zwrocie sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego,
- zwłoka w podjęciu zawieszono postępowania przygotowawczego, pomimo ustania przyczyny zawieszenia (np. wpływu opinii).

Po przeprowadzonej analizie uwzględnionych skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w I półroczu 2014 r., Prokurator Generalny ponownie polecił podległym prokuratorom zwrócić, w prowadzonych i nadzorowanych postępowaniach przygotowawczych, szczególnej uwagi na:

- konieczność niezwłocznego rozpoznania zażalenia na postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, a w przypadku jego nieuwzględnienia, niezwłocznego przekazania zażalenia z aktami sprawy do właściwego sądu, koncentrację czynności prowadzonych w postępowaniu międzyinstancyjnym,
- analizę prowadzonych spraw pod kątem zasadności wyłączenia materiałów do odrębnego postępowania w przypadku zakończenia danego wątku sprawy, w tym wątku dotyczącego jednego z podejrzanych i merytorycznego rozstrzygnięcia,
- bieżący nadzór nad zawieszonym postępowaniem, w szczególności weryfikację czynności poszukiwania podejrzanego, niezwłoczne podejmowanie decyzji o podjęciu zawieszono postępowania w przypadku ustania przyczyny zawieszenia,
- nadzór nad terminowością sporządzenia opinii i pracą biegłego, używanie dostępnych prawem środków zmierzających do zdyscyplinowania biegłego, koncentrację czynności zmierzających do zgromadzenia materiału dowodowego dla biegłego i niezwłoczną ocenę wpływających opinii,
- właściwy nadzór nad czynnościami prowadzonymi w postępowaniu przygotowawczym przez inne uprawnione organy,
- koncentrację czynności procesowych, analizę planowanych czynności w aspekcie ich celowości i skuteczności,
- obejmowanie decyzjami kończącymi postępowanie wszystkich czynów będących jego przedmiotem,
 - kierowanie wniosków o pomoc prawną w uzasadnionych przypadkach i bez nieuzasadnionej zwłoki, a następnie niezwłoczne tłumaczenie otrzymanych materiałów.

Przypomniał, iż nieprawidłowości w prowadzeniu lub nadzorowaniu postępowania przygotowawczego, prowadzące do jego nieuzasadnionej przewlekłości, powinny być oceniane podczas prowadzonych wizytacji, lustracji i badań aktowych.

Podtrzymał stanowisko dotyczące konieczności badania każdej sprawy, w której wniesiona została skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego, a w szczególności spraw, w których sąd stwierdził przewlekłość postępowania, jak również oceny przyczyn przewlekłości w aspekcie ewentualnej odpowiedzialności służbowej prokuratora.

Dla oceny pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury znaczenie ma również liczba spraw o odszkodowanie za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie oraz wniosków kierowanych do sądu na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.).

W 2014 r. zarejestrowano we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury łącznie – 1 357 tego rodzaju spraw. Ogółem rozpoznano przez sąd 1 249 takich spraw i prawomocnie zasądzone na rzecz wnioskodawców łącznie 40 237 262 zł, w tym z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie 21 160 591 zł oraz 19 076 671 zł z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia przyznanego na podstawie cyt. ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W 2014 roku sądy uwzględniły zażalenia 70 osób (w 2012 roku – 64 osób) na zatrzymanie przez Policję i inne uprawnione organy. I tak:

- 64 osób na zatrzymanie przez funkcjonariuszy Policji;
- 3 osób na zatrzymanie przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 2 osób na zatrzymanie przez funkcjonariuszy Straży Granicznej;
- 1 osoby na zatrzymanie przez funkcjonariuszy Urzędu Kontroli Skarbowej.

W 15 sprawach materiały dotyczące działań funkcjonariuszy związanych z zatrzymaniem osoby przekazano innej jednostce organizacyjnej prokuratury, celem dokonania karnoprawnej oceny ich zachowania pod kątem wyczerpania znamion przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.

W sprawach, w których zatrzymania zakwestionowanego przez sąd dokonali funkcjonariusze Policji lub innych służb, prokuratorzy rejonowi o decyzji sądu poinformowali przełożonych funkcjonariuszy, omówili stwierdzone nieprawidłowości podczas narad służbowych i zobowiązali ich do podjęcia stosownych działań służbowych mających na celu wyeliminowanie podobnych zdarzeń w przyszłości.

Przekazywali także, do wiadomości i stosowania funkcjonariuszom, uwagi dotyczące zasadności, legalności i prawidłowości stosowania instytucji zatrzymania.

Po przeprowadzeniu stosownych badań w jednostkach organizacyjnych prokuratury stwierdzono, że nadzór nad zasadnością, legalnością i prawidłowością zatrzymań osób w postępowaniu przygotowawczym przez Policję i inne organy był realizowany zgodnie z wymogami przepisów Rozdziału 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i polegał, tak jak w latach ubiegłych, na:

- żądaniu od Policji i innych organów niezwłocznego zawiadomienia właściwego prokuratora dyżurującego o każdym przypadku zatrzymania osoby poprzez przekazanie bezpośrednio lub za pośrednictwem faksu protokołu tej czynności,
- bieżącym analizowaniu protokołów zatrzymań pod kątem istnienia przesłanek, o których mowa w § 190 cyt. wyżej Regulaminu (istnienie przesłanek z art. 244 § 1 k.p.k., przestrzegania terminów określonych w art. 248 § 1 i 2 k.p.k., proporcjonalności czasu zatrzymania do potrzeb postępowania, przestrzegania uprawnień zatrzymanego, prawidłowości udokumentowania zatrzymania i związanych z nim czynności w aktach głównych sprawy),
- badaniu, czy niezwłocznie po zatrzymaniu osoby zebrano niezbędne dane i wykonano czynności w celu podjęcia decyzji w przedmiocie zwolnienia osoby zatrzymanej albo wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego,

Stwierdzone uchybienia były przedmiotem pism instrukcyjnych oraz przekazywanych na bieżąco uwag przełożonym policjantów i omówiono je na naradach służbowych z Policją.

W 2014 roku, podobnie jak w poprzednich latach, nadzór prokuratorów nad wykonywaniem postanowień o tymczasowym aresztowaniu oraz innych decyzji o pozbawieniu wolności polegał na badaniu:

- prawidłowości dokonanych zatrzymań osób podejrzanych i zapewnienia realizacji ich uprawnień procesowych oraz właściwej reakcji prokuratorów nadzorujących postępowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w tym zakresie,
- prawidłowości skierowanych wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania, zarówno pod względem formalnoprawnym, jak i merytorycznym,
- bieżącej kontroli przez prokuratorów gromadzonego materiału dowodowego, nie tylko przed zastosowaniem tymczasowego aresztowania, ale również podczas jego stosowania,

pod kątem aktualności istnienia podstaw stosowania tego środka zapobiegawczego i przesłanek do jego uchylenia bądź zmiany na środek łagodniejszego rodzaju,

- szybkości i zasadności decyzji o uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec ustania przyczyn, dla których zastosowano ten środek zapobiegawczy,
- bieżącej kontroli pod kątem ewentualnego pojawienia się ujemnych przesłanek do stosowania tymczasowego aresztowania, określonych w art. 259 k.p.k.,
- zapewnienia pokrzywdzonym gwarancji procesowych związanych z zastosowaniem, jak też uchyleniem tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego.

W związku z nadzorem prokuratora nad wykonaniem postanowień o tymczasowym aresztowaniu prokuratorzy wykonywali zwłaszcza następujące czynności:

- kontrolę terminów stosowania tymczasowego aresztowania, w tym kontrolę dostarczenia do aresztów śledczych nakazów zwolnienia,
- bieżące kontrolowanie zasadności stosowania tego środka, egzekwowanie obowiązku uzyskiwania informacji o tymczasowych aresztowaniach trwających dłużej niż 9 miesięcy oraz 12 miesięcy,
- bezzwłoczne rozpoznawanie wniosków osób tymczasowo aresztowanych, do rozpoznania których właściwy był prokurator,
- rozpoznawanie wniosków o wyrażenie zgody na widzenie i wydanie w tym przedmiocie zarządzenia ze wskazaniem sposobu kontaktu z tymczasowo aresztowanym,
- kontrolę korespondencji tymczasowo aresztowanych,
- kierowanie żądań do dyrektorów aresztów śledczych przeprowadzenia badań lekarskich tymczasowo aresztowanych w związku z otrzymanymi informacjami o ich złym stanie zdrowia celem ustalenia, czy podejrzanym może być leczony w warunkach pozbawienia wolności,
- uzyskiwanie zgody na osadzenie tymczasowo aresztowanych w zakładach karnych z pominięciem zasad rejonizacji, z uwagi na ujawnioną możliwość podejmowania czynności zmierzających do utrudniania postępowania poprzez wpływanie na wyjaśnienia współpodejrzanych również tymczasowo aresztowanych,
- rozpoznawanie wniosków innych organów o wyrażenie zgody na wykonanie czynności z udziałem tymczasowo aresztowanych,
- rozpoznawanie wniosków tymczasowo aresztowanych składanych w oparciu o art. 216 k.k.w.,

- w odniesieniu do obserwacji podejrzanych w zakładach leczniczych zwracana była uwaga na konieczność przestrzegania uregulowań wynikających z przepisu art. 203 k.p.k. i § 172 Regulaminu.

Sprawy, w których wobec podejrzanych został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, cyklicznie badane są także w ramach kontroli służbowej oraz obejmowane są zwierzchnim nadzorem służbowym, zwłaszcza wówczas gdy tymczasowe aresztowanie stosowane jest przez dłuższy czas.

W przypadku uzyskania informacji o nieprawidłowościach związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania na terenie jednostki penitencjarnej żądane są wyjaśnienia od kierownictwa takiej jednostki. W razie zaistnienia potrzeby kierowane są wnioski o wzmożenie nadzoru nad osadzonym, a w przypadkach zagrożenia ze strony innych osadzonych zapewnienie jego izolacji, jak też podejmowane są decyzje o zmianie miejsca osadzenia. W razie złożenia przez osadzonego skargi, jest ona przekazywana do sądu, stosownie do art. 7 k.k.w. Również w przypadku złożenia przez osobę pozbawioną wolności zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na jej szkodę każdorazowo takie zawiadomienie podlega procesowemu rozpoznaniu.

W jednostkach organizacyjnych prokuratury egzekwowany był w 2014 roku obowiązek wynikający z § 204 i § 205 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. O każdym przypadku tymczasowego aresztowania, którego czas trwania przekroczył 9 miesięcy, prokurator okręgowy zawiadamiał prokuratora apelacyjnego, a o każdym przypadku przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku prokurator apelacyjny zawiadamiał Prokuratora Generalnego, wskazując jednocześnie przewidywany termin zakończenia postępowania. Analiza prawidłowości stosowania tymczasowego aresztowania dokonywana była również podczas badań aktowych postępowań oraz lustracji i wizytacji poszczególnych jednostek prokuratury. Badane były także przypadki uchYLENIA tymczasowego aresztowania w wyniku wniesienia środka odwoławczego.

W 2014 roku w wydziałach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratur apelacyjnych i okręgowych zarejestrowano łącznie 9 706 spraw, o 1 716 spraw więcej niż w 2013 roku. Prokuratorzy kierujący jednostkami organizacyjnymi wyższego stopnia podjęli decyzje o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego w 3 452 sprawach prowadzonych w bezpośrednio podległych jednostkach prokuratury, w celu zapewnienia prawidłowego i sprawnego przebiegu postępowania przygotowawczego w tych sprawach. Liczba spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym w roku sprawozdawczym stanowi 35,57% spraw

zarejestrowanych w wydziałach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym i 0,33% wszystkich spraw karnych zarejestrowanych w 2014 roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury (w 2013 roku odsetek ten wynosił 0,71%).

Nazwa jednostki	Liczba spraw zarejestrowanych w rejestrze Dsn	Liczba spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym	Wskaźnik spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym do spraw z Dsn
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku	1 084	722	66,61%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku	1 254	219	17,46%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach	728	239	32,83%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie	925	368	39,78%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie	853	443	51,93%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi	812	183	22,54%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu	731	219	29,96%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie	416	125	30,05%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie	663	210	31,67%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie	1 341	378	28,19%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu	899	346	38,49%
OGÓLEM w tym	9 706	3 452	35,57%

W następstwie realizowanych w 2014 roku czynności nadzorczych, stwierdzono nieprawidłowości, które w szczególności dotyczyły:

- a) przewlekłości postępowań, spowodowanej brakiem właściwej koncepcji lub błędnym ukierunkowaniem postępowania, w szczególności na jego początkowym etapie, niewłaściwej koncentracji czynności dowodowych, formalnego a nie merytorycznego sposobu sprawowania wewnętrznego nadzoru służbowego kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury oraz nadzoru nad pracą dochodzeniowo-śledczą Policji, zaniechań właściwej reakcji na stwierdzone uchybienia proceduralne i merytoryczne,
- b) niewłaściwego nadzorowania pracy biegłych, w szczególności w zakresie egzekwowania określonych terminów wydania opinii,
- c) niedostatecznej inicjatywy dowodowej w prowadzących postępowaniach, skutkującej koniecznością uzupełniania materiału dowodowego w następstwie zaleceń formułowanych w ramach działań nadzorczych,

- d) dokonywania niewłaściwych ocen karnoprawnych ujawnionych czynów i przyjmowania nieprawidłowych kwalifikacji prawnych,
- e) przedwczesności wydawanych decyzji merytorycznych, bez wyczerpującego wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz nieprawidłowości o charakterze formalnym, w tym błędów w zakresie przyjmowanych podstaw prawnych i przyczyn umorzenia, niewłaściwego uzasadnienia tych decyzji,
- f) niewłaściwego postępowania w zakresie zabezpieczonych dowodów rzeczowych,
- g) stosowania po zawieszeniu postępowań niewłaściwych metod poszukiwawczych w odniesieniu do podejrzanych ukrywających się w kraju i za granicą.

Podjęte działania o charakterze nadzorczym, wpisane w cały kompleksowy system przedsięwzięć prokuratur apelacyjnych czy okręgowych, miały istotny wpływ na poprawność, skuteczność i szybkość prowadzonych postępowań w sprawach objętych zwierzchnim nadzorem służbowym. Odnotowano również uwagi, iż efektywność działań o charakterze nadzorczym, a w szczególności wpływ na prawidłowość prowadzonych postępowań karnych w sprawach, w których zwierzchni nadzór służbowy był prawidłowo wykonywany, był dużo większy niż nadzoru wewnętrznego.

Stosownie do przewidzianego w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze obowiązku podejmowania przewidzianych prawem środków zmierzających do zapewnienia prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w prowadzonych postępowaniach karnych w Prokuraturze Generalnej w 2014 roku monitorowano postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach o określone rodzaje przestępstw oraz koordynowano działania powszechnych jednostek prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępczości. Wybór rodzaju przestępstw, pozostających w zainteresowaniu Prokuratury Generalnej w 2014 roku stanowił wyraz identyfikacji najpoważniejszych – obok typowej przestępczości kryminalnej – zjawisk przestępczych, którym należy przeciwdziałać. Oceny skali zagrożenia daną kategorią przestępstw oraz oceny praktyki prokuratorskiej przy prowadzeniu postępowań przygotowawczych o określone rodzaje przestępstw dokonano na podstawie wyników prowadzonych badań akt oraz analizy informacji przedstawianych przez prokuratury apelacyjne i prokuratury okręgowe.

Do kategorii przestępstw, które są objęte szczególnym zainteresowaniem Prokuratury Generalnej i w których podejmowane są określone inicjatywy mające na celu poprawę skuteczności przeciwdziałania i zwalczania tego typu przestępczości, należą:

1. przestępstwa naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych.
2. przestępstwa narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej, dotyczące tzw. „błędu medycznego”;
3. przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową;
4. przestępstwa z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących naruszeń przepisów o gospodarce odpadami;
5. przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece;
6. przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej;
7. przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2009 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.) oraz dotyczące szeroko pojętej tzw. działalności „parabankowej”, związanej z funkcjonowaniem tzw. „piramid finansowych” i możliwością popełniania oszustw na szkodę wielu osób;
8. przestępstwa popełnione przez funkcjonariuszy i pracowników Policji.

Prokuratura Generalna w 2013 roku objęła monitoringiem wszystkie sprawy z zawiadomienia Najwyższej Izby Kontroli prowadzone w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Poza wyżej wymienionymi kategoriami przestępstw w 2014 roku w Prokuraturze Generalnej monitorowano postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach o przestępstwa związane z wykorzystaniem seksualnym dzieci (pedofilia i pornografia); o przestępstwa związane z ochroną zwierząt, a także postępowania dotyczące handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES); o przestępstwa popełnione na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej; o przestępstwa popełnione za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu; dotyczących tzw. przestępczości stadionowej.

W odniesieniu do przestępstw popełnionych z reguły przez zorganizowane grupy przestępcze w Prokuraturze Generalnej w 2014 roku monitorowano postępowania przygotowawcze i koordynowano działania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie:

- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- handlu ludźmi,
- korupcji,

- produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę,
- przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi,
- nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych,
- nielegalnej produkcji i obrotu paliwami,
- obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym,
- porwania i przetrzymywania zakładnika w celu wymuszenia okupu.

W ramach monitorowania tych kategorii przestępstw dokonywana jest bieżąca analiza wpływających informacji odnośnie przebiegu postępowań przygotowawczych, prawidłowości przyjętych kwalifikacji prawnych czynów, podejmowanych decyzji merytorycznych, zaś kierownikom właściwych jednostek prokuratury sygnalizowane są stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości. Ponadto udzielane są konsultacje prowadzącym postępowania we wskazanym wyżej zakresie oraz udostępniane są, z własnej inicjatywy lub na prośbę zainteresowanej jednostki, informacje pozwalające na koordynację postępowań prowadzonych przez różne jednostki prokuratury.

W 2014 roku w ramach nadzoru instancyjnego rozpoznano w Prokuraturze Generalnej łącznie 37 zażaleń na decyzje prokuratorów apelacyjnych w zakresie postanowień o kosztach postępowania oraz zarządzeń o odmowie udzielenia zezwolenia na jednorazowe widzenie.

W oparciu o przepis art. 310 § 2 k.p.k. przygotowano 630 projektów postanowień Prokuratora Generalnego, w sprawach prowadzonych w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych, o przedłużeniu okresu prowadzenia śledztwa na dalszy czas oznaczony powyżej roku.

W Prokuraturze Generalnej sprawowano także zwierzchni nadzór służbowy nad prowadzonymi w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych postępowaniami przygotowawczymi, w szczególności w sprawach o przestępstwa:

- popełnione w ramach zorganizowanych grup przestępczych,
- korupcji w organach władzy państwowej, wymiaru sprawiedliwości oraz administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- innych, które ze względu na wagę sprawy, na podstawie polecenia Prokuratora Generalnego, zostały przekazane do prowadzenia w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

Zwierzchnim nadzorem służbowym objętych było łącznie 109 spraw, z których na przestrzeni 2014 roku 25 zostało zakończonych. W 20 sprawach wdrożono zwierzchni nadzór służbowy.

Obciążenie pracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe)

Podział zadań pomiędzy poszczególne szczeble prokuratury, w tym w szczególności liczba prowadzonych i nadzorowanych spraw karnych rejestrowanych w repertorium Ds., jest bezpośrednią konsekwencją przepisów ustawy o prokuraturze oraz aktów wykonawczych, w szczególności rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, które prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych koncentrują na szczeblu prokuratur rejonowych, a dla jednostek wyższego szczebla przewidują inne zadania, z zasady wymagające większej wiedzy i doświadczenia zawodowego.

Podstawowym zadaniem prokuratury apelacyjnej jest zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach odwoławczych prowadzonych przed sądem apelacyjnym oraz w postępowaniach przed wojewódzkim sądem administracyjnym. Ponadto jednostki tego szczebla prowadzą i nadzorują postępowania przygotowawcze w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji oraz występują w przedmiotowych sprawach w postępowaniu przed sądem I instancji. Do zadań prokuratur apelacyjnych należy również sprawowanie nadzoru instancyjnego i zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w prokuraturach okręgowych oraz wizytacje i lustracje prokuratur okręgowych. Na tym szczeblu prowadzone są również sprawy o charakterze organizacyjnym i kadrowym, w tym związane z oceną kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych.

Według danych na dzień 31 grudnia 2014 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych faktycznie zatrudnionych było (po uwzględnieniu delegacji „do” i „z” jednostki) 382 prokuratorów.

Mając na uwadze zadania prokuratur apelacyjnych ocena obciążenia pracą prokuratorów wykonujących w nich czynności, uzależniona jest od wpływu spraw nie tylko do podstawowych urzędzeń ewidencyjnych, prowadzonych na szczeblu prokuratury apelacyjnej, ale również od wpływu spraw z zakresu administracji prokuratora apelacyjnego, rejestrowanych według zasad obowiązujących w systemie bezdziennikowym.

W 2014 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych w repertoriach i rejestrach: Ds, Dsn, Dsa, Ap, K, Ns, Nps, Nps-ps, Pa, Pc, Ko, Mn, IP i IP/O oraz w systemie bezdziennikowym (RWA) zarejestrowano łącznie 35 008 spraw, w tym 12 920 spraw zarejestrowanych w repertoriach i rejestrach, z czego 763 sprawy karne zarejestrowane w repertorium Ds., tj. o 59 spraw karnych więcej niż w 2013 r. Średnie roczne obciążenie sprawami prokuratora wykonującego czynności w prokuraturze apelacyjnej, liczone według faktycznego zatrudnienia w tych jednostkach – 382 osób - wyniosło 91,6 sprawy (o 2,2 sprawy więcej niż w 2013 r.).

Odnosząc się do przedstawionego wyżej obciążenia sprawami w prokuraturach apelacyjnych, wskazać należy, iż do 14 stycznia 2015 r. zadania w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych realizowane były w jednym wydziale do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji. Na tym szczeblu prokuratury prowadzone i nadzorowane są najpoważniejsze sprawy, w tym o przestępstwa noszące cechy zorganizowanej przestępczości i korupcji i inne o dużym stopniu złożoności, w szczególności dotyczące przestępczości gospodarczej. W 2014 r., jak wskazano wyżej, zarejestrowano na tym szczeblu 763 sprawy, natomiast kontynuowano z poprzednich okresów statystycznych 301 spraw. Dane statystyczne w zakresie sposobu zakończenia postępowań przygotowawczych (456 aktów oskarżenia wobec 1 833 osób) oraz liczby stosowanych środków zapobiegawczych (637 osób tymczasowo aresztowanych i 1 951 osób, wobec których zastosowano inne środki zapobiegawcze), w stosunku do liczby prowadzonych postępowań przygotowawczych, wskazują na skomplikowany charakter tych spraw i potrzebę znacznego zaangażowania prokuratora. Z udziałem prokuratora osądzono w I instancji 1 550 osób.

Ponadto prokuratorzy realizujący zadania w prokuraturze apelacyjnej obsadzili 14 208 wokand, co daje średnio 37, 2 wokandy na prokuratora, obejmujących łącznie 43 443 sprawy. Prokuratorzy wzięli udział w 3 521 postępowaniach odwoławczych przed sądem apelacyjnym w sprawach karnych. Brali udział w postępowaniach cywilnych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych i gospodarczych, a także w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Sprawowali nadzór i kształtowali praktykę prokuratorską w zakresie postępowania sądowego oraz badali zasadność i poziom środków zaskarżenia wnoszonych przez podległe jednostki. W prokuraturach apelacyjnych podejmowane były czynności w ramach zwierzchniego i instancyjnego nadzoru służbowego, które dotyczyły obejmowania spraw podległych jednostek zwierzchnim nadzorem służbowym, rozpoznawania środków odwoławczych, wniosków o przedłużenie okresu śledztwa oraz analizy akt sprawy i zajmowania pisemnego stanowiska. Łącznie w 2014 r. zarejestrowano 2 479 tego rodzaju spraw. Dodatkowo podnieść trzeba, iż kontynuowano działania nadzorcze w zakresie spraw

zarejestrowanych w poprzednich okresach statystycznych. Na tym szczeblu prokuratury przeprowadzano wizytacje i lustracje prokuratur okręgowych oraz koordynowano działania podległych prokuratur okręgowych w tym zakresie, jak również dokonywano ocen kwalifikacyjnych kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach okręgowych i apelacyjnych oraz dokonywano ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników prokuratury apelacyjnej. W prokuraturach apelacyjnych w 2014 r. zespoły wizytacyjne przeprowadziły 10 wizytacji, podczas których dokonano oceny pracy wizytowanych jednostek, zbadano 6 398 spraw i dokonano oceny okresowej 258 prokuratorów. Przeprowadzono 18 lustracji, w ramach których zbadano 946 spraw.

W 57 konkursach na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej i apelacyjnej 178 prokuratorów – wizytatorów dokonało oceny kwalifikacyjnej 314 kandydatów na te stanowiska, badając łącznie akta 15 637 spraw.

Prokuratury okręgowe zapewniają udział prokuratora w postępowaniach prowadzonych przed sądem okręgowym jako sądem odwoławczym. Na tym szczeblu prowadzone i nadzorowane są śledztwa dotyczące poważnych przestępstw kryminalnych i gospodarczych oraz sprawowana jest funkcja oskarżyciela publicznego w przedmiotowych sprawach przed właściwymi sądami. Prokuratury okręgowe sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych oraz wizytacje i lustracje tych jednostek. Zajmują się ponadto sprawami organizacyjnymi i kadrowymi w odniesieniu do podległych jednostek szczebla rejonowego, w tym oceną kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach rejonowych oraz oceną pracy asesorów, w okresie powierzenia im pełnienia czynności prokuratorskich.

Według danych na dzień 31 grudnia 2014 r. w prokuraturach okręgowych faktycznie zatrudnionych było, uwzględniając delegacje „z” i „do” jednostki – 1 532 prokuratorów.

Mając na uwadze zadania prokuratur okręgowych, ocena obciążenia pracą prokuratorów wykonujących w nich czynności, podobnie jak w prokuraturach apelacyjnych, uzależniona jest od wpływu spraw nie tylko do podstawowych urzędzeń ewidencyjnych, ale również od wpływu spraw z zakresu administracji prokuratora okręgowego, rejestrowanych według zasad obowiązujących w systemie bezdziennikowym.

W 2014 r. we wszystkich prokuraturach okręgowych w repertoriach i rejestrach: Ds, Dsn, Dsa, Ap, K, Ns, Nps, Nps-ps, Pa, Pc, Ko, Oz, IP i IP/O oraz w systemie bezdziennikowym zarejestrowano łącznie 224 251 spraw, w tym 112 514 spraw zarejestrowanych w repertoriach i rejestrach, z czego 5 211 spraw karnych zarejestrowanych w repertorium Ds. Średnie roczne

obciążenie sprawami prokuratora wykonującego czynności w prokuraturze okręgowej, liczone według faktycznego zatrudnienia w tych jednostkach – 1 532 osoby – wyniosło 146,4 sprawy.

Odnosząc się do przedstawionego wyżej obciążenia sprawami w prokuraturach okręgowych, wskazać należy, iż do 14 stycznia 2015 r. zadania w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych realizowane były w wydziałach śledczych (we wszystkich jednostkach tego szczebla) oraz w wydziałach do spraw przestępczości gospodarczej (w 18 jednostkach) lub w działach do spraw przestępczości gospodarczej w ramach wydziału śledczego (6 jednostek). Na tym szczeblu prokuratury prowadzone i nadzorowane są sprawy o poważne przestępstwa o charakterze kryminalnym, o poważne przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, przestępstwa skarbowe i inne przestępstwa o charakterze gospodarczym.

W 2014 r. jak wskazano wyżej zarejestrowano na tym szczeblu prokuratury 5 211 spraw karnych, natomiast kontynuowano z poprzednich okresów statystycznych 1 906 spraw. Dane statystyczne, w szczególności w zakresie sposobu zakończenia postępowań przygotowawczych (2 010 aktów oskarżenia wobec 7 175 osób) oraz liczby stosowanych środków zapobiegawczych (1 211 osób tymczasowo aresztowanych i 6 714 osób, wobec których zastosowano inne środki zapobiegawcze), w stosunku do liczby prowadzonych spraw, wskazują na poważny charakter prowadzonych spraw i potrzebę specjalizacji prokuratorów, w szczególności w odniesieniu do spraw gospodarczych. Z udziałem prokuratora osądzono w I instancji 7 658 osób.

Ponadto prokuratorzy realizujący zadania w prokuraturze okręgowej obsadzili łącznie 76 024 wokandy, co daje średnio 49,6 wokandy na prokuratora, obejmujące łącznie 317 973 sprawy. Prokuratorzy wzięli udział w postępowaniach odwoławczych, dotyczących 14 089 osób, przed sądem okręgowym w sprawach karnych. Ponadto brali udział w postępowaniu odwoławczym przed sądem okręgowym w cywilnych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych i gospodarczych oraz innych przewidzianych przez ustawy, w postępowaniu administracyjnym, w postępowaniu wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie. Sprawowali nadzór nad udziałem prokuratorów prokuratur rejonowych w postępowaniu przed sądem i kształtowali praktykę prokuratorowską w tym zakresie. Badali zasadność i poziom środków zaskarżenia wnoszonych przez podległe jednostki.

W prokuraturach okręgowych podejmowane były również czynności w ramach zwierzchniego i instancyjnego nadzoru służbowego, w ramach którego sprawy podległych jednostek obejmowane były zwierzchnim nadzorem służbowym, rozpoznawano środki odwoławcze, wnioski o przedłużenie okresu śledztwa na czas powyżej roku oraz dokonywano

analizy akt sprawy i zajmowano pisemne stanowiska w zakresie np. prawidłowości prowadzonego postępowania przygotowawczego, podjęcia na nowo lub wznowienia postępowania przygotowawczego i sądowego bądź skierowania wniosku w trybie art. 328 § 1 k.p.k. Łącznie w 2014 r. zarejestrowano 33 554 tego rodzaju sprawy. W ramach nadzoru, kontynuowano działania nadzorcze w zakresie spraw zarejestrowanych w poprzednich okresach statystycznych. Na tym szczeblu prokuratury przeprowadzano wizytacje i lustracje prokuratur rejonowych, jak również dokonywano ocen kwalifikacyjnych kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach rejonowych oraz dokonywano ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników prokuratury okręgowej i rejonowej. W prokuraturach okręgowych w 2014 r. przeprowadzono 88 wizytacji, podczas których zbadano akta 30 836 spraw i dokonano oceny okresowej 828 prokuratorów. Przeprowadzono 104 lustracje, w których zbadano akta 4 713 spraw.

W 136 konkursach na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej – 141 prokuratorów – wizytatorów dokonało oceny kwalifikacyjnej 224 kandydatów na te stanowiska, badając 9 657 spraw. Ponadto 350 prokuratorów dokonało oceny pracy 241 asesorów w związku z przedłużeniem okresu powierzenia czynności prokuratorskich, badając akta 6 699 spraw.

Ponadto prokuratorzy tego szczebla realizowali zadania w zakresie kontroli czynności operacyjnych, wynikające z art. 19 ust. 15c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 286, poz. 1687) oraz z art. 9e ust. 16 c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 676), polegające na sporządzeniu wniosków do właściwego sądu okręgowego o wyrażenie zgody na wykorzystanie w postępowaniu karnym dowodów popełnienia przestępstwa, uzyskanych w wyniku stosowania kontroli operacyjnej, dotyczących czynu nieobjętego zarządzeniem kontroli operacyjnej lub osoby nią nieobjętej (tzw. zgoda następcza) oraz z art. 237a k.p.k. Ustalono, iż w 2014 r. prokuratury okręgowe skierowały do sądów okręgowych łącznie 4 873 wnioski w tym przedmiocie.

Podstawowym zadaniem prokuratur rejonowych jest prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, prowadzonych przez inne uprawnione do tego organy oraz udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w szczególności sądem rejonowym.

W prokuraturach rejonowych zarejestrowano łącznie 1 042 137 spraw karnych. Faktyczne zatrudnienie w tych jednostkach, uwzględniające delegacje „z” i „do” jednostki, na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiło 4 134 prokuratorów. Średnie roczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach rejonowych wyniosło w 2014 r. 252 sprawy na prokuratora.

Obciążenie sprawami karnymi prokuratorów w prokuraturach rejonowych w 2014 r. było niższe, niż w 2013 r. o 14,4 sprawy w skali roku. Ponadto w prokuraturach rejonowych kontynuowano 85 845 spraw z poprzednich okresów statystycznych.

Z podanej wyżej liczby zarejestrowanych spraw w 2014 r. w prokuraturach rejonowych wszczęto łącznie 680 252 sprawy karne (65,3% zarejestrowanych spraw, 164,5 spraw rocznie na prokuratora), w tym 555 730 dochodzenia i 124 522 śledztw, z czego 10 057 śledztw własnych prokuratora (1,5% ogółu wszczętych postępowań). W sprawach prowadzonych w prokuraturach rejonowych, środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zastosowano wobec 15 383 podejrzanych (w 1,5% spraw zarejestrowanych w tych jednostkach) oraz inne środki zapobiegawcze wobec 43 792 podejrzanych (4,2% zarejestrowanych spraw).

W omawianym okresie aktem oskarżenia zakończono łącznie 279 871 spraw wobec 337 746 osób, w tym do 136 726 spraw dołączono wnioski w trybie art. 335 k.p.k. i 156 k.k.s. (48,9%). W sprawach zainicjowanych przed sądem przez prokuratury rejonowe w I instancji osądzono ogółem 335 237 osób, w tym z udziałem prokuratora 176 388 (52,6% ogółu osądzonych). Prokuratorzy obsadzili 299 348 wokand, obejmujących 1 212 810 spraw.

W oparciu o dodatkowo uzyskane dane statystyczne dotyczące przestępstw określonych w art. 178a k.k. (prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego), 278 k.k. (kradzież), 279 k.k. (kradzież w włamaniu) i 284 k.k. (przywłaszczenie) ustalono, iż w 2014 r. do prokuratur rejonowych wpłynęło łącznie 262 605 spraw w tej kategorii przestępstw, co stanowiło 25,2% łącznego wpływu spraw karnych do tych jednostek. Podkreślić trzeba, iż z reguły sprawy tych kategorii, nie należą do spraw skomplikowanych, długotrwałych, wymagających szczególnego zaangażowania i specjalizacji prokuratora. Sprawy tych kategorii prowadzone są w formie dochodzenia przez policję pod nadzorem prokuratora.

Prokuratorzy w prokuraturach rejonowych oprócz spraw karnych, zajmują się również działalnością pozakarną, rejestrowaną w repertoriach Pa, Pc, Pn oraz z zakresu prawa karnego skarbowego – rejestr Ko/Kks. W wymienionych urządzeniach ewidencyjnych zarejestrowano łącznie 189 303 sprawy, obciążenie prokuratora w skali roku tymi sprawami wyniosło 45,8 sprawy.

Przedstawiając dane dotyczące obciążenia prokuratur apelacyjnych i okręgowych w zakresie prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych, w porównaniu z obciążeniem prokuratur rejonowych wskazać trzeba, że w prokuraturze okręgowej prowadzone są sprawy o najpoważniejsze przestępstwa, o wieloosobowym, skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, w tym sprawy o poważne przestępstwa gospodarcze, natomiast

na szczeblu apelacji, sprawy dotyczące zorganizowanych grup przestępczych i sprawy o przestępstwa o charakterze korupcyjnym, które trudno porównać do spraw prowadzonych w prokuraturze rejonowej.

Przeniesienie najpoważniejszych spraw karnych – odpowiednio na szczebel prokuratury okręgowej i apelacyjnej zapewnia ich prowadzenie przez doświadczonych i wyspecjalizowanych prokuratorów. Dodatkowo, w odniesieniu do spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji, przeniesienie ich na szczebel apelacji zapewniło sprawowanie nadzoru nad ich prowadzeniem przez prokuratorów Prokuratury Generalnej.

Porównując obciążenie pracą prokuratorów, realizujących zadania na różnych szczeblach prokuratury, należy mieć na uwadze, iż różnice w obciążeniu pomiędzy poszczególnymi szczeblami prokuratury, wynikają ze specyfiki zadań i czynności w nich realizowanych. Różnorodny charakter zadań realizowanych przez jednostki poszczególnych szczebli nie pozwala na dokonanie miarodajnego porównania pomiędzy nimi poprzez proste zestawienie danych liczbowych. Możliwe jest natomiast dokonanie porównania średniego obciążenia pomiędzy jednostkami prokuratury tego samego szczebla. Prokurator Generalny na bieżąco analizuje obciążenie pracą podległych jednostek i dostrzegając problem nierównomiernego obciążenia prokuratorów obowiązkami, od początku kadencji konsekwentnie prowadzi działania zmierzające do jego wyrównania w jednostkach tego samego szczebla. Nie znajduje natomiast uzasadnienia dokonywanie porównania obciążenia pracą prokuratorów jedynie na podstawie danych dotyczących wpływu spraw karnych. W szczególności dotyczy to obciążenia obowiązkami prokuratorów z jednostek szczebla rejonowego w zestawieniu z obciążeniem obowiązkami prokuratorów z jednostek wyższego szczebla, gdyż, jak wyżej wykazano sprawy prowadzone na wyższych szczeblach organizacyjnych są zdecydowanie bardziej skomplikowane i pracochłonne. Ponadto zadania prokuratur apelacyjnych i okręgowych, w przeważającym zakresie, nie dotyczą prowadzenia postępowań karnych.

III. Postępowanie sądowe

W 2014 r. łącznie osądzono w skali kraju w sądach powszechnych z udziałem prokuratora 365 132 osoby. W 2013 r. liczba osób osądzonych wynosiła 420 915. Dane te obejmują również osoby skazane przy zastosowaniu trybów konsensualnych z art. 387 § 1 k.p.k., art. 335 k.p.k. w zw. z art. 343 k.p.k. i art. 156 § 1 k.k.s. (wskaźnik dynamiki wyniósł 86,75%).

W tym samym okresie skazano ogółem 322 703 osoby, o 51 988 mniej niż w 2013 r. (wskaźnik dynamiki wyniósł 86,13%).

Uniewinniono w 2014 r. łącznie w skali kraju 7 099 osób, w porównaniu z 2013 r. o 738 osób mniej, przy minimalnym zwiększeniu poziomu wskaźnika procentowego osób uniewinnionych do ogółu osądzonych (2014 r. – 1,94% w stosunku do 2013 r. – 1,86%).

Po raz kolejny, w odniesieniu do poprzednich lat odnotowano tendencję malejącą liczby uniewinnień osób tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia, i tak:

- 257 osób w 2012 r., – wskaźnik w stosunku do liczby osądzonych – 2,5%,
- 172 osoby w 2013 r., – wskaźnik w stosunku do liczby osądzonych – 1,89%,
- 144 osoby w 2014 r., – wskaźnik w stosunku do liczby osądzonych – 1,66%.

Liczba prawomocnych uniewinnień osób tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia na koniec 2014 r. wynosiła łącznie 72 osoby, podczas gdy na koniec 2013 r. uniewinnionych prawomocnie było w tej kategorii 137 osób, a więc o 65 osób więcej. Nastąpił więc spadek o 47,4%.

W stosunku do wszystkich osób uniewinnionych, wskaźnik osób tymczasowo aresztowanych uniewinnionych prawomocnie kształtował się w poszczególnych latach następująco:

- 2013 r. – 7 837 osób/137 osób tymczasowo aresztowanych – 1,75%,
- 2014 r. – 7 099 osób/72 osoby tymczasowo aresztowane – 1,01%.

Rok 2014 był zatem kolejnym okresem, w którym wyraźnie spadła liczba osób uniewinnionych ogółem i co warte podkreślenia wyraźnie zmniejszyła się liczba uniewinnionych osób tymczasowo aresztowanych w dacie kierowania aktu oskarżenia.

Szczegółowe dane w zakresie ilości osób uniewinnionych w 2013 i 2014 r. obrazuje poniższa tabela:

Dane statystyczne sporządzone na podstawie sprawozdania PG-P1K za lata 2013 i 2014								
Jednostka prokuratury	Ilość osób osądzonych		Ilość osób skazanych		Ilość osób uniewinnionych		Ilość osób prawomocnie uniewinnionych (uprzednio tymczasowo aresztowanych)	
	2013	2014	2013	2 014	2013	2014	2013	2014
OGÓLEM, w tym	420 915	365 132	374 691	322 703	7 837	7 099	137	72
PA w Białymstoku	22 954	19 718	20 173	17 262	313	272	4	1
PA w Gdańsku	51 541	45 174	45 310	39 740	935	789	19	12
PA w Katowicach	51 437	47 657	45 777	42 443	1 393	1 142	26	12
PA w Krakowie	40 867	34 375	35 520	29 796	731	612	6	9
PA w Lublinie	41 704	37 673	37 679	33 472	683	744	10	8
PA w Łodzi	34 274	28 475	30 529	25 107	550	502	13	1
PA w Poznaniu	39 453	33 484	36 716	30 414	638	600	5	2
PA w Rzeszowie	19 113	15 633	17 317	14 042	225	181	0	2
PA w Szczecinie	28 333	24 518	25 924	22 260	356	362	3	3
PA w Warszawie	43 981	37 914	37 715	32 458	1 212	1 193	42	16
PA we Wrocławiu	47 258	40 511	42 031	35 709	801	702	9	6

Podstawowymi i powtarzającymi się przyczynami uniewinnień były:

- odmienna, dokonana przez orzekający w sprawie sąd, ocena zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału dowodowego;
- błędy funkcjonariuszy Policji i innych organów uprawnionych do prowadzenia postępowań przygotowawczych popełnione na etapie postępowania przygotowawczego, które ujawniły się dopiero w toku przewodu sądowego;
- ujawnienie nowych dowodów na etapie postępowania sądowego, nieznanymi uprzednio organom procesowym w toku postępowania przygotowawczego, na podstawie których orzekające sądy dokonały odmiennych ustaleń faktycznych;
- niewystarczająca weryfikacja linii obrony podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym;
- zmiana zeznań przez świadków – pokrzywdzonych.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w skali całego kraju jest normą, podobnie jak w latach ubiegłych, że wszystkie postępowania, w których zapadł wyrok uniewinniający (nawet nieprawomocny) wobec osoby tymczasowo aresztowanej w dacie kierowania aktu oskarżenia, są przedmiotem wnikliwej analizy przez prokuratorów przełożonych, której celem jest ustalenie przyczyn uniewinnienia. Rozważane są także kwestie dotyczące ewentualnego wniesienia środka odwoławczego od zapadłego wyroku uniewinniającego.

Wzorem lat ubiegłych, w prokuraturach nadrzędnych nadal kontynuowana jest praktyka, że w przypadku wyroków uniewinniających innych niż te, które dotyczą osób tymczasowo aresztowanych, w ramach zadań własnych, prowadzone są badania takich orzeczeń, celem ustalenia przyczyn takich rozstrzygnięć, a w przypadku stwierdzenia błędów na etapie zarówno postępowania sądowego, jak i przygotowawczego, do podległych jednostek organizacyjnych kierowane są pisma instruktażowe, w celu wyeliminowania w przyszłości wskazanych uchybień.

W 2014 r. prokuratorzy wywiedli ogółem 17 295 apelacji w stosunku do osób osądzonych, co stanowi 4,74% w stosunku do wszystkich osób osądzonych. Tak więc zaskarżalność wyroków w 2014 r. wzrosła w stosunku do 2013 r., kiedy wynosiła ona 4,32%.

Wskaźnik zaskarżalności najwyższy był w okręgu apelacji lubelskiej i wyniósł 6,25%, w stosunku do osób osądzonych. Powyżej wskaźnika krajowego (4,74%), wskaźnik ten kształtował się w okręgach apelacji białostockiej, gdańskiej, katowickiej i szczecińskiej. W pozostałych okręgach apelacyjnych wskaźnik ten był niższy od wskaźnika krajowego. Na szczeblu prokuratur okręgowych wskaźnik zaskarżalności w stosunku do osób osądzonych w 2014 r. najwyższy był w Prokuraturze Okręgowej w Zamościu – 9,35%, Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku – 7,66% i w Prokuraturze Okręgowej w Białymstoku – 7,45%.

Kolejnym, poza zaskarżalnością, istotnym wskaźnikiem oceny jakości pracy prokuratorów w postępowaniu sądowym jest wskaźnik skuteczności wywiedzionych środków zaskarżenia, i to zarówno apelacji, jak i zażaleń.

Sądy odwoławcze, zarówno okręgowe, jak i apelacyjne, w 2014 r. rozpoznały 16 014 apelacji wywiedzionych przez prokuratora w stosunku do osób, uwzględniając 10 585, co stanowiło 66,10% w stosunku do apelacji rozpoznanych. W porównaniu z rokiem 2013 wskaźnik skuteczności apelacji wzrósł o 1,32%.

Dla oceny poziomu i trafności wywiedzionych przez prokuratora środków zaskarżenia istotny jest wskaźnik cofniętych apelacji.

Problematyka związana z cofnięciami apelacji jest od kilku lat przedmiotem gruntownych analiz wykonywanych przez prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego,

a także tematem szkoleń zawodowych prokuratorów i konsultacji prowadzonych przez prokuratorów z jednostek wyższego szczebla. Podjęte w tej mierze działania dają od kilku lat wymierne efekty przekładające się na malejącą corocznie liczbę cofniętych apelacji. Dane w zakresie ilości cofniętych apelacji przedstawiają się następująco:

- 2012 r. – cofnięto 1 719 apelacji;
- 2013 r. – cofnięto 1 530 apelacji;
- 2014 r. – cofnięto 1 234 apelacje.

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w 2014 r. cofnięto o 296 apelacji mniej niż w 2013 r., co stanowi wskaźnik dynamiki na poziomie 80,65%.

Podstawowymi przyczynami, uzasadniającymi podjęcie decyzji o cofnięciu apelacji były:

- brak wystarczającej argumentacji faktycznej w apelacji wskazującej na wpływ zaistniałego uchybienia proceduralnego na treść skarżonego orzeczenia;
- formułowanie zarzutów sprowadzających się do polemiki z prawidłową oceną materiału dowodowego dokonaną przez sąd I instancji;
- brak cech rażącej niewspółmierności kary lub środka karnego.

Szczegółowe dane dotyczące apelacji uwzględnionych i cofniętych w latach 2013 i 2014 (co do osób) zawiera poniższa tabela.

Jednostka prokuratury	Apelacje uwzględnione w 2013 r. (ilość i w odsetkach do apelacji rozpoznanych)	Apelacje uwzględnione w 2014 r. (ilość i w odsetkach do apelacji rozpoznanych)	Apelacje cofnięte w 2013 r. (co do osób)	Apelacje cofnięte w 2014 r. (co do osób)
Ogółem	10 821/64,78%	10 585/66,10%	1 530	1 234
Apel. Białystok	737/63,64%	717/69,75%	189	157
Apel. Gdańsk	1 382/62,56%	1 167/55,07%	90	55
Apel. Katowice	1 742/62,17%	1 560/66,64%	68	52
Apel. Kraków	687/71,49%	725/68,40%	241	212
Apel. Lublin	1 558/68,12%	1 490/68,44%	93	69
Apel. Łódź	652/62,63%	719/71,47%	195	171
Apel. Poznań	847/62,83%	874/65,62%	222	165
Apel. Rzeszów	392/65,77%	346/70,90%	57	47
Apel. Szczecin	768/66,44%	813/71,57%	101	70
Apel. Warszawa	913/65,17%	1 035/64,05%	108	93
Apel. Wrocław	1 143/65,50%	1 139/66,57%	166	143

Znaczącym obciążeniem dla prokuratorów wykonujących obowiązki służbowe w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jest także udział w rozprawach i posiedzeniach sądowych w sprawach odwoławczych.

W 2014 r. łączna ilość spraw karnych rozpoznawanych na rozprawach apelacyjnych wyniosła 46 554 spraw. Podkreślenia wymaga, że faktyczna ilość rozpraw z udziałem prokuratorów była znacznie większa niż podana powyżej liczba spraw apelacyjnych, albowiem szereg z nich było rozpoznawanych na kilku terminach procesowych.

Istotnym elementem pracy prokuratora w postępowaniu sądowym jest jego udział w szeroko rozumianym postępowaniu wykonawczym, postępowaniu ułaskawieniowym oraz innych postępowaniach w kwestiach odwoławczych, czy też incydentalnych oraz inicjowanie postępowań odwoławczych, poprzez zaskarżanie zażaleniami niesłusznych postanowień. Każde zażalenie złożone przez prokuratora skutkowało jego uczestnictwem w zainicjowanym w ten sposób postępowaniu odwoławczym.

W 2014 r. prokuratorzy z wydziałów postępowań sądowych prokuratur apelacyjnych i okręgowych uczestniczyli w 218 259 posiedzeniach.

W postępowaniu wykonawczym w 2014 r. prokuratorzy powszechnych jednostek prokuratury wzięli udział łącznie w 297 693 posiedzeniach karnych wykonawczych.

Prokuratorzy samodzielnie złożyli też wnioski o wszczęcie 562 postępowań wykonawczych, z czego 311 zostało rozpoznanych merytorycznie przez sądy, które uwzględniły 207 (66,6%).

Z ocenionych 215 921 orzeczeń wykonawczych sądów I instancji prokuratorzy zaskarżyli 2 823, czyli 1,31%. Z tego z rozpoznanych 2 304 zażaleń prokuratora, 1 226 zostało uwzględnionych, co daje współczynnik skuteczności na poziomie 53,2%.

W przypadku sprawców szczególnie niebezpiecznych przestępstw na 16 355 wydanych postanowień prokuratorzy zaskarżyli 516 postanowień (3,15%). Spośród rozpoznanych 429, sądy odwoławcze uwzględniły 254 zażalenia prokuratora, co daje współczynnik skuteczności na poziomie 59,2%.

Szereg istotnych zadań związanych z postępowaniem sądowym realizowanych było w minionym roku przez Prokuraturę Generalną.

W 2014 r. prokuratorzy Prokuratury Generalnej wzięli udział w 650 sprawach rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy na rozprawach (łącznie 124 wokandy), które dotyczyły:

- 103 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k.;
- 21 kasacji wniesionych przez Rzecznika Praw Obywatelskich;

- 52 kasacji wniesionych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- 474 kasacji wniesionych przez innych uprawnionych.

W 2014 r. prokuratorzy Prokuratury Generalnej również brali udział w posiedzeniach, na których Sąd Najwyższy rozpoznał:

1. 23 zagadnienia prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez sądy powszechne na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.;
2. zagadnienie prawne, które nasunęło poważne wątpliwości co do wykładni prawa, przedstawione na podstawie art. 59 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, postanowieniem Sądu Najwyższego w składzie trzech sędziów;
3. zagadnienie prawne przedstawione powiększonemu składowi Sądu Najwyższego, na podstawie art. 60 § 2 w zw. z art. § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), przez Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o podjęcie uchwały;
4. dwa wnioski Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) zwrócił się o podjęcie uchwał mających na celu wyjaśnienie występujących w orzecznictwie rozbieżności w wykładni prawa;
5. wniosek Prokuratora Generalnego, który na podstawie art. 60 § 1 i 2 z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) zwrócił się o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego.

We wszystkich ww. sprawach prokuratorzy Prokuratury Generalnej sporządzili pisemne – odpowiednio – wnioski bądź stanowiska prawne, które w zdecydowanej większości znalazły uznanie w podjętych przez Sąd Najwyższy orzeczeniach.

Prokuratorzy z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2014 r. wnieśli do Sądu Najwyższego kasacje wobec 120 osób (o 20 więcej w porównaniu z rokiem 2013), w tym na korzyść 11 skazanych. Udzielili 1 374 odpowiedzi na kasacje strony przeciwnej.

W rozpoznanych w 2014 r. 55 kasacjach wniesionych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury Sąd Najwyższy wydał następujące rozstrzygnięcia:

- w 22 sprawach uchylił zaskarżone orzeczenia i przekazał sprawy właściwym sądom do ponownego rozpoznania, co stanowiło 40% wniesionych kasacji;
- w 5 sprawach oddalił kasacje;
- w 16 sprawach oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne;
- w 12 sprawach kasacje pozostawił bez rozpoznania, w tym 10 kasacji zostało cofniętych przed rozprawą. W ocenie prokuratorów, którzy brali udział w rozpoznawaniu tych kasacji uzasadnione było podjęcie decyzji o ich cofnięciu, o czym zawiadomili właściwych prokuratorów apelacyjnych bądź prokuratorów okręgowych.

Podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym cofnięte kasacje dotyczyły przede wszystkim spraw, w których podnoszony przez autorów kasacji zarzut rażącego naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. miał polegać na niedostatecznym rozważeniu zarzutów apelacji prokuratora, a w istocie stanowił wyłącznie polemikę z oceną prawną niespornych faktów, dokonaną przez sąd *meriti*, oraz spraw, w których podejmując próbę ominięcia wymogów z art. 523 k.p.k. skarżący podnosili zarzuty obrazy prawa materialnego lub procesowego, podczas gdy uzasadnienia takich kasacji wskazywały *de facto* na kwestionowanie ustaleń faktycznych dokonanych przez sądy.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej skierowali do prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych 14 pism instrukcyjnych, w których zwrócono uwagę między innymi na:

- niewłaściwą konstrukcję zarzutów kasacyjnych;
- niezadowalający, niski poziom sporządzonych przez prokuratorów odpowiedzi na kasacje;
- wskazywanie w kasacjach niewłaściwego zakresu i kierunku zaskarżenia kwestionowanych w skardze kasacyjnej orzeczeń.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej, realizując obowiązek określony w art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 1 k.p.k. opracowali 64 wnioski w przedmiocie wznowień postępowań zakończonych prawomocnymi orzeczeniami. Wnioski o wznowienie zostały złożone w 8 przypadkach przez oskarżonych, w 55 przez adwokatów, a jeden wniosek został złożony z urzędu. Sąd Najwyższy – procedując w trybie art. 544 § 3 k.p.k. w 2014 r. w takich sprawach wydał 48 orzeczeń, które były zgodne z wnioskami prokuratorów.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej zarejestrowano 2 120 wniosków o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów, przy czym 377 wniosków zostało złożonych przez prezesów

sądów, prokuratorów apelacyjnych i okręgowych oraz Dyrektora Biura Lustracyjnego Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej, a 1 743 wnioski pochodziły od skazanych, ich obrońców oraz od innych podmiotów.

W 2014 r. łącznie zbadano 2 242 sprawy, by ustalić, czy istnieje możliwość wniesienia przez Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, realizując swoje ustawowe uprawnienia, w 2014 r. wniósł do Sądu Najwyższego 250 kasacji w odniesieniu do 294 osób, w tym 71 kasacji na niekorzyść skazanych. Z wniesionych w 2014 r. kasacji, Sąd Najwyższy rozpoznał kasacje w 178 sprawach, zarówno na rozprawach, jak i na posiedzeniach w trybie art. 535 § 1 k.p.k. bez udziału prokuratora, z czego w 175 sprawach kasacje zostały uwzględnione. W trzech sprawach Sąd Najwyższy wniesione kasacje oddalił.

Skuteczność kasacji wniesionych w 2014 r. przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wyniosła 98,3%.

Wśród 250 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego, 182 zostało wniesionych od prawomocnych wyroków sądów I instancji, a 68 od orzeczeń sądów II instancji.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej kontynuowane były trzymiesięczne staże dla prokuratorów prokuratur okręgowych, mające na celu wdrożenie w praktyce zasad prawidłowego sporządzania kasacji kierowanych do Sądu Najwyższego.

Zadania z zakresu udziału prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych, opiekuńczych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych oraz administracyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury są realizowane przez prokuratorów wszystkich szczebli.

W 2014 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęły ogółem 86 222 sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, opiekuńczego oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych. Wpływ spraw kształtował się na poziomie wpływu z poprzedniego roku (wskaźnik dynamiki wynosił 101,34%). Zdecydowanie największa liczba spraw cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych została zarejestrowana w prokuraturach rejonowych i wyniosła 69 404 sprawy. Do prokuratur okręgowych wpłynęły 16 372 sprawy, natomiast w jednostkach apelacyjnych odnotowano wpływ 446 spraw.

Ogółem w 2014 r. prokuratorzy wszystkich jednostek organizacyjnych załatwili 84 922 sprawy, przy czym w prokuraturach rejonowych załatwiono 68 791 spraw, w prokuraturach

okręgowych załatwiono 15 696 spraw, zaś w jednostkach organizacyjnych szczebla apelacyjnego 435 spraw.

Aktywność prokuratorów na odcinku działalności pozakarnej polega przede wszystkim na inicjowaniu postępowań sądowych w trybie procesowym, jak i nieprocesowym, kierowaniu zwyczajnych i nadzwyczajnych środków zaskarżenia, wstępowaniu do postępowań sądowych z własnej inicjatywy, na wniosek zainteresowanych lub wskutek zawiadomienia sądu, o ile zachodzą przesłanki określone w art. 7 k.p.c.

W 2014 r. prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zainicjowali przed sądami powszechnymi łącznie 19 086 postępowań w sprawach cywilnych, rodzinnych, opiekuńczych i ze stosunku pracy. W odniesieniu do roku 2013 na drogę postępowania sądowego zostało skierowanych o 1 945 spraw mniej. Tendencja spadkowa dotyczy jednostek rejonowych, które skierowały 17 677 spraw na drogę postępowania sądowego (wskaźnik dynamiki wynosi 89,8%). Prokuratury okręgowe zainicjowały 1 406 postępowań sądowych (wskaźnik dynamiki 104,1%), jednostki apelacyjne – 3 postępowania (w poprzednim okresie te jednostki nie kierowały spraw o charakterze cywilnym na drogę postępowania sądowego).

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych wytoczyli ogółem 3 952 powództwa, tj. o 362 powództwa więcej niż w ubiegłym roku. Tendencja wzrostowa dotyczy jednostek rejonowych i okręgowych. Jednostki apelacyjne nie inicjowały postępowań sądowych w drodze powództwa.

Prokuratorzy z prokuratur rejonowych wnieśli 3 749 powództw, natomiast z jednostek okręgowych 203 powództwa, co w przypadku prokuratur okręgowych daje wskaźnik dynamiki 414,3%.

Wytoczone przez prokuratorów powództwa dotyczyły:

- naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym – 376 powództw;
- orzeczenia przepadku świadczenia na rzecz Skarbu Państwa spełnionego w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę (art. 412 k.c.) – 132 powództwa;
- prawa pracy – 11 powództw;
- ustalenia ojcostwa – 87 powództw;
- zaprzeczenia ojcostwa – 957 powództw;
- ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa (unieważnienia uznania dziecka) – 130 powództw;
- zasądzenia lub podwyższenia alimentów – 408 powództw;
- innego przedmiotu – 1 851 powództw.

W porównaniu do 2013 r. nastąpił jedynie nieznaczny spadek liczby powództw o zaprzeczenie ojcostwa i unieważnienie uznania dziecka (ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa), co wynika z ilości wniosków o wytoczenie tych powództw wpływających do organów prokuratury. Ponadto w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka prokurator, inicjując postępowanie sądowe, zobowiązany jest mieć na uwadze nie tylko dobro dziecka, lecz także musi dysponować dowodami pozwalającymi na ustalenie pochodzenia dziecka. W pozostałych kategoriach spraw nastąpił wzrost wskaźnika dynamiki liczby wytoczonych powództw.

W 9 sprawach z zakresu prawa prac prokuratorzy wytoczyli powództwa w oparciu o materiały i ustalenia poczynione w sprawach karnych. Należy podkreślić, że w sprawach o ustalenie stosunku pracy takie same uprawnienia procesowe, jakie ma prokurator, posiada też wyspecjalizowany podmiot, tj. inspektor pracy. Również przepisy prawa procesowego w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa pracy są tak ukształtowane, aby zapewnić ochronę praw podmiotowych pracownika. W 43 przypadkach, po przeprowadzeniu niezbędnych czynności wyjaśniających, odmówiono wniesienia pozwów z zakresu prawa pracy. Przyczyną stanowisk odmownych było: spełnienie roszczenia przez pracodawcę, porozumienie stron, podjęcie działań przez likwidatora, czy też niestwierdzenie istnienia przesłanek materialnych do skutecznego wniesienia pozwu. W sprawach z zakresu prawa pracy prokuratorzy, mając na względzie ochronę praworządności, wstępowali do licznych postępowań sądowych wszczętych przez uprawnione podmioty.

Prokuratorzy w 2014 r. skierowali 408 powództw o zasądzenie lub podwyższenie alimentów (dynamika wzrostu wynosi 144,7%). Odmówiono wytoczenia powództwa w 34 sprawach. Źródłem podejmowanych czynności były przede wszystkim wnioski osób zainteresowanych oraz ustalenia własne pochodzące z akt spraw karnych.

W 2014 r. sądy rozpoznały 3 247 powództw wytoczonych przez prokuratora, z których 3 087 zostało uwzględnionych w całości lub częściowo. Wskaźnik skuteczności powództw prokuratora był bardzo wysoki i wyniósł 95,1%.

W sprawach majątkowych zainicjowanych przez prokuratora wysokość roszczeń zasądzonych przez sądy stanowiła kwotę 6 286 849 zł, w tym na rzecz obywateli (z zakresu prawa pracy i o alimenty) zostały zasądzone roszczenia w łącznej kwocie 727 563 zł. Wysokość zasądzonych roszczeń była wyższa w porównaniu z rokiem 2013.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych, realizując uprawnienia z art. 7 k.p.c., inicjują również postępowania nieprocesowe w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych.

W 2014 r. prokuratorzy skierowali do właściwych sądów łącznie 14 833 wnioski wszczynające postępowania nieprocesowe. Prokuratorzy rejonowi złożyli 13 663 (w 2013 r. 15 895) wnioski, a prokuratorzy okręgowi 1 169 (poprzednio – 1 267) wniosków. Jeden wniosek został złożony przez prokuratora apelacyjnego. Dostrzegalny jest, w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, spadek dynamiki tej formy aktywności prokuratora w 2014 r. zarówno w prokuraturach rejonowych, jak i okręgowych.

W ujęciu przedmiotowym znacząca większość wniosków w postępowaniu nieprocesowym dotyczyła postępowania w zakresie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu. Ilość wniosków tej kategorii jest znacznie mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku. Skierowano ich bowiem 6 761, podczas gdy w 2013 r. 9 638 (wskaźnik dynamiki wynosi, zatem 70,1%). Przyczyną spadku liczby wniosków było stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 11 września 2013 roku w sprawie o sygn. III CZP 52/13, zgodnie z którym niedołączenie do wniosku prokuratora o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego opinii biegłych psychiatry i psychologa, względnie specjalisty do spraw uzależnień albo wzmianki biegłego o okolicznościach uniemożliwiających jej wydanie stanowi brak formalny wniosku. Zauważyć też należy, że czynną legitymację do składania wniosku do sądu, jak też kierowania na badanie przez biegłych w tym przedmiocie posiadają właściwe gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Kolejną kategorią spraw w postępowaniu nieprocesowym były wnioski dotyczące stosunków rodzinnych – 4 011 oraz wnioski o ubezwłasnowolnienie, których skierowano 1 934. Ponadto prokuratorzy skierowali 2 127 innych wniosków w postępowaniu nieprocesowym (w 2013 r. – 1 706). W porównaniu do roku 2013 nastąpił nieznaczny spadek liczby wniosków o ubezwłasnowolnienie (wskaźnik dynamiki – 98,0%). Jest on jednak niezależny od zakresu działań ze strony prokuratorów, ponieważ zainicjowanie postępowania w przedmiocie ubezwłasnowolnienia następuje z reguły na skutek zawiadomień organów pomocy społecznej, placówek służby zdrowia, czy też obywateli. Natomiast w sprawach dotyczących stosunków rodzinnych oraz innych wniosków w postępowaniu nieprocesowym zostało skierowanych na drogę postępowania sądowego więcej wniosków niż w 2013 r.

W 2014 r. sądy rozpoznały w postępowaniu nieprocesowym 13 560 wniosków prokuratora, z czego uwzględnionych zostało w całości lub w części 12 258 wniosków.

Wskaźnik skuteczności wyniósł 90,4% i był wyższy niż w poprzednim okresie sprawozdawczym. Skuteczność wniosków w postępowaniu nieprocesowym, z uwagi na specyfikę tego postępowania wynikającą z faktu, że końcowe rozstrzygnięcie sądu z reguły jest uzależnione od dowodów procesowych, które mogą być przeprowadzone tylko w postępowaniu sądowym (w szczególności uwaga ta dotyczy dowodu z opinii biegłych), należy uznać za wysoką. Przyczyną nieuwzględnienia wniosków prokuratorów, tak jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, była również odmienna ocena dowodów przez sąd orzekający w odniesieniu do stanu faktycznego poprzedzającego skierowanie wniosku, bądź treść opinii biegłych wydanej w postępowaniu sądowym, mającej kluczowe znaczenie dowodowe w aspekcie końcowego rozstrzygnięcia sprawy.

W 2014 r. prokuratorzy wnieśli w sprawach rozpoznanych z ich udziałem oraz w sprawach, o których mowa w art. 60 § 2 k.p.c., ogółem 321 środków zaskarżenia, w tym 4 nadzwyczajne. W 29 sprawach prokuratorzy skierowali sprzeciw od nakazu zapłaty. Apelacje skierowali w 90 sprawach, ponadto wniesiono 217 zażaleń i 10 innych środków odwoławczych. Skargi o wznowienie postępowania zostały wniesione w 248 sprawach, a w 4 sprawach – skargi kasacyjne. Sądy odwoławcze rozpoznały 86 apelacji, uwzględniając 52 (skuteczność apelacji 60,5%). Skarg o wznowienie postępowania rozpoznano 221, uwzględniając 200 skarg (skuteczność – 90,5%). Korzystanie przez prokuratorów z nadzwyczajnego środka prawnego, jakim jest skarga o wznowienie postępowania, skutkowało wyeliminowaniem z obrotu prawnego wadliwych orzeczeń dotkniętych kwalifikowanymi wadami prawnymi. Skargi o wznowienie postępowania dotyczyły zarówno spraw zakończonych w procesie, jak i w postępowaniu nieprocesowym.

W 2014 r. Sąd Najwyższy rozpoznał jedną skargę kasacyjną prokuratora, która nie została uwzględniona.

Kolejną istotną procesową formą realizacji ustawowych zadań prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych był w 2014 r. udział w postępowaniach sądowych wszczętych przez inne legitymowane podmioty.

W 2014 r. sądy rozpoznały ogółem z udziałem prokuratora 32 485 spraw (w 2013 r. – 32 223), w tym w sprawach wszczętych przez inne uprawnione podmioty 2 608 spraw (w 2013 r. – 21 119 spraw).

Prokuratorzy zgłosili udział w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu procesowym, postępowaniu nieprocesowym oraz w postępowaniach odrębnych (wieczystoksięgowym, postępowaniu rejestrowym).

Przedmiot tych postępowań był różnorodny. Przykładowo były to postępowania o zapłatę, o zniesienie majątkowej wspólności ustawowej z datą wsteczną, o zasądzenie lub podwyższenie alimentów, ustalenie pochodzenia dziecka, ustalenie bezskuteczności czynności prawnej, o rozwód, spadkowe, w sprawach z zakresu prawa rzeczowego, w sprawach opiekuńczych, w sprawach pracowniczych.

W sprawach dotyczących ochrony praw pracowniczych prokuratorzy zgłosili udział w 135 postępowaniach sądowych wszczętych przez inne uprawnione podmioty. Ponadto wstąpili do 215 postępowań dotyczących obowiązku alimentacyjnego.

Prokuratorzy kontynuowali również udział w postępowaniach sądowych zawisłych w poprzednich okresach statystycznych. Prokurator Okręgowy w Gdańsku uczestniczył w postępowaniu upadłościowym dotyczącym podmiotu AMBER GOLD Sp. z o.o. w Gdańsku w upadłości, a udział prokuratora w tym postępowaniu upadłościowym jest objęty działaniami nadzorczymi przez Prokuratora Apelacyjnego w Gdańsku.

W 2014 r., w oparciu o przepis art. 59 k.p.c., sądy zawiadomiły właściwego prokuratora w 3 893 zawisłych postępowaniach, uznając w nich udział prokuratora za potrzebny. Przedmiot tych postępowań był różnorodny i dotyczył m.in. spraw z zakresu prawa osobowego, prawa spadkowego, praw stanu, prawa rzeczowego, ustalenia pochodzenia dziecka, spraw ze stosunków między rodzicami i dziećmi, o zapłatę, zniesienia majątkowej wspólności ustawowej, orzeczenia zachowku, o rozwód.

Prokuratorzy po zapoznaniu się z aktami sprawy i dokonaniu każdorazowo oceny istnienia przesłanek z art. 7 k.p.c., zgłosili udział w 3 604 postępowaniach, zaś w 289 postępowaniach sądowych odmówili zgłoszenia udziału, powiadamiając o tym sąd rozpoznający sprawę.

Główną przyczyną stanowiska prokuratora odmawiającego zgłoszenia udziału w postępowaniu sądowym było uznanie, że nie występują przesłanki w postaci ochrony praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W szczególności za taką oceną przemawiały następujące okoliczności faktyczne:

- reprezentowanie stron przez profesjonalnych pełnomocników;
- wstępna ocena zasadności żądania stron zgodnego z ich interesem i dobrem małoletnich dzieci (sprawy o ustalenie pochodzenia dziecka, o przysposobienie);
- ocena stanu faktycznego stanowiącego podstawę żądania pozwu lub wniosku.

Kolejną formę aktywności prokuratora przewiduje przepis art. 9b ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770), który precyzuje uprawnienia prokuratora w postępowaniu dotyczącym wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego spółek kapitałowych, w tym także zawiązanych w okresie przed dniem 1 września 1939 r., gdzie prokurator po zawiadomieniu przez sąd wstępuje obligatoryjnie do postępowania. W 2014 r. w sądach rejestrowych toczyło się z udziałem prokuratora ogółem w odniesieniu do spółek zarejestrowanych przed dniem 1 września 1939 r. 38 postępowań w sprawach wpisów do Krajowego Rejestru Sądowego, o przerejestrowanie oraz o wznowienie w tych sprawach prawomocnie zakończonych postępowań rejestrowych, a także 8 postępowań o ustanowienie kuratora dla spółki. W odniesieniu do spółek zawiązanych po dniu 1 września 1939 r. zarejestrowano w jednostkach prokuratury ogółem 89 zawiadomień sądu rejestrowego o złożeniu wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, o którym mowa w art. 9 b ust. 2 ustawy powołanej ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, w których po analizie dokumentów załączonych do wniosku i zbadaniu akt rejestrowych w 15 sprawach prokurator zgłosił udział w postępowaniu rejestrowym. W pozostałych 74 sprawach prokurator odstąpił od zgłoszenia udziału w postępowaniu rejestrowym, o czym zawiadamiano sąd.

W 2014 r. zarejestrowano w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury 242 sprawy dotyczące realizacji uprawnień wynikających z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (Dz. U. Nr 169, poz. 1415 ze zm.).

W oparciu o przepis art. 557 § 1 k.p.k., nakładający na prokuratora obowiązki w zakresie postępowania regresowego w związku wypłaceniem przez Skarb Państwa odszkodowania z tytułu niesłusznego skazania, niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania oraz zastosowania środka zabezpieczającego, w prokuraturach zainicjowano 304 postępowania w przedmiocie ustalenia podstaw tej odpowiedzialności. W 285 sprawach prokuratorzy w 2014 r. wydali postanowienia odmawiające wystąpienia z roszczeniem regresowym, wobec braku możliwości wykazania przesłanki bezprawności. W 59 sprawach postępowanie na dzień 31 grudnia 2014 r. pozostawało w toku z uwagi na konieczność dokonania dalszych ustaleń (również obejmuje to sprawy z poprzedniego okresu sprawozdawczego). Prokuratorzy nie znaleźli przesłanek do wniesienia powództw z tego

zakresu. Jedno powództwo regresowe, wniesione w poprzednim okresie sprawozdawczym zostało przez Sąd rozpoznane i uwzględnione, wskutek czego zasądzono kwotę 3 009,63 zł.

W związku z problematyką roszczeń regresowych wobec osób, które bezprawnym działaniem spowodowały niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, należy po raz kolejny odwołać się do zasygnalizowanych przez kierownictwo Prokuratury Generalnej i byłej Prokuratury Krajowej w poprzednim sprawozdaniu postulatów nowelizacji przepisu art. 557 k.p.k. Treść normatywna art. 557 k.p.k. nasuwa szereg wątpliwości przy dokonywaniu jego wykładni i niewątpliwie przyczynia się do bardzo rzadkiego występowania przez prokuratorów z roszczeniami regresowymi.

Pozostaje nadal aktualne stwierdzenie, że obowiązująca regulacja prawna nie stanowi skutecznego instrumentu dochodzenia roszczeń regresowych, co w odczuciu społecznym może powodować przekonanie o braku odpowiedzialności osób podejmujących decyzje procesowe o pozbawieniu wolności.

W 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano dwa postępowania w związku z realizacją przepisów ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. Nr 34, poz. 173). Jedno z nich nie zostało zakończone na dzień 31 grudnia 2014 r. Drugie zaś z uwagi na fakt, że dotyczyło stanu prawnego sprzed wejścia w życie powołanej ustawy, nie dało możliwości skutecznego wytoczenia powództwa. Przyczyną małej liczby tej kategorii spraw w jednostkach prokuratury jest brak wymaganych ustawą, stosownych zawiadomień uprawnionych podmiotów.

W 2014 r. w prokuraturach rejonowych oraz prokuraturach okręgowych zarejestrowanych zostało 9 496 spraw wobec nieletnich o czyny karalne, prowadzonych w trybie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. 2014 r., poz. 382). Prokuratorzy załatwili 10 123 sprawy. W 2014 r. wniesiono w tych sprawach 155 środków odwoławczych. Sądy drugiej instancji uwzględniły 144 środki odwoławcze.

W Prokuraturze Generalnej, w ramach realizacji ustawowych zadań Prokuratora Generalnego w sprawach cywilnych, w 2014 r. rozpoznawano wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów (osób fizycznych, osób prawnych) o wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia: skarg kasacyjnych lub skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego orzeczenia. Opracowywano stanowiska Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego co do skarg kasacyjnych wniesionych przez strony oraz odpowiedzi na skargi kasacyjne oraz co do skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, opracowywano stanowiska do Sądu Najwyższego w sprawach rozpoznawanych przez składy powiększone tego sądu dotyczące zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości, opracowywano wnioski Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie występujących w orzecznictwie rozbieżności w wykładni prawa, rozpoznawano w postępowaniu skargowym skargi uprawnionych podmiotów dotyczące sposobu załatwienia indywidualnych spraw w postępowaniu cywilnym przez podległe prokuratury apelacyjne. Nadto, w warunkach określonych przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym oraz przepisami Kodeksu postępowania cywilnego prokuratorzy Prokuratury Generalnej brali udział w posiedzeniach składów zwykłych i składów powiększonych Sądu Najwyższego.

Zakres podjętych w 2014 r. w Prokuraturze Generalnej czynności przedstawia się następująco:

- rozpoznano 805 wniosków pochodzących od osób fizycznych i prawnych o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnych środków zaskarżenia (skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia), bądź podjęcie innych działań przewidzianych prawem;
- sporządzono i przedstawiono Sądowi Najwyższemu 12 stanowisk Prokuratora Generalnego co do skargi kasacyjnej wniesionej przez stronę i odpowiedzi na skargę kasacyjną;
- sporządzono i przedstawiono Sądowi Najwyższemu jedno stanowisko Prokuratora Generalnego co do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- opracowano 17 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznanych przez powiększone składy Sądu Najwyższego dotyczących zagadnień prawnych, w tym również wywołujących rozbieżności w wykładni prawa, w Izbie Cywilnej oraz Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych;
- opracowano 2 stanowiska Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznawanych przez pełen skład Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w przedmiocie ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz ważności wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;

- opracowano i wniesiono do Sądu Najwyższego 58 stanowisk Prokuratora Generalnego zawierających ocenę zasadności protestów wyborczych w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego;
- opracowano jeden wniosek do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie istniejących w orzecznictwie sądów powszechnych rozbieżności w wykładni prawa;
- rozpoznano jeden wniosek pochodzący od obywatela, dotyczący zainicjowania przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Sądem Najwyższym w przedmiocie rozstrzygnięcia wątpliwości w wykładni prawa;
- rozpoznano 25 skarg w związku z udziałem prokuratorów prokuratur apelacyjnych w postępowaniu cywilnym;
- opracowano jedną odpowiedź Prokuratora Generalnego w związku z treścią oświadczenia złożonego przez senatora na posiedzeniu Senatu RP;
- prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli w 19 posiedzeniach w Sądzie Najwyższym – Izbie Cywilnej oraz Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych.

W 2014 r. Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego jedną skargę kasacyjną oraz dwie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Skargi te dotychczas nie zostały rozpoznane.

Po dokonaniu analizy spraw, w których strony wnioskowały o skorzystanie przez Prokuratora Generalnego z przysługujących mu ustawowo uprawnień do wniesienia nadzwyczajnych środków zaskarżenia, odmówiono ich wniesienia z następujących przyczyn:

1. w przypadku skargi kasacyjnej z powodu:

- upływu sześciomiesięcznego terminu określonego w art. 398⁵ § 2 k.p.c. – 101 spraw;
- braku przesłanek określonych w art. 398³ k.p.c. – 166 spraw;
- niedopuszczalności wynikającej z art. 398² § 2, 3 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2 – 4 k.p.c. – 115 spraw;
- orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji (art. 398¹ k.p.c., art. 519¹ § 1 k.p.c.) - 86 spraw;
- wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., art. 519¹ § 2 i § 4 k.p.c. – 76 spraw;
- wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę (art. 398¹ § 2 k.p.c.) – 36 spraw;

2. w przypadku skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem z powodu:

- upływu dwuletniego terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. – 58 spraw;
- braku przesłanek określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 76 spraw;

- niedopuszczalności określonej w art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 58 sprawy;
- orzeczenia wydane przez sąd pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c., art. 519² § 2 k.p.c. – 19 spraw;
- orzeczenia nieprawomocnego (art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 4 sprawy.

Reasumując, w 2014 r. w związku z rozpoznawaniem przez Sąd Najwyższy zagadnień prawnych prezentowane przez prokuratorów stanowiska dotyczyły różnych dziedzin prawa, w szczególności prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, prawa rzeczowego, zobowiązań, zagadnień ogólnych prawa cywilnego materialnego z zakresu ważności czynności prawnych, przedawnienia roszczeń oraz zagadnień prawa procesowego.

Podobnie jak w latach ubiegłych przedmiotem spraw rozpatrywanych w jednostkach prokuratury były zagadnienia z szeregu dziedzin prawa administracyjnego procesowego i materialnego.

Tematyka rejestrowanych i rozpoznawanych spraw w 2014 r. nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do poprzednich lat. Najczęściej dotyczyła zagadnień z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, prawa budowlanego, ochrony środowiska, ochrony przyrody, prawa wodnego, prawa geologicznego i górniczego, gospodarki nieruchomościami, ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy o dokumentach paszportowych, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o broni i amunicji, a także ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami.

Odrębną grupę stanowiły sprawy z zakresu prawa podatkowego prowadzone w oparciu o przepisy proceduralne ordynacji podatkowej, a także liczne sprawy dotyczące problematyki uchwał organów samorządu terytorialnego.

Wpływ spraw w 2014 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury był wyższy niż w poprzednim okresie sprawozdawczym, gdyż ogółem wpłynęło 48 595 spraw tej kategorii (wskaźnik dynamiki wynosi 113,9%).

Do jednostek rejonowych wpłynęło 45 668 spraw, podczas gdy w 2013 r. wpływ ten był mniejszy i wynosił 40 044 sprawy. Dynamika zarejestrowanych spraw w prokuraturach rejonowych, w stosunku do roku ubiegłego, wzrosła i wyniosła 114%. Również nieco wyższy był poziom wpływu spraw do jednostek okręgowych i apelacyjnych.

Do prokuratur okręgowych w 2014 r. wpłynęło 2 430 spraw, podczas gdy w 2013 r. liczba ta wynosiła 2 122 sprawy. Zwiększył się wpływ spraw do jednostek apelacyjnych, który wyniósł 497 spraw (w 2013 r. – 493 sprawy).

Adekwatnie do poziomu wpływu ukształtowała się liczba spraw załatwionych.

W 2014 r. załatwiono łącznie 47 547 spraw (dynamika załatwienia – 112,9%).

Również zauważalny jest wzrost załatwienia spraw przez jednostki rejonowe i okręgowe, bowiem prokuratury rejonowe załatwiły 44 684 sprawy (112,5%), a prokuratury okręgowe 2 515 spraw (124,2%). Prokuratury apelacyjne załatwiły 464 sprawy (96,9%).

Korzystając z ustawowych kompetencji, prokuratorzy podejmowali następujące środki prawne z zakresu prawa administracyjnego:

- odwołania od decyzji nieostatecznych;
- zażalenia;
- sprzeciwu od decyzji ostatecznych;
- wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego;
- zgłoszenia udziału w postępowaniu administracyjnym;
- wnioski o uchylenie lub zmianę uchwał organów samorządu terytorialnego.

W 2014 r. prokuratorzy skierowali łącznie 206 odwołań od decyzji nieostatecznych (wskaźnik dynamiki 105,1%), przy czym:

- prokuratury rejonowe wniosły 116 odwołań;
- prokuratury okręgowe 85 odwołań;
- prokuratury apelacyjne 5 odwołań.

Spośród rozpoznanych 204 odwołań, uwzględniono 151 (74%).

Szczegółowe dane z podziałem na poszczególne szczeble prokuratury wskazują, iż rozpoznano:

- 116 odwołań wniosły jednostki rejonowe; rozpoznano 124, uwzględniono 97;
- 85 odwołań wniosły jednostki okręgowe; rozpoznano 74, z których uwzględniono 48;
- 5 odwołań wniosły jednostki apelacyjne; rozpoznano 6, z których uwzględniono wszystkie 6.

W 2014 r. wniesiono łącznie 78 zażaleń. Na 86 zażaleń rozpoznanych, uwzględniono 62 (skuteczność 72,1%).

Prokuratury rejonowe wniosły 56 zażaleń; rozpoznano 54, uwzględniono 40.

Prokuratury okręgowe wniosły 21 zażaleń; rozpoznano 32, uwzględniono 22.

Jedno zażalenie, które nie zostało rozpoznane, było wniesione przez jednostkę apelacyjną.

Prokuratorzy z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2014 r., korzystając z uprawnienia z art. 184 § 1 i § 2 k.p.a., wnieśli łącznie 1 173 sprzeciwów od decyzji ostatecznych, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2013, kiedy to skierowano 1 010 sprzeciwów (wskaźnik wzrostu wynosi 116,1%). Prokuratorzy z jednostek rejonowych skierowali 615 sprzeciwów (93,3%), prokuratorzy jednostek okręgowych 550 sprzeciwów (161,3%), natomiast apelacyjnych – 8 sprzeciwów (w 2013 r. – 10 sprzeciwów, wskaźnik dynamiki 80%).

Skierowane sprzeciwów, na podstawie których zainicjowano nadzwyczajne tryby kontroli ostatecznych decyzji administracyjnych, dotyczyły wskazanych wyżej dziedzin prawa administracyjnego, spośród których, jak to miało miejsce również w poprzednich okresach sprawozdawczych, wskazać należy ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, prawo budowlane, ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prawo o ruchu drogowym (decyzja dotycząca wydania prawa jazdy w wyniku przestępstwa, rejestracji pojazdu w wyniku fałszerstwa dokumentów stanowiących jej podstawę).

Jako wysoki uznać należy wskaźnik skuteczności wniesionych sprzeciwów, który wynosi 94,4%, albowiem spośród rozpoznanych 1 149 sprzeciwów uwzględnionych zostało 1 085.

Analizując wyniki, należy mieć na uwadze okoliczność, że liczba rozpoznanych środków prawnych w 2014 r. obejmuje również środki wniesione, a nierozpoznane w poprzednim okresie sprawozdawczym. I tak:

- spośród 615 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury rejonowe uwzględniono 569;
- spośród 526 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury okręgowe uwzględniono 508;
- spośród 8 rozpoznanych sprzeciwów wniesionych przez prokuratury apelacyjne uwzględniono wszystkie 8.

W 2014 r. skierowano 12 219 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego, w oparciu o przepis art. 182 k.p.a., co stanowi wzrost w stosunku do roku 2013 r., w którym skierowano 10 944 wniosków (wskaźnik dynamiki wyniósł 111,7%).

Wyniki poszczególnych szczebli powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury przedstawiają się następująco:

- 11 785 wniosków skierowali prokuratorzy prokuratur rejonowych (w 2013 r. – 10 673, wskaźnik dynamiki – 110,4%);
- 434 wnioski skierowane zostały przez prokuratorów prokuratur okręgowych (w 2013 roku – 271 wniosków, wskaźnik dynamiki – 160,1%).

W 2014 r. prokuratury apelacyjne nie kierowały wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego.

Korzystanie przez prokuratorów z prawa skierowania wniosku o wszczęcie postępowania administracyjnego dotyczyło różnorodnych dziedzin prawa administracyjnego, spośród których, podobnie jak miało to miejsce w 2013 r., jedynie przykładowo wskazać należy sprawy z zakresu ustawy Prawo o ruchu drogowym, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o broni i amunicji, o dokumentach paszportowych, o pomocy społecznej.

W 2014 r. znacznie wzrosła liczba spraw, w których prokurator zgłosił udział w postępowaniu administracyjnym.

W okresie tym prokuratorzy wstąpili do 21 911 postępowań administracyjnych, podczas gdy w 2013 r. uczestniczyli w 17 032 postępowaniach. Prokuratorzy z jednostek apelacyjnych uczestniczyli w 32 postępowaniach, okręgowych w 1 114, rejonowych w 20 765.

Biorąc udział w postępowaniach administracyjnych, prokuratorzy podejmowali środki zwalczania bezczynności organów. W roku 2014 wnieśli 64 środki prawne w przedmiocie zwalczania bezczynności organów administracji.

W 2014 r. prokuratorzy nadal aktywnie realizowali uprawnienia do kwestionowania niezgodnych z prawem uchwał organów samorządu terytorialnego. Skierowali 98 wniosków o uchylenie lub zmianę tych uchwał w oparciu o normę art. 5 ustawy o prokuraturze, stanowiącą samoistną podstawę do tego typu działań. Wnioski kierowane w trybie art. 5 ustawy o prokuraturze do organu, który wydał niezgodną z prawem uchwałę, dotyczyły przykładowo uchwał podjętych w oparciu o przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Aktywność w tym zakresie wykazały przede wszystkim jednostki rejonowe, które skierowały 95 wniosków dotyczących uchylenia lub zmiany uchwał organów samorządu

terytorialnego. Prokuratury okręgowe skierowały 2 wnioski, a prokuratury apelacyjne jeden wniosek.

Spośród rozpoznanych 113 wniosków dotyczących uchylecia lub zmiany uchwał uwzględniono 104. Za wysoki uznać należy wskaźnik skuteczności tych wniosków. Na 110 rozpoznanych wniosków prokuratur rejonowych uwzględniono 103 (93,6%). Spośród 2 rozpoznanych wniosków prokuratur okręgowych uwzględniono 1 wniosek. Nie uwzględniono wniosku prokuratora prokuratury apelacyjnej. Jedynie na marginesie należy odnotować, że spadek ilości wniosków w porównaniu z rokiem 2013 wynika z wyboru procesowej możliwości kwestionowania przez prokuratora tego rodzaju rozstrzygnięć w drodze skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego w oparciu o podstawy prawne wynikające z przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1270 ze zm.).

W 2014 r. prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury podejmowali należące do ich kompetencji czynności w postępowaniu sądowoadministracyjnym polegające na wnoszeniu skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skarg kasacyjnych, zażaleń do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zgłoszenia udziału w postępowaniu sądowym.

W 2014 r. uległa nieznacznemu zmniejszeniu liczba spraw, w których prokuratorzy skorzystali z prawa wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Skierowano 546 skarg, podczas gdy w 2013 r. 614 skarg (88,9%).

Uwagę zwraca mniejsza liczba skarg wniesionych przez prokuratury rejonowe, które wniosły 421 skarg (w 2013 r. – 518), co daje wskaźnik dynamiki 81,3%.

W analizowanym okresie prokuratury apelacyjne wniosły 7 skarg (w 2013 r. – 3 skargi), wskaźnik dynamiki wyniósł zatem – 233,3%, natomiast prokuratury okręgowe wniosły 118 skarg (w 2013 r. – 93), przy wskaźniku dynamiki – 126,9%.

Realizując uprawnienia procesowe w postępowaniu sądowoadministracyjnym, prokuratorzy wnosili skargi w oparciu o przepisy wynikające z licznych regulacji ustawowych z zakresu prawa administracyjnego. Przykładowo można wskazać tu przywoływane powyżej unormowania z zakresu prawa budowlanego (pozwolenie na budowę, legalizacja samowoli budowlanej), gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska, planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Skargi te były wnoszone również w sprawach o skomplikowanym charakterze prawnym i faktycznym.

Odrębną kategorię zaskarżonych przez prokuratora aktów w drodze skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego stanowiły uchwały rady gminy.

Spośród zakwestionowanych wskazać można przykładowo uchwały podjęte w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, stawek opłat za usuwanie odpadów, opłat za pobyt dziecka w przedszkolu, podatku rolnego i leśnego, regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, likwidacji szkół podstawowych.

Spośród rozpoznanych 491 skarg, uwzględniono 411 (skuteczność – 83,7%), przy czym:

- prokuratury rejonowe wniosły 421 skarg, rozpoznano 425, uwzględniono 362 skargi;
- prokuratury okręgowe wniosły 118 skarg, rozpoznano 61, uwzględniono 48 skarg;
- prokuratury apelacyjne wniosły 7 skarg, rozpoznano 5, uwzględniono 1 skargę.

W 2014 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wniesiono łącznie 28 skarg kasacyjnych, co oznacza spadek tej liczby w stosunku do poprzedniego okresu (dynamika 58,3%).

Spośród rozpoznanych 26 skarg kasacyjnych prokuratora Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił 10 skarg.

Dane dotyczące jednostek poszczególnych szczebli organizacyjnych prokuratury przedstawiają się następująco:

- prokuratury rejonowe wniosły 3 skargi kasacyjne; spośród 5 rozpoznanych uwzględniono 2;
- prokuratury okręgowe wniosły 22 skargi kasacyjne; spośród 19 rozpoznanych uwzględniono 7;
- prokuratury apelacyjne wniosły 3 skargi kasacyjne; spośród 2 rozpatrzonych uwzględniono jedną skargę kasacyjną.

W 2014 r. prokuratorzy zgłaszali udział postępowaniu sądowoadministracyjnym na podstawie art. 8 § 1 Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 – dalej P. p. s. a.) i uczestniczyli w rozpoznaniu 879 spraw przez wojewódzkie sądy administracyjne, w tym w 349 ze skargi prokuratora oraz 530 ze skargi innych podmiotów.

Prokuratorzy jednostek rejonowych brali udział w rozpoznaniu 348 spraw przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi, jednostek okręgowych w 303 sprawach. Prokuratorzy prokuratur apelacyjnych wzięli udział w rozpoznaniu 228 spraw przez wojewódzkie sądy administracyjne.

Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał 58 spraw z udziałem prokuratora, w tym 18 na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez prokuratora, a 40 wskutek skarg kasacyjnych wniesionych przez strony. Prokuratorzy jednostek apelacyjnych zapewnili udział w 55 posiedzeniach, okręgowych – w 3.

W 2014 r. liczba spraw objętych nadzorem prokuratora nadrzędnego wynosiła ogółem 108. Prokuratury apelacyjne wdrożyły czynności nadzorcze w 31 sprawach, w prokuraturach okręgowych liczba ta wynosiła 77 spraw.

W Prokuraturze Generalnej, w ramach realizacji ustawowych uprawnień Prokuratora Generalnego w sprawach administracyjnych i sądownoadministracyjnych, w 2014 roku zarejestrowano 143 sprawy z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego.

W ramach kompetencji Prokuratora Generalnego określonych przepisami Działu VI ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 – dalej P.p.s.a.), regulującymi kwestie uchwałodawczej działalności Naczelnego Sądu Administracyjnego, prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli we wszystkich 27 sprawach, w których Sąd ten rozstrzygał w powiększonych siedmioosobowych składach (art. 264 § 1 P.p.s.a.), spośród których:

- 16 spraw dotyczyło podjęcia uchwał przewidzianych w art. 15 § 1 pkt 3 P.p.s.a. zawierających rozstrzygnięcia zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości w konkretnej sprawie sądownoadministracyjnej;
- w 11 sprawach Naczelny Sąd Administracyjny podejmował uchwały tzw. abstrakcyjne, przewidziane w art. 15 § 1 pkt 2 P.p.s.a., mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych; dwie spośród tych spraw zostały zainicjowane wnioskami Prokuratora Generalnego złożonymi w trybie przewidzianym w art. 264 § 2 P.p.s.a.

W sprawach tych prokuratorzy z Prokuratury Generalnej za każdym razem przedstawili stanowisko na piśmie.

W jednej ze spraw, zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez prokuratora Prokuratury Generalnej, skład siedmiu sędziów postanowieniem przekazał zagadnienie prawne

w trybie art. 264 § 4 P.p.s.a do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby Finansowej Naczelnego Sądu Administracyjnego, w posiedzeniu której, wypełniając obowiązek wynikający z art. 265 P.p.s.a., uczestniczył Zastępca Prokuratora Generalnego.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej rozpatrzono łącznie 11 spraw, w których przeprowadzono analizę orzecznictwa sądów administracyjnych, w celu dokonania oceny, czy zostały spełnione przesłanki określone w art. 15 § 1 pkt 2 P.p.s.a. uprawniające do skierowania przez Prokuratora Generalnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego wniosku o podjęcie uchwały abstrakcyjnej.

Pięć zagadnień zbadano z urzędu. Wynik przeprowadzonych w tych sprawach analiz orzecznictwa sądowoadministracyjnego był negatywny, bowiem doprowadził do wniosku, iż nie zachodzą prawem określone warunki do skierowania wniosku o podjęcie uchwały abstrakcyjnej.

Pozostałe 6 spraw zostało zainicjowanych przez inne podmioty, które zwróciły się do Prokuratora Generalnego o skierowanie stosownego wniosku do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Jak wskazano, w dwóch takich sprawach wnioski zostały wniesione.

Realizując uprawnienia wynikające z przepisów Działu VII P.p.s.a. – art. 285a i następane – rozpatrzono 21 wniosków różnych podmiotów w przedmiocie wniesienia przez Prokuratora Generalnego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W sprawach tych dokonano analizy akt sądowoadministracyjnych, a także akt postępowania administracyjnego, niezbędnych do zajęcia stanowiska.

Wobec stwierdzenia, iż w badanych sprawach nie zachodzą ustawowe przesłanki warunkujące skorzystanie z tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, określone w art. 285a § 1, 2, 3 w powiązaniu z art. 285d P.p.s.a., udzielono zainteresowanym odpowiedzi odmownych. Uzasadniając zajęte stanowisko, wyjaśniono podstawy prawne stanowiące przesłanki podjęcia takiej decyzji. W szczególności wskazano na ograniczoną możliwość skorzystania z tego środka ze względu m.in. na konieczność wykazania oczywistej obrazy prawa wynikającej z rażącego naruszenia zasad wykładni lub stosowania prawa przez orzekający sąd, co w realiach niniejszych spraw nie było możliwe.

W 2014 r. rozpatrzono również 24 prośby o wniesienie skargi kasacyjnej od orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych.

Większość z nich została złożona przez uprawnione osoby po upływie trzydziestodniowego terminu do wniesienia skargi kasacyjnej określonego w art. 177 § 1 P.p.s.a., w którym można było rozważyć wniesienie tego środka.

Spośród pozostałych spraw, w których prośby wpłynęły w terminie, w jednej z nich stwierdzono, iż zachodzą ustawowe przesłanki z art. 174 P.p.s.a. W sprawie tej skierowano skargę kasacyjną, która została uwzględniona przez Naczelny Sąd Administracyjny.

W pozostałych sprawach udzielono odpowiedzi odmownych.

Jednocześnie w 8 sprawach, które wpłynęły do Prokuratury Generalnej po upływie ustawowego terminu, kwestionowane orzeczenia poddano badaniu z urzędu również pod kątem zasadności skierowania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wobec niestwierdzenia ustawowych przesłanek, w sprawach tych nie skorzystano z prawa wniesienia tego środka procesowego.

Warta odnotowania jest sprawa zainicjowana wystąpieniem Prokuratora Generalnego skierowanym do Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w trybie art. 172 P.p.s.a., dotyczącym unieważnienia prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego wydanego w sprawie, która nie podlegała orzecznictwu sądu. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, uwzględniając stanowisko zaprezentowane w wystąpieniu, skierował stosowny wniosek do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W 2014 roku w Prokuraturze Generalnej realizowane były obowiązki wynikające z przepisów obowiązującego wówczas Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Zgodnie z treścią § 18 ust. 1 pkt 5 Regulaminu rozpatrzono 19 pism obywateli kwestionujących stanowiska prokuratur apelacyjnych zajmowane w sprawach dotyczących postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego.

Jedynie w trzech sprawach podnoszone zarzuty zainteresowanych zostały uwzględnione.

Pozostałe sprawy dotyczyły kwestii z różnych dziedzin prawa administracyjnego, w których złożone wnioski wykraczały poza ustawowy zakres kompetencji Prokuratora Generalnego. Najczęściej były to sprawy, w których zwracano się o wyjaśnienie treści przepisów prawa, a także podjęcie działań mających na celu zmiany legislacyjne.

Po przeprowadzeniu niezbędnych czynności wyjaśniających w sprawach tych były udzielane odpowiedzi.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej rozpoczęto trzymiesięczne staże i cykl zajęć warsztatowych z zakresu postępowania sądownoadministracyjnego dla prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych.

W Prokuraturze Generalnej w 2014 r. załatwiono 220 spraw w przedmiocie ułaskawienia osób skazanych, w tym 22 sprawy zarejestrowane w 2013 r.

W repertorium „U” w 2014 r. zarejestrowano łącznie 201 spraw o ułaskawienie, w tym:

- 197 na wniosek stron (skazanych, osób najbliższych, obrońców);
- 4 z urzędu w trybie art. 567 § 1 k.p.k. (11 spraw zbadano pod kątem wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie w tym 2 zakończono wnioskami o ułaskawienie, a 9 spraw zakończono w inny sposób).

Prokurator Generalny w 2014 r. skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 202 wnioski w przedmiocie ułaskawienia, w tym 40 o skorzystanie z prawa łaski i 162 o nieskorzystanie z tego prawa, a nadto wydał:

- 2 postanowienia o wszczęciu z urzędu postępowania o ułaskawienie;
- 2 postanowienia o wstrzymaniu wykonania kary pozbawienia wolności;
- 2 postanowienia o zarządzeniu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności;
- 3 postanowienia o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie;
- 3 postanowienia o odmowie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

13 spraw załatwiono w inny sposób.

Postępowania o ułaskawienie, zarejestrowane w repertorium „U”, były załatwiane bez zbędnej zwłoki. W przedziale od jednego do trzech miesięcy załatwiono 220 spraw, co stanowi 99,09% wpływu.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w 2014 r. rozpoznał 269 wniosków prokuratora w przedmiocie próśb o ułaskawienie (w tym także z poprzednich okresów statystycznych) i wydał 62 postanowienia, w których:

- skorzystał z prawa łaski w stosunku do 72 osób skazanych, przy czym wobec 53 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego;
- nie skorzystał z prawa łaski wobec 197 osób skazanych, przy czym wobec 197 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego.

W Prokuraturze Generalnej, w zakresie dotyczącym problematyki ułaskawienia, zarejestrowano wpływ 2 144 pism o różnym charakterze, z których załatwiono 2 161 (w tym 62 które wpłynęły w 2013 r.), w ten sposób, że:

- 1 759 przesłano do sądów na podstawie art. 561 § 1 k.p.k.;
- 89 przesłano według właściwości do Kancelarii Prezydenta RP;
- 313 próśb załatwiono w inny sposób;
- 45 pozostało do załatwienia w 2015 r.

Wprawdzie obowiązujący w 2014 r. przepis § 351 Regulaminu, w brzmieniu ustalonym § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 stycznia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z dnia 16 stycznia 2012 r.), nie zawierał zapisu, że prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu, gdy sąd pierwszej lub drugiej instancji rozstrzyga prośbę o ułaskawienie, to jednak praktyka wskazuje, że prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych brali udział w takich posiedzeniach sądów, a tym bardziej w sprawach zawiłych lub poruszających opinię społeczną.

Z przedstawianych Prokuratorowi Generalnemu przez sądy akt spraw karnych, a zwłaszcza akt wykonawczych z opiniami w przedmiocie ułaskawienia, wynika, że prokuratorzy w należyтым stopniu przywiązują wagę do udziału w postępowaniu o ułaskawienie. W 2014 r. – po raz kolejny – utrzymywała się tendencja poprawy ich aktywności w posiedzeniach przed sądami, które w większości przypadków wydają opinie zgodne z wnioskami składanymi przez prokuratorów.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej wykonywano czynności analityczne związane z realizacją ustawowego zadania prokuratury, które polegają na podejmowaniu środków przewidzianych prawem, zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia, oraz w innych postępowaniach. Do środków wskazanych w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze zapewniających jednolite stosowanie prawa należy instytucja abstrakcyjnych pytań prawnych. W ramach obowiązku określonego w § 18 ust. 1 pkt 4 i 6 Regulaminu, w Prokuraturze Generalnej w 2014 r. zarejestrowano łącznie 30 spraw, z których po przeprowadzonej analizie zgromadzonych materiałów Prokurator Generalny:

1. na podstawie art. 60 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 499 ze zm.) do Sądu Najwyższego:
 - skierował wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego wyrażającego się w pytaniu: „Czy warunkiem uznania wydatków za niezbędne w rozumieniu § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w przypadku realizacji czynności poza miejscem zamieszkania lub siedzibą obrońcy z urzędu jest złożenie wniosku o wyznaczenie innego obrońcy o jakim stanowi art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. i jego nieuwzględnienie, czy też złożenie takiego wniosku nie jest wymagane ???”.

Sąd Najwyższy podjął uchwałę (I KZP 15/15) o treści: Złożenie przez adwokata wyznaczonego obrońcą z urzędu wniosku o wyznaczenie innego obrońcy dla dokonania czynności, jeśli należałoby jej dokonać poza siedzibą lub miejscem zamieszkania dotychczasowego obrońcy (art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k.), i jego nieuwzględnienie nie jest warunkiem uznania wydatków, poniesionych przez obrońcę przy wykonywaniu tej czynności, za „niezbędne” w rozumieniu § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

- skierował wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego wyrażającego się w pytaniu: „Czy prokurator zlecając komornikowi wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym jest zgodnie z art. 771 k.p.c. zwolniony od ponoszenia kosztów postępowania zabezpieczającego, czy też zgodnie z art. 39 ust. 2 oraz art. 40 ust. 1 w zw. z art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.) zobowiązany jest do ich poniesienia?” Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2015 r. podjął uchwałę (III CZP 96/14) o treści: „W postępowaniu o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wydanym na podstawie art. 291 k.p.k. prokurator nie ponosi kosztów postępowania zabezpieczającego.”

2. na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) do Naczelnego Sądu Administracyjnego:

- skierował wniosek o podjęcie przez skład siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego uchwały mającej na celu wyjaśnienie: „Czy w świetle art. 305a ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) wystarczającą przesłanką do wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej na podstawie art. 305a ust. 1 jest stwierdzenie, że pomiary, o których mowa w art. 147a ust. 1 nie zostały przeprowadzone przez uprawnione podmioty wymienione w tym przepisie, czy też organy Inspekcji Ochrony Środowiska są obowiązane do zbadania zgodności sposobu przeprowadzenia tych pomiarów z obowiązującymi w tym zakresie przepisami?”. Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r. podjął następującą uchwałę sygn..II OPS 1/14: „Stosownie do art. 305a ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), jeżeli nie jest spełniony warunek prowadzenia pomiarów przez laboratorium, o którym

mowa w art. 147a ust. 1 tej ustawy, jest to wystarczająca podstawa stosowania, do wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej, art. 305a ust. 1 tej ustawy.”.

- wniosek o podjęcie przez skład siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego uchwały mającej na celu wyjaśnienie: „Czy podstawą odmowy zwrotu wywłaszczonej nieruchomości na rzecz byłego właściciela lub jego następcy prawnego, w sytuacji wystąpienia materialnoprawnych przesłanek z art. 136 ust. 3 w zw. z art. 137 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst. jedn.: Dz. U. z 2010 roku Nr 102, poz. 651 ze zm.) może być zbycie tej nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego osobie trzeciej z pominięciem procedury przewidzianej w art. 136 ust. 1 i 2 tej ustawy?”. Wniosek ten nie został jeszcze rozpoznany.

Należy dodać, iż Naczelny Sąd Administracyjny, po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. wniesionego na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 16 grudnia 2013 r. o podjęcie uchwały wyjaśniającej: „Czy w sytuacji urodzenia więcej niż jednego dziecka, podczas, jednego porodu przewidziany w art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) w zw. z art. 10 ust. 1 tej ustawy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego na każde z dzieci, czy też w takiej sytuacji przysługuje jeden dodatek?”, podjął następującą uchwałę, sygn. I OPS 15/13: „Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.), w przypadku korzystania z urlopu wychowawczego w celu sprawowania opieki nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu, przysługuje do zasiłku rodzinnego na każde z tych dzieci.”.

IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw

1. Współpraca z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli

Współpraca prokuratury z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli sprowadzała się w 2014 roku przede wszystkim do udostępniania akt postępowań przygotowawczych prowadzonych w związku z popełnieniem określonych kategorii przestępstw bądź danych statystycznych Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości, uniwersytetom, jak też doktorantom na potrzeby prowadzonych badań.

Przesyłane ośrodkom naukowym informacje były jednostronnie wykorzystywane przez wymienione ośrodki dla potrzeb opracowań naukowych bądź prac doktorskich. Niestety, żadnych efektów tej współpracy w praktyce prokuratorskiej nie odnotowano, gdyż wyniki tych badań nie są udostępniane prokuraturze. Do jednostek prokuratury przekazywane są natomiast streszczenia opracowań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

2. Koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw, prowadzonej przez inne organy

Współpraca z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, prowadzona jest na bieżąco we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, a jej formy są różne – w zależności od szczebla prokuratury.

Prokuratury rejonowe w dominującej liczbie spraw współpracowały z właściwymi miejscowo komendami powiatowymi Policji oraz komisariatami Policji. Incydentalnie dochodziło do współpracy z innymi organami i jednostkami policji. Prokuratorzy prokuratur okręgowych i wydziałów V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych na bieżąco współpracowali również z Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym oraz Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, co wynika z rodzaju spraw prowadzonych i nadzorowanych w tych jednostkach prokuratury. Współpraca ta opiera się na ogólnie przyjętych zasadach, określonych przepisami k.p.k., Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz regulacjami dotyczącymi poszczególnych służb.

W 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, problemy występowały we współpracy z funkcjonariuszami Policji i polegały w szczególności na: niezadowalającym wyszkoleniu funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań karnych zarówno od strony metodologii, jak i znajomości przepisów prawa karnego materialnego i procesowego, co skutkowało przewlekłością postępowań i uchybieniami formalnymi; brakami kadrowymi w pionach dochodzeniowo-śledczych Policji, niedotrzymywaniu przez funkcjonariuszy terminów określonych dla realizacji czynności, zbyt pobieżnym wykonywaniu czynności procesowych, niewykonywaniu czynności zleconych przez prokuratora, braku inicjatywy i niepodejmowaniu dalszych działań procesowych wynikających z przeprowadzanych czynności, braku koncentracji materiału dowodowego, przedwczesnym podejmowaniu decyzji merytorycznych kończących postępowanie, które nie mogły być z tej przyczyny zatwierdzone przez prokuratora.

Pojawiające się trudności, uchybienia czy nieprawidłowości były omawiane i rozwiązywane na bieżąco w trakcie indywidualnych konsultacji między prokuratorem referentem i prowadzącym sprawę funkcjonariuszem oraz ewentualnie jego przełożonym lub na odbywających się regularnie spotkaniach i naradach służbowych kierownictwa prokuratur i jednostek Policji.

Współpraca z Policją i innymi służbami, których zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości odmiennie przedstawia się w odniesieniu do wydziałów V śledczych i wydziałów VI do spraw przestępczości gospodarczej prokuratur okręgowych oraz wydziałów V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych. Zakres przedmiotowy zadań, których realizacja pozostaje w gestii tych komórek organizacyjnych, z uwagi na ich specyfikę, częstą zawilóść oraz obszerność podmiotowo-przedmiotową prowadzonych postępowań, wymaga prowadzenia bieżącej i aktywnej współpracy z innymi, wyspecjalizowanymi służbami powołanymi do ścigania najpoważniejszych przestępstw. Z tego względu współpraca ta odbywa się z reguły z wydziałami dochodzeniowo-śledczymi komend wojewódzkich Policji, Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Z uwagi na ilość prowadzonych wspólnie postępowań, ich rozległość przedmiotową i podmiotową, a także oczekiwania co do ich szybkości oraz poziomu merytorycznego i organizacyjnego nieuchronnie pojawiają się w ich toku problemy. Problemy te są przez obie strony na bieżąco diagnozowane i bezzwłocznie rozwiązywane.

We współpracy prokuratury ze służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw, oprócz udzielania bieżących wytycznych i przekazywanych bezpośrednio uwag,

zasadniczym środkiem wskazującym nieprawidłowości ujawnione w toku nadzoru procesowego były wystąpienia i pisma instrukcyjne kierowane do kierowników jednostek Policji. W 2014 roku skierowano ich łącznie 3 953.

Inną formą współpracy, uzupełniającą nadzór procesowy, były cykliczne narady kierujących prokuraturami rejonowymi z kierownictwem właściwych komend i komisariatów Policji, poświęcone stwierdzonym problemom, ujawnionym nieprawidłowościom i koordynacji działań ukierunkowanych na poprawę wyników pracy, w tym sprawności postępowań, jak również zadań związanych z monitorowaniem trybu ścigania i zapobiegania określonym zdarzeniom przestępczym, z uwzględnieniem kategorii najczęściej spotykanych form przestępczości na danym terenie oraz organizowane przez prokuratorów dla funkcjonariuszy Policji prowadzących postępowania przygotowawcze szkolenia z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. W roku 2014 zorganizowano łącznie 4 638 narad i szkoleń.

Wzorem lat ubiegłych jednym z podstawowych powodów uniemożliwiających zakończenie postępowania przygotowawczego w terminach ustawowych jest długotrwałe oczekiwanie na opinie biegłych z laboratoriów kryminalistycznych Komendy Głównej Policji i komend wojewódzkich. Problemem jest niewydolność laboratoriów kryminalistycznych i ograniczenia w powoływaniu biegłych spoza laboratoriów funkcjonujących przy Komendzie Głównej Policji i komendach wojewódzkich Policji. Czas oczekiwania na poszczególne opinie sporządzane przez laboratoria kryminalistyczne w różnych komendach Policji był zróżnicowany i wynosił przeciętnie kilka miesięcy.

W celu uniknięcia nadmiernego wydłużenia okresu trwania postępowania przygotowawczego prokuratorzy coraz częściej powołują biegłych z list biegłych lub zasięgają opinii innych podmiotów. Jednakże taki sposób postępowania wiąże się z negatywnymi skutkami budżetowymi dla prokuratury, albowiem w takich przypadkach koszt opracowania opinii przerzucany jest na tę instytucję. Poważnych problemów przysparza prokuratorom również uzyskiwanie opinii w sprawach gospodarczych, w tym z zakresu rachunkowości, finansów, ekonomiki i zarządzania przedsiębiorstw. Jest ono kosztowne, długotrwałe, a w sprawach tych występują problemy ze znalezieniem biegłych gwarantujących odpowiedni poziom i niezawodność opinii, w granicach określonych przez środki finansowe, które może wydatkować na nie prokuratura.

Problem długotrwałego oczekiwania na wykonanie ekspertyz realizowanych przez policyjne laboratoria kryminalistyczne prokuratorzy okręgowi starali się rozwiązywać poprzez bezpośrednią współpracę z kierownictwem tych instytucji.

Współpraca prokuratury z organami mającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 roku w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz.U. z 2003 roku, Nr 108, poz. 1019 z późn. zm.) uzależniona jest od funkcjonowania na obszarze właściwości prokuratury uprawnionych organów oraz ich aktywności w zakresie wszczynania postępowań przygotowawczych. Współpraca ta, oprócz funkcji nadzorczych nad postępowaniami, ma głównie charakter konsultacyjno-instruktażowy oraz szkoleniowy. Nadto utrzymywane są bieżące kontakty służbowe z tymi organami (Strażą Graniczną, urzędami celnymi, urzędami skarbowymi, Strażą Leśną, nadleśnictwami, Państwową Inspekcją Sanitarną i Państwową Inspekcją Handlową), czego wyrazem jest udział prokuratorów w naradach i szkoleniach.

Celem sprawdzenia prawidłowości i merytorycznej poprawności prowadzonych przez te organy postępowań przygotowawczych prokuratorzy prokuratur rejonowych dokonują okresowych kontroli, o których była mowa w § 256 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury obowiązującego w 2014 roku.

W okresie 2014 roku przeprowadzono 362 takie kontrole, w wyniku których opracowano łącznie 309 pism zwracających uwagę na uchybienia i nieprawidłowości oraz pism instrukcyjnych wskazujących na ujawnione błędy w toku prowadzonych postępowań oraz polecających wdrożenie prawidłowej praktyki w zakresie prowadzonych postępowań przygotowawczych. W toku kontroli postępowań przygotowawczych prowadzonych przez inne organy prokuratorzy kontrolowali przede wszystkim poziom prowadzonych czynności procesowych, terminowość i kompletność gromadzonego materiału dowodowego, prawidłowość dokonywanej karnoprawnej oceny zebranych dowodów oraz prawidłowość podejmowanych decyzji kończących te postępowania. Nadto w trakcie prowadzonych kontroli, prokuratorzy dokonujący tych czynności na bieżąco udzielali niezbędnego instruktażu w zakresie metodyki prowadzenia postępowania przygotowawczego.

W 2014 roku prokuratorzy wzięli udział w 304 naradach i szkoleniach z udziałem przedstawicieli organów posiadających uprawnienia oskarżycieli publicznych.

3. Współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa

W 2014 roku na bieżąco, w ramach prowadzonych postępowań odbywała się współpraca prokuratorów prokuratur rejonowych z centrami pomocy rodzinie, z centrami interwencji kryzysowej, z ośrodkami pomocy społecznej, z Państwową Inspekcją Pracy, z powiatowymi i wojewódzkimi inspektorami nadzoru budowlanego, z Pomorskim Inspektorem Sanitarnym, z wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska, z urzędami miejskimi oraz wojewódzkimi lekarzami weterynarii. W ramach tej współpracy rozwiązywane były problemy związane z konkretnymi zdarzeniami.

Prokuratorzy prokuratur rejonowych angażowali się w działalności prac zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto współdziałali z jednostkami organizacyjnymi i społecznymi w zapobieganiu przestępczości i patologiom oraz brali udział w spotkaniach z młodzieżą szkolną, a także uczestniczyli w posiedzeniach komisji bezpieczeństwa przy samorządach szczebla powiatowego. Bardzo aktywnie włączali się w inne lokalne inicjatywy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prokuratorzy okręgowi uczestniczyli w spotkaniach z kierownictwem delegatur Najwyższej Izby Kontroli, których celem było wypracowanie stałych i doraźnych form współpracy.

Prokuratura Generalna współpracowała z podmiotami zewnętrznymi między innymi w zakresie problematyki związanej z przestępczością zorganizowaną, dotyczącą następujących kategorii przestępstw:

- terroryzmu;
- praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- handlu ludźmi;
- produkcji i obrotem środkami odurzającymi i psychotropowymi;
- przemytu, nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi;
- nielegalnego obrotu bronią masowego rażenia, obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa;
- korupcji.

Współpraca ta, podobnie jak w ubiegłych latach, polegała między innymi na uczestnictwie przedstawicieli Prokuratora Generalnego w pracach międzyresortowych zespołów, wymianie informacji oraz udziale w konferencjach i szkoleniach.

W 2014 roku przygotowano następnie podpisane przez Prokuratora Generalnego porozumienia pomiędzy organami wykonującymi na miejscu zdarzenia czynności, w szczególności procesowe, a działającymi równocześnie na miejscu zdarzenia właściwymi

państwowymi komisjami badania wypadków, w zakresie w szczególności dostępu do miejsca zdarzenia, zabezpieczenia i dostępu do materiałów dowodowych, wymiany informacji, i tak z:

- Państwową Komisją Badania Wypadków Kolejowych w dniu 27 czerwca 2014r.,
- Państwową Komisją Badania Wypadków Morskich w dniu 27 października 2014 r.,
- z Ministrem Obrony Narodowej, działającym w imieniu Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego w dniu 5 listopada 2014 r.

Porozumienia te zostały przesłane do prokuratorów apelacyjnych oraz szefów poszczególnych służb w celu przekazania podległym prokuratorom i funkcjonariuszom do wykorzystania w praktyce.

W dniu 30 stycznia 2014 roku Prokurator Generalny, Minister Spraw Wewnętrznych oraz Minister Finansów podpisali porozumienie o współpracy w zakresie wypracowania systemowych rozwiązań w odniesieniu do przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej. W ramach realizacji porozumienia powołane zostały dwa zespoły:

1. Zespół ekspercki do spraw wypracowania mechanizmów efektywnego odzyskiwania, ewidencjonowania oraz zarządzania zabezpieczonym mieniem pochodzącym z przestępstw.
2. Zespół ekspercki do spraw przestępczości w zakresie podatku od towarów i usług oraz akcyzy.

W dniu 23 maja 2014 r. Prokurator Generalny podpisał porozumienie z Głównym Inspektorem Pracy w sprawie współdziałania prokuratury z Państwową Inspekcją Pracy. Celem zawartego porozumienia jest skuteczne zwalczanie i zapobieganie przestępczości przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową.

W 2014 roku Prokuratura Generalna współpracowała z podmiotami zewnętrznymi także w zakresie następującej problematyki:

- z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych w zakresie przygotowania „Raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013 roku” poprzez przedstawienie danych statystycznych oraz informacji dotyczących realizacji zadań w zakresie ścigania określonych kategorii przestępstw przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury;
- z Ministrem Zdrowia w zakresie przygotowania „Sprawozdania Rady Ministrów z wykonania oraz skutków stosowania ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78, z późn. zm.)”. W ramach współpracy przygotowano informację dotyczącą

realizacji przedmiotowej ustawy w 2013 r. przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.

V. Międzynarodowa współpraca prokuratury

1. Współpraca międzynarodowa prokuratury i sposób jej wykonywania

Współpraca międzynarodowa prokuratury obejmuje przede wszystkim pomoc prawną realizowaną poprzez obrót prawny z zagranicą w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych. W ramach polskiej prokuratury wykonują ją powszechne i wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury oraz Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Do zadań Prokuratury Generalnej należy, w szczególności, nadzorowanie realizacji wniosków o pomoc prawną w sprawach karnych kierowanych za granicę oraz nadzorowanie i koordynowanie wykonywania wniosków o pomoc prawną pochodzących z zagranicy. Prokuratura Generalna współpracuje też z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawach dotyczących przejęcia i przekazania ścigania karnego oraz w postępowaniach ekstradycyjnych a także, w ograniczonym zakresie, w sprawach pomocy prawnej.

Obok obrotu prawnego z zagranicą, wykonywanego na rzecz polskich prokuratur i organów państw obcych, działalność międzynarodowa prokuratury obejmuje:

- współpracę z organami Unii Europejskiej i Rady Europy,
- współpracę Prokuratora Generalnego z przedstawicielami organów centralnych prokuratur państw obcych,
- współpracę z przedstawicielami dyplomatycznymi i organizacjami międzynarodowymi, współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Ministerstwem Sprawiedliwości oraz innymi organami i instytucjami w zakresie wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

2. Obrót prawny z zagranicą

Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych oznacza współpracę pomiędzy sądami i prokuraturami (ewentualnie innymi uprawnionymi organami) różnych państw w konkretnych postępowaniach karnych i obejmuje pomoc prawną, transfer postępowań karnych, europejski nakaz aresztowania oraz ekstradycję.

2.1. Pomoc prawna

Pomoc prawna pomiędzy Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej odbywa się na podstawie ratyfikowanych przez Polskę:

- Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku i Protokołu dodatkowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854) oraz Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 139, poz. 1476),
- Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, przyjętej 29 maja 2000 roku w Brukseli na podstawie art. 34 ust. 2 lit. d) Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950) oraz Protokołu z 16 października 2001 roku do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950).

Międzynarodowa pomoc prawna z krajami spoza Unii Europejskiej wykonywana jest, w szczególności, na podstawie ratyfikowanych przez Polskę:

- Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku i Protokołu dodatkowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854) oraz Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 139, poz. 1476),
- umów dwustronnych dotyczących pomocy prawnej zawartych pomiędzy państwami.

Podstawę prawną do podejmowania współpracy w omawianej dziedzinie stanowią ponadto:

- konwencje Rady Europy, np. Prawnokarna konwencja o korupcji z 27 stycznia 1999 roku (Dz. U. z 2005 r. Nr 29, poz. 249),
- tzw. konwencje sektorowe Organizacji Narodów Zjednoczonych, np. Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 20 grudnia 1988 roku (Dz. U. z 1995 r. Nr 69, poz. 15).

W przypadku braku stanowionych regulacji prawnych w zakresie międzynarodowej współpracy w sprawach karnych, wiążących Polskę z innymi państwami, przy inicjowaniu i wykonywaniu czynności obrotu prawnego z zagranicą zastosowanie znajduje zasada wzajemności.

W ramach Unii Europejskiej obrót prawny z zagranicą ma, co do zasady, charakter zdecentralizowany. Bezpośredniość kontaktów i przekazywania wniosków o pomoc prawną między prokuraturami (lub sądami) państw członkowskich wynika z Konwencji o wzajemnej

pomocy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej z 2000 roku (nie ratyfikowanej jedynie przez Grecję, Irlandię i Włochy).

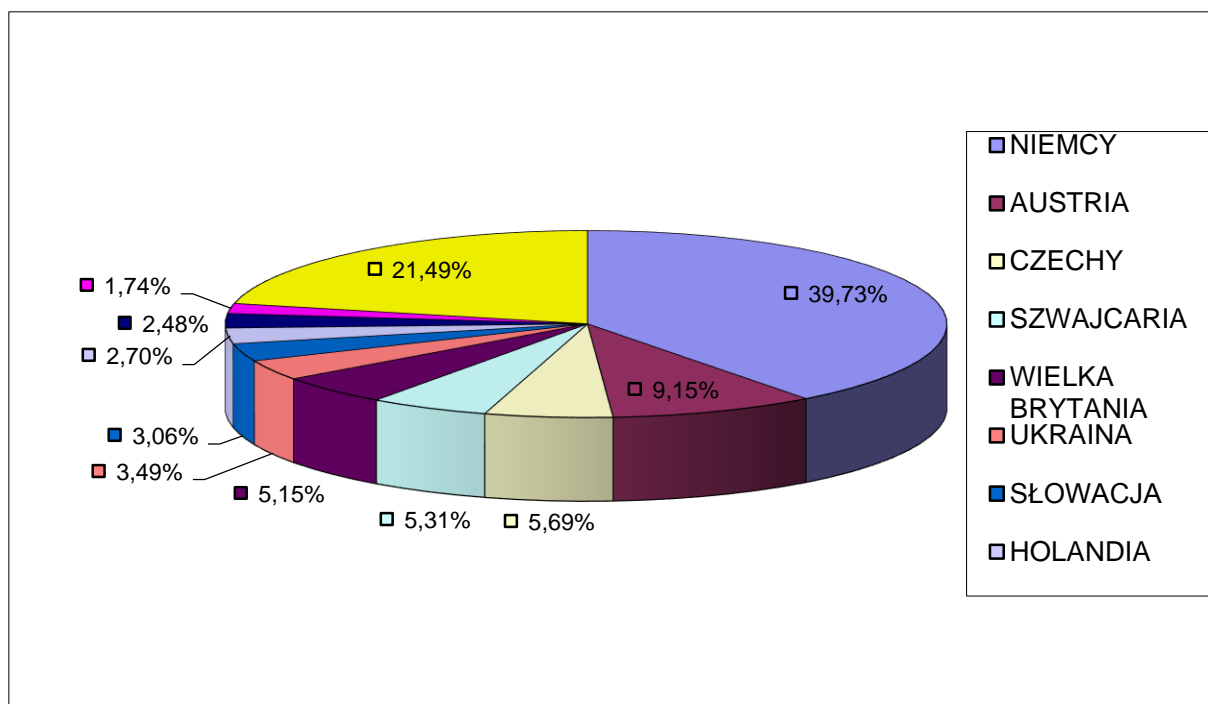
Podkreślić należy, że w wyniku procesów integracyjnych w Unii Europejskiej szereg rozwiązań prawnych ułatwiających i upraszczających procedurę pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi, wynikających m. in. z zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych, zostało wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego (np. orzeczenia o zatrzymaniu dowodów lub mające na celu zabezpieczenie mienia).

Możliwość współpracy zdecentralizowanej daje także Drugi Protokół Dodatkowy z 8 listopada 2001 roku do Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 roku, który ratyfikowały 34 państwa.

Z państwami, w odniesieniu do których nie mają zastosowania powyższe umowy, ogólnie obowiązującą w obrocie prawnym z zagranicą jest zasada centralizmu, przejawiająca się w przekazywaniu wniosków o pomoc prawną za pośrednictwem organu centralnego, a więc w ramach postępowania przygotowawczego w polskiej prokuraturze – przy udziale Prokuratury Generalnej i Ministerstwa Sprawiedliwości. Zazwyczaj wnioski i materiały zgromadzone w wyniku ich realizacji przekazywane są drogą dyplomatyczną, niekiedy zaś – w przypadku istnienia takiego zobowiązania dwustronnego – bezpośrednio pomiędzy centralnymi organami wymiaru sprawiedliwości i ochrony prawnej.

W 2014 roku największą liczbę wniosków o udzielenie pomocy prawnej – kierowanych z i do Polski – odnotowano w stosunkach z Republiką Federalną Niemiec (5 070), Austrią (1 168), Czechami (726), Szwajcarią (678), Wielką Brytanią (657), Ukrainą (446), Słowacją (391), Holandią (345), Francją (316) i Włochami (222).

Diagram 1. Współpraca międzynarodowa w zakresie pomocy prawnej w 2014 roku

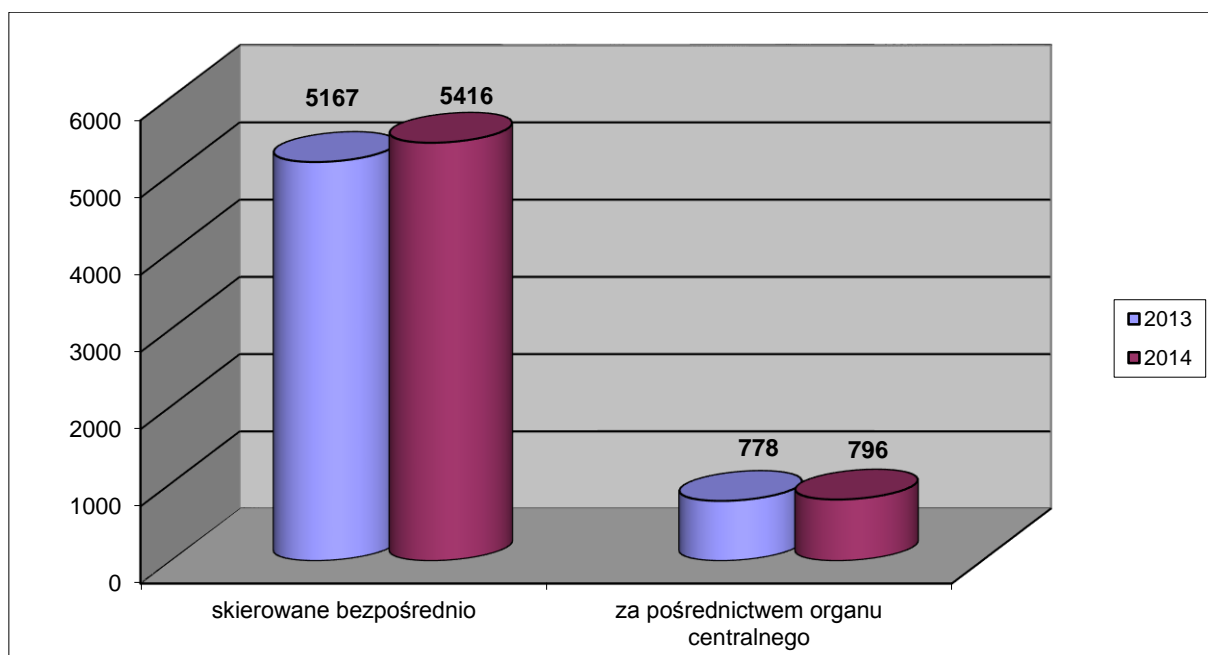
2.1.1. Wnioski o pomoc prawną skierowane przez stronę polską

W 2014 roku prokuratura skierowała łącznie 6 212 wniosków o udzielenie pomocy prawnej, z czego 5 416 zostało wysłanych bezpośrednio do zagranicznych organów sądowych. Za pośrednictwem organu centralnego wyekspediowano natomiast 796 wniosków.

Polscy prokuratorzy najczęściej występowali z wnioskami o pomoc prawną do Niemiec (2 205), Wielkiej Brytanii (564), Ukrainy (361), Holandii (257), Czech (241), Francji (221), Włoch (201), Hiszpanii (182), Stanów Zjednoczonych Ameryki (159), Belgii (143) oraz Słowacji (141).

W porównaniu z 2013 rokiem oznacza to wzrost łącznej liczby skierowanych wniosków o 4,49% (wzrost o 4,81% wniosków kierowanych bezpośrednio oraz o 2,31% wniosków kierowanych za pośrednictwem organu centralnego). Zależność tę obrazuje diagram numer 2.

Diagram 2. Ilość polskich wniosków o udzielenie pomocy prawnej w latach 2013 – 2014

W 23 przypadkach strona polska wnioskowała o przeprowadzenie czynności procesowych w formie wideokonferencji. W badanym okresie zrealizowano 4 wnioski strony polskiej o przesłuchanie świadka za granicą w tej formie.

Czas oczekiwania na wykonanie skierowanych za granicę wniosków wynosił w roku 2014 średnio 5 miesięcy, jednakże jest on bardzo zróżnicowany dla różnych państw oraz uzależniony od stopnia skomplikowania i ilości wnioskowanych czynności.

Tabela 1. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane przez stronę polską.

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	322	67
Gdańsk	464	66
Katowice	496	50
Kraków	473	100
Lublin	371	70
Łódź	253	40
Poznań	712	64
Rzeszów	218	20
Szczecin	662	35
Warszawa	708	222
Wrocław	617	42
Instytut Pamięci Narodowej	120	15

2.1.2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej kierowane na podstawie art. 586 § 1 Kodeksu postępowania karnego

Na podstawie art. 586 § 1 Kodeksu postępowania karnego polscy prokuratorzy zwracają się do polskich przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych o doręczenie pism przebywającym za granicą osobom, które mają obywatelstwo polskie, lub o przesłuchanie takich osób w charakterze podejrzanego, świadka lub biegłego. W 2014 roku prokuratorzy wystąpili z takimi wnioskami łącznie w 1 399 sprawach.

2.1.3. Wnioski o pomoc prawną skierowane do Polski

W roku 2014 do polskich prokuratur wpłynęło 6 550 wniosków pochodzących od zagranicznych organów sądowych, z czego – 4 234 w obrocie zdecentralizowanym, a pozostałe – 2 316, za pośrednictwem organu centralnego.

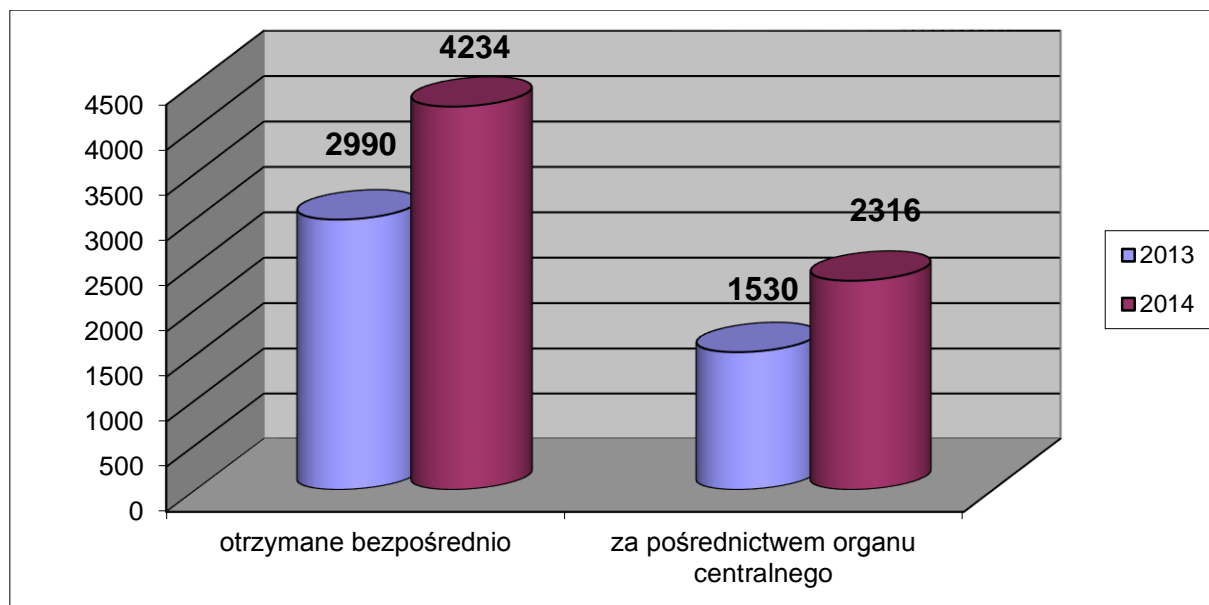
Najczęściej polscy prokuratorzy otrzymywali odezwy z Niemiec (2 865), Austrii (1 039), Szwajcarii (616), Czech (485), Słowacji (250), Białorusi (191), Francji (95), Węgier (93), Wielkiej Brytanii (93), Litwy (90) oraz Holandii (88).

Tabela 2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane przez stronę polską

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	112	83
Gdańsk	309	123
Katowice	413	338
Kraków	275	287
Lublin	193	187
Łódź	184	101
Poznań	311	208
Rzeszów	95	84
Szczecin	312	79
Warszawa	1206	580
Wrocław	809	239
Instytut Pamięci Narodowej	15	1
Wojskowe jednostki prokuratury	-	6
Razem	4 234	2 316

W porównaniu z 2013 rokiem oznacza to wzrost łącznej liczby otrzymanych wniosków o 44,91%, przy czym ilość wniosków otrzymanych bezpośrednio wzrosła o 41,60%, a poprzez organ centralny - o 51,37%. Zależność tę prezentuje diagram nr 3.

Diagram 3. Ilość otrzymanych wniosków o udzielenie pomocy prawnej w latach 2013 – 2014

W 2014 roku, w 24 przypadkach strona występująca o pomoc prawną wnosiła o przeprowadzenie czynności procesowych w drodze wideokonferencji. W badanym okresie zrealizowano 8 wniosków zagranicznych organów sądowych o przesłuchanie świadka za pośrednictwem wideokonferencji.

W 2014 roku wykonano 5 348 odezwo (w tym 3 260 otrzymanych bezpośrednio i 2 088 otrzymanych za pośrednictwem organu centralnego), czyli o 44,54 % więcej, w porównaniu z rokiem poprzednim.

Średni czas realizacji wniosków o pomoc prawną w 2014 roku wynosił półtora miesiąca.

2.2. Wspólne zespoły śledcze

Pomoc prawna w postępowaniu przygotowawczym między polskimi organami uprawnionymi do prowadzenia postępowania oraz właściwymi organami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa może także polegać na wykonywaniu czynności procesowych w ramach wspólnego zespołu śledczego. Po stronie polskiej zespół powołuje Prokurator Generalny. Drugim sygnatariuszem porozumienia jest właściwy organ innego państwa. Ta forma pomocy prawnej jest regulowana przez przepisy art. 589b-589f Kodeksu postępowania karnego.

Wspólny zespół śledczy (ang. *joint investigation team – JIT*) może działać na terytorium Polski lub na terytorium innego państwa. Współdziałanie funkcjonariuszy co najmniej dwóch lub większej liczby państw, w ramach wspólnego zespołu, umożliwia bieżącą współpracę w postępowaniu i ułatwia wymianę informacji pomiędzy organami państw uczestniczących w zespole. Ponadto, praca w zespole upraszcza i skraca procedury pozyskiwania materiału dowodowego z obszaru obcej jurysdykcji.

W roku 2014 działało pięć zespołów z udziałem strony polskiej, w tym kontynuujące swoją działalność wspólne zespoły śledcze: polsko-czeski, polsko-litewski, polsko-rumuński oraz polsko-niemiecki. W ramach działalności wskazanych zespołów śledczych, w 2014 roku korzystano z możliwości finansowania ich działalności ze środków pochodzących z funduszy Eurojustu. Ponadto, w omawianym okresie w dniu 11 lutego 2014 roku zawarto jedno porozumienie o utworzeniu wspólnego zespołu śledczego między Prokuraturą Okręgową w Słupsku oraz brytyjskim Crown Prosecution Service, Metropolitan Police i Scotland Police.

W 2014 roku prowadzono również konsultacje na temat utworzenia kolejnych zespołów z organami Niemiec, Holandii, Czech oraz Wielkiej Brytanii. Dwa porozumienia: polsko-niemieckie oraz polsko-czesko-niemiecko-holenderskie, są na etapie podpisywania przez strony.

Pełniący funkcję krajowego punktu kontaktowego do spraw wspólnych zespołów śledczych prokurator kontynuował w 2014 roku działania zmierzające do popularyzowania wiedzy na temat wspólnych zespołów śledczych w trakcie wykładów dla polskich prokuratorów zajmujących się obrotem prawnym z zagranicą, a także podczas szkoleń zorganizowanych w Lyonie i w Tampere dla prokuratorów, sędziów oraz wyższych funkcjonariuszy policji państw członkowskich Unii Europejskiej.

2.3. Transfer postępowań karnych

Instytucja przejęcia i przekazania ścigania karnego polega na uzasadnionym interesem wymiaru sprawiedliwości zaniechaniu ścigania przestępstwa przez państwo, na którego terytorium zostało ono popełnione i przekazaniu postępowania do dalszego prowadzenia innemu państwu.

Przekazanie ścigania przez Polskę innemu państwu może nastąpić wówczas, kiedy sprawa dotyczy przestępstwa popełnionego przez cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a interes wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego przekazania. Ma to miejsce najczęściej wówczas, gdy podejrzany opuścił Polskę, przez co utrudnione jest prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego. Wniosek o przejęcie ścigania może zostać

przedłożony państwu, którego podejrzany jest obywatelem albo gdzie ma on miejsce stałego zamieszkania, bądź odbywa lub będzie odbywał karę pozbawienia wolności. Wniosek taki skierować można również do państwa, w którym wszczęto przeciwko podejrzanemu postępowanie karne. W przypadku, gdy pokrzywdzony przestępstwem jest obywatelem polskim, przekazanie ścigania wymaga wcześniejszego uzyskania jego zgody.

Przejęcie ścigania przez Polskę może nastąpić w analogicznych sytuacjach – gdy przestępstwo za granicą popełnił obywatel polski lub osoba mająca w Polsce stałe miejsce zamieszkania, albo która odbywa (będzie odbywać) w polskim zakładzie karnym karę pozbawienia wolności, bądź też wszczęto przeciwko takiej osobie postępowanie karne.

Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego, w przedmiocie występowania z wnioskiem o przejęcie lub przekazanie ścigania oraz przyjmowania takich wniosków obowiązuje - z kilkoma wyjątkami - zasada centralizmu. Organem, który podejmuje decyzje w tym zakresie, jest Minister Sprawiedliwości, albo – gdy wynika to z umowy – Prokurator Generalny.

Ponieważ Polska nie jest stroną Europejskiej Konwencji o przekazywaniu ścigania z 15 maja 1972 roku, podstawą prawną współpracy w zakresie przekazania i przejęcia ścigania są międzynarodowe umowy dwustronne lub zaaprobowane przez stronę wezwaną wystąpienia Ministra Sprawiedliwości o przejęcie ścigania w konkretnych sprawach. Niektóre z umów, bądź podpisanych na ich podstawie porozumień dwustronnych, dopuszczają bezpośrednie przekazywanie wniosków o przejęcie ścigania pomiędzy organami sądowymi albo organami sądowymi i organem centralnym (Czechy, Litwa, Słowacja i Ukraina).

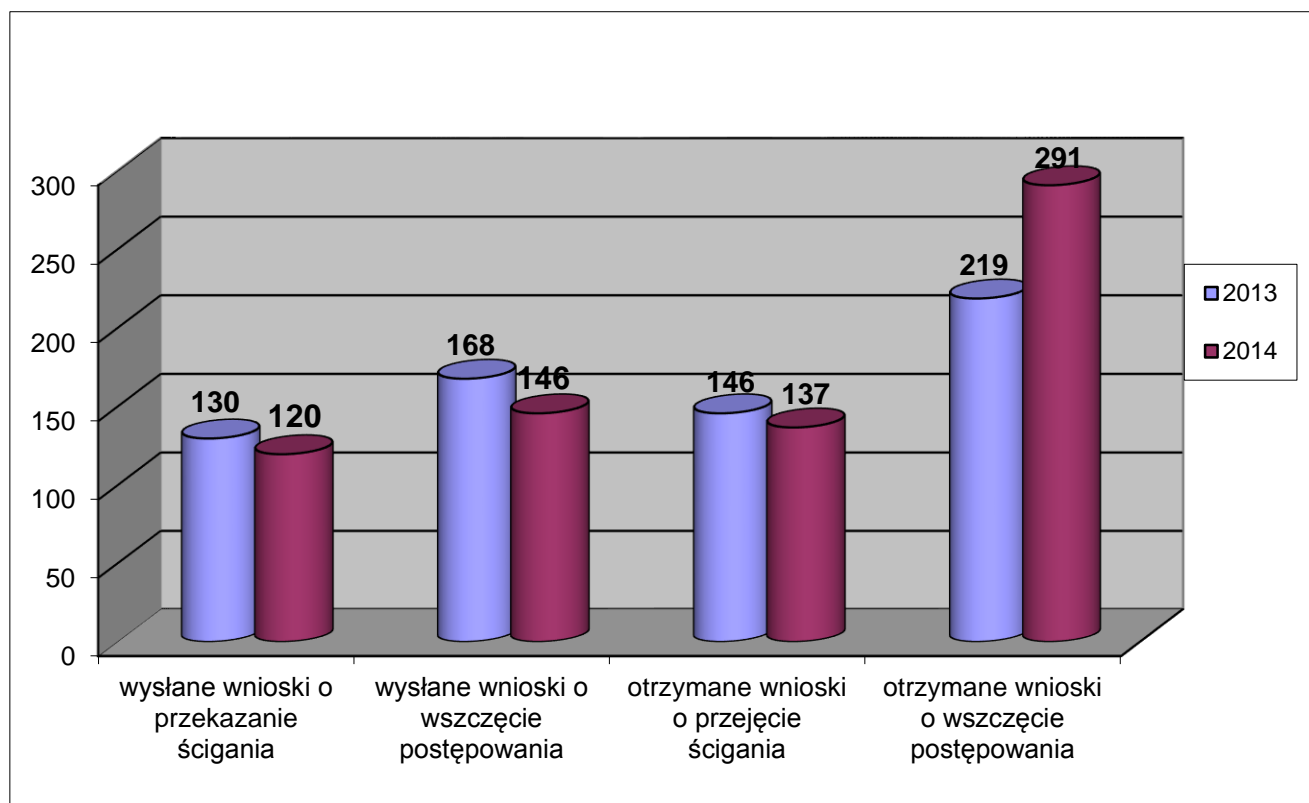
Projekt wniosku o przejęcie ścigania karnego przez państwo obce jest przygotowywany przez Prokuraturę Generalną. Następnie jest on przekazywany Ministrowi Sprawiedliwości albo Prokuratorowi Generalnemu (w zależności od postanowień umowy), w celu podjęcia decyzji w tym zakresie.

Podobny charakter do instytucji przejęcia i przekazania ścigania karnego ma (przewidziany w Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku) wniosek o wszczęcie postępowania karnego. Złożenie takiego wniosku nie ma jednak tak daleko idących skutków jak przekazanie ścigania, gdyż nie jest równoznaczne ze zrzeczeniem się jurysdykcji w odniesieniu do sprawcy przestępstwa.

Wniosek o wszczęcie postępowania karnego, w zależności od postanowień umowy, może być przekazany za granicę przez właściwą prokuraturę bezpośrednio albo za pośrednictwem Prokuratury Generalnej.

W roku 2014 polska prokuratura wystąpiła ze 120 wnioskami o przejęcie ścigania oraz 146 wnioskami o wszczęcie postępowania, przyjęła natomiast 137 wniosków przekazujących ściganie z zagranicy oraz 291 wniosków o wszczęcie postępowania karnego w Polsce.

Diagram 4. Ilość wniosków o przejęcie i przekazanie ścigania oraz o wszczęcie postępowania karnego w latach 2013 – 2014

2.4. Spory jurysdykcyjne

W wyniku transpozycji decyzji ramowej 2009/948/WSiSW z 30 listopada 2009 roku (Dz. Urz. UE L 328/42 z 15.12.2009 roku), do Kodeksu postępowania karnego oraz aktów wykonawczych wprowadzono regulacje mające na celu zapobieżenie sytuacji, aby w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej równolegle toczyły się postępowania karne dotyczące tego samego czynu tej samej osoby. Zasadniczymi elementami wprowadzonego mechanizmu zapobiegania i rozwiązywania sporów jurysdykcyjnych są przepisy dotyczące obowiązku nawiązania kontaktu, udzielenia odpowiedzi na wystąpienie innego państwa członkowskiego oraz obowiązek podjęcia bezpośrednich konsultacji, w efekcie których może dojść do koncentracji ścigania w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Należy zaznaczyć, że decyzja ramowa 2009/948/WSiSW nie przewiduje

wiążącej hierarchii jurysdykcji, czy też obowiązku zrzeczenia się jurysdykcji na rzecz innego państwa członkowskiego. Skutkiem dostrzeżenia, w następstwie uzyskanych informacji, konfliktu jurysdykcji może być zawarcie stosownego porozumienia i wystąpienie odpowiedniego organu z wnioskiem o przekazanie ścigania, o ile wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości.

W 2014 roku prokuratury odnotowały łącznie 8 sporów jurysdykcyjnych (4 z Niemcami, 2 z Włochami, 1 z Danią, 1 z Holandią), z których 4 spory zostały w badanym okresie rozstrzygnięte poprzez ustalenie, który organ będzie prowadził postępowanie.

2.5. Ekstradycja

Ekstradycja to wydanie przez państwo wezwane osoby ściganej na wniosek państwa wzywającego, w celu przeprowadzenia przeciwko niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności albo środka zabezpieczającego. Ekstradycja w państwach członkowskich Unii Europejskiej zasadniczo została zastąpiona procedurą przekazania ściganego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA).

Podstawę prawną ekstradycji stanowią konwencje i umowy dwustronne. W sytuacji gdy pomiędzy zainteresowanymi państwami brak jest stosownych regulacji prawnych, może ona również nastąpić – o ile jest to dopuszczalne prawem obu stron – w oparciu o zasadę wzajemności.

Podstawową umową wielostronną o ekstradycji, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, jest Europejska Konwencja o ekstradycji z 13 grudnia 1957 roku wraz z dwoma Protokołami dodatkowymi – z 5 października 1975 roku oraz 17 marca 1978 roku (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307). Europejska Konwencja o ekstradycji stanowi podstawę współpracy Polski w zakresie ekstradycji z większością państw europejskich, ale także z innymi krajami, które do niej przystąpiły (Izrael, Republika Południowej Afryki i Korea). Umowy dwustronne regulują natomiast współpracę Polski w tym zakresie z 15 państwami, m.in. ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Republiką Białorusi i Australią.

Samodzielną podstawę wniosku o ekstradycję może stanowić także międzynarodowa umowa wielostronna dotycząca określonego rodzaju przestępczości (tzw. umowy sektorowe dotyczące np. handlu ludźmi, terroryzmu, korupcji czy obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi). Są one wykorzystywane w relacjach z państwami, z którymi Polska nie posiada umowy w przedmiocie ekstradycji. Powoływanie się, przy kierowaniu wniosku ekstradycyjnego, na zasadę wzajemności następuje wyłącznie w sytuacji braku jakichkolwiek podstaw umownych.

Zarówno w zakresie wydania osoby stronie polskiej, jak i wydania osoby przez stronę polską, obowiązuje zasada centralizmu.

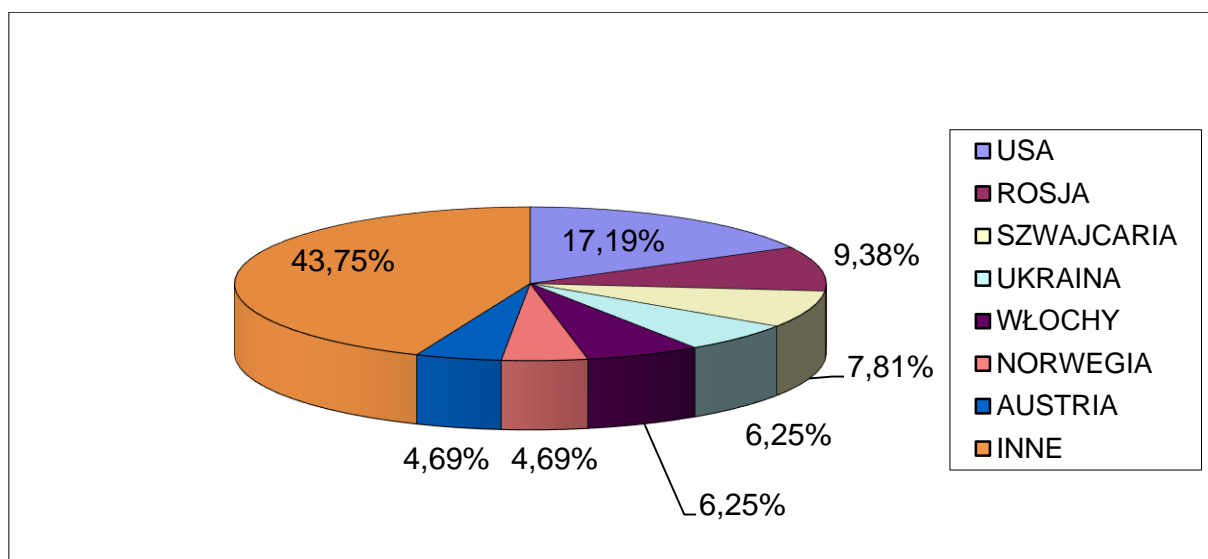
Wniosek o wydanie osoby stronie polskiej sporządzany jest przez prokuratora apelacyjnego lub okręgowego, właściwego ze względu na jednostkę prokuratury prowadzącej postępowanie przygotowawcze przeciwko osobie ściganej. Następnie Prokuratura Generalna, po przeprowadzeniu analizy formalnej, wniosek w przedmiocie ekstradycji przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości z prośbą o akceptację, załączając projekt pisma przewodniego do właściwego organu państwa obcego. Ekspedycja wniosku wraz z wymaganymi dokumentami realizowana jest przez Prokuraturę Generalną.

W sprawach dotyczących wydania osoby przez stronę polską, w kwestii prawnej dopuszczalności ekstradycji rozstrzyga sąd okręgowy na wniosek prokuratora okręgowego. Ostateczną decyzję w przedmiocie wydania podejmuje Minister Sprawiedliwości.

W 2014 roku Departament Współpracy Międzynarodowej przygotowywał projekty postanowień w przedmiocie wydania osoby ściganej państwu obcemu. Były one następnie kierowane do akceptacji Ministra Sprawiedliwości. Projekty postanowień zawierały stanowisko Prokuratora Generalnego w przedmiocie ekstradycji. Postanowienia ekstradycyjne wykonywane są przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

W 2014 roku największy obrót prawny w zakresie ekstradycji (łącznie – wysłane i otrzymane wnioski o ekstradycję oraz o zgodę na rozszerzenie ścigania) odnotowano w stosunkach ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki (11), Rosją (6), Szwajcarią (5), Ukrainą (4), Włochami (4), Norwegią (3) i Austrią (3). Procentowo skalę obrotu z poszczególnymi krajami obrazuje diagram nr 5.

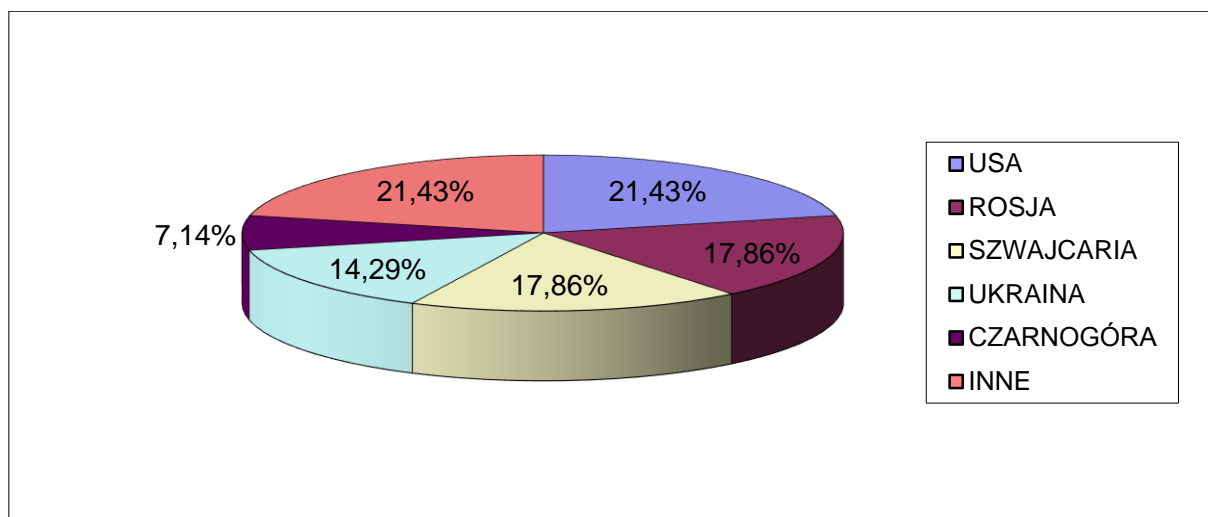
Diagram 5. Współpraca międzynarodowa w zakresie ekstradycji w 2014 r.

2.5.1. Wydanie osoby przez stronę polską

W 2014 roku wpłynęło do Polski łącznie 28 wniosków o wydanie (w tym wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania), z czego najwięcej ze Stanów Zjednoczonych Ameryki (6), Rosji (5), Szwajcarii (5), Ukrainy (4) oraz Czarnogóry (2). Procentowo obrazuje to diagram nr 6.

Diagram 6. Wnioski o wydanie osób skierowane do Polski w 2014 r.

W 2014 roku sądy wydały 8 postanowień o dopuszczalności ekstradycji oraz 5 postanowień o jej niedopuszczalności.

Powodami decyzji o niedopuszczalności ekstradycji były: sprzeczność z prawem polskim oraz uzasadniona obawa ograniczenia praw i wolności osoby wydanej (2 przypadki), posiadanie obywatelstwa polskiego przez osobę, której dotyczy wniosek (2 przypadki), stwierdzenie, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego (1 przypadek).

Trzy postanowienia o niedopuszczalności ekstradycji oraz jedno o dopuszczalności ekstradycji zostały zaskarżone przez prokuratora. W badanym okresie 4 zażalenia wniesione przez prokuratora zostały przez sąd uwzględnione.

W 2014 roku Prokurator Generalny wywiódł jedną kasację od postanowienia sądu apelacyjnego dotyczącego ekstradycji. Kasacja, wniesiona na korzyść ściganego, dotyczyła orzeczenia sądowego o dopuszczalności wydania obywatela Gruzji władzom Konfederacji Szwajcarskiej. Sąd Najwyższy uwzględnił kasację wniesioną przez Prokuratora Generalnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Tabela 3. Wnioski o wydanie osób skierowane do Polski w 2014 r.

Prokuratura apelacyjna	Liczba otrzymanych wniosków	Strona wzywająca
Białystok	3	Rosja, Szwajcaria (2)
Gdańsk	2	Rosja
Katowice	3	Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria, Turcja
Kraków	4	Czarnogóra, Stany Zjednoczone Ameryki (2), Ukraina,
Lublin	3	Rosja (2), Ukraina
Łódź	-	-
Poznań	-	-
Rzeszów	2	Stany Zjednoczone Ameryki, Ukraina
Szczecin	3	Białoruś, Maroko, Szwajcaria
Warszawa	5	Armenia, Czarnogóra, Irak, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria
Wrocław	3	Kazachstan, Stany Zjednoczone Ameryki, Ukraina
Ogółem	28	

2.5.2. Wydanie osób stronie polskiej

W 2014 roku prokuratura wysłała 36 wniosków o wydanie osób (w tym wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania). W badanym okresie wydano do Polski dla potrzeb postępowania przygotowawczego 5 osób z: Austrii (2 osoby), Francji, Norwegii oraz Republiki Południowej Afryki.

W 2014 roku 3 wnioski polskie o wydanie ściganych dla potrzeb postępowania przygotowawczego spotkały się z formalną odmową (Włochy – 2, Ukraina – 1).

Tabela 4. Wnioski o wydanie osób

Strona wezwana	Liczba wniosków	Liczba osób wydanych
Argentyna	1	-
Armenia	1	-
Austria	3	2
Brazylia	2	-
Czechy	1	-
Francja	2	1
Hiszpania	1	-
Holandia	2	-
Kostaryka	1	-
Niemcy	1	-
Norwegia	3	1
Panama	1	-
Republika Południowej Afryki	1	1
Rosja	1	-
Stany Zjednoczone Ameryki	5	-
Turcja	2	-
Ukraina	1	-
Wielka Brytania	2	-
Włochy	4	-
Jersey	1	-

2.6. Europejski nakaz aresztowania (ENA)

Europejski nakaz aresztowania jest decyzją sądową, wydaną przez właściwy organ jednego państwa członkowskiego, wnoszącą o aresztowanie i przekazanie przez właściwy organ innego państwa członkowskiego osoby, której nakaz dotyczy, w celu przeprowadzenia wobec niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego orzeczonego w wymiarze powyżej czterech miesięcy. ENA zastąpił formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Procedura wykonania ENA odbywa się w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych.

2.6.1. Przekazanie ściganych do Polski

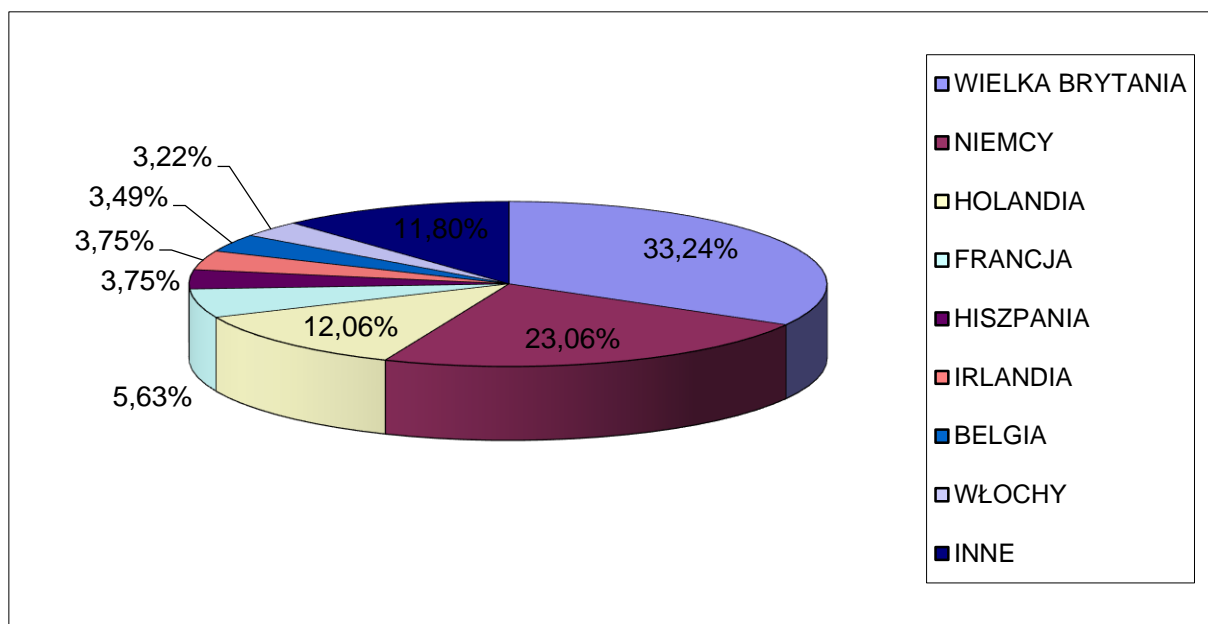
Organami uprawnionymi do wydawania europejskich nakazów aresztowania w Polsce są sądy okręgowe. Wydanie nakazu w toku postępowania przygotowawczego następuje na wniosek prokuratora okręgowego (albo apelacyjnego, gdy postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w prokuraturze apelacyjnej).

W 2014 roku prokuratorzy złożyli 538 wniosków o wydanie europejskich nakazów aresztowania. W tej liczbie 229 wniosków skierowanych było do konkretnych państw członkowskich, pozostałe zaś dotyczyły osób o nieznanym miejscu pobytu, przy jednoczesnym istnieniu podejrzenia, że osoba ścigana może przebywać na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (tzw. ENA poszukiwawcze).

W badanym okresie sądy wydały 467 ENA dla potrzeb postępowań prokuratorskich. W 2014 roku do dyspozycji polskiej prokuratury przekazano z zagranicy, w wykonaniu ENA, łącznie 373 osoby. Sądy państw członkowskich Unii Europejskiej odmówiły natomiast wykonania nakazów wydanych wobec 8 osób ściganych przez polską prokuraturę.

Najwięcej ściganych zostało przekazanych z Wielkiej Brytanii (124), Niemiec (86), Holandii (45), Francji (21), Hiszpanii (14), Irlandii (14), Belgii (13), Włoch (12).

Diagram 7. Osoby przekazane do Polski na podstawie ENA

2.6.2. Przekazanie ściganych z Polski

Organami przyjmującymi ENA wydane przez zagraniczne organy sądowe są prokuratorzy okręgowi i Prokuratura Generalna. Po wpłynięciu nakazu i przesłuchaniu osoby ściganej, prokurator wnosi sprawę do właściwego sądu okręgowego, który podejmuje decyzję w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych, a następnie – przekazania bądź jego odmowy.

W 2014 roku wpłynęło do Polski łącznie 356 europejskich nakazów aresztowania. Najwięcej pochodziło z Niemiec (188), znacznie mniejsza liczba od organów węgierskich (28), austriackich (24), włoskich (18), litewskich (12), brytyjskich (12), belgijskich (10).

W 51 sprawach sądy odmówiły wykonania ENA otrzymanego z zagranicy. W 2014 roku w 8 przypadkach prokuratorzy orzeczenia w przedmiocie odmowy wykonania ENA zaskarżyli. W 5 sprawach sądy uwzględniły wniesione środki odwoławcze.

Tabela 5. Otrzymane europejskie nakazy aresztowania

Państwo	Liczba otrzymanych nakazów
Austria	24
Belgia	10
Bułgaria	3
Chorwacja	-
Cypr	-
Czechy	7
Dania	6
Estonia	-
Finlandia	2
Francja	8
Grecja	-
Hiszpania	4
Holandia	6
Irlandia	6
Litwa	12
Luksemburg	-
Łotwa	6
Malta	-
Niemcy	188
Portugalia	-
Rumunia	7
Słowacja	5
Słowenia	-
Szwecja	4
Węgry	28
Wielka Brytania	12
Włochy	18
RAZEM	356

3. Współpraca z Eurojustem

W 2014 roku prokuratura kontynuowała współpracę z Eurojustem w zakresie zagadnień objętych kompetencjami tej agencji wynikającymi z decyzji Rady z dnia 28 lutego 2002 roku 2002/187/WSiSW (Dz. Urz. UE r. 19/t. 4, s. 197) ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, zmienionej decyzją Rady 2009/426/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie wzmocnienia Eurojustu i w sprawie zmiany decyzji 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością (Dz. Urz. UE z 4.6.2009 r., L 138 s.14).

Współpraca prokuratury z Eurojustem oparta jest na rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi działającymi na podstawie umów międzynarodowych (Dz. U. 2012 r., Nr 93, poz. 530), natomiast sądów – na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 lutego 2007 roku – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249, z późn. zm.).

Do wykonywania funkcji przedstawiciela krajowego w Eurojuście Prokurator Generalny wyznaczył prokuratora Prokuratury Generalnej oraz asystenta przedstawiciela krajowego w Eurojuście, którym jest prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie. Zadania wykonują w siedzibie Eurojustu w Hadze.

Za współpracę z Eurojustem w kraju odpowiada Prokuratura Generalna, w której zadania wykonuje zastępca przedstawiciela krajowego w Eurojuście, sprawujący równocześnie funkcję krajowego korespondenta Eurojustu.

Ułatwianiu wykonywania zadań Eurojustu w Polsce służy funkcjonujący w Prokuraturze Generalnej krajowy system koordynacyjny Eurojustu.

W skład krajowego systemu koordynacyjnego Eurojustu wchodzi – w Prokuraturze Generalnej:

- 1) zastępca przedstawiciela krajowego w Eurojuście i równocześnie krajowy korespondent Eurojustu (dalej jako: krajowy korespondent Eurojustu);
- 2) krajowy korespondent do spraw terroryzmu;
- 3) punkt kontaktowy europejskiej sieci punktów kontaktowych dotyczących osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnie wojenne;
- 4) punkt kontaktowy sieci punktów kontaktowych służącej zwalczaniu korupcji;

- 5) krajowy korespondent pełniący jednocześnie funkcję punktu kontaktowego Europejskiej Sieci Sądowej (EJN) oraz dwa inne punkty kontaktowe tej sieci wyznaczone w Departamencie Współpracy Międzynarodowej;
- 6) punkt kontaktowy sieci do spraw wspólnych zespołów śledczych;
- 7) pełnomocnik Prokuratora Generalnego do spraw współpracy z Krajowym Biurem do spraw Odzyskiwania Mienia.

Zarządzeniem Prokuratora Generalnego Nr 51/12 z dnia 27 lipca 2012 roku w sprawie utworzenia punktów kontaktowych i wyznaczenia krajowych korespondentów w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury i określenia ich zadań (zmienionego zarządzeniem Nr 61/12 z dnia 4 października 2012 roku) określone zostały obowiązki osób sprawujących funkcje punktów kontaktowych i krajowych korespondentów.

Realizując zadania określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku, odnoszące się do stymulowania oraz poprawy koordynacji działań i współpracy między właściwymi organami sądowymi państw członkowskich, polski przedstawiciel krajowy w 2014 roku odnotował 228 spraw (dane pochodzące z Centralnego Rejestru Spraw Eurojustu za 2014 roku) na ogólną liczbę wszystkich zarejestrowanych w 2014 roku w Eurojuście 1 804 spraw dotyczących ułatwiania realizacji wniosków o pomoc prawną i decyzji dotyczących współpracy sądowej w sprawach karnych, w tym decyzji podlegających wzajemnemu uznawaniu. W ewidencji przedstawicielstwa Polski w Eurojuście za 2014 roku zarejestrowano ponadto 60 innego rodzaju spraw dotyczących udzielenia pomocy na zapytania jednostek organizacyjnych prokuratury i sądów państw członkowskich, wykraczające poza zasadniczy zakres kompetencyjny Eurojustu. Oznacza to liczebny wzrost w 2014 roku ogólnej liczby do 288 spraw wymagających zaangażowania przedstawiciela krajowego w porównaniu z 248 sprawami zarejestrowanymi w 2013 roku.

Jednostki organizacyjne prokuratury i sądy powszechne zwracały się do Eurojustu (przy uwzględnieniu wszystkich danych obejmujących sprawy zarejestrowane w Centralnym Rejestrze Spraw Eurojustu i w ewidencji Przedstawicielstwa Polski w Eurojuście) łącznie w 145 sprawach, przy czym prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe – w 89 sprawach, sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe – w 53, punkty kontaktowe Europejskiej Sieci Sądowej (EJN) w 2 sprawach i inne organy – w jednej.

W 2014 roku odnotowano 143 sprawy (przy uwzględnieniu wszystkich danych obejmujących sprawy zarejestrowane w Centralnym Rejestrze Spraw Eurojustu i w przedstawicielstwie Polski w Eurojuście), w których prokuratury i sądy innych państw członkowskich zwracały się o udzielenie pomocy do przedstawiciela krajowego w Eurojuście.

W czterech sprawach przedstawiciel krajowy nawiązał współpracę z właściwymi punktami kontaktowymi Europejskiej Sieci Sądowej.

Przy organizacyjnym i finansowym wsparciu Eurojustu z udziałem polskich prokuratorów, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego odbyło się 18 spotkań koordynacyjnych (tzw. Poziom III, spotkania koordynacyjne z udziałem funkcjonariuszy krajowych), poświęconych wymianie informacji i dokonaniu uzgodnień w konkretnych postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez dwa lub więcej państwa, w toku których poczyniono ustalenia dotyczące zasad współpracy, koordynacji czynności procesowych i operacyjnych. Organy innych państw członkowskich zainicjowały 15 takich spotkań, a trzy zrealizowano z inicjatywy polskiej.

Przy udziale przedstawiciela krajowego w Eurojuście w 2014 roku powołano jeden polsko – brytyjski wspólny zespół śledczy. Zarówno ten zespół, jak i pozostałe cztery wspólne zespoły śledcze działające w 2014 roku otrzymały dofinansowanie z Eurojustu.

W 2014 roku polski przedstawiciel krajowy wziął udział w Eurojuście w 80 spotkaniach o charakterze roboczym (tzw. Poziom II, spotkania przedstawicieli krajowych), o charakterze dwustronnym i wielostronnym, których celem było dokonanie uzgodnień w sprawach pozostających w zainteresowaniu dwóch lub więcej przedstawicielstw krajowych w Eurojuście.

Przedstawiciel krajowy brał udział w pracach zespołów tematycznych Eurojustu – zajmującego się tematyką handlu ludźmi i przestępstwami powiązаныmi oraz zespołu w sprawie przeciwdziałania terroryzmowi. Z tego tytułu uczestniczył łącznie w 53 spotkaniach, w toku których analizowano rozwiązania prawne państw członkowskich w tym zakresie i dokonywano ustaleń odnoszących się do strategii skutecznego zwalczania tej przestępczości.

Ponadto, przedstawiciel krajowy przygotował wkład do corocznego Raportu o zagrożeniu przestępczością zorganizowaną OCTA oraz Raportu o zagrożeniu terroryzmem TE-SAT. Zagadnienia te łączą się ze współpracą Eurojustu z Europol, w której ramach przedstawiciel krajowy uczestniczył w 11 spotkaniach dotyczących postępowań karnych polskich i innych państw członkowskich, leżących w zainteresowaniu zarówno Eurojustu, jak i Europolu.

Obok zadań wynikających z realizacji współpracy prawnej w konkretnych postępowaniach karnych, do obowiązków przedstawiciela krajowego należało również reprezentowanie Eurojustu w spotkaniach z przedstawicielami organów centralnych państw kompetentnych w zakresie współpracy sądowej w sprawach karnych oraz uczestnictwo w konferencjach, seminariach i sympozjach.

W realizacji bieżących zadań przedstawiciela krajowego w Eurojuście wspierał funkcjonujący w Prokuraturze Generalnej krajowy system koordynacyjny Eurojustu kierowany przez krajowego korespondenta Eurojustu, który realizował przewidziane prawem zadania wynikające ze wspomnianego już rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 30 kwietnia 2012 roku i zarządzenia Prokuratora Generalnego Nr 51/12 z dnia 27 lipca 2012 roku.

W 2014 roku wdrożono zawarte przez Prokuraturę Generalną z Eurojustem w listopadzie 2013 roku porozumienie o ustanowieniu bezpiecznej sieci z Eurojustem, co w praktyce oznacza możliwość prowadzenia bezpośredniej szyfrowanej komunikacji między sygnatariuszami porozumienia z wykorzystaniem sieci Internet. Kontynuowane są też prace związane z możliwością wykorzystania przygotowanego przez Eurojust formularza, który w przyszłości może posłużyć do uproszczenia realizacji obowiązku informacyjnego wynikającego z § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2012 roku.

W ramach sprawowania swojej funkcji krajowy korespondent Eurojustu na wniosek polskiego przedstawiciela udzielił odpowiedzi na 12 zapytań skierowanych przez innych przedstawicieli krajowych w Eurojuście, polegających na dokonaniu sprawdzeń w KCIK, bazie PESEL i ustaleń dotyczących określonego rodzaju postępowań prowadzonych w jednostkach polskiej prokuratury oraz opracował odpowiedzi na pięć kwestionariuszy Eurojustu odnoszących się do zagadnień ogólnych w zakresie obowiązującego prawa materialnego i procesowego oraz praktyki ścigania określonego rodzaju przestępstw.

Ponadto krajowy korespondent Eurojustu na wniosek polskiego przedstawiciela krajowego pośredniczył w uzyskiwaniu informacji z innych organów właściwych do podjęcia współpracy międzynarodowej we wskazanym zakresie oraz współpracował w bieżących sprawach z Europejską Siecią Sądową, krajową jednostką Europolu oraz Komendą Główną Policji. Wsparcie udzielane polskiemu przedstawicielowi krajowemu dotyczyło również ułatwienia kontaktów i komunikacji z powszechnymi jednostkami prokuratur oraz identyfikacji właściwego adresata informacji i wniosków przekazywanych przez przedstawiciela krajowego w imieniu Eurojustu.

W związku z opracowaniem przez ekspertów Grupy Roboczej ds. Ogólnych, w tym Oceny (GENVAL) raportu końcowego dotyczącego Polski w ramach 6. Rundy Wzajemnych Ocen dotyczącej zagadnienia praktycznej implementacji i funkcjonowania decyzji o Eurojuście i Europejskiej Sieci Sądowej (EJN) oraz sformułowaniem w tym zakresie zaleceń, krajowy korespondent Eurojustu podjął działania związane z ich realizacją w części objętej

właściwością prokuratury. W tym zakresie prowadzono również współpracę z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Wykonując czynności służbowe, krajowy korespondent Eurojustu kontynuował działania związane z popularyzacją Eurojustu i jego kompetencji oraz możliwości wykorzystania potencjału Eurojustu w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych wymagających współpracy międzynarodowej.

Angażowanie Eurojustu w prowadzone postępowania karne przyczynia się do ułatwiania wzajemnej współpracy prawnej w postępowaniach karnych o charakterze transgranicznym, w których zachodzi potrzeba szybkiej wymiany informacji, dokonania bieżących ustaleń z organami sądowymi innych państw, uprawnienia realizacji wniosków o pomoc prawną, decyzji dotyczących współpracy sądowej w sprawach karnych, w tym decyzji podlegających wzajemnemu uznawaniu, czy utworzenia wspólnego zespołu śledczego. Uzyskiwane w tym zakresie wsparcie Eurojustu znajduje uznanie u prokuratorów i sędziów wykorzystujących tę formę współpracy.

4. Współpraca w ramach Europejskiej Sieci Sądowej (EJN)

Europejska Sieć Sądowa (ang. *European Judicial Network – EJN*) – to zespół ok. 350 punktów kontaktowych (sędziów i prokuratorów) wyznaczonych przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej na szczeblu centralnym i lokalnym, w celu wspierania i pomocy własnym oraz zagranicznym organom sądowym w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach karnych. Pomoc taka może być udzielana poprzez wymianę informacji o prawie obcego państwa oraz różnych aspektach zagranicznej procedury i praktyki organów sądowych, a nadto polegać na udzielaniu pomocy przy przygotowywaniu wniosków o pomoc prawną lub ENA oraz asyście przy ich wykonywaniu przez państwo wezwane.

Ważną rolę w ułatwianiu wzajemnej współpracy między punktami kontaktowymi państw reprezentowanych w sieci spełnia aktualizowana i rozbudowywana strona internetowa EJN (www.ejn-crimjust.europa.eu). Siecią administruje, mający siedzibę w Hadze, Sekretariat EJN, do którego należy również zarządzanie stroną internetową EJN.

Spośród punktów kontaktowych każde państwo wyznacza korespondenta krajowego EJN i krajowego korespondenta do spraw technicznych. Funkcję korespondenta krajowego EJN pełni prokurator z Prokuratury Generalnej. Do jego kompetencji należy koordynowanie działań polskich punktów kontaktowych, ich reprezentowanie w kontaktach z Sekretariatem EJN, przygotowywanie dla Sekretariatu informacji statystycznych na temat aktywności polskich punktów kontaktowych oraz uczestnictwo w corocznych spotkaniach korespondentów

EJN, służących wypracowywaniu kierunków działania sieci oraz podejmowania decyzji w kwestiach organizacyjnych i budżetowych. W Departamencie Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury wyznaczona została osoba pełniąca funkcję korespondenta technicznego.

W Polsce Europejska Sieć Sądowa oparta jest przede wszystkim na strukturach prokuratury. W jej skład wchodzi aktualnie trzech prokuratorów z Prokuratury Generalnej oraz jedenastu prokuratorów wyznaczonych dla obszarów prokuratur apelacyjnych. Polską sieć uzupełniają dwa punkty kontaktowe usytuowane w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości.

W 2014 roku prokuratorzy pełniący funkcję punktów kontaktowych EJN wzięli udział w dwóch spotkaniach plenarnych (Ateny, Rzym) oraz w spotkaniu roboczym w Hadze. Ponadto, krajowy korespondent wziął udział w spotkaniu korespondentów sieci, które odbyło się w Hadze.

W roku 2014 polscy prokuratorzy pełniący funkcję punktów kontaktowych EJN udzielili pomocy polskim organom (prokuratorom i sądom) w 339 przypadkach. Najczęściej dotyczyła ona udzielenia informacji o prawie obcym (118 spraw), interwencji w związku z opóźnieniem w realizacji wniosków o pomoc prawną (91 spraw), przygotowania wniosków o pomoc prawną (46 spraw), realizacji wniosków o pomoc prawną (40 spraw), wykonania ENA (30 spraw) oraz przygotowania ENA (8 spraw). Organy zagraniczne zwracały się do polskich, prokuratorskich punktów kontaktowych EJN w 160 sprawach, w tym najczęściej – z prośbą o udzielenie pomocy w wykonaniu wniosków o pomoc prawną (39 spraw), w przygotowaniu wniosków o pomoc prawną (21 spraw) oraz w udzieleniu informacji o prawie polskim (18 spraw).

Tabela 6. Aktywność polskich punktów kontaktowych EJN (w prokuraturze)

Zagadnienie	Organy krajowe	Organy zagraniczne
Informacja o prawie	118	18
Pomoc w przygotowaniu wniosku o pomoc prawną	46	21
Pomoc w trakcie wykonywania wniosku o pomoc prawną	40	39
Pomoc w przypadkach długiego czasu realizacji wniosku o pomoc prawną	91	12
Pomoc przy przygotowaniu ENA	8	3
Pomoc podczas wykonywania ENA	30	53
Pomoc podczas wykonywania wniosku w przedmiocie zabezpieczenia mienia	0	1
Pomoc udzielona w innych sytuacjach	6	13
Ogółem	339	160

5. Pozostałe formy współpracy międzynarodowej

5.1.1.1. Wizyty zagraniczne Prokuratora Generalnego i Zastępców Prokuratora Generalnego

5.1.1.2. Forum Konsultacyjne Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Państw Członkowskich Unii Europejskiej

W 2014 roku odbyły się dwa spotkania Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Podczas spotkania, które odbyło się w ramach prezydencji greckiej (11 czerwca 2014 roku, Haga) dyskutowano kwestie związane z europejskim nakazem aresztowania (ENA) oraz zwalczaniem korupcji. Poruszono m.in. problematykę oceny proporcjonalności ENA, kwestie potrzeby wprowadzenia podstawy odmowy wykonania ENA opartej na przesłance ochrony praw podstawowych i konieczności przestrzegania w procedurze ENA gwarancji procesowych oraz potrzeby wprowadzenia europejskiego mechanizmu w zakresie odszkodowania na wypadek niesłusznego zatrzymania lub tymczasowego aresztowania. Prokuratorzy generalni podkreślali efektywność ENA, wskazując iż jest on „symbolem” UE w obszarze sprawiedliwości w sprawach karnych. Równocześnie zdecydowanie opowiedzieli się przeciwko próbom reformowania decyzji ramowej o ENA, przestrzegając przed ryzykiem obniżenia poziomu bezpieczeństwa w UE. W tym kontekście, jako przykład działań ukierunkowanych na zwiększenie zaufania między organami sądowymi państw członkowskich, Prokurator Generalny RP przedstawił przyjętą w Polsce nowelizację procedury karnej, wprowadzającą jako warunek wydania ENA klauzulę interesu wymiaru sprawiedliwości.

W trakcie 8. spotkania Forum Konsultacyjnego (12 grudnia 2014 r., Haga), które odbyło się w ramach prezydencji włoskiej, w kontekście przyjętej w dniu 3 kwietnia 2014 r. dyrektywy 2014/42/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zabezpieczania i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L127/39 z 29.04.2014 r.), skoncentrowano się na wymianie opinii na temat możliwości poprawy istniejących rozwiązań prawnych dotyczących zabezpieczania i konfiskaty za granicą korzyści pochodzących z przestępstwa. W toku dyskusji Prokurator Generalny RP przedstawił przedsięwzięte w Polsce inicjatywy mające na celu zwiększenie efektywności istniejących rozwiązań prawnych w zakresie pozbawiania sprawców korzyści, które wynikają m.in. z podpisanego w dniu 30 stycznia 2014 roku między Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Finansów oraz Prokuratorem Generalnym porozumienia o współpracy w zakresie wypracowania systemowych rozwiązań w odniesieniu do przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej. Jedną z sesji

przeznaczono na wymianę podglądów na temat wyzwań i najlepszych praktyk dotyczących ścigania przestępstw dotyczących handlu ludźmi i przemytu ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia nielegalnej imigracji do Europy drogą morską.

5.1.2. Spotkanie Prokuratorów Generalnych Państw Grupy Wyszehradzkiej (V4)

W dniach 15-17 maja 2014 roku w Balatonlelle, odbyło się trzecie spotkanie Prokuratorów Generalnych Państw Grupy Wyszehradzkiej (V4). Na zaproszenie Prokuratora Generalnego Węgier, w spotkaniu udział wzięli: Prokurator Generalny RP, Prokurator Generalny Republiki Czeskiej oraz Prokurator Generalny Republiki Słowackiej. Spotkanie poświęcone było omówieniu aktualnej agendy Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem postępów w negocjacjach dotyczących utworzenia Prokuratury Europejskiej. Dyskutowano również na temat inicjatywy Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich (CCPE), działającej w ramach Rady Europy, na rzecz opracowania opinii w sprawie Europejskiej Karty Prokuratorów. Efektem tych dyskusji było przyjęcie dwóch deklaracji: Deklaracji balatońskiej, poświęconej kwestii utworzenia Prokuratury Europejskiej oraz Deklaracji w sprawie opracowania i przyjęcia przez Radę Konsultacyjną Prokuratorów Europejskich (CCPE) opinii dotyczącej implementacji zalecenia (2000)19.

5.1.3. 7. Spotkanie Sieci Prokuratorów Generalnych lub Ekwiwalentnych Instytucji w Sądach Najwyższych Państw Członkowskich Unii Europejskiej

W dniach 22-24 października 2014 roku w Trewirze, Prokurator Generalny RP uczestniczył w 7. Spotkaniu Sieci Prokuratorów Generalnych i Ekwiwalentnych Instytucji przy Sądach Najwyższych Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Prokurator Generalny, jako panelista, wziął udział w dyskusji na temat wpływu orzecznictwa ETPCz na praktykę prokuratorską. W swoim wystąpieniu podkreślił pozycję ETPCz w kształtowaniu standardów w zakresie praw człowieka oraz wskazał, jak wydane w ostatnich latach konkretne orzeczenia w sprawach polskich wpłynęły na zmiany w regulacjach prawnych oraz praktyce kształtowanej poprzez wytyczne Prokuratora Generalnego.

5.1.4. 19. Konferencja i Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów

W dniach 23-27 listopada 2014 roku Prokurator Generalny wziął udział w 19. dorocznej Konferencji i Zgromadzeniu Ogólnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Prokuratorów, które odbyło się w Dubaju. Spotkanie poświęcone było najlepszym praktykom ścigania

i wymianie doświadczeń z codziennej pracy prokuratorów na całym świecie. Zasadniczym celem konferencji i spotkania była promocja dobrych relacji pomiędzy prokuratorami, organami i urzędami prokuratury, a także wymiana doświadczeń i lepsze poznanie praktyki stosowanej w różnych krajach, a ponadto zachęcanie do coraz powszechniejszego stosowania nowych technologii.

Podczas spotkań plenarnych i w grupach roboczych omawiane były zagadnienia dotyczące m.in. poprawy pracy i zmian form organizacyjnych prokuratur poprzez planowanie strategiczne, optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich i struktur organizacyjnych, szkoleń i rozwoju zawodowego prokuratorów oraz użycia nowych technologii w pracy prokuratorów.

5.1.5. 16. Konferencja Prokuratorów Generalnych Państw Regionu Morza Bałtyckiego

W dniach 23-24 kwietnia 2014 roku w Kopenhadze odbyła się 16. Konferencja Prokuratorów Generalnych Państw Regionu Morza Bałtyckiego, z udziałem ze strony polskiej Zastępcy Prokuratora Generalnego Marzeny Kowalskiej. W konferencji udział wzięli wysocy rangą przedstawiciele prokuratur: Danii, Estonii, Finlandii, Niemiec, Łotwy, Litwy, Norwegii, Rosji i Szwecji. W trakcie konferencji dyskutowano na tematy dotyczące prania pieniędzy w kontekście krajowych regulacji prawnych odnoszących się do odzyskiwania mienia pochodzącego z tego rodzaju przestępstw, nowych wyzwań w walce z cyberprzestępczością oraz krajowych unormowań w zakresie przesyłki niejawnie nadzorowanej. Najszerzej omawiano kwestie związane z przeprowadzonymi lub planowanymi w państwach regionu reformami prokuratur, zwracając uwagę na potrzebę zwiększenia efektywności i jakości pracy prokuratorów oraz konieczności wprowadzenia specjalizacji prokuratorów na poziomie lokalnym i krajowym.

5.1.6. 12. konferencja prokuratorów zwalczających przestępczość na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej

W dniach 27-28 października 2014 r. w Rzymie, Zastępca Prokuratora Generalnego Marzena Kowalska wzięła udział w 12. konferencji prokuratorów zwalczających przestępczość na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, zorganizowanej przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) i prezydencję włoską w Radzie Unii Europejskiej. Po raz kolejny tematem spotkania była kwestia ustanowienia Prokuratury Europejskiej. W toku obrad omawiano zagadnienia związane ze strukturą urzędu, jego kompetencjami, zakresem środków dochodzeniowych mających pozostawać do dyspozycji

europejskich prokuratorów delegowanych, możliwościami zapewnienia swobodnego przepływu dowodów w postępowaniach karnych w UE, relacjami Prokuratury Europejskiej z państwami członkowskimi i innymi organami Unii.

5.2. Wizyty gości zagranicznych w Prokuraturze Generalnej

5.2.1. Wizyta Prokuratora Generalnego Republiki Czeskiej

W dniach 26-28 marca 2014 roku przebywała w Polsce, delegacja Prokuratury Generalnej Republiki Czeskiej, pod przewodnictwem Prokuratora Generalnego, któremu towarzyszyli Pierwszy Zastępca i Zastępca Prokuratury Generalnej Republiki Czeskiej. Głównym tematem rozmów były kwestie związane ze zwalczaniem szczególnie groźnej przestępczości transgranicznej oraz przeprowadzone i planowane w obu państwach zmiany procedury karnej i ustroju prokuratury.

5.2.2. Wizyta Prokuratora Generalnego Węgier

W dniach 2-4 lipca 2014 roku, złożył wizytę w Polsce Prokurator Generalny Węgier oraz jego zastępca. Podczas wizyty poruszano kwestie dotyczące ustroju prokuratury w obu krajach, planowanej w Polsce reformy prawa o prokuraturze oraz zagadnienia związane z przeprowadzonymi w Polsce w ubiegłym roku zmianami w procedurze karnej. Obecność w Polsce Prokuratora Generalnego Węgier była również okazją do złożenia przez delegację węgierską symbolicznej – z okazji przypadającej w tym roku 70. rocznicy Holokaustu – wizyty w b. obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau.

5.2.3. Wizyta Prokuratora Generalnego Republiki Słowackiej

W dniach 8-10 października 2014 roku przebywał w Polsce Prokurator Generalny Republiki Słowackiej oraz jego zastępca. Głównym tematem rozmów, poza sprawami bieżącymi, były kwestie dotyczące planowanych w obu krajach reform prokuratury, jak również – w tym kontekście – najważniejsze założenia przeprowadzonej w Polsce w ubiegłym roku nowelizacji procedury karnej. Rozmowy dotyczyły także problematyki retencji danych telekomunikacyjnych oraz konsekwencji prawnych i praktycznych wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 15 marca 2014 r. w połączonych sprawach C-293/12 i C-594/12 *Digital Rights Ireland* oraz – w odniesieniu do Polski – wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 30 lipca 2014 r., sygn. K 23/11, w sprawie połączonych wniosków Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Obywatelskich, dotyczącego określenia katalogu zbieranych informacji o obywatelu za

pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych oraz zasad niszczenia pozyskanych danych.

5.2.4. Wizyta Prokuratora Generalnego Dominikany

Na zaproszenie Prokuratora Generalnego, w dniach 28 listopada - 1 grudnia 2014 roku przebywał w Polsce Prokurator Generalny Dominikany. Głównym tematem spotkania była współpraca prokuratur Polski i Dominikany w sprawach karnych. Polski i Dominikany nie wiążą dwustronne ani wielostronne umowy w przedmiocie pomocy prawnej w sprawach karnych i ekstradycji, stąd też obrót prawny w sprawach karnych z Dominikaną odbywa się w oparciu o zasadę wzajemności. Prokuratorzy Generalni dyskutowali na temat form rozwijania i zacieśnienia dotychczasowej współpracy. Omówiono również kwestie związane z bieżącą współpracą dwustronną.

5.3. Inne wizyty i spotkania

5.3.1. 6. Spotkanie Sieci Prokuratorów do Spraw Przestępczości przeciwko Środowisku Naturalnemu w Regionie Morza Bałtyckiego (ENPRO)

W dniach 4-5 września 2014 roku w Rydze odbyło się 6. spotkanie Sieci Prokuratorów do Spraw Przestępczości Przeciwko Środowisku Naturalnemu Regionu Morza Bałtyckiego (*ang.* ENPRO). Przedstawiciele organów łotewskich przedstawili sposoby realizacji przez reprezentowane przez nich służby zadań związanych z ochroną środowiska wód Morza Bałtyckiego oraz ich rolę w ściganiu przestępstw przeciwko środowisku naturalnemu. Omówiono m. in. zasady odpowiedzialności administracyjnej i karnej za naruszanie przepisów o ochronie środowiska morskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczeń wód portowych.

5.3.2. 9. Plenarna Sesja Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich (CCPE)

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej uczestniczy w pracach Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich, będącej organem konsultacyjnym Komitetu Ministrów Rady Europy. Ostatnie posiedzenie plenarne Rady odbyło się w dniach 16-17 grudnia 2014 roku w Rzymie, w trakcie którego przyjęty został dokument zatytułowany "Karta Rzymska – europejskie normy i zasady kształtujące status prokuratora" wraz z Notą wyjaśniającą, stanowiącą integralną część przyjętego dokumentu. Posiedzenie plenarne zostało poprzedzone międzynarodową konferencją współorganizowaną przez Radę Konsultacyjną Prokuratorów

Europejskich i Wysoką Radę Sądownictwa Republiki Włoskiej na temat "Relacje prokuratorów z organami ścigania – wyzwania i perspektywy".

5.3.3. Konsultacje dwustronne dotyczące współpracy w sprawach karnych

W dniu 16 stycznia 2014 roku w Prokuraturze Generalnej odbyły się polsko-amerykańskie robocze konsultacje dotyczące dwustronnej współpracy w sprawach karnych. W skład delegacji amerykańskiej wchodził przedstawiciel Wydziału Spraw Międzynarodowych Departamentu Sprawiedliwości USA, Departamentu Stanu USA, FBI oraz DEA. Istotną częścią spotkania była multimedialna prezentacja, zorganizowana przez stronę amerykańską, w trakcie której omówiono istotne zagadnienia z punktu widzenia dwustronnej współpracy, w tym zasady dotyczące pomocy prawnej w sprawach karnych w zakresie wniosków kierowanych do USA, uregulowania dotyczące ekstradycji osób z USA, korzystanie z danych ogólnodostępnych na terenie USA.

5.3.4. Konferencja regionalna Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)

W dniach 25-27 listopada 2014 roku w Wilnie odbyła się – zorganizowana przez OBWE – konferencja regionalna dotycząca budowania efektywnych instrumentów współpracy międzynarodowej pomiędzy organami centralnymi w sprawach terroryzmu, z udziałem przedstawicieli Prokuratury Generalnej. Konferencja stanowiła forum wymiany doświadczeń w zakresie współpracy prokuratorskiej na szczeblu centralnym organów zajmujących się obrotem zagranicznym oraz współpracą międzynarodową w zakresie zwalczania terroryzmu. Spotkanie pozwoliło również na wymianę informacji o uregulowaniach prawnych w państwach reprezentowanych na konferencji. Ustalenia poczynione w trakcie spotkania wskazują na potrzebę dalszego pogłębiania współpracy pomiędzy państwami regionu i budowania niezbędnych narzędzi do jak najszybszej wymiany informacji, co jest warunkiem niezbędnym do skutecznej walki z terroryzmem (np. opracowanie formularza wniosku ekstradycyjnego tzw. e-extradition).

6. Działania w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

W 2014 roku Prokuratura Generalna kontynuowała współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) oraz przygotowywania stanowisk i opinii w związku ze skargami wniesionymi

przeciwko Polsce do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W ramach tej współpracy przedstawiciele Prokuratury Generalnej w 2014 roku wzięli udział w trzech posiedzeniach międzyresortowego Zespołu ds. ETPCz, podczas których przedstawili informacje na temat podejmowanych działań, związanych z wykonywaniem wyroków ETPCz odnoszących się do działalności prokuratury.

Zagadnienie wykonywania wyroków ETPCz znajdujących się pod nadzorem Komitetu Ministrów Rady Europy było także przedmiotem spotkania Prokuratora Generalnego ze Sprawozdawcą Komitetu Zagadnień Prawnych i Praw Człowieka Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, które odbyło się 4 grudnia 2014 roku.

Kwestia wykonywania wyroków ETPCz omawiana była również podczas spotkania z przedstawicielami Sekcji Wykonywania Wyroków ETPCz Sekretariatu Rady Europy. W spotkaniu tym wzięli udział przedstawiciele Prokuratury Generalnej, przedstawiając informacje w zakresie podjętych przez prokuraturę działań o charakterze generalnym i indywidualnym.

W wyniku analizy wyroków ETPCz oraz analizy rezultatów przeprowadzonego monitoringu postępowań przygotowawczych, Prokurator Generalny w dniu 27 czerwca 2014 roku wydał *Wytyczne w sprawie prowadzenia przez prokuratorów postępowań o przestępstwa związane z pozbawieniem życia oraz z nieludzkim bądź poniżającym traktowaniem lub karaniem, których sprawcami są funkcjonariusze Policji lub inni funkcjonariusze publiczni*. Wytyczne mają na celu ujednoczenie praktyki oraz usunięcie występujących w niej nieprawidłowości związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych w tego rodzaju sprawach.

Ponadto, Prokuratura Generalna przekazywała pełnomocnikowi Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed ETPCz opinie i informacje prokuratur apelacyjnych na potrzeby postępowań w przedmiocie skarg przeciwko Polsce zawisłych przed ETPCz.

W 2014 przygotowano 10 takich opinii, z czego 4 sprawy dotyczyły naruszeń art. 2 Konwencji (prawo do życia), 2 sprawy – art. 3 Konwencji (zakaz tortur oraz nieludzkiego lub poniżającego traktowania), 1 sprawa art. 2 i 3 Konwencji, 3 sprawy art. 8 Konwencji (poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego).

7. Inne formy aktywności

Prokuratorzy wykonujący obowiązki w Prokuraturze Generalnej uczestniczyli też w innych formach współpracy międzynarodowej, a także w działaniach podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe.

Współpraca ta dotyczyła między innymi następujących zagadnień:

1. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

W 2014 roku Prokuratura Generalna nadal była zaangażowana w prace Komitetu Ekspertów Rady Europy do Spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (MONEYVAL) z siedzibą w Strasburgu.

Przedstawiciel prokuratury trzykrotnie brał udział w delegacji Polski na sesje plenarne „Komitetu Rady Europy do spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu - MONEYVAL”, aktywnie uczestnicząc w dyskusjach na temat raportów ewaluacyjnych innych państw przyjmowanych przez wymieniony Komitet.

W dniach 20 – 23 stycznia 2014 roku wziął udział w charakterze eksperta w ewaluacji Republiki Estonii przez Grupę Roboczą OECD do spraw Korupcji w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych. Ewaluacja polegała na wizycie studyjnej w Tallinie, w trakcie której odbyły się spotkania z przedstawicielami estońskiej prokuratury, sądownictwa, adwokatury i organizacji pozarządowych, a następnie na trzydniowej dyskusji plenarnej na forum wymienionej Grupy OECD w dniach 3 – 6 czerwca 2014 roku w Paryżu, zakończonej przyjęciem raportu z III rundy przeglądu Estonii.

Nadto w Prokuraturze Generalnej opracowano zalecenia po przyjęciu raportu ewaluacyjnego z IV rundy przeglądu Polski przez Komitet Ekspertów Rady Europy do spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu „Moneyval”, które zmierzają do uzgodnienia praktyki organów wymiaru sprawiedliwości z międzynarodowymi standardami ścigania wymienionych przestępstw oraz zalecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego w sprawie metodyki prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczących korupcji zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, które implementują zalecenia Grupy Roboczej OECD do spraw Korupcji w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych, po zakończonej III fazie przeglądu Polski.

Innym aspektem współpracy międzynarodowej realizowanej przez Prokuraturę Generalną są cykliczne spotkania z przedstawicielami zagranicznych organów ścigania lub organów administracji publicznej zaangażowanych w przeciwdziałanie praniu pieniędzy.

W szczególności w 2014 roku prokurator z Prokuratury Generalnej brał udział:

- w opracowaniu aktualnej informacji o wszystkich postępowaniach przygotowawczych i sądowych oraz karach orzekanych w sprawach dotyczących przestępstwa czynnej korupcji zagranicznego funkcjonariusza publicznego, którą przekazano celem przedstawienia na sesji plenarnej Grupy Roboczej OECD do spraw Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych,

- w opracowaniu szczegółowych danych dotyczących ścigania transgranicznych przestępstw przeciwko interesom finansowym UE oraz przeciwko obowiązkom podatkowym z tytułu podatku VAT, które przekazano na żądanie Sekretariatu Kolegium Eurojust.

2. Handel ludźmi

Przyjęta struktura nadzoru, sposobu gromadzenia i analizy danych pozwala Prokuratorowi Generalnemu wywiązywać się ze zobowiązań międzynarodowych RP związanych z handlem ludźmi, a wynikających z *Konwencji Narodów Zjednoczonych z dnia 15 listopada 2000 roku przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158), *Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 r. nr 18, poz. 160), *Decyzji ramowej Rady 2002/629/WSiSW z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie zwalczania handlu ludźmi* (Dz. U. WE L 203 z dnia 1 sierpnia 2002 r.), a także *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 roku* (Dz. U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107), *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego rodzaju procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW*.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej jest ekspertem i krajowym punktem kontaktowym do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi GRETA (*The Group of Experts on Trafficking in Human Beings*).

W związku z oceną polskiego ustawodawstwa pod kątem implementacji *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 roku* (Dz. U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107) w dniu 15 kwietnia 2014 roku odbyła się debata na temat wdrożenia przez Polskę rekomendacji GRETA i Komitetu Stron Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi. Przedmiotem dyskusji były działania organów polskich w zakresie prewencji, ochrony i wsparcia ofiar, ścigania sprawców i współpracy między poszczególnymi podmiotami na poziomie krajowym i międzynarodowym. Strona polska została zobowiązana przez Komitet Stron do przedstawienia informacji na temat zastosowanych środków, mających na celu wdrożenie rekomendacji, do dnia 7 czerwca 2015 roku.

Na bieżąco prowadzona jest współpraca i wymiana informacji z Ambasadą Stanów Zjednoczonych, odnosząca się przede wszystkim do przekazania informacji wynikających

z monitoringu i koordynacji postępowań, których przedmiotem jest handel ludźmi. Informacje te znalazły się w corocznym raporcie opracowywanym przez Departament Stanu USA. Należy zwrócić uwagę, że ocena obowiązujących w Polsce regulacji i mechanizmów funkcjonujących na tym polu jest na najwyższym poziomie. Polska znalazła się w I kategorii państw przestrzegających standardów wynikających z ustawy przyjętej przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 2000 roku „*Trafficking Victims Protection Act of 2000*” (TVPA).

3. Przestępczość zorganizowana

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej, w dniach 14 – 16 kwietnia 2014 roku w Paryżu, brał udział w organizowanym przez francuską Szkołę Sędziowsko-Prokuratorską (ENM) międzynarodowym seminarium, poświęconym zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i terroryzmu, w ramach projektu zatytułowanego *Judicial Response to Terrorism in the EU: Strengthening Cooperation to Better Prevent and React* oraz w dniach 3 – 5 czerwca 2014 roku w Madrycie, w stanowiącym kontynuację międzynarodowym seminarium, organizowanym przez hiszpańską szkołę studiów sądowych (*Centro de Estudios Juridicos*), poświęconym zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i terroryzmu.

W ramach współpracy z Wydziałem ds. Odzyskiwania Mienia Komendy Głównej Policji w Warszawie, Prokuratura Generalna przygotowała odpowiedź na pytania skierowane przez Prokuraturę Generalną Litwy, dotyczące kwestii regulacji w polskim systemie prawnym instytucji związanych z zabezpieczeniem mienia.

4. Nielegalny obrót bronią masowego rażenia, obrót towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa

Prokuratura Generalna brała udział w organizacji w dniach 18 – 19 marca 2014 roku w Warszawie szkolenia dla prokuratorów prokuratur apelacyjnych, którego przedmiotem były metody dochodzeniowe, wykorzystywane w śledztwach związanych z przemytem i nielegalnym handlem materiałami stosowanymi do produkcji broni masowego rażenia oraz towarami strategicznymi.

Organizatorem szkolenia było Biuro OPDAT (Overseas Prosecutorial Development Assistance and Training), podlegające Departamentowi Sprawiedliwości USA.

5. Przemysł, nielegalne wytwarzanie i obrót wyrobami tytoniowymi

W dniach 18 – 19 września 2014 roku w Bukareszcie przedstawiciel Prokuratury Generalnej uczestniczył w międzynarodowej konferencji, organizowanej przez Prokuraturę

Generalną Rumunii, której przedmiotem były zagadnienia związane ze zwalczaniem procederu obejmującego przemyt papierosów.

W trakcie konferencji, na podstawie danych istotnych z punktu widzenia prokuratury oraz Służby Celnej, przedstawił diagnozę zjawiska przemytu papierosów, w tym podejmowane działania zapobiegawcze, sukcesy polskiej prokuratury w tym obszarze oraz najważniejsze aspekty współpracy międzynarodowej w zwalczaniu tego rodzaju przestępczości. Wkład polskiego przedstawiciela został zamieszczony w specjalnym podręczniku opublikowanym przez Prokuraturę Generalną Rumunii.

6. Korupcja

W 2014 roku Prokuratura Generalna uczestniczyła w opracowywaniu informacji dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych w zakresie realizacji przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji z dnia 31 października 2003 roku (UNCAC) i wynikającej ze współpracy międzynarodowej dotyczącej zwalczania przestępczości zorganizowanej w ramach Biura Narodów Zjednoczonych ds. narkotyków i przestępczości (UNODC).

Nadto przedstawiciele Prokuratury Generalnej w dniach 9 – 11 kwietnia 2014 roku, wspólnie z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości, wzięli udział w spotkaniu z ekspertami UNODC (Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości), w ramach ewaluacji przez Polskę postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (Dz. U. z 2007 roku, nr 84 poz. 563). Podczas spotkania zaprezentowano dotychczasowe osiągnięcie strony polskiej, które zostały ocenione pozytywnie. Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości sformułowało pod adresem władz Polski zalecenia zmian legislacyjnych, mających na celu m.in. doprecyzowanie pojęć istotnych z punktu widzenia ścigania korupcji i odpowiedzialności osób prawnych.

W dniach 8 – 9 kwietnia 2014 roku w Warszawie prokurator z Prokuratury Generalnej uczestniczył w międzynarodowej konferencji antykorupcyjnej „C5”. Wystąpił w panelu dotyczącym zagadnień prawnych, w którym przedstawił polskie regulacje, obejmujące zagadnienia szeroko rozumianej korupcji oraz zasady współpracy prokuratury z Centralnym Biurem Antykorupcyjnym.

Prokuratura Generalna zorganizowała wizytę studyjną dla prokuratorów w Prokuraturze przy Sądzie Kasacyjnym Republiki Turcji, która miała miejsce w dniach 7 – 8 października 2014 roku.

W trakcie dwudniowego spotkania przedstawiono funkcjonowanie polskiej prokuratury i opisano najważniejsze regulacje prawne obowiązujące w polskim systemie prawnym, w tym w zakresie ścigania przestępstw korupcyjnych oraz przestępstw popełnianych przez urzędników państwowych. Nadto przedstawiono prezentację na temat przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w Polsce.

W dniu 5 listopada 2014 roku przedstawiciele Prokuratury Generalnej uczestniczyli w spotkaniu z przebywającą w Polsce delegacją Komisji Antykorupcji i Praw Obywatelskich Republiki Korei. Gościom zaprezentowano zasady i narzędzia walki z przestępczością korupcyjną w Polsce oraz wymieniono wzajemne doświadczenia w tym zakresie.

7. Produkcja i obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi

W 2014 roku przedstawiciele prokuratur Niemiec, Czech i Polski zacieśnili współpracę w zakresie przeciwdziałania produkcji i rozpowszechnianiu metamfetaminy. Ze zweryfikowanych danych wynikało bowiem, że do produkcji metamfetaminy, prowadzonej głównie w Czechach, używa się w większości pseudofedryny uzyskanej ze sprzedawanych w Polsce praktycznie bez żadnych ograniczeń popularnych leków. Wyprodukowana w rejonach przygranicznych Czech krystaliczna metamfetamina jest z kolei przedmiotem handlu i konsumpcji na dużą skalę w tym kraju oraz w Niemczech.

W dniu 8 stycznia 2014 roku na zaproszenie Prokuratora Generalnego Saksonii, odbyło się, z udziałem przedstawicieli Prokuratury Generalnej z Polski i Czech, trójstronne spotkanie poświęcone omówieniu zagrożeń związanych z rosnącą produkcją i konsumpcją krystalicznej metamfetaminy.

W trakcie spotkania ustalono, że dla zwiększenia skuteczności zwalczania produkcji, przemytu i konsumpcji krystalicznej metamfetaminy niezbędne jest zacieśnienie współpracy na płaszczyźnie policyjnej pomiędzy odpowiednimi służbami. W tym celu z inicjatywy przedstawicieli Komendy Głównej Policji zaplanowano spotkania funkcjonariuszy policji z Polski, Czech i Niemiec.

W konsekwencji powyższych spotkań, pismem z dnia 4 marca 2014 roku Prokurator Generalny wystąpił do Ministra Zdrowia w sprawie potrzeby podjęcia działań zmierzających do regulacji i kontroli sprzedaży środków farmaceutycznych zawierających pseudoefedrynę i efedrynę, służących do nielegalnej produkcji substancji psychotropowej w postaci metamfetaminy.

Kolejne trójstronne spotkanie robocze przedstawicieli prokuratur i organów ścigania Polski, Czech i Niemiec, poświęcone problemom powodowanym przez krystaliczną metamfetaminę, odbyło się w dniu 24 marca 2014 roku w Pradze.

W trakcie spotkania, przedstawiono informacje dotyczące opracowanego w Ministerstwie Zdrowia projektu nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i innych ustaw, stanu zaawansowania prac legislacyjnych oraz zawartych w projekcie rozwiązań, których celem jest ograniczenie pozamedycznego wykorzystywania leków zawierających pseudoefedrynę.

W dniu 13 listopada 2014 roku, w siedzibie Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, zorganizowano spotkanie polskich, czeskich i niemieckich prokuratorów, związane z kontynuacją trójstronnej, transgranicznej współpracy w zwalczaniu produkcji i handlu krystaliczną metaamfetaminą.

Podczas spotkania przedstawiciel Prokuratury Generalnej przedstawił również informacje przekazane przez stronę holenderską w trakcie spotkań międzynarodowych w sprawie narkotyków syntetycznych.

Efekty wymiany informacji na temat aktualnych zagrożeń związanych z przestępczością narkotykową oraz podjętych w Polsce działań zostały przedstawione przez przedstawicieli Prokuratury Generalnej w trakcie kolejnego spotkania, które z zaproszenia Prokuratora Generalnego Bawarii odbyło w Bambergu w dniu 5 lutego 2015 roku.

W dniach 29 – 30 września 2014 roku w Hadze prokurator z Prokuratury Generalnej uczestniczył w seminarium strategicznym, organizowanym przez Eurojust, dotyczącym obrotu narkotykami. W jego wyniku uzgodniono stworzenie międzynarodowego panelu dyskusyjnego, obejmującego kwestię ujednoczenia na terenie Unii Europejskiej przepisów prawa i zainicjowania działań (w tym spotkań wielostronnych), które pomogą w utworzeniu oraz bieżącym uaktualnianiu jednolitej listy zakazanych, nowych substancji psychoaktywnych oraz prekursorów, używanych do syntezy narkotyków.

8. Inne formy współpracy

Prokurator wykonujący obowiązki punktu kontaktowego Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) w Prokuraturze Generalnej współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie przestępczości na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, pozostających w zainteresowaniu OLAF-u i praktycznych aspektów obowiązujących w tym zakresie przepisów. W ramach powierzonych zadań koordynował kierowane przez OLAF zapytania, dotyczące prowadzonych w Polsce postępowań

przygotowawczych o przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej. Nadto uczestniczył w zorganizowanej przez OLAF, w dniach 13 – 14 października 2014 roku w Rzymie, konferencji poświęconej operacyjnemu aspektom zwalczania nadużyć finansowych w funduszach strukturalnych.

VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych

1. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie w systemach informatycznych danych, w tym danych osobowych, pochodzących z prowadzonych lub nadzorowanych na podstawie ustawy postępowań oraz z udziału w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia lub innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy, przekazywanie danych i wyników analiz właściwym organom, w tym organom innych państw, organizacjom międzynarodowym, w tym ponadnarodowym, oraz organom Unii Europejskiej, na podstawie ustaw lub umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską lub jeżeli przekazywanie danych i wyników analiz tym organom i organizacjom wynika z odrębnych przepisów.

Wszystkie powszechne jednostki organizacyjne prokuratury szczebla apelacyjnego, okręgowego oraz część jednostek szczebla rejonowego ma zapewniony dostęp do Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (CBD SIP), za pośrednictwem której uzyskują one dostęp do baz zewnętrznych: Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), Krajowego Rejestru Karnego (KRK), Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), Centralnej Ewidencji Kierowców (CEK), Systemu Informacyjnego Schengen (SIS II), Elektronicznej Księgi Wieczystej (EKW), Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) oraz Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności (Noe.NET). Korzystając z odrębnego sposobu dostępu (z wykorzystaniem sieci Internet), jednostki prokuratury posiadają również dostęp do zasobów Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami Związku Banków Polskich (AMRON) oraz Systemu Udostępniania Danych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (SUD).

Prokuratura Generalna w 2013 r. we współpracy z wykonawcą obsługi serwisowej systemu CBD SIP opracowała i uzgodniła projekt techniczny oraz rozpoczęła proces migracji systemu Centralna Baza Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (CBD SIP) na wskazane przez Ministerstwo Sprawiedliwości serwery klasy „blade” w Podstawowym Ośrodku Przetwarzania Danych Ministerstwa Sprawiedliwości. W IV kwartale roku 2014 zakończono realizację projektu przeniesienia systemu CBD SIP do nowej infrastruktury sprzętowo-programowej, co zapewniło poprawę wydajności, stabilności działania i bezpieczeństwa systemu CBD SIP. Przedmiot prac został wykonany poprawnie i w całości.

Ponadto, realizując przedmiot umowy na nadzór autorski, zapewnienie wsparcia technicznego w zakresie eksploatacji oraz świadczenia usług serwisu technicznego systemu CBD-SIP i systemu Replika PESEL, wykonane zostały dwie inne, duże modyfikacje systemu CBD SIP. W ramach pierwszej modyfikacji, mającej zapewnić jednostkom prokuratury nieprzerwany dostęp do bazy PESEL, dostosowano między innymi, interfejs dostępowy modułu PESEL systemu CBD SIP do zmian wprowadzonych w Systemie Rejestrów Państwowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Prace modernizacyjne systemu CBD SIP wykonane w ramach drugiej modyfikacji miały na celu zachowanie dostępu jednostek prokuratury, w drodze teletransmisji, do danych gromadzonych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych (cbdkw), z uwagi na zmieniony przez Ministerstwo Sprawiedliwości, wynikający ze zmiany przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece, sposób udostępniania danych z cbdkw, za pośrednictwem systemu Elektronicznej Księgi Wieczystej (EKW).

Dla zapewnienia dostępu wszystkich użytkowników z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury do CBD SIP i zewnętrznych baz danych, Prokuratura Generalna utrzymuje łącza dostępowe do ośrodków POPD MS i ZOPD MS o odpowiedniej przepustowości w sieci PeselNet/MPLS.

W 2014 r. zostało przygotowane i uruchomione postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, na zawarcie kolejnej umowy (na okres 36 miesięcy) na nadzór autorski, wsparcie techniczne i świadczenie usług serwisu technicznego w zakresie eksploatacji systemu CBD SIP. W I kwartale 2015 r. zostanie wyłoniony nowy wykonawca umowy.

W 2014 r. prokuratura realizowała przysługujące jej ustawowo uprawnienie do bezpośredniego dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) w celu wykorzystywania danych SIS, jako użytkownik indywidualny (UIn), z wykorzystaniem aplikacji WWW SIS.

Na podstawie danych z Centralnego Organu Technicznego Krajowego Systemu Informatycznego jednostki prokuratury w 2014 r. dokonały łącznie 17 172 operacje na wpisach danych SIS w kategorii osoba, w tym 4 575 operacji utworzenia wpisu, 4 790 operacji usunięcia wpisu, 5 905 operacji modyfikacji wpisu, 1 080 operacji rozszerzenia wpisu i 822 operacje zmiany daty ważności wpisu. Ponadto, korzystając z uprawnienia do wglądu do danych SIS, jednostki prokuratury wykonały w tym samym okresie sprawozdawczym 71 882 zapytania do bazy SIS, w tym: 71 028 w kategorii *osoba*, 87 w kategorii *pojazd*, 24 w kategorii *dokument*,

5 w kategorii *blankiet*, 2 w kategorii *tablica rejestracyjna*, 2 w kategorii *dowód rejestracyjny pojazdu* i 1 w kategorii *urządzenie przemysłowe*. Odnotowano również 248 błędnych zapytań.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w bazie SIS znajdowało się 7 952 wpisy, których właścicielem jest prokuratura, dotyczące osób, w tym 943 wpisy z art. 26 Decyzji (osoby poszukiwane na podstawie ENA) i 7 009 wpisów z art. 34 Decyzji.

Działania w zakresie informatyzacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury

Rozbudowa systemu informatycznego SIP Libra 2

System Informatyczny Prokuratury Libra 2 funkcjonuje we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, tj. w 420 lokalizacjach oraz w Prokuraturze Generalnej. We wszystkich tych jednostkach odstąpiono od prowadzenia w formie tradycyjnej większości urządzeń ewidencyjnych (repertoriów, rejestrów i wykazów pomocniczych), prowadząc je wyłącznie w formie elektronicznej. Działanie takie nie tylko znacząco usprawniło pracę urzędników i innych pracowników, ułatwiając dostęp do informacji przetwarzanych w tych urządzeniach, ale również pozwoliło na powstanie baz danych na poziomie okręgowym.

W 2014 r., w celu rozszerzenia funkcjonalności systemu SIP Libra 2, rozpoczęto opracowywanie koncepcji rozbudowy systemu o kolejne moduły, w tym repertoria: „Pc” – dla spraw cywilnych, „Pa” – dla spraw administracyjnych, „Pn” – dla postępowań w sprawach nieletnich oraz odpowiednie rejestry i wykazy. Rozbudowa systemu SIP Libra 2 zmierza do umożliwienia automatycznego sporządzania pełnych sprawozdań statystycznych z działalności poszczególnych jednostek. W IV kwartale 2014 r. wykonawca sprawujący opiekę serwisową nad systemem rozpoczął rozbudowę systemu o nowe moduły. Przewiduje się zakończenie prac nad nowymi funkcjonalnościami do końca 2015 r.

Realizacja projektu pn. „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” w ramach środków z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

W 2013 r. rozpoczęto realizację projektu „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury”. Projekt realizowany jest przez Prokuraturę Generalną w ramach VII Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Łączne nakłady inwestycyjne projektu wynoszą aktualnie 35 585 226,11 zł. Harmonogram realizacji projektu przewidziano na lata 2013 - 2015.

Przedmiotem projektu jest wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych, utworzenie w jednostkach organizacyjnych prokuratury lokalnych systemów gromadzenia, przetwarzania i udostępniania zdigitalizowanych akt (na poziomie prokuratur okręgowych i prokuratur apelacyjnych) oraz centralnych repozytoriów na poziomie prokuratur apelacyjnych i Prokuratury Generalnej. Projekt obejmuje zespół powiązanych technicznie i logicznie skoordynowanych działań. W ramach projektu przewidziano wszystkie niezbędne elementy budowy systemu prowadzące do uzyskania zakładanego katalogu funkcjonalności.

Projekt zakłada stworzenie ogólnokrajowej infrastruktury informatycznej, pozwalającej na digitalizację papierowych akt prowadzonych postępowań, przesyłanie takich danych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi prokuratury za pośrednictwem sieci WAN, ich gromadzenie w ramach centralnych repozytoriów, umożliwianie przesyłania danych sądom oraz innym organom współpracującym z prokuraturą w trakcie prowadzonych postępowań przygotowawczych, umożliwianie udostępniania danych stronom tych postępowań, ich obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym, a także integrację tego systemu z innymi systemami wykorzystywanymi w pracy prokuratury.

W trakcie realizacji projektu w 2014 r. zawarto umowę na dostawę, montaż w szafie rack i uruchomienie serwerów, sprzętu komputerowego, skanerów i urządzeń sieciowych na łączną kwotę 18 973 779,06 zł. W ramach realizacji projektu wykonawca dostarczył oraz uruchomił w 56 jednostkach prokuratury (wszystkie prokuratury apelacyjne i okręgowe) i w Prokuraturze Generalnej, m.in.:

- 114 sztuk serwerów z oprogramowaniem narzędziowym;
- 1 492 zestawy komputerowe wyposażone w dwa monitory;
- 226 zestawów komputerowych wyposażonych w jeden monitor;

- 57 sztuk skanerów formatu A3;
- 57 sztuk skanerów formatu A4.

Ponadto, w 2014 r. Prokuratura Generalna zawarła umowę na wykonanie i wdrożenie systemu informatycznego digitalizacji akt postępowań przygotowawczych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury za łączną kwotę 3 690 000 zł.

Zakończenie projektu planuje się do końca I półrocza 2015 roku.

Realizacja projektu jest elementem długofalowej strategii prokuratury w zakresie procesu digitalizacji akt i ułatwiania obywatelom dostępu do akt postępowań przygotowawczych. Kolejny etap rozwoju systemu planowany jest na lata 2015- 2020 i zakłada rozszerzenie funkcjonowania systemu na wszystkie jednostki organizacyjne prokuratury (objęcie zakresem działania systemu prokuratur rejonowych).

Zakup usługi transmisji danych IP VPN Prokuratura obejmującej wszystkie powszechne jednostki organizacyjne prokuratury

W związku z planowanymi nowymi projektami informatycznymi i koniecznością włączenia w system transmisji danych wszystkich jednostek łącznie z prokuraturami rejonowymi, w 2014 r. podjęto decyzję o pozyskaniu usług transmisji danych w ramach sieci rozległej w postępowaniu przetargowym prowadzonym w trybie konkurencyjnym. Zweryfikowano potrzeby jednostek w zakresie wymaganych przepustowości łączy transmisji danych, opracowano koncepcję i harmonogram realizacji zamówienia. W ramach funkcjonowania sieci IP VPN Prokuratura oprócz dotychczas uruchomionych systemów, zaplanowano wdrożenie następujących systemów i usług:

- system bezpiecznej poczty elektronicznej,
- uniwersalna przeglądarka baz danych prokuratur,
- system digitalizacji akt postępowań przygotowawczych - SDA,
- zapewnienie wymiany danych drogą elektroniczną pomiędzy prokuraturą i sądami,
- zapewnienie wymiany danych drogą elektroniczną pomiędzy prokuraturą i Policją,
- zapewnienie wymiany danych w ramach systemu oceny okresowej prokuratorów,
- umożliwienie realizacji projektów informatycznych na poziomie prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych.

W 2014 r. przeprowadzono dialog techniczny w celu pozyskania niezbędnej wiedzy dotyczącej szacunkowej wartości zamówienia oraz wiedzy dotyczącej warunków zamówienia. Ponadto, przeprowadzono postępowanie przetargowe na zakup usług transmisji danych. W IV kwartale 2014 r. Prokuratura Generalna zawarła umowę z wykonawcą za łączną kwotę

6 528 953,10 zł. W ramach umowy wykonawca będzie świadczył na rzecz powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury usługę transmisji danych przez okres 36 miesięcy.

Współpraca pomiędzy prokuraturą i sądami w zakresie wymiany danych w postaci elektronicznej

W dniu 3 października 2013 r. zostało zawarte porozumienie w sprawie współpracy pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości i Prokuraturą Generalną. Strony porozumienia zobowiązały się do współpracy, koordynowania wspólnych przedsięwzięć oraz do świadczenia wzajemnej pomocy, mającej na celu integrację sieci teleinformatycznych sądów i prokuratur, elektroniczną wymianę danych rejestrowanych w systemach informatycznych (repetytoryjnych) pomiędzy sądami powszechnymi a powszechnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury, digitalizację akt oraz prowadzenie wspólnych projektów informatycznych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W 2014 r., realizując postanowienia porozumienia, podjęto szereg działań związanych z połączeniem sieci transmisji danych sądów i prokuratur oraz integracji systemu Elektronicznego Potwierdzenia Odbioru (EPO) będącego własnością Ministerstwa Sprawiedliwości z systemem SIP Libra 2. Wykorzystanie usługi EPO ma zastąpić tradycyjny sposób przesyłania zwrotnych potwierdzeń odbioru (ZPO) i wyeliminować potrzebę drukowania zwrotek, a w efekcie końcowym istotnie skrócić czas przesyłania informacji zwrotnej o dostarczeniu korespondencji. W 2014 r. Prokuratura Generalna przy współpracy z wykonawcą systemu SIP Libra 2 przygotowała koncepcję integracji. Ponadto, dokonano zmian w systemie SIP Libra 2, dostosowując system do systemu EPO. W 2015 r. Ministerstwo Sprawiedliwości planuje udostępnienie systemu EPO i integracji z SIP Libra 2 za pośrednictwem zbudowanej szyny danych.

System analizy kryminalnej

We wszystkich prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych wdrożony został w poprzednich latach system analizy kryminalnej, nadzorowany przez Prokuraturę Generalną. Jest on skutecznie wykorzystywany w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych i nadzorowanych przez te jednostki prokuratury. Najczęściej prokuratorzy zlecają przeprowadzenie analizy w sprawach wielowątkowych i wielopodmiotowych, niekiedy o dużym zasięgu terytorialnym, w toku których gromadzony jest obszerny materiał dowodowy zawierający znaczne ilości danych z akt sprawy.

Z uwagi na szczególnie zakres pozyskiwanych materiałów, w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych prokurator najczęściej zleca wykonanie analizy nie całości materiałów, a jedynie ich części, by np. przedstawić skomplikowaną strukturę grupy przestępczej poprzez powiązania osobowe.

Z analizą częściową mamy do czynienia w przypadku badania wykazu połączeń telefonicznych, faktur, przepływów środków finansowych. Ten rodzaj analizy stanowi około 90 % wszystkich wykonanych. Liczba przeprowadzonych analiz jest uzależniona od złożoności sprawy. Niekiedy wnioski jednej analizy, w ramach jednego postępowania przygotowawczego, implikują konieczność przeprowadzenia kolejnych analiz.

W 2014 r. Prokuratura Generalna nie dokonywała dalszych zakupów licencji oprogramowania firmy IBM i2. Aktualnie powszechne jednostki organizacyjne prokuratury wykorzystują:

- i2 Analyst's Notebook – 78 licencji,
- i2 iBase Designer Standard - 66 licencji,
- i2 Textchart + EDL - 5 licencji.

2. Współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych

Prokuratura Generalna, jednostki organizacyjne prokuratury szczebla apelacyjnego i okręgowego oraz nieliczne prokuratury rejonowe, jako podmiot ustawowo zobowiązany (art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych - zwanej dalej Ustawą), przekazują Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) informacje kryminalne z prowadzonych postępowań karnych. Obowiązek ten realizowany jest za pośrednictwem własnego systemu centralnego KCIK-Prokuratura.

Ponadto jednostki prokuratury, jako podmiot uprawniony, w zakresie swoich zadań ustawowych, otrzymują informacje kryminalne z Centrum (art. 19 pkt 1 Ustawy). Uprawnienie w zakresie kierowania zapytań do bazy KCIK prokuratura realizuje za pośrednictwem własnego systemu centralnego Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (CBD-SIP).

Zarówno przekazywanie, jak i otrzymywanie informacji kryminalnych realizowane jest w drodze teletransmisji, z wykorzystaniem dedykowanej, zaufanej sieci PeselNet.

Z danych z systemu KCIK-Prokuratura wynika, iż w 2014 r. jednostki prokuratury przekazały do Centrum 19 388 informacji kryminalnych, w tym 4.355 w kategorii *osoba*, 124 w kategorii *przedmiot*, 0 w kategorii *podmiot*, 8 w kategorii *rachunek* i 14 901 w kategorii *przestępstwo*. W tym samym okresie sprawozdawczym, prokuratury dokonały usunięcia 9 270 obiektów z systemu KCIK, zarejestrowały zmianę informacji kryminalnych w 2 689 przypadkach oraz przejęły 2 702 zarejestrowane obiekty.

W 2014 r. jednostki prokuratury skierowały do bazy Centrum 5 508 zapytań o informacje kryminalne na podstawie danych z CBD SIP, w tym dokonały 5 157 sprawdzeń w kategorii *osoba*, 322 w kategorii *przestępstwo*, 23 w kategorii *podmiot*, 5 w kategorii *przedmiot* i 1 w kategorii *rachunek*. W poszczególnych okręgach apelacyjnych liczba otrzymanych informacji kryminalnych kształtowała się następująco: białostocki – 324, gdański – 1 376, katowicki – 37, krakowski – 1 401, lubelski – 1, łódzki – 11, poznański – 65, rzeszowski – 716, szczeciński – 1 064, warszawski – 363 i wrocławski – 134. Ponadto 16 zapytań zostało skierowanych z Prokuratury Generalnej.

Na podstawie analiz prowadzonych w Wydziale KCIK Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji, realizującego zadania Komendanta Głównego Policji jako Szefa Centrum w zakresie poprawności danych obiektów zarejestrowanych w KCIK, jednostki prokuratury zweryfikowały i w następstwie stwierdzonych nieprawidłowości zmodyfikowały 1 589 zapisów rejestracji informacji kryminalnych w 12 sprawach.

Całościowo, koordynowaniem działań związanych z przekazywaniem i otrzymywaniem informacji kryminalnych z KCIK, zajmuje się Prokuratura Generalna. W tym celu zapewniona jest bieżąca obsługa użytkowników z jednostek prokuratury w zakresie niezbędnym do realizacji obowiązków wskazanych w ustawie. Ponadto utrzymywana jest stała współpraca z pracownikami Wydziału KCIK dla zapewnienia poprawnej i nieprzerwanej rejestracji informacji kryminalnych oraz zapewnienia dostępu do zasobów KCIK dla potrzeb postępowań karnych prowadzonych w jednostkach prokuratury. Wszelkie przerwy serwisowe i awaryjne w działaniu systemów KCIK-Prokuratura i CBD-SIP oraz w pracy systemu KCIK są na bieżąco monitorowane i niezwłocznie podejmowane są prace zmierzające do przywrócenia poprawnego działania systemów.

VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych, propozycje zmian legislacyjnych, wykładnia przepisów

Zadanie prokuratury - strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw – wykonywane poprzez opiniowanie projektów aktów normatywnych (art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze [Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.]), w 2014 roku realizowane było, podobnie jak w latach poprzednich, wobec znacznej liczby projektów aktów normatywnych. Prokuratorowi Generalnemu przedłożono łącznie 378 wniosków o wyrażenie w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze opinii o projektach aktów normatywnych oraz o innych dokumentach przygotowywanych przez ministrów kierujących działami administracji rządowej.

Wskazana liczba wniosków o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych jest porównywalna z danymi z 2013 r., w którym przedłożono Prokuratorowi Generalnemu 422 wnioski w tym przedmiocie oraz z rokiem 2012, w którym do Prokuratora Generalnego skierowano 454 wnioski.

Powyższe dane w zestawieniu z danymi z roku 2011, w którym do Prokuratora Generalnego skierowano do zaopiniowania w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze 142 projekty aktów normatywnych lub innych dokumentów, obrazują nadal utrzymującą się od 2012 r. dużą liczbę przedstawianych do zaopiniowania projektów aktów normatywnych, co świadczy o utrzymującym się znaczącym zaangażowaniu Prokuratora Generalnego w proces legislacyjny, jako organu konsultacyjnego, czuwającego nad prawidłowym, pod względem merytorycznym, projektowaniem przepisów, z zachowaniem spójności systemu prawnego i zgodności projektowanych regulacji z Konstytucją.

Opinie Prokuratora Generalnego wyrażane o projektach aktów normatywnych odnosiły się w zdecydowanej większości do projektów ustaw, które zostały przedłożone do zaopiniowania przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej - łącznie 283 wnioski.

Szef Kancelarii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej skierował do Prokuratora Generalnego 264 wnioski o przedstawienie opinii o projektach ustaw, które dotyczyły:

- 82 rządowych projektów ustaw;
- 150 poselskich projektów ustaw;
- 15 senackich projektów ustaw;
- 8 komisyjnych projektów ustaw;
- 3 prezydenckich projektów ustaw;
- 6 obywatelskich projektów ustaw.

Z kolei Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przedłożył Prokuratorowi Generalnemu do zaopiniowania 19 senackich projektów ustaw, które w zdecydowanej większości przygotowano w związku z obowiązkiem dostosowania systemu prawa do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stwierdzających niezgodność zaskarżanych przepisów z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Opinie Prokuratora Generalnego, wyrażane w odniesieniu do tych projektów ustaw, z uwagi na jego kompetencje w zakresie inicjowania kontroli zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej aktów normatywnych oraz udziałem Prokuratora Generalnego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, zawierały przede wszystkim analizę projektowanych regulacji oraz ich ocenę w aspekcie zachowania standardów konstytucyjnych oraz zgodności proponowanych rozwiązań z normami konstytucyjnymi, w szczególności, czy podjęta inicjatywa legislacyjna realizowała orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. Wyrażane przez Prokuratora Generalnego stanowiska respektowały kompetencje Trybunału Konstytucyjnego, który w konsekwencji dokonuje weryfikacji poprawności i zgodności stanowionego prawa z normami konstytucyjnymi.

Pozostałe 95 wniosków, które skierowano do Prokuratora Generalnego, o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych i innych dokumentów przedłożyli, wyposażeni w inicjatywę ustawodawczą, ministrowie kierujący działami administracji rządowej - Minister Sprawiedliwości, Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej, Minister Gospodarki, Minister Finansów, Minister Pracy i Polityki Społecznej, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Administracji i Cyfryzacji, Minister Zdrowia oraz inne podmioty administracji rządowej - Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, Rządowe Centrum Legislacji.

Z analizy przedstawionych danych wynika, że prośby przedłożone Prokuratorowi Generalnemu o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, na etapie rządowych uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, dotyczyły:

- projektów ustaw - 19 wniosków;
- projektów założeń projektów ustaw - 9 wniosków;
- projektów rozporządzeń - 56 wniosków;
- projektów obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia - 2 wnioski;
- innych dokumentów - 9 wniosków.

Podsumowując, analiza ilościowa tego zestawienia wskazała na to, że w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. aktywnością w konsultowaniu z Prokuratorem Generalnym rządowych projektów ustaw i projektów rozporządzeń, wyróżnili się przede wszystkim Minister Sprawiedliwości, który przedłożył łącznie 37 wniosków o zaopiniowanie projektów aktów normatywnych, oraz Minister Spraw Wewnętrznych, który skierował do Prokuratora Generalnego 32 wnioski o wyrażenie stanowiska o projektach aktów normatywnych.

Powyższe zestawienia obrazują także dynamikę i skalę procesu tworzenia prawa oraz pozytywne aspekty aktywności opiniotwórczej Prokuratora Generalnego.

Dokonywana przez Prokuratora Generalnego analiza zjawisk występujących w obszarze, który projektodawca zamierzał poddać zmianom, jego ocena, w jaki sposób projektowane regulacje mogą wpłynąć na praktykę prokuratorską oraz jaki wpływ będą miały projektowane przepisy na realizację przez prokuraturę jej ustawowych zadań, ocena skutków projektowanych rozwiązań, w tym skutków finansowych projektowanych przepisów, a także możliwość wskazania ewentualnych wątpliwości odnoszących się do poprawności konstytucyjnej projektowanych regulacji, wpływają niewątpliwie na jakość procesu tworzenia prawa.

W 2014 r. udział w opiniowaniu projektów aktów normatywnych realizowany był również poprzez udział przedstawicieli Prokuratora Generalnego w pracach legislacyjnych nad projektami ustaw podczas posiedzeń komisji Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez uczestnictwo w konferencjach uzgodnieniowych organizowanych przez podmioty wyposażone w kompetencje inicjatywy ustawodawczej – ministrów kierujących działaniami administracji rządowej. Pozwoliło to na poszerzenie dialogu z projektodawcą oraz stwarzało możliwość wypracowania pożądanych kierunków rozwiązań.

Spśród projektów aktów normatywnych przedstawionych do zaopiniowania w 2014 roku należy zasygnalizować opinie Prokuratora Generalnego odnoszące się do projektów ustaw i projektów rozporządzeń, których przedmiot regulacji pozostawał w zakresie ustawowych zadań prokuratury. Były to przede wszystkim opinie wyrażane wobec projektów aktów normatywnych z zakresu prawa karnego i postępowania karnego, mających znaczenie dla wymiaru zadań prokuratury, jak również projekty, w których proponowane regulacje dotyczyły ustroju, organizacji i zadań prokuratury oraz statusu prokuratora.

Dotyczyły one min. następujących projektów aktów normatywnych:

- Rządowy projekt ustawy o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (*druk sejmowy nr 2653*) przewidywał wprowadzenie kompleksowych rozwiązań mających na celu podwyższenie bezpieczeństwa osób uczestniczących w procesie karnym w charakterze pokrzywdzonych i świadków, minimalizujących ryzyko wtórnej wiktyimizacji pokrzywdzonych w toku procesu, jak również ryzyko bezprawnego wpływania na treść zeznań świadków oraz podejmowania wobec nich działań o charakterze retorsji. Ponadto ramami projektu zostały objęte rozwiązania stanowiące implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW, a także dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony.

Na etapie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji w dniu 9 maja 2014 r. przedstawiciele Prokuratora Generalnego uczestniczyli w konferencji uzgodnieniowej w Ministerstwie Sprawiedliwości. Przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył także w pracach legislacyjnych dotyczących projektu prowadzonych w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (posiedzenie w dniu 1 października 2014 r.) oraz w pracach powołanej do rozpatrzenia tego projektu podkomisji nadzwyczajnej

- Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (*druk sejmowy nr 2356*) przewidywał kompleksową reformę systemu kształcenia wstępnego prowadzonego przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, przejawiającą się m.in. w likwidacji etapu aplikacji ogólnej oraz modyfikacji sposobu odbywania aplikacji prokuratorskiej i aplikacji sędziowskiej, związanej z zatrudnianiem aplikantów na etatach aplikanckich w jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz sądach. Projekt obejmował swoimi ramami ponadto istotne zmiany ustroju Krajowej Szkoły oraz procedur powoływania jej organów, jak również dostosowywał przepisy ustawy do rozdziału funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, poszerzając uprawnienia i obowiązki Prokuratora Generalnego związane z powoływaniem organów Krajowej Szkoły oraz realizowaniem przez nią programu kształcenia i szkolenia aktualnych i przyszłych kadr prokuratury.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 8 lipca 2014 r. uczestniczył w posiedzeniu Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, podczas którego przeprowadzono pierwsze czytanie projektu oraz wziął udział w posiedzeniach podkomisji

nadzwyczajnej powołanej do rozpatrzenia tego projektu, w czasie których przedstawił argumentację odnoszącą się do uwag zgłoszonych do projektu w dwóch opiniach Prokuratora Generalnego wyrażonych na etapie opracowywania projektu w Komisji Ustawodawczej Senatu. Prace w Podkomisji Nadzwyczajnej zakończono przyjęciem w dniu 13 stycznia 2015 r. sprawozdania, które Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka przyjęła na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2015 r.

- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2586) przewidywał szereg zaostrzeń zasad odpowiedzialności za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, oraz związanych ze stosowaniem środków karnych – zakazu prowadzenia pojazdów, nawiązki oraz świadczenia pieniężnego, a także proponował wprowadzenie do prawa administracyjnego, w szczególności ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami, rozwiązań umożliwiających stosowanie sankcji o charakterze administracyjnym m.in. wobec osób dopuszczających się znacznego przekroczenia limitu prędkości na terenie zabudowanym. Projekt przewidywał ponadto wprowadzenie wymogu instalowania w pojazdach osób uprzednio skazanych za przestępstwo związane z prowadzeniem pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości blokad antyalkoholowych, jako dodatkowych środków służących uchyleniu ryzyka ponownego uczestniczenia przez te osoby w ruchu drogowym w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 18 grudnia 2014 r. uczestniczył w posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, prezentując uwagi zawarte w opinii Prokuratora Generalnego zgłoszone do wersji projektu objętej sprawozdaniem podkomisji stałej do spraw nowelizacji prawa karnego po rozpatrzeniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2586), poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2182), poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wraz z autopoprawką (druki nr 2169 i 2169-A).

- Przedstawiony przez Senat senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk senacki nr 628) zmierzał do poszerzenia zakresu prawnokarnej ochrony przed bezprawnym oddziaływaniem na inną osobą, mającym na celu zmuszenie jej do określonego postępowania, poprzez objęcie zakresem kryminalizacji wypadków zmuszania przybierających postać stosowania tzw. przemocy pośredniej.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w posiedzeniach połączonych komisji senackich – Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji (posiedzenia w dniach 10 czerwca 2014 r. oraz 22 lipca 2014 r.), poświęconych wypracowaniu ostatecznej wersji projektu i przedstawił uwagi odnoszące się do zaproponowanych rozwiązań oraz postulaty *de lege ferenda* zgłoszone przez Prokuratora Generalnego w opinii z dnia 26 maja 2014 r.

- Przedstawiony przez Senat *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 667)* miał na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt SK 33/12, stwierdzającego niezgodność art. 426 § 2 Kodeksu postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie *ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. Nr 48, poz. 246), w zakresie, w jakim przepis ten nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 6 sierpnia 2014 r. uczestniczył w połączonym posiedzeniu senackich komisji – Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka i Petycji, prezentując uwagi i postulaty zgłoszone przez Prokuratora Generalnego w opinii z dnia 9 lipca 2014 r.

- Poselski *projekt ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze (druk nr 2116)* proponował zmianę art. 10e ust. 5 ustawy o prokuraturze poprzez określenie 90 - dniowego terminu przyjęcia lub odrzucenia przez Prezesa Rady Ministrów sprawozdania z rocznej działalności prokuratury.

Prokurator Generalny odniósł się pozytywnie do projektowanego rozwiązania, wskazując, że eliminuje ono istotny mankament nowelizowanej ustawy o prokuraturze oraz podkreślił, że wzajemne relacje organów w państwie demokratycznym powinny być uregulowane w sposób precyzyjny, tak aby zastosowanie prerogatyw pozbawione było dowolności.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 2 kwietnia 2014 r. uczestniczył w posiedzeniu Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka i podnosząc zasadność proponowanego rozwiązania, poddał pod rozważenie przekazanie projektu do dalszych prac legislacyjnych.

- Rządowy *projekt ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (druk nr 1502)* proponował zrównanie

sytuacji prawnej wszystkich osób świadczących pracę i pełniących służbę w zakresie wynagrodzenia (uposażenia) przysługującego w okresie nieobecności spowodowanej chorobą. Projekt przewidywał zmniejszenie do 80% wysokości wynagrodzenia przysługującego prokuratorom i sędziom za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Prokurator Generalny wobec rozwiązań zawartych w projekcie wyraził krytyczne stanowisko, zwracając uwagę, iż wobec istotnych odmienności w zakresie ukształtowania praw i obowiązków prokuratorów i sędziów oraz pracowników, związanych ze świadczeniem pracy w ramach stosunku służbowego i stosunku pracy w rozumieniu ustawy - Kodeks pracy, równość nie musi oznaczać identyczności sytuacji prawnej, a jej zróżnicowanie w niektórych kwestiach znajduje merytoryczne uzasadnienie. Prokurator Generalny zwrócił także uwagę na istotne wątpliwości, związane ze zdekodowaniem wprowadzonego w art. 51 ust. 1c ustawy o prokuraturze pojęcia „choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności prokuratora (analogicznie sędziego w u.s.p. i w ustawie o Sądzie Najwyższym), co może prowadzić do rozbieżności lub dowolności w jego stosowaniu w praktyce.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniach 12 i 14 lutego 2014 r. brał udział w posiedzeniach senackich komisji - Komisji Ustawodawczej i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, podczas których rozpatrzono *projekt ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (druk sejmowy nr 1502, druk senacki nr 544)*. Ustawa, uchwalona dnia 14 marca 2014 r., została ogłoszona w Dz. U. poz. 504, a jej przepisy weszły w życie z dniem 1 czerwca 2014 r.

- Poselski *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 698)* proponował zmiany w procedurze cywilnej w zakresie realizacji zasady jawności postępowania i dostępu do akt, treści protokołu pisemnego (tzw. protokołu skróconego), zasad sporządzania i wygłaszania uzasadnienia wyroku wydawanego pierwszej i drugiej instancji, a także postępowania przez sądem apelacyjnym;

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 30 lipca 2014 r. wziął udział w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej Senatu. Komisja zaproponowała wprowadzenie poprawek, min. zmianę brzmienia przepisu upoważniającego do uregulowania w drodze rozporządzenia sposobu uzyskania z akt sprawy zapisu obrazu i dźwięku, tak aby sąd nie mógł zrezygnować z przedstawienia sprawozdania dotyczącego stanu sprawy, jeżeli

rozprawa odbywa się z udziałem publiczności. Komisja zaproponowała wprowadzenie odpowiedniej *vacatio legis*.

- Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (druk senacki nr 704) proponował nowelizację ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw, która z powodu ujawnionych w praktyce niedoskonałości i oceniana z perspektywy dotychczasowego funkcjonowania w obrocie prawnym, wydaje się być niezbędna, w szczególności z uwagi na to, że jak wykazała praktyka, ustawa nie gwarantuje skutecznej pomocy ofiarom przestępstw, a w wielu przypadkach powoduje tzw. wtórną wiktymizację pokrzywdzonych, a także ze względu na konieczność dostosowania przepisów ustawy do wiążącego Rzeczpospolitą Polską prawa międzynarodowego, w tym do wymogów określonych Dyrektywą Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. Regulacje zawarte w projekcie ustawy proponowały poszerzenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego nowelizowanej ustawy poprzez odmienną od aktualnie obowiązującej podstawę żądania kompensaty i zastąpienie, zarówno w tytule, jak i w treści normatywnej ustawy, pojęcia „przestępstwo” pojęciem „czyn zabroniony”. Ponadto projekt proponował podwyższenie maksymalnej kwoty kompensaty, możliwość uzyskania zaliczki na poczet kompensaty, wydłużenie terminu do składania wniosku o wypłatę kompensaty oraz prawo występowania o kompensatę przez osobę, pod której pieczęą pozostaje ofiara przestępstwa.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 18 listopada 2014 r. wziął udział w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej Senatu oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Porządek dzienny posiedzenia Komisji obejmował pierwsze czytanie projektu. Akceptację Komisji zyskała przedstawiona w opinii Prokuratora Generalnego propozycja polegająca na uzupełnieniu brzmienia projektowanego przepisu dotyczącego zakresu przedmiotowego ustawy, poprzez dodanie wyrazów „ciężkiego uszczerbku na zdrowiu”, co usunęłoby ewentualne wątpliwości co do zakresu przedmiotowego ustawy.

- Poselskie projekty ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druki sejmowe nr 340 i 1078) proponowały uporządkowanie norm Kodeksu karnego dotyczących przestępstw na tle dyskryminacji poprzez zmiany przepisów art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. oraz art. 257 k.k. Nowelizacja zmierzała do wzmocnienia prawnokarnej ochrony godności i nietykalności cielesnej osób ze względu na płeć, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność bądź orientację seksualną poprzez rozszerzenie zakresu zachowań

objętych znamionami przestępstwa dyskryminacji, publicznego nawoływania do nienawiści oraz publicznego znieważania.

W stanowisku Prokuratora Generalnego z dnia 23 kwietnia 2012 r. sygnalizowano wątpliwości natury konstytucyjnej, jakie nasuwały projektowane regulacje.

- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2016) miał na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej i implementację dyrektywy PE i Rady 2011/93/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej. Przedmiotem prac Podkomisji były w szczególności zmiany mające na celu dostosowanie polskiego porządku prawnego do postanowień tzw. konwencji z Lanzarote (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE w sprawie niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej), Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych oraz Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości. Ustawę uchwalono dnia 4 kwietnia 2014 r. i ogłoszono w Dz. U. poz. 538.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego wziął udział w pracach Podkomisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia tego projektu ustawy.

- Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych (druk senacki nr 566) proponował zmiany dotyczące instytucji odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokatów i radców prawnych, które miały na celu doprowadzenie do prawidłowego i efektywnego wywiązywania się przez organy obu samorządów zawodowych z powierzonej im realizacji zadań w zakresie samorządowego sądownictwa dyscyplinarnego. Inicjatywa ustawodawcza Senatu wynikała z dostrzeżenia faktu, iż dotychczasowy jego model oraz rozwiązania proceduralne nie dają gwarancji prawidłowego wykonywania pieczy przez samorząd zawodowy nad należyтым wykonywaniem zawodów adwokata i radcy prawnego.

Przewidywane zmiany rozwiązań proceduralnych, których głównym celem było usprawnienie postępowań dyscyplinarnych, w tym ich przyspieszenie oraz ograniczenie możliwości ich umarzania z powodu przedawnienia deliktów dyscyplinarnych, spotkały się z pełną akceptacją Prokuratora Generalnego.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 8 kwietnia 2014 r. wziął udział w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, która prowadziła prace nad projektem.

- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy 2393 i druk senacki nr 809) proponował gruntowną reformę systemu kar i środków karnych w Kodeksie karnym, zasad wymiaru kar i środków karnych, instytucji kary łącznej i wyroku łącznego, a także wprowadzenie zmian w zakresie procedury karnej, w tym zmian w obrębie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1247), poprzez wprowadzenie nowych rozwiązań procesowych (m.in. dochodzenia równoległego do rozprawy sądowej w celu pozyskania dodatkowych dowodów oskarżenia, modyfikację procesowych trybów konsensualnych oraz usunięcie błędów legislacyjnych powołanej ustawy nowelizującej. Projekt zawierał również obszerne zmiany w zakresie Kodeksu karnego wykonawczego, będące wynikiem reformy kar i środków karnych określonych w Kodeksie karnym.

Prokurator Generalny w odniesieniu do projektowanych regulacji wskazywał m.in. na zagrożenia związane z proponowaną instytucją kary łącznej i wyroku łącznego (wyłączenie reakcji karnej w przypadku osiągnięcia w wyroku łącznym maksymalnego wymiaru kary pozbawienia wolności, co zostało uwzględniono w projekcie rządowym skierowanym pod obrady Sejmu).

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w pracach senackich komisji - Komisji Ustawodawczej obradującej wspólnie z Komisją Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, zwracając uwagę na niekonstytucyjność regulacji dotyczącej ograniczenia stosowania zreformowanej instytucji wyroku łącznego tylko do stanów faktycznych po wejściu w życie ustawy nowelizującej (naruszenie zasady *lex mitior agit*). Uwaga ta została częściowo uwzględniona (poprawka rządowa na etapie prac w Senacie). Prokurator Generalny zgłosił również zastrzeżenia natury konstytucyjnej w zakresie projektowanych środków zabezpieczających oraz nowego typu przestępstwa mającego zagwarantować wykonanie środków zabezpieczających (projektowany art. 244b). Krytyczne stanowisko w tym zakresie zostało podtrzymane w toku prac parlamentarnych i zaowocowało poprawką, zgłoszoną do ustawy przez Komisję Ustawodawczą, ograniczającą zakres typu przestępstwa z art. 244b Kodeksu karnego. Ustawa została uchwalona przez Sejm RP w dniu 15 stycznia 2015 r.

- Pakiet projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości dotyczących organizacji sądownictwa powszechnego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowanych w związku z realizowaniem przez Ministra Sprawiedliwości obowiązku dostosowania struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego do wymogów określonych w art. 10

ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. poz. 481). Znowelizowany przepis art. 10 § 1a-1c u.s.p., w brzmieniu nadanym przywołaną ustawą zmieniającą, określa obiektywne kryteria tworzenia i znoszenia sądów rejonowych.

Przedstawione w projektach rozwiązania poddano ocenie w zakresie ich wpływu na funkcjonowanie i realizację zadań powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W opinii Prokuratora Generalnego wskazano, że niektóre ze zmian proponowanych w tym zakresie spowodują rozbieżność pomiędzy obszarami właściwości jednostek sądu i prokuratury na tym obszarze, co z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania prokuratury ocenić należy negatywnie. W stanowisku odwołano się do argumentacji dotyczącej zasadności zachowania tożsamości unormowań w zakresie tworzenia, ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Wskazano, że zapewnienie spójnych struktur organizacyjnych sądów i prokuratury i ustalenie obszarów ich właściwości nabiera szczególnego znaczenia w związku ze zmianami procedury karnej w zakresie poszerzenia kontradiktoryjności postępowania karnego na etapie postępowania sądowego, wprowadzonymi ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247). Brak zgodności pomiędzy obszarami właściwości Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Sądu Apelacyjnego w Łodzi i Sądu Apelacyjnego w Warszawie, a obszarami właściwości prokuratur apelacyjnych odpowiadających tym sądom oraz rozbieżność pomiędzy obszarami właściwości Sądu Okręgowego w Olsztynie i Sądu Okręgowego w Suwałkach i odpowiadających tym sądom jednostkom organizacyjnym prokuratury stały się przedmiotem sygnalizacji potrzeby zmian legislacyjnych w zakresie ustalenia obszarów właściwości prokuratur apelacyjnych i postulatów Prokuratora Generalnego. Postulowano zmianę rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości, w zakresie struktury powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, mającą na celu zapewnienie właściwego funkcjonowania prokuratury.

- Projekt *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*. Prokurator Generalny w piśmie skierowanym do Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 sierpnia 2014 r. wyraził

krytyczne stanowisko w odniesieniu do projektu rozporządzenia, wskazując, że proponowane rozwiązania mogą stanowić zagrożenie dla funkcjonowania prokuratury i realizacji przez nią zadań ustawowych. Prokurator Generalny podniósł, że projekt nie wykonuje w prawidłowy sposób upoważnienia ustawowego określonego w art. 18 ust. 1 ustawy o prokuraturze i nie realizuje celu, jakim było przygotowanie prokuratury do zmian modelu procedury karnej objętych ustawą z dnia 27 września 2013 r. *o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1247).

W opinii przedstawiono najważniejsze zagrożenia związane z wdrożeniem zmian normatywnych objętych opiniowanym projektem aktu wykonawczego, które odnosiły się do właściwości rzeczowej prokuratur okręgowych i apelacyjnych oraz sposobu określenia właściwości rzeczowej poszczególnych szczebli organizacyjnych prokuratury, zasad udziału prokuratora w postępowaniu przed sądem, zwłaszcza w postępowaniu odwoławczym. W opinii wskazano również, że ocena skutków finansowych projektowanych regulacji była niewłaściwa, bowiem projektodawca wskazał, że projekt nie będzie miał wpływu na sektor finansów publicznych, podczas gdy projektowane rozwiązania wymagałyby nakładów finansowych, chociażby w zakresie koniecznej reorganizacji prokuratury. Projektodawca nie podzielił krytycznych uwag Prokuratora Generalnego sformułowanych wobec projektowanych regulacji. Wskazany akt wykonawczy został podpisany przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 11 września 2014 r. i ogłoszony w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1218, a przepisy rozporządzenia miały wejść w życie w dniu 1 stycznia 2015 r.

W zaistniałej sytuacji normatywnej Prokurator Generalny zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie pilnego podjęcia prac nad zmianą rozporządzenia i zadeklarował współpracę w celu opracowania prawidłowych rozwiązań eliminujących wszystkie istotne mankamenty wskazanego rozporządzenia.

Efektom tej sygnalizacji Prokuratora Generalnego do Ministra Sprawiedliwości było podjęcie współpracy nad nowelizacją rozporządzenia z dnia 11 września 2014 r. - *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* oraz przedłożenie do zaopiniowania projektu *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie z dnia 11 września 2014 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*, który proponował przywrócenie do wskazanego aktu wykonawczego szeregu norm prawnych niezbędnych dla funkcjonowania prokuratury. Przedstawiciele Prokuratora Generalnego

wzięli udział w konferencji uzgodnieniowej dotyczącej projektu zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Przedłożony projekt zrealizował większość kluczowych postulatów odnoszących się do zagadnień właściwości rzeczowej prokuratur okręgowych i apelacyjnych, reprezentacji prokuratora w postępowaniu odwoławczym, obowiązku przesłuchania przez prokuratora wszystkich pokrzywdzonych w sprawie, instytucji współreferentów i zespołów śledczych, struktury organizacyjnej prokuratury, czy ostatecznie konieczności wprowadzenia szeregu zmian proceduralnych związanych z reformą polskiego procesu karnego.

- Projekt *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej*, w odniesieniu do którego Prokurator Generalny poddał pod rozważenie zasadność dalszego utrzymywania dotychczasowych uregulowań w zakresie aplikacji ogólnej, która w istocie stanowi cykl przygotowania do kontynuowania aplikacji otwierającej dostęp do urzędu sędziego i prokuratora. W opinii Prokurator Generalny wskazał ponadto, że celowym i mieszczącym się w zakresie materii przekazanej do uregulowania w delegacji zawartej w art. 52 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 r. poz. 1230 z późn. zm.) byłoby uzupełnienie przepisów określających tryb i szczegółowe zasady przeprowadzania sprawdzianów, w szczególności zasadę jawności oceny sprawdzianu wraz z jej pisemnym uzasadnieniem, ale także motywów przyjęcia tych ocen, co pozwoliłoby na prawidłową reakcję aplikanta na popełnione błędy i eliminowanie uchybień przy kolejnych sprawdzianach. Wątpliwości Prokuratora Generalnego budziła przyjęta w rozporządzeniu konstrukcja pozbawienia aplikantów możliwości odwoływania się od oceny ze sprawdzianu, bowiem negatywne rozstrzygnięcie, z uwagi na znaczenie ocen ze sprawdzianów dla końcowego wyniku aplikacji, winno znajdować swe umocowanie wyłącznie w przepisach ustawy. Weryfikacja prawidłowości ocen, których suma, w ostatecznym rozrachunku przesądza o możliwości kontynuowania kształcenia aplikacyjnego decyduje bowiem o niezwykle istotnych sprawach życiowych i zawodowych aplikanta, a w rezultacie może stanowić nieprzekraczalną barierę dostępu do zawodu sędziego czy prokuratora.

Prokurator Generalny wyraził również opinie wobec projektów aktów normatywnych przygotowanych przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP, które realizowały treść orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, w tym m.in.:

- *senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych*, nr GMS-WP-173-174/14, przygotowanego w związku z realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt K 36/12, stwierdzającego niezgodność art. 8 pkt 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w zakresie, w jakim upoważnia spółdzielnię mieszkaniową do uregulowania w statucie zasad rozliczenia z tytułu zwrotu wkładu mieszkaniowego, będącego ekwiwalentem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, w sytuacjach, gdy sam lokal mieszkalny nie podlega zbyciu w drodze przetargu, z art. 2 w zw. z art. 64 ust. 1 Konstytucji RP;
- *projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi*, druk nr 599, (BPS/KU-034/599/17/14), w którym proponowane zmiany pozostawały w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 lipca 2013 r. sygn. akt SK 17/12, odnoszącym się do art. 87 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.) i terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, o którym mowa w art. 177§ 1 przywołanej ustawy (ustanie przyczyn uchybienia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej);
- *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, druk senacki 617, (BPS/KU-034/617/12/14), którego celem było dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r. (sygn. akt K 30/11), stwierdzającego niezgodność art. 78 § 2 i art. 81 § 1 z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej - z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 - w zakresie, w jakim art. 78 § 2 k.p.k. nie przewiduje zaskarżenia postanowienia sądu o cofnięciu wyznaczenia obrońcy z urzędu oraz w zakresie w jakim art. 81 § 1 k.p.k. nie przewiduje sądowej kontroli zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k.;
- *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych*, druk senacki 614, (BPS/KU-034/614/12/14), w którym proponowane zmiany pozostawały w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt K 31/12, który orzekł, że art. 32b§ 1, 3 i 5, art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie, w jakim nie określają skutków, jakie wywołuje dla Ministra Sprawiedliwości uchwała zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji negatywnie opiniująca sprawozdanie dyrektora sądu, nie określają skutków wniosku prezesa sądu do Ministra Sprawiedliwości o odwołanie dyrektora sądu i nie przewidują możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi na piśmie

sporządzonej przez Ministra Sprawiedliwości, nie przewidują możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa sądu apelacyjnego do odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych prezesowi sądu zadań, naruszają standardy wywodzone z art. 10 ust. 1 i art. 173 ustawy zasadniczej.

Ponadto poza sygnalizowanym wyżej udziałem prokuratorów w pracach legislacyjnych, przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli także udział w posiedzeniach komisji Sejmu i Senatu oraz w konferencjach uzgodnieniowych których przedmiotem były następujące projekty aktów normatywnych.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli udział w pracach legislacyjnych Podkomisji Nadzwyczajnej powołanej przez Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka i Komisję Ustawodawczą do rozpatrzenia *projektu ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (druk sejmowy nr 1590)* przedłożonego Sejmowi przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt dotyczył uregulowania całości problematyki organizacji oraz funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego i był przedmiotem opinii wyrażonej przez Prokuratora Generalnego zawartej w piśmie z dnia 20 sierpnia 2013 r. skierowanym do Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu, odnoszącej się do problematyki organizacji oraz funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego.

Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w dniu 20 października 2014 r. brał udział w posiedzeniu Komisji, która prowadziła prace legislacyjne nad poselskim *projektem ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2787)*.

Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego, na zaproszenie Przewodniczącego Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki, wzięł udział w posiedzeniach Komisji w dniach 2 kwietnia 2014 r. i 10 lipca 2014 r. Przedmiotem prac Komisji były zagadnienia związane z zapewnieniem bezpieczeństwa na imprezach masowych, ze szczególnym uwzględnieniem meczów piłkarskich, w kontekście nowelizacji ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

Konferencje uzgodnieniowe, w których udział wzięli przedstawiciele Prokuratora Generalnego

Ministerstwo Sprawiedliwości

Konferencja uzgodnieniowa dotycząca *projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości*:

- a) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie;*
- b) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym;*
- c) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie;*
- d) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym;*
- e) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach tymczasowo aresztowanego w postępowaniu karnym;*
- f) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania w wypadku jej zatrzymania;*
- g) *w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym.*

Konferencja uzgodnieniowa przeprowadzona w dniach od 23 do 25 czerwca 2014 r. w Ministerstwie Sprawiedliwości dotycząca rządowego *projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne*. W odniesieniu do tego projektu Prokurator Generalny przedstawił opinię w zakresie odnoszącym się do proponowanego przepisu karnego (*Część VI. Przepisy karne - art. 384*) ustanawiającego odpowiedzialność karną za działania dłużnika lub innej osoby uprawnionej do reprezentacji dłużnika, polegające na dostarczaniu nadzorcy, zarządcy lub sędziemu-komisarzowi nieprawdziwych informacji w celu ich wykorzystania w postępowaniu restrukturyzacyjnym lub zatajaniu informacji mających istotne znaczenie dla przeprowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego, zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Minister Sprawiedliwości nie podzielił wątpliwości odnoszących się do użytego w przepisie nieostrego pojęcia „*istotne*” i wskazał, że określenie to w odniesieniu do znamion ustawowych czynu zabronionego oraz w odniesieniu do okoliczności wyłączających odpowiedzialność karną pojawia się w wielu miejscach Kodeksu karnego (art. 17 § 1 – *podjął*

istotne starania, art. 27 § 1 – *spodziewana korzyść ma istotne znaczenie*, art. 41 § 1 – *zagroża istotnym dobrom chronionych prawem*, art. 112 pkt 3 – *przestępstwa przeciwko istotnym polskim interesom gospodarczym*). Projektodawca wskazał, że weryfikacja takich okoliczności będzie następowała w toku postępowania restrukturyzacyjnego, które w pierwszej fazie nie będzie postępowaniem sądowym. Prokurator Generalny przyjął wyjaśnienia projektodawcy, uznając, że praktyka zweryfikuje ewentualne wątpliwości.

Ministerstwo Gospodarki

Konferencja uzgodnieniowa w dniu 13 października 2014 r. w Ministerstwie Gospodarki dotycząca *projektu ustawy o dożywotnim świadczeniu pieniężnym*, w odniesieniu do którego Prokurator Generalny przedstawił opinię w zakresie regulacji związanych z oferowaniem zawarcia umowy o dożywotnie świadczenie pieniężne w zamian za przeniesienie prawa do mieszkania, bądź nieruchomości. Projektowana ustawa określa warunki wykonywania działalności gospodarczej dotyczącej umów o dożywotnie świadczenie pieniężne, wymagającej zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Prokurator Generalny nie zgłosił uwag w zakresie proponowanych przepisów karnych, które wprowadzają odpowiedzialność karną za oferowanie zawarcia umowy o dożywotnie świadczenie pieniężne lub zawieranie takiej umowy bez wymaganego zezwolenia, wskazując, że proponowane przepisy spełniają rolę, w stosunku do celu założonego przez projektodawcę, bowiem stanowiące w ustawie obowiązki prawne zostały obwarowane sankcją za ich niedochowanie.

Projektodawca przyjął natomiast uwagi Prokuratora Generalnego w zakresie projektowanego sposobu przeniesienia własności nieruchomości, jak również na temat konstytucyjnych gwarancji prawa własności oraz wyjaśnił zakresowe połączenie przedmiotem regulacji zawartych w projekcie ustawy *o dożywotnim świadczeniu pieniężnym*, który oferuje regulacje związane z „wersją sprzedażową”, z regulacjami proponowanymi w rządowym projekcie ustawy *o odwróconym kredycie hipotecznym*, który oferuje „wersję kredytową” umów przenoszących własność nieruchomości.

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Konferencja uzgodnieniowa dotycząca *projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków wykonywania działalności telekomunikacyjnej w Sieci Łączności Rządowej*.

Główny Urząd Statystyczny

Przedstawiciele Prokuratora Generalnego uczestniczyli również w pracach legislacyjnych nad przygotowaniem:

- *projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015;*
- *projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015;*
- *projektu rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015;*

oraz w dniach 4 i 5 lutego 2014 r. w posiedzeniu komisji programowej dotyczącej programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2015 r. w Głównym Urzędzie Statystycznym.

Ponadto przedstawiciel Prokuratora Generalnego brał udział w pracach grupy roboczej Rady Unii Europejskiej do spraw znaków towarowych nad zmianą rozporządzenia 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego oraz nowej dyrektywy mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich, odnoszących się do znaków towarowych.

Sygnalizacje i wystąpienia Prokuratora Generalnego o podjęcie inicjatywy legislacyjnej

Prokurator Generalny w 2014 r., na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 10 ustawy o prokuraturze, zwrócił się o podjęcie inicjatywy legislacyjnej i przedstawił postulaty de lege ferenda w następujących kwestiach:

- W piśmie z dnia 15 października 2014 r. Prokurator Generalny, zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do nowelizacji przepisów § 7 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 2012 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1153). Aktualne brzmienie § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia stanowi konsekwencję realizacji tych wskazań zawartych w treści postanowień Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 października 2011 r. o sygn. akt P 9/11 oraz S 1/11, który dostrzegł konieczność stworzenia możliwości zwolnienia tymczasowo aresztowanego na podstawie dokumentów doręczanych drogą elektroniczną w celu wyeliminowania opóźnień w zwalnianiu osób osadzonych. Przepis ten stanowi, że nie podlega wykonaniu rozstrzygnięcie skutkujące pozbawienie wolności,

koniecznością dokonania lub zmiany obliczenia okresu wykonywania kary, wydaniem poza teren jednostki penitencjarnej lub zwolnieniem osadzonego, zawarte w dokumencie doręczonym za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz telefaksu, z wyjątkiem wypadków wskazanych w rozporządzeniu.

W toku podjętych przez Prokuraturę Generalną prac, związanych z zapewnieniem technicznych możliwości wykonywania przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury normy § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 2 października 2012 r., stwierdzono, że wskazana w tym przepisie forma komunikacji jednostek organizacyjnych prokuratury z jednostkami penitencjarnymi, mająca na celu potwierdzanie autentyczności przekazywanych telefaksem dokumentów, generuje znaczne obciążenia finansowe. Niezależnie bowiem od kosztów zakupu bezpiecznych podpisów elektronicznych, weryfikowanych za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz usługi znakowania czasem, wskazane rozwiązanie generuje także koszty stałe związane z przedłużeniem ważności certyfikatu o kolejny okres (rok lub dwa lata).

W związku z tym Prokurator Generalny poddał pod rozwagę Ministra Sprawiedliwości propozycję nowelizacji wskazanego przepisu rozporządzenia poprzez wprowadzenie możliwości wykorzystania do wymiany korespondencji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi prokuratury i jednostkami penitencjarnymi elektronicznych skrzynek podawczych na platformie e-PUAP, przy użyciu profilu zaufanego. W sygnalizacji podkreślono, że rozwiązanie to nie generowałoby żadnych kosztów, bowiem założenie konta oraz utworzenie profilu zaufanego na tej platformie jest bezpłatne. Dodatkowo wskazano, że wykorzystanie proponowanego rozwiązania zwiększałoby gwarancje zabezpieczenia przekazywanych danych przed nieuprawnionym dostępem, albowiem przekazywanie danych przy wykorzystaniu platformy e-PUAP następuje przy wykorzystaniu protokołu https.

W Ministerstwie Sprawiedliwości odbyło się dotychczas jedno spotkanie dotyczące tej inicjatywy legislacyjnej. Na kolejnym spotkaniu planowano omówienie alternatywnego rozwiązania przedstawionego przez Prokuratora Generalnego, dotyczącego propozycji wprowadzenia do § 7 ust. 1 pkt 2 przedmiotowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości rozwiązania podobnego do zawartego w art. 19 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 654 z późn. zm.), w którym przewidziano przekazywanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dokumentów opatrywanych podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy

kwalifikowanego certyfikatu wydawanego przez powoływany przez Ministra Sprawiedliwości podmiot - Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa.

- Prokurator Generalny w związku z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2014 r. w sprawie SK 61/13, skierował do Ministra Sprawiedliwości wystąpienie, w którym zasygnalizował rozważenie zasadności nowelizacji przepisu § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie ustalania i wypłacania uposażeń oraz uposażeń rodzinnych prokuratorom w stanie spoczynku wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz członkom ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 231, z późn. zm.), i przekazanie tego postulatu Ministrowi Obrony Narodowej, odpowiedzialnemu za inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie.

Trybunał Konstytucyjny we wskazanym wyroku orzekł, że art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734) w zakresie, w jakim uprawnienie małżonki rozwiedzionej do uzyskania renty rodzinnej uzależnia od wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawa do alimentów z jego strony, ustalonych wyłącznie wyrokiem lub ugodą sądową, jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sentencja orzeczenia została ogłoszona dnia 26 maja 2014 r. w Dzienniku Ustaw poz. 683, a wymieniony przepis z dniem 26 maja 2014 r. utracił moc w zakresie, w jakim uprawnienia małżonki rozwiedzionej do uzyskania renty rodzinnej poza spełnieniem warunków określonych w art. 70 ust. 1 i 2 tej ustawy oraz wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawa do alimentów z jego strony uzależniał od tego, aby alimenty były ustalone wyrokiem lub ugodą sądową. Norma odkodowana z przytoczonego przepisu, która uzależniała uprawnienia małżonki rozwiedzionej do uzyskania renty rodzinnej od wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawa do alimentów z jego strony, ustalonych wyłącznie wyrokiem lub ugodą sądową, naruszała bowiem konstytucyjną zasadę równości w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego.

Analiza aktualnego stanu prawnego odnoszącego się do kwestii związanych z uzyskiwaniem renty rodzinnej, dokonana w związku z treścią wskazanego wyżej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, wykazała, że podobne rozwiązanie, jak to zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny, zawarte jest w § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie ustalania i wypłacania uposażeń oraz uposażeń rodzinnych prokuratorom w stanie spoczynku wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz członkom ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 231, z późn. zm.), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 62c

ust. 2 ustawy o prokuraturze, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości. Wskazany przepis rozporządzenia stanowi, że osoba ubiegająca się o wypłatę uposażenia rodzinnego składa w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej wnioski o wypłatę tego uposażenia, do którego należy załączyć dokumenty potwierdzające prawo tej osoby do renty rodzinnej, stwierdzające min. posiadanie - w razie ubiegania się o uposażenie rodzinne po małżonku - prawa do alimentów ustalonego wyrokiem lub ugodą sądową w stosunku do małżonka, po którym ubiega się o przyznanie uposażenia rodzinnego, jeżeli w chwili śmierci małżonka nie istniała wspólność małżeńska (§ 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia)

Minister Sprawiedliwości w piśmie z dnia 3 grudnia 2014 r. poinformował Prokuratora Generalnego o przekazaniu Ministrowi Obrony Narodowej postulatu podjęcia prac legislacyjnych w zakresie uprawnień do renty rodzinnej członków rodziny prokuratora w stanie spoczynku wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 18 marca 2014 r. przedstawił Ministrowi Sprawiedliwości postulat podjęcia prac legislacyjnych związanych ze zmianą obszarów właściwości powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, ponawiając zgłaszany uprzednio w tym przedmiocie wniosek (pismo z dnia 18 października 2012 r.). Przedstawił jednocześnie, zawierający szczegółowe rozwiązania, projekt nowelizacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. Nr 49, poz. 297 z późn. zm.).

Propozycja przedstawiona przez Prokuratora Generalnego nie zyskała akceptacji Ministra Sprawiedliwości, który w piśmie z dnia 10 kwietnia 2014 r. poinformował, że brak jest uzasadnienia dla podjęcia prac w zakresie proponowanych zmian legislacyjnych.

- Prokurator Generalny ponowił inicjatywę podjęcia prac legislacyjnych związanych ze zmianą obszarów właściwości powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie wskazanym w stanowisku wyrażonym wobec przedstawionych do zaopiniowania pakietu projektów *rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości dotyczących organizacji sądownictwa powszechnego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej*, przygotowanych w związku z realizowaniem przez Ministra Sprawiedliwości obowiązku dostosowania struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego do wymogów określonych w art. 10 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. poz. 481).

- Prokurator Generalny zasygnalizował także Ministrowi Sprawiedliwości konieczność podjęcia prac legislacyjnych w zakresie *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2012 r., Nr 124), w celu usunięcia błędu legislacyjnego, który skutkowało niezamierzonym terytorialnym ograniczeniem możliwości stosowania przepisów art. 55 tej ustawy oraz postulował sprecyzowanie ustawowych znamion występku z art. 56 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (wadliwe ukształtowanie typu przestępstwa z art. 55 i 56 ustawy).

W stanowisku zajęтым przez Ministra Sprawiedliwości podzielono pogląd o konieczności nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w kierunku przedstawionym przez Prokuratora Generalnego.

- Prokurator Generalny zwrócił również uwagę Ministra Sprawiedliwości na konieczność wprowadzenia do porządku prawnego odpowiednich zmian legislacyjnych ukierunkowanych na pełną implementację postanowień Decyzji Ramowej Rady 2009/905/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie *akredytacji dostawców usług kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne*. Minister Sprawiedliwości podzielił stanowisko Prokuratora Generalnego i wskazał, że odpowiednie regulacje zostaną wprowadzone w toku prac nad ustawą o biegłych sądowych.

Prokurator Generalny, mając na względzie potrzebę rozszerzenia instrumentarium prawnego niezbędnego do efektywnego zwalczania „incydentów”, jakie mają miejsce w trakcie masowych imprez sportowych lub w związku z takimi imprezami, a w szczególności wydarzeń z udziałem tzw. pseudokibiców, zwłaszcza piłki nożnej, zwrócił się w piśmie z dnia 10 kwietnia 2014 r. do Przewodniczącego Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o rozważenie podjęcia stosownej inicjatywy ustawodawczej.

Analiza incydentów stadionowych zaistniałych w czasie obowiązywania nowej ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych, zwłaszcza ujawniany dość często udział w imprezach masowych osób, wobec których orzeczono uprzednio zakaz wstępu na imprezę masową lub zakaz klubowy oraz liczne przypadki wnoszenia na obiekty sportowe wyrobów pirotechnicznych, wskazywała na rażące zaniedbania przez służby porządkowe zatrudniane przez organizatora w wykonywaniu wynikających z art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych obowiązków. Wskazano ponadto, że przepis art. 58 ust. 3, uzależniający karalność od „spowodowania zagrożenia bezpieczeństwa imprezy masowej” wydaje się być niewystarczający i „łagodni” prewencyjny charakter tej normy.

Poddano również pod rozważenie propozycję rozszerzenia zakresu przedmiotowego art. 65 ust. 1 i 2 ustawy poprzez dodanie do katalogu wykroczeń popełnionych w związku z imprezą sportową lub imprezą masową artystyczno-rozrywkową, za które sąd może orzec środek karny zakazu wstępu na imprezę masową, wykroczenia opisanego w art. 57a ustawy tj. używania przez uczestnika imprezy sportowej elementów odzieży lub przedmiotu w celu uniemożliwienia lub istotnego utrudnienia rozpoznania osoby. Przepisy karne ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, wskutek noweli z dnia 31 sierpnia 2011 r., zostały rozszerzone o nowy typ wykroczenia, ujęty w art. 57a ustawy. Zmiana ta niezasadnie nie znalazła odbicia w treści art. 65 ust. 1 i 2 ustawy, który nie został objęty powyższą nowelą i aktualnie przewiduje, iż sąd może orzec lub orzeka środek karny zakazu wstępu na imprezę masową jedynie (jak przed nowelą) w odniesieniu do wykroczeń opisanych w art. 54-56 ustawy. W aktualnym stanie prawnym poza katalogiem wykroczeń ujętych w ustawie, których podmiotem jest uczestnik imprezy masowej, za które w razie ukarania sąd orzeka wspomniany środek karny, znalazło się wyłącznie wykroczenie z art. 57a ustawy. Charakter czynów objętych przez ten przepis oraz niewątpliwy związek tego rodzaju zachowań ze sportowymi imprezami masowymi, jak to jest niejednokrotnie określone - stanowiących tzw. przedpole do dalszych działań, które mogą przybierać postać wielu przestępstw – co uzasadniało zmiany ustawowe we wskazanym kierunku.

Prokurator Generalny wskazał, że korekty wymagają również przepisy niewiążące się z odpowiedzialnością karną lecz mające istotny wpływ na organizację i przebieg masowej imprezy sportowej. Przedstawiając powyższe propozycje, Prokurator Generalny zadeklarował jednocześnie pomoc w pracach nad projektem aktów prawnych umożliwiających wprowadzenie proponowanych zmian.

Postulaty Prokuratora Generalnego w zakresie zmian w obrębie ustawy – Kodeks karny i w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych, które mogłyby znacząco przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa przebiegu masowych imprez sportowych, zgłaszane już od 2010 roku, nie zostały uwzględnione również w 2014 roku.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 18 czerwca 2014 r. sygnalizował Ministrowi Sprawiedliwości konieczność podjęcia prac legislacyjnych w zakresie nowelizacji *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (Dz. U. 2012 r. poz. 219).*

Wystąpienie sygnalizowało dostrzeżoną lukę normatywną, polegającą na zaniechaniu unormowania przepisami powołanego rozporządzenia sposobu udostępniania świadkom w procesie karnym materiałów – dokumentów lub przedmiotów, oznaczonych klauzulą tajności, w zakresie niezbędnym do wykonania czynności procesowej (nieobjęciu jego uregulowaniami czynności przesłuchania świadka połączonej z jednoczesnym odtworzeniem mu treści rozmów utrwalonych w ramach kontroli operacyjnej, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych).

W dacie sporządzania niniejszego sprawozdania Minister Sprawiedliwości nie udzielił odpowiedzi na wystąpienie Prokuratora Generalnego.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 28 października 2014 r. wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o nowelizację ustawy – Kodeks wykroczeń oraz ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Opracowany w Prokuraturze Generalnej projekt ustawy, załączony do tego wystąpienia, zmierzał do wprowadzenia rozwiązań racjonalizujących politykę ścigania drobnych wykroczeń przeciwko mieniu, w wypadku których dla osiągnięcia celów prewencyjnych wystarczające byłoby stosowanie środków o charakterze pozapenalnym. Przygotowany projekt proponował ukształtowanie normatywnej podstawy stosowania wobec sprawców najdrobniejszych kradzieży, odnoszących się do przedmiotów o bardzo niskiej wartości, pozapenalnego środka oddziaływania o charakterze perswazyjnym, określonego w art. 41 Kodeksu wykroczeń. Równocześnie jego ramami objęte są istotne gwarancje ochrony interesu osoby pokrzywdzonej wykroczeniem, przejawiające się wymogiem naprawienia przez sprawcę wykroczenia szkody jej wyrządzonej oraz przyznaniem tej osobie uprawnienia do wyrażenia sprzeciwu wobec odstąpienia od ścigania sprawcy, skutkującego prowadzeniem dalszego postępowania w sprawie takiego wykroczenia na zasadach ogólnych.

Drugie rozwiązanie objęte ramami projektu zmierzało do ograniczenia kosztów związanych z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia popełnione przez osoby, w wypadku których istniejące zakłócenie czynności psychicznych o charakterze trwałym wyklucza ponoszenie odpowiedzialności typu represyjnego. Polega ono na wprowadzeniu możliwości dowodowego wykorzystania opinii specjalistycznej dotyczącej stanu zdrowia psychicznego osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia, sporządzonej w innym postępowaniu karnym lub postępowaniu w sprawie o wykroczenie. Zdaniem Prokuratora Generalnego rozwiązanie to prowadzić będzie do istotnego ograniczenia kosztów postępowania przy równoczesnym usprawnieniu i przyspieszeniu jego biegu,

w sytuacjach gdy osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia w związku z popełnieniem podobnego czynu zabronionego została uprzednio poddana badaniu specjalistycznemu, którego wnioski, niezakwestionowane w toku uprzedniego postępowania, wskazywały na jej niezdolność do rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania postępowaniem.

- Prokurator Generalny w piśmie z dnia 30 czerwca 2014 r. wystąpił do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy legislacyjnej, w celu zapewnienie tłumaczenia wzorów pouczeń zawartych w rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z 27 i 30 maja 2014 roku, określających wzory pouczeń w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 1247), stanowiących wykonanie delegacji ustawowych zawartych w przepisach art. 244 § 5, art. 263 § 8, art. 300 § 1 i 2 oraz 607 § 1 k.p.k.

Prokurator Generalny w 2014 r., poza wskazanymi wyżej sygnalizacjami, zwrócił się również z postulatami rozważenia zasadności podjęcia prac legislacyjnych w następujących kwestiach:

- pismem z dnia 4 marca 2014 r. wystąpił do Ministra Zdrowia o podjęcie działań zmierzających do regulacji i kontroli sprzedaży środków farmaceutycznych zawierających pseudoefedrynę i efedrynę, służących do nielegalnej produkcji substancji psychotropowej w postaci metaamfetaminy;
- pismem z dnia 20 listopada 2014 r. skierowanym do Ministra Sprawiedliwości, w informacji dotyczącej stanu realizacji pozostających we właściwości Prokuratury Generalnej rekomendacji zawartych po ewaluacji Polski w ramach VI Rundy Wzajemnych Ocen wymienionych w raporcie Grupy Roboczej ds. Ogólnych, w tym Oceny (GENVAL), a dotyczących praktycznej implementacji i działania decyzji Rady 2002/187/WSiSW z dnia 28 lutego 2002 r. o ustanowieniu Eurojustu z późniejszymi zmianami i decyzji Rady 2008/976/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 r. o Europejskiej Sieci Sądowniczej, sygnalizował brak zbieżności między zakresem danych określonych w decyzji o Eurojuście ze strukturą i danymi, które na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi, działającymi na podstawie umów międzynarodowych, organy prokuratury zobowiązane są przekazywać Eurojustowi, jak również wskazał, że w rozporządzeniu pominięto, wynikający z art. 13 ust. 5 decyzji o Eurojuście, obowiązek informowania przedstawiciela krajowego o utworzeniu wspólnego zespołu śledczego oraz

postulował potrzebę rozważenia nadania szerszych uprawnień przedstawicielowi krajowemu dostępu do rejestrów krajowych;

- w piśmie z dnia 21 marca 2014 r., skierowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych przedstawił opinię na temat możliwości wprowadzenia do praktyki procesowej druku pouczenia o prawach i obowiązkach pokrzywdzonego przestępstwem z art. 189a § 1 k.k., wskazując jednocześnie na potrzebę podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości odpowiedniej inicjatywy legislacyjnej w celu dostosowania treści art. 300 § 2 k.p.k. do wymagań prawa europejskiego tj. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar;
- w piśmie z dnia 2 grudnia 2014 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury i Rozwoju zasygnalizował konieczność rozważenia wprowadzenia w rozporządzeniu, wydawanym na art. 87 a pkt 4 ustawy - Prawo lotnicze, dotyczącym szczególnych warunków użycia lasera lub światła z innych źródeł w strefach przestrzeni powietrznej wykorzystywanych do żeglugi powietrznej, oznaczenia na lotniskach i terenach do nich przyległych stref stanowiących „strefy przestrzeni powietrznej wykorzystywanej dla żeglugi powietrznej”, celowości oznaczenia tych stref symbolami piktograficznymi w ten sposób, aby każdy, kto się znajduje w ich obrębie, miał świadomość tego, iż w obszarach tych emitowanie wiązki światła laserowego, także ze wskaźników, jest zabronione;
- w piśmie z dnia 30 maja 2014 r. skierowanym do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, przedstawił uwagi do projektu nowelizacji Kodeksu karnego, wersja z dnia 5 listopada 2013 r., przygotowanego przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości oraz postulował wspólne wystąpienie o wstrzymanie prac legislacyjnych, bowiem w ocenie Prokuratura Generalnego zmiany zasad odpowiedzialności karnej w zakresie prania brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu nie tylko nie doprowadzą do implementacji zaleceń Komitetu Rady Europy „Moneyval”, lecz spowodują wprowadzenie do polskiego systemu prawa karnego rozwiązań sprzecznych z międzynarodowymi standardami ścigania powyższych przestępstw i pociągną negatywne skutki dla efektywności zwalczania prania brudnych pieniędzy w Polsce. Odezwa taka skierowana została w dniu 18 czerwca 2014 r.

W 2014 r. Prokurator Generalny w opiniach przekazywanych podmiotom zewnętrznym dokonał wykładni przepisów prawa w odniesieniu do następujących kwestii:

- Prokurator Generalny w związku z pismem Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego wyraził opinię dotyczącą stosowania art. 27 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154). Stanowisko sporządzone zostało w związku ze stwierdzeniem przez Trybunał Konstytucyjny, w wyroku z dnia 30 lipca 2014 r. (sygn. akt K 23/11), niekonstytucyjności tego przepisu w zakresie, w jakim nie przewiduje gwarancji niezwłocznego, komisyjnego i protokolarnego zniszczenia materiałów zawierających informacje objęte zakazami dowodowymi, co do których sąd nie uchylił tajemnicy zawodowej bądź uchylenie było niedopuszczalne.
- Prokurator Generalny, w związku z pismem Departamentu Organizacyjno-Śledczego Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w którym zwrócono się o interpretację wskazanych przepisów co do dopuszczalności przeprowadzania czynności przesłuchania świadków z jednoczesnym odtworzeniem im treści rozmów utrwalonych w ramach kontroli operacyjnej, przedstawił opinię dotyczącą interpretacji art. 156 § 5 Kodeksu postępowania karnego i § 6 pkt 1 i § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (Dz. U. z 2012 r., poz. 219).
- Prokurator Generalny na prośbę Ministra Finansów, wyraził stanowisko dotyczące możliwości składania przez prokuraturę na rachunku depozytowym Ministra Finansów środków pieniężnych złożonych na etapie postępowania przygotowawczego tytułem poręczenia majątkowego lub zabezpieczenia majątkowego, którymi Minister Finansów dysponowałby w celu finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Wniosek o przedstawienie stanowiska w tej sprawie związany był z przyjęciem przez Radę Ministrów *projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*, oraz oceną zasadności wprowadzenia zmian w ustawie o finansach publicznych.
- Prokurator Generalny w odpowiedzi na pismo Rzecznika Praw Obywatelskich przedstawił stanowisko w przedmiocie dopuszczalności prowadzenia egzekucji w stosunku do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w szczególności wobec prokuratur rejonowych. Prokurator Generalny wskazał min., że prokuratura rejonowa nie posiada własnego odrębnego budżetu, a tym samym rachunku bankowego i w konsekwencji nie jest *statio fisci* Skarbu Państwa, a wyłącznym dysponentem rachunku, na którym znajdują

się środki finansowe prokuratury okręgowej i prokuratur rejonowych, jest prokurator okręgowy.

W przedmiotowym stanowisku stwierdzono, że z uwagi na szczególny charakter dłużnika postępowanie egzekucyjne przeciwko Skarbowi Państwa rządzi się odmiennymi regułami od zwykłego i prowadzone jest dwuetapowo, co wynika wprost z regulacji zawartej w art. 1060 § 1 i § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Egzekucja świadczeń pieniężnych w stosunku do prokuratur rejonowych, dokonywana w oparciu o przepis art. 1060 k.p.k. i nast., powinna być prowadzona przy uwzględnieniu specyfiki organizacyjnej powszechnych jednostek organizacyjnych w zakresie dysponowania środkami finansowymi.

- Prokurator Generalny przedstawił Komendzie Głównej Policji opinię prawną dotyczącą zakresu stosowania mandatu kredytowanego w świetle zmian wprowadzonych ustawą z dnia 14 marca 2014 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 486).

Ponadto Prokurator Generalny, dostrzegając potrzebę wyjaśnienia wątpliwości związanych z wykładnią przepisów prawa, skierował do prokuratorów apelacyjnych stanowiska, które dotyczyły następujących kwestii:

- kolejnych nowelizacji przepisów ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego, odnoszących się do zmian w zakresie ochrony małoletnich, pokrzywdzonych i świadków oraz uchylecia art. 205 k.k., praktyki szczególnych trybów przesłuchiwania osób małoletnich oraz pokrzywdzonych w sprawach o przestępstwa z art. 197- 199 k. k., wprowadzonych ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego i wynikających z tego konsekwencji procesowych;
- zasad i sposobu ustalania właściwości miejscowej prokuratury w postępowaniach o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie art. 552 k.p.k., rozpoznawanych w trybie określonym rozdziału 58 k.p.k.;
- w przedmiocie stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 2012 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności w związku z odmowami przyjęcia przez areszty śledcze osób tymczasowo aresztowanych z przyczyn określonych w § 34 ust. 1 rozporządzenia;

- współpracy prokuratorów z organami paszportowymi w zakresie wniosków o odmowę wydania paszportu oraz unieważnienia paszportu obywatela polskiego przeciwko któremu prowadzone jest postępowanie karne;
- właściwego usytuowania komórek organizacyjnych związanych z ochroną informacji niejawnych w prokuraturach okręgowych i w prokuraturach rejonowych;
- dopuszczalności skargi w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w sprawach karno – skarbowych prowadzonych przez finansowy organ w przypadku postępowania przygotowawczego, w toku którego prokurator wydał postanowienie o przedłużeniu jego terminu i rozstrzygnięcia wątpliwości, czy jest to postępowanie przygotowawcze nadzorowane przez prokuratora, a w konsekwencji, czy dopuszczalne jest złożenie skargi na jego przewlekłość na podstawie wymienionej ustawy;
- podstawy prawnej oraz zakresu postępowań służbowych prowadzonych wobec prokuratorów i konsekwencji stwierdzenia nieprawidłowych czynności lub zachowań prokuratora popełnionych w służbie i poza nią - odpowiedzialności za przewinienia, za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi, w tym polegające na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa i uchybienia godności urzędu oraz za wykroczenia;
- prawidłowości wypełniania przez prokuratorów oświadczeń majątkowych, w tym właściwej interpretacji pojęcia „zobowiązanie pieniężne”, zawartego we wzorze formularza oświadczenia majątkowego, stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2011 r. w sprawie określenia wzoru formularzy oświadczeń o gospodarczej i stanie majątkowym (Dz. U. Nr 150, poz. 890);
- w zakresie zagadnień związanych z udostępnianiem przez sądy powszechne akt zakończonych prawomocnie spraw cywilnych i korzystaniem z uprawnień procesowych, o których mowa w art. 265 § 1 w zw. z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2012 r.. poz. 270 ze zm.), dotyczących kierowania wniosku Prokuratora Generalnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych oraz art. 60 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2013 r.. poz. 499 ze zm.) stanowiącym, że jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni prawa, Prokurator Generalny

może przedstawić wniosek o ich rozstrzygnięcie Sądowi Najwyższemu w składzie siedmiu sędziów lub innym odpowiednim składzie;

- praktyki w toku procedur konkursowych na wolne stanowiska prokuratorskie na etapie prokuratury apelacyjnej lub okręgowej oraz ujednoczenia praktyki w sprawach związanych z przedłużaniem asesorom okresu powierzenia pełnienia czynności prokuratorskich.

VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. z 1997 r., Nr 102, poz. 643, z późn. zm.)

W roku 2014, podobnie jak w latach poprzednich, Prokuratura Generalna realizowała zadania Prokuratora Generalnego jako uczestnika postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Z ustawy o Trybunale Konstytucyjnym wynika, że Prokurator Generalny jest uczestnikiem postępowania we wszystkich sprawach, którym Trybunał nada bieg. Oznacza to konieczność prezentowania przez Prokuratora Generalnego przed Trybunałem Konstytucyjnym poglądów prawnych w nader szerokim zakresie, z uwagi na liczbę tego rodzaju spraw i ich różnorodność tematyczną.

W sprawach rozpoznawanych przez Trybunał Konstytucyjny prokuratorzy Prokuratury Generalnej opracowują projekty pisemnych stanowisk Prokuratora Generalnego, a następnie występują w imieniu Prokuratora Generalnego na rozprawach przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W 2014 r. opracowano 104 stanowiska Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznawanych przez Trybunał Konstytucyjny (w tym 3 dodatkowe). Stanowiska dodatkowe przedstawione zostały na żądanie Trybunału Konstytucyjnego, w przypadkach dołączenia przez Trybunał Konstytucyjny nowej sprawy do już zarejestrowanej.

W roku 2014 przygotowano 4 własne wnioski Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego, a ponadto zmodyfikowano, z uwagi na treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w innej sprawie, zapadłego już po skierowaniu przez Prokuratora Generalnego pierwotnego wniosku, 1 wcześniejszy wniosek. Żaden z tych wniosków nie został jeszcze rozpoznany przez Trybunał Konstytucyjny.

W 2014 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał 76 spraw z udziałem Prokuratora Generalnego jako uczestnika bądź wnioskodawcy.

Trybunał Konstytucyjny w 2014 r. wydał 71 wyroków. W 19 spośród nich Trybunał odmiennie niż Prokurator Generalny ocenił konstytucyjność całej zakwestionowanej regulacji, 3 wyroki były częściowo niezgodne ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego, a w pozostałych 49 sprawach Trybunał podzielił pogląd Prokuratora Generalnego co do konstytucyjności albo niekonstytucyjności ogółu zakwestionowanych w danej sprawie unormowań.

Jak wskazano powyżej, w roku 2014 Prokurator Generalny skierował do Trybunału Konstytucyjnego 4 własne wnioski:

- z dnia 11 marca 2014 r. – o stwierdzenie, że przepisy § 2 pkt 14a – 14d, § 3, § 4, § 5 ust. 1a, § 6, § 7 ust. 1, § 12, § 18, § 21, § 21a, § 22 ust. 1, § 25, § 26, § 27 ust. 1 oraz § 35 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. Nr 61, poz. 548 ze zmianami) są niezgodne z art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zmianami) oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- z dnia 24 kwietnia 2014 r. – o stwierdzenie, że przepisy art. 2 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2014 r., poz. 228), jak również art. 3 tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczy spraw utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim na skutek łowieckiego postępowania dyscyplinarnego, są niezgodne z art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- z dnia 3 października 2014 r. – o stwierdzenie niezgodności przepisów art. 126 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zmianami):
 - 1) ust. 1 – w zakresie, w jakim ogranicza odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez objęte ochroną gatunkową zwierzęta dziko występujące, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. a oraz b tejże ustawy, do szkód wyrządzonych przez żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie oraz bobry;
 - 2) ust. 4 – w zakresie, w jakim ogranicza grono podmiotów, które mogą współdziałać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego – z dyrektorem tego parku, co do sposobów zabezpieczania przed szkodami powodowanymi przez objęte ochroną gatunkową zwierzęta dziko występujące, jedynie do podmiotów, które mogą doznać szkód wyrządzonych przez żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie oraz bobry, z pominięciem szkód wyrządzonych przez pozostałe zwierzęta, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. a oraz b tejże ustawy
 - z art. 32 ust. 1 oraz z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- z dnia 17 października 2014 r. – o stwierdzenie niezgodności przepisu art. 339 § 5 w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.), w zakresie, w jakim nie zapewnia pokrzywdzonemu możliwości wzięcia udziału w posiedzeniach sądu dotyczących umorzenia postępowania przed rozprawą, o których mowa w art. 339 § 3 pkt 2 ustawy – Kodeks postępowania

karnego, w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkie wymienione wyżej wnioski Prokuratora Generalnego zostały przez Trybunał Konstytucyjny – po kontroli wstępnej – przyjęte do rozpoznania, ale żaden z nich – co już zaznaczono – nie został dotychczas rozpoznany.

Modyfikacja dotyczyła z kolei wniosku z 2012 r. w sprawie przepisów art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń i innych przepisów tej ustawy oraz ustawy – Prawo o ruchu drogowym. W sprawie tej Prokurator Generalny w dniu 12 czerwca 2014 r. przedstawił wniosek o stwierdzenie niezgodności przepisów art. 96 § 3 w związku z art. 92 § 1, art. 92a, art. 88 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U z 2010 r. Nr 46, poz. 275 ze zmianami), w związku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 ze zmianami), w związku z art. 38 § 1 i art. 41 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.) oraz w związku z art. 183 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zmianami) w zakresie, w jakim – po ujawnieniu przy użyciu rejestrującego urządzenia technicznego przekroczenia przez niezidentyfikowanego kierującego pojazdem dopuszczalnej prędkości, niezastosowania się przez takiego kierującego do znaku lub sygnału drogowego bądź prowadzenia nieoświetlonego pojazdu – dopuszcza do skierowania do właściciela lub posiadacza tego pojazdu alternatywnego żądania przyznania się przez tegoż właściciela lub posiadacza, że to on kierował zarejestrowanym przez urządzenie pojazdem, co naraża go na odpowiedzialność za ujawnione wykroczenie drogowe albo wskazania, pod rygorem poniesienia kary, określonej w art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń, komu powierzył zarejestrowany pojazd do kierowania lub używania, co naraża wskazaną osobę na odpowiedzialność za ujawnione przez urządzenie wykroczenie również wtedy, gdy osoba wskazana jest osobą najbliższą dla właściciela lub posiadacza pojazdu:

- z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- z art. 42 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 2 Konstytucji RP,
- z art. 47 w związku z art. 18, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 71 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP.

Ta sprawa także nie została rozpoznana w okresie objętym niniejszą informacją.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej opracowano 44 opinie na temat konstytucyjności projektowanych aktów normatywnych.

Realizacja obowiązków dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych, wynikających z ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (j.t. Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.) oraz innych ustaw.

Rok 2014 był trzecim pełnym rokiem realizowania przez Prokuratora Generalnego oraz podległych mu prokuratorów okręgowych obowiązków w zakresie nadzoru nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione do tego organy ścigania, gdyż przepis nakładający ten obowiązek, tj. art. 3 ust. 1 pkt 7a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r., Nr 270, poz. 1599 z późn.zm.), wszedł w życie 11 czerwca 2011 r.

Pomimo tego niezbyt długiego okresu obowiązywania powyższego unormowania, stwierdzić należy, iż w znaczącym stopniu zmienił on sposób postępowania prokuratorów z wnioskami uprawnionych organów ścigania o zarządzenie kontroli operacyjnej.

Efektem tych działań, mających nie tylko formalno-prawny, lecz także merytoryczno-faktyczny charakter, jest m.in. liczba odmownych decyzji prokuratorских na wnioski o wyrażenie zgody na zarządzenie kontroli operacyjnej, składane przez uprawnione organy, tj. Policję, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Żandarmerię Wojskową i Służbę Kontrwywiadu Wojskowego. W ubiegłym roku Prokurator Generalny i uprawnieni prokuratorzy okręgowi nie wyrazili zgody na skierowanie do sądów okręgowych wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej wobec 202 osób, co stanowiło 3,7% ogółu osób objętych wnioskami uprawnionych organów. Jest to co prawda o 13 osób, tj. 6% mniej niż w 2013 r., kiedy to odmowne decyzje prokuratorzy podjęli wobec 215 osób objętych wnioskami uprawnionych organów, lecz należy mieć na uwadze okoliczność, iż w roku ubiegłym o ponad 900, tj. o ponad 20% zwiększyła się liczba osób objęta wnioskami, gdyż w 2013 r. objęto wnioskami 4.509 osób, a w roku ubiegłym 5.435 osób. Nie bez znaczenia dla spadku liczby odmownych decyzji jest również bieżący instruktaż, którego udzielają wyznaczeni prokuratorzy, jak również różnego rodzaju pisma kierowane do kierowników jednostek uprawnionych do składania wniosków, a także narady i szkolenia poświęcone powyższej problematyce.

W tym miejscu konieczne jest stwierdzenie, iż w 2014 roku nastąpiła znacząca poprawa poziomu wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej, zwłaszcza pod względem merytorycznym, gdyż podstawy formalne wniosków już w latach poprzednich formułowane były na dobrym poziomie. Pomimo to, jak już o tym wspomniano, wnioski wobec 202 osób,

tj. 3,7% ogółu osób objętych wnioskami, rozpoznane zostały przez prokuratorów negatywnie. W przeważającej części spraw przyczyną tego był brak podstaw faktycznych, tj. prokuratorzy uznali, iż wniosek nie zawiera okoliczności uzasadniających kontrolę operacyjną danej osoby. Zdarzały się również przypadki, aczkolwiek nie były one częste, gdy wniosek takie okoliczności zawierał, lecz podstawa prawna wniosku była błędna lub czyn danej osoby nie mieścił się w ustawowym katalogu przestępstw, w odniesieniu do których dany organ jest uprawniony do stosowania kontroli operacyjnej. W pojedynczych przypadkach podstawą odmownej decyzji prokuratora był brak zarówno podstaw prawnych, jak i faktycznych.

Poprawa poziomu przedkładanych wniosków dotyczy zwłaszcza Policji. Świadczy o tym fakt, iż w 2014 r. prokuratorzy odmownie rozpoznali wnioski wobec prawie 3,3% ogółu osób wnioskowanych przez Policję, podczas gdy w 2013 r. odmowne decyzje zapadły wobec ponad 4% ogółu osób wnioskowanych przez ten organ, a zatem nastąpił spadek odmów o 0,7% podczas gdy liczba wniosków wzrosła, gdyż w 2014 r. Policja wnioskowała o kontrolę operacyjną wobec 4 479 osób, gdy rok wcześniej – wobec 3 695 osób, a więc nastąpił wzrost o 784 osoby, tj. o ponad 20%. Nie bez znaczenia była również okoliczność, iż odmowne decyzje były przez prokuratorów każdorazowo uzasadniane, co najmniej ustnie, mimo, że przepisy tego nie wymagają, gdyż od decyzji tych nie przysługuje środek odwoławczy.

Podanie powodów odmownych decyzji umożliwiło poprawienie popełnionych błędów oraz wyeliminowanie nieprawidłowości, jeżeli nie w danej sprawie, gdyż nie było to możliwe lub uzasadnione, to w przyszłości.

Ważnym zagadnieniem, będącym przedmiotem prokuratorskiej kontroli, były wnioski uprawnionych organów o przedłużenie trwającej już kontroli operacyjnej. Jako regułę Prokurator Generalny przyjął, iż koniecznym warunkiem wyrażenia zgody na przedłużenie takiej kontroli jest nie tylko wykazanie (czego wymaga ustawodawca), że nie ustały przyczyny, które uzasadniały jej zarządzenie, lecz również udowodnienie, poprzez efekty dotychczasowej kontroli operacyjnej, iż była ona i jest nadal uzasadniona oraz konieczna.

Wszystkie te działania doprowadziły do sytuacji, w której z roku na rok spada liczba odmownych decyzji sądów okręgowych, będących ostatecznym weryfikatorem wniosków w zakresie zarządzenia kontroli operacyjnej. W 2014 r. decyzje takie zapadły tylko wobec 12 osób, gdy w 2013 r. sąd odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej wobec 16 osób, w 2012 roku wobec 25 osób, w 2011 roku wobec 39 osób, a w 2010 roku wobec 52 osób.

Okoliczność ta potwierdza sformułowany już wcześniej wniosek, iż na skutek podejmowania przez prokuratorów, a zwłaszcza Prokuratora Generalnego, licznych i różnorodnych działań nastąpił zauważalny wzrost poziomu formalnego i merytorycznego

wniosków o wyrażenie zgody na zarządzenie lub przedłużenie kontroli operacyjnej, przedkładanych przez uprawnione do tego organy ścigania, czego przejawem była w 2014 r. mniejsza niż w 2013 r. łączna liczba odmownych decyzji prokuratorskich i sądowych (214 w 2014 r., 231 w 2013 r.), przy jednoczesnym wzroście o 926 liczby osób objętych wnioskami tych organów (w 2013 r. – 4.509, w 2014 r. – 5.435).

Osobnego omówienia wymaga wprowadzona do porządku prawnego również od dnia 11 czerwca 2011 r. tzw. zgoda następcza, tj. zgoda sądu okręgowego, który wydawał zgodę pierwotną na kontrolę operacyjną, na wykorzystanie w postępowaniu karnym uzyskanych w toku kontroli operacyjnej dowodów popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objęte zarządzeniem o kontroli operacyjnej albo popełnionego przez inną osobę, nieobjętą takim zarządzeniem.

Ta nowa instytucja polskiego prawa procesowego okazała się bardzo pomocna w gromadzeniu materiału dowodowego w postępowaniu karnym, o czym świadczy, że w 2014 roku Prokurator Generalny i upoważnieni prokuratorzy okręgowi skierowali do sądów okręgowych 8 864 wnioski o wyrażenie tzw. zgody następczej, tj. prawie o 3 tys. więcej (50%) niż w 2013 r., z czego sądy te nie uwzględniły 89 z nich, tj. 1% wszystkich wniesionych wniosków.

Końcowo należy zaznaczyć, iż stosownie do art. 10ea ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze Prokurator Generalny w dniu 8 marca 2014 r. przekazał Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu roczną informację o łącznej liczbie osób, wobec których wszystkie uprawnione organy skierowały w 2013 r. wnioski o zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów lub wnioski o zarządzenie kontroli operacyjnej oraz liczbie osób wobec których sąd zarządził lub odmówił zarządzenia kontroli i utrwalania rozmów lub kontrolę operacyjną oraz liczbie osób, na których kontrolę operacyjną prokurator nie wyraził zgody.

Informacja ta była następnie przedmiotem obrad Senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, z udziałem Prokuratora Generalnego, w toku których senatorowie dążyli do uszczegółowienia przedłożonych danych statystycznych, a zwłaszcza powodów odmownych decyzji prokuratorskich i sądowych, tj. nieuwzględniających wniosków uprawnionych organów o zarządzenie kontroli operacyjnej. Po dyskusji, informacja Prokuratora Generalnego została przyjęta przez wymienioną Komisję większością głosów.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 782)

W 2014 roku do Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło 4 798 wniosków o udostępnienie informacji w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, a więc o 17,51 % więcej niż w roku ubiegłym, w którym odnotowano wpływ 4 083 wniosków.

W tej liczbie spraw, do Prokuratury Generalnej wpłynęły 223 wnioski (w 2013 r. – 207 wniosków), do prokuratur apelacyjnych wpłynęły 273 wnioski (w 2013 r. – 149), a do prokuratur okręgowych i rejonowych wpłynęły łącznie 4 302 wnioski (w 2013 r. – 3 727).

Z zebranych informacji wynika, iż co najmniej 2 306 (48,06%) wniosków o udostępnienie informacji publicznej skierowali do organów prokuratury obywatele, domagając się udzielenia informacji odnoszących się do stanu postępowań przygotowawczych, sposobu ich zakończenia, zarówno w sprawach indywidualnych, jak i dotyczących poszczególnych kategorii przestępstw, informacji dotyczących zasad funkcjonowania organów prokuratury, jej obsady kadrowej, kryteriów awansu zawodowego, w tym powołania poszczególnych prokuratorów na określone stanowiska, procedury przetargowej, a także danych statystycznych obrazujących pracę organów prokuratury.

484 wniosków (10,08%) o dostęp do informacji publicznej pochodziło od dziennikarzy, czy też redakcji pism i czasopism, zainteresowanych głównie przebiegiem i sposobem zakończenia postępowań przygotowawczych, postępowań dyscyplinarnych wobec prokuratorów, czy też obsady kadrowej ze względu na płęć w jednostkach organizacyjnych określonego szczebla.

W pozostałej liczbie 2 008 wniosków (41,85%) pochodziło od instytucji, stowarzyszeń, związków zawodowych, fundacji i innych.

Wskazać należy, że największy wpływ spraw z zakresu informacji publicznej odnotowano w okręgach Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie (632), Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach (559), Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu (511) i Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu (496).

W okresie sprawozdawczym rozpoznano 4 780 wniosków o udostępnienie informacji publicznej, w tym: 211 w Prokuraturze Generalnej, 271 w prokuraturach apelacyjnych i 4 298 w prokuraturach okręgowych i rejonowych.

W 3 712 przypadkach uwzględniono wnioski, udostępniając informację publiczną, co stanowi 77,65% ogółu rozpoznanych wniosków, w 501 przypadkach poinformowano

wnioskodawcę, że żądana informacja nie stanowi informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy, natomiast w 746 sprawach poinformowano wnioskodawców, że żądana informacja nie jest w posiadaniu organów zobowiązanych do jej udostępnienia.

Jednostki organizacyjne prokuratury w minionym okresie wydały łącznie 394 decyzje administracyjne na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, przy czym w 248 sprawach odmówiono udostępnienia informacji publicznej, zaś w 146 sprawach umorzono postępowanie.

W tej liczbie spraw 9 decyzji administracyjnych wydał Prokurator Generalny, 24 decyzje wydali prokuratorzy apelacyjni a 358 decyzji wydali łącznie prokuratorzy okręgowi i prokuratorzy rejonowi.

W okresie sprawozdawczym wnioskodawcy zaskarżyli łącznie 29 decyzji administracyjnych o umorzeniu postępowania lub o odmowie udostępnienia informacji publicznej, co stanowi 7,5% ogółu wydanych decyzji. W tym samym okresie organy odwoławcze uwzględniły 8 odwołań (27,58%) od wskazanych decyzji administracyjnych, uchylając zaskarżone rozstrzygnięcia i przekazując sprawę organowi I instancji do ponownego rozpatrzenia lub umarzając postępowanie, w 2 sprawach stwierdziły postanowieniem o niedopuszczalności odwołania oraz w 2 przypadkach uwzględniły odwołanie w ramach kompetencji określonej w art. 132 k.p.a.

Do Prokuratora Generalnego wpłynęły w tym okresie 3 odwołania od decyzji odmawiających udostępnienia informacji publicznej, wydanych przez prokuratorów apelacyjnych oraz 6 wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji administracyjnych Prokuratora Generalnego. W wyniku rozpoznania wskazanych środków odwoławczych uwzględnione zostały 2 środki odwoławcze (22,22%), wniesione od decyzji prokuratorów apelacyjnych.

W 2014 roku wnioskodawcy na podstawie art. 21 ustawy o dostępie do informacji publicznej złożyli 24 skargi na bezczynność organu, w tym 4 na bezczynność Prokuratora Generalnego oraz 2 skargi na wydane decyzje administracyjne, w tym 1 skarga na decyzję Prokuratora Generalnego. Wskazać należy, że w tym okresie zostały wniesione przez prokuratorów 4 skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w tym 2 przez Prokuratora Generalnego.

Wojewódzkie sądy administracyjne do dnia 31 grudnia 2014 roku uwzględniły 6 skarg na bezczynność, w tym 2 na bezczynność Prokuratora Generalnego oraz 1 skargę na wydaną decyzję administracyjną. W tym też czasie Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał i uwzględnił 3 skargi kasacyjne prokuratora, w tym 2 wniesione w 2013 r.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. 2013.267 z późn. zm.) – skargi i wnioski

W 2014 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło łącznie 3 649 skarg, w tym do Prokuratury Generalnej 185 skarg, a do pozostałych prokuratur 3 464 skargi.

Zauważalna jest tendencja zmniejszenia liczby wpływających skarg. I tak do Prokuratury Generalnej w 2014 r. wpłynęło o 98 skarg mniej (315) niż w 2013 r. (413), a do pozostałych prokuratur wpłynęło 384 skarg mniej aniżeli w 2013 r., w którym zarejestrowano 3 848 skarg.

W 2014 r. w Prokuraturze Generalnej załatwiono 189 skarg (w 2013 r. 255) w tym 11 z przekroczeniem miesięcznego terminu do rozpoznania skargi, a w pozostałych prokuraturach załatwiono 3 444 skarg (w 2013 r. 3 870). Skargi zostały w zdecydowanej większości rozpoznane w terminie miesięcznym, a jedynie 131 spraw rozpoznano z przekroczeniem terminu (w 2013 – 129).

Przyczynami zwłoki w rozpoznaniu skargi były zazwyczaj: niemożność wypożyczenia akt, oczekiwanie na informacje z innych organów, rozległość zarzutów skargowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najliczniejszą grupą skarg były skargi na odpowiedzi, stanowiska czy wyjaśnienia prokuratorów. Zarzucano niedopełnienie obowiązków lub przekroczenie uprawnień, stronniczość, brak obiektywizmu, błędną kwalifikację prawną czynu bądź niewyczerpania inicjatywy dowodowej.

Stosunkowo liczną grupę skarg stanowią od lat skargi na działania Policji, sądów, kuratorów, komorników, adwokatów, pełnomocników, funkcjonariuszy służby więziennej, celnej oraz przedstawicieli innych instytucji i organów w tym m.in. KRUS, ZUS, NFZ, MOPR.

Pozytywnym symptomem jest systematyczny spadek ilości skarg zasadnych z 269 w 2013 r. do 204 w 2014 r. Uchybienia stwierdzone w toku postępowań skargowych nie nosiły jednak znamion oczywistego i rażącego naruszenia przepisów prawa.

Należy dodać, że do Prokuratury Generalnej w 2014 r. wpłynęło 14 skarg i 45 wniosków z zakresu zagadnień kadrowych dotyczących spraw osobowych prokuratorów i pracowników prokuratury. Wszystkie uznano za bezzasadne. Do osób składających skargi i wnioski skierowano odpowiedzi informując o wynikach ustaleń. W porównaniu z 2013 r. zmniejszeniu ulegała liczba tego rodzaju skarg i wniosków (w 2013 – 67).

Szczegółowe zestawienie danych statystycznych dotyczących skarg zostało przedstawione w załączniku do sprawozdania.

IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Sądownictwo dyscyplinarne

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

W 2014 r. Prokurator Generalny, korzystając z wynikającej z art. 10 ust.1 ustawy o prokuraturze prerogatywy, czterokrotnie wydał wytyczne.

W dniu 22 stycznia 2014 r. wydane zostały wytyczne w sprawie działań prokuratorów w postępowaniach, w których pokrzywdzony uzyskał uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. W wytycznych zmieniono zapis dotyczący uczestnictwa prokuratora w postępowaniu sądowym zainicjowanym subsydiarnym aktem oskarżenia. Prokurator uczestniczy w takim postępowaniu sądowym, jeśli w ocenie prokuratora, który wydał ponownie postanowienie o umorzeniu postępowania lub odmowie jego wszczęcia, bezpośredniego przełożonego bądź zwierzchnika służbowego tego prokuratora przemawia za tym konieczność osiągnięcia celów postępowania karnego określonych w art. 2 Kodeksu postępowania karnego. Prokurator, któremu zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego (sygn. akt I KZP 24/13) przysługują prawa strony, podejmuje wówczas konieczne czynności zgodnie z zasadą obiektywizmu – zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Wytyczne te zmieniły dotychczas obowiązujące wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 30 listopada 2012 r.

W dniu 26 lutego 2014 r. Prokurator Generalny, mając na uwadze konieczność ujednolicenia praktyki w zakresie sposobu prowadzenia postępowań karnych o przestępstwa popełniane na szkodę grupy osób albo poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej albo ze względu na jej bezwyznaniowość, niezależnie od kwalifikacji prawnej czynu zabronionego (przestępstwa z nienawiści) oraz z uwagi na potrzebę wyeliminowania występujących w toku postępowań nieprawidłowości, wydał wytyczne w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa z nienawiści. W wytycznych zawarte zostały zalecenia dotyczące zarówno wykładni przepisów karnomaterialnych, jak również postępowania dowodowego. Prokurator Generalny wskazał między innymi, że decyzje procesowe w sprawach o przestępstwa z nienawiści, a zwłaszcza rozstrzygnięcia kończące postępowanie, powinny zawierać szczególnie wnikliwe uzasadnienie, zrozumiałe dla uczestników postępowania karnego oraz opinii publicznej, a treść uzasadnień takich decyzji powinna wskazywać na świadomość wagi i znaczenia dóbr chronionych prawem, które naruszają wymienione przestępstwa. W wytycznych zawarto także ustalenia

organizacyjne w zakresie wyznaczenia prokuratur rejonowych oraz prokuratorów w tych prokuraturach do prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa z nienawiści.

W dniu 1 kwietnia 2014 r. wydane zostały przez Prokuratora Generalnego wytyczne dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wytyczne te zastąpiły dotychczas obowiązujące wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 18 grudnia 2013 r.

Zasadność wydania przez Prokuratora Generalnego kolejnych wytycznych odnoszących się do problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przed upływem dwuletniego okresu wskazanego w art. 8a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wynikała z nowelizacji Kodeksu postępowania karnego w zakresie zmiany zasad przesłuchania pokrzywdzonych małoletnich.

W dniu 27 czerwca 2014 r. Prokurator Generalny wydał wytyczne w sprawie prowadzenia przez prokuratorów postępowań o przestępstwa związane z pozbawieniem życia oraz z nieludzkim bądź poniżającym traktowaniem lub karaniem, których sprawcami są funkcjonariusze Policji lub inni funkcjonariusze publiczni. Wydanie wytycznych odnoszących się do wskazanej kategorii postępowań uwarunkowane było zarówno koniecznością ujednolicenia praktyki oraz usunięcia występujących w niej nieprawidłowości, jak i potrzebą reakcji na orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka stwierdzające naruszenie przez Polskę art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Stosownie do ich treści w Prokuraturze Generalnej prowadzony jest stały monitoring tego typu postępowań. Prokuratorzy apelacyjni zostali zobowiązani do niezwłocznego informowania Prokuratora Generalnego o każdym wszczętym postępowaniu o przestępstwa będące przedmiotem wytycznych, a sprawozdania z badań aktowych tych spraw, dokonywanych w Prokuraturze Generalnej, przedstawiane są Prokuratorowi Generalnemu na koniec każdego półrocza.

Pełny tekst wszystkich obowiązujących wytycznych znajduje się na stronie internetowej Prokuratury Generalnej.

W 2014 r. struktura organizacyjna Prokuratury Generalnej oraz podległych jednostek organizacyjnych nie uległa zmianie w stosunku do opisanej w sprawozdaniu za 2013 r.

Prokurator Generalny kontynuował działania w kierunku pełnego wykorzystania, na wszystkich szczeblach prokuratury, istniejących stanowisk orzecznich i jednoczesnego ograniczenia decyzji o powoływaniu prokuratorów do pełnienia określonych funkcji, zwłaszcza funkcji kierowniczych.

Ponadto w Prokuraturze Generalnej kontynuowana jest praktyka analizy obciążenia pracą prokuratorów poszczególnych jednostek. Dane gromadzone w tym zakresie wykorzystywane są przy podejmowaniu przez Prokuratora Generalnego decyzji w przedmiocie obwieszczenia o wolnym stanowisku prokuratorskim.

Podkreślić należy, iż z uwagi na uregulowane ustawowo zasady pełnienia obowiązków prokuratorskich oraz urzędniczych proces etatyzacji prokuratury będzie długotrwałą.

Nowelizacja procedury karnej, wprowadzona ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247 ze zm.), wchodząca w życie z dniem 1 lipca 2015 r., spowodowała konieczność podjęcia działań przygotowujących prokuraturę na tę zmianę.

W dniu 16 grudnia 2014 r. Prokurator Generalny powołał *Zespół mający na celu wypracowanie schematu organizacyjno-legislacyjnego działalności sądów i prokuratur czyniącego zadość powinności uczestnictwa w rozprawach i posiedzeniach sądowych prokuratorów – autorów aktu oskarżenia lub prokuratorów nadzorujących postępowanie przygotowawcze*. W jego skład weszli prokuratorzy wszystkich szczebli powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, sędziowie, reprezentant Krajowej Rady Prokuratury oraz dwóch przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości. Głównym celem pracy zespołu było zaprojektowanie systemu pozwalającego na udział w rozprawach i posiedzeniach sądowych, również odwoławczych, prokuratorów z prokuratur rejonowych mających największą wiedzę o postępowaniu i zebranych w jego toku materiale dowodowym. O ile bowiem w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych zasadą było i jest obsadzanie wokand przez tych prokuratorów, którzy skierowali akty oskarżenia, w prokuraturach rejonowych prokuratorzy z reguły występują przed sądem w sprawach, z którymi nie zetknęli się wcześniej. Przyczyna tego zjawiska nie leży po stronie prokuratury. Wynika ono z faktu, że przy konstruowaniu wokand sądowych nie uwzględnia się tego, który z prokuratorów skierował akt oskarżenia.

W dniu 18 lutego 2015 r. Zespół przedstawił Prokuratorowi Generalnemu sprawozdanie ze swych prac wraz z wnioskami co do koniecznych dalszych działań. W oparciu o nie, w dniu 19 lutego 2015 r. Prokurator Generalny wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z postulatem dokonania stosownych zmian legislacyjnych. Niezależnie od tego w dniu 5 marca 2015 r. Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego zwrócił się do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie sprawiedliwości o rozszerzenie pilotażu tzw. *Systemu Organizacji Terminarza Rozpraw* na szereg sądów rejonowych z terenu całego kraju, zaproponowanych przez prokuratorów apelacyjnych, przy czym w każdym okręgu prokuratury okręgowej wskazano co najmniej jeden sąd rejonowy. System ten został opracowany przez członka wspomnianego

Zespołu Przewodniczącą Wydziału VI Karnego Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej sędzię Annę Zwolińską. Jego pilotażowe wdrożenie przyniosło efekt w postaci zapewnienia możliwości udziału prokuratora będącego autorem aktu oskarżenia w 98,3 % wyznaczonych rozpraw i posiedzeń oraz faktycznego udziału prokuratorów – autorów aktu oskarżenia w 74,7% wyznaczonych rozpraw i posiedzeń (przy uwzględnieniu m.in. urlopów i zwolnień chorobowych, z których korzystali w tym okresie niektórzy prokuratorzy).

Podjęto też działania propagujące wiedzę na temat nowych rozwiązań prawnych wprowadzanych wspomnianą nowelą ustawową z 27 września 2013 r. W dniu 23 kwietnia 2014 roku w Prokuraturze Generalnej odbyła się konferencja na temat „Prokuratura a kontrydiktoryjny model postępowania sądowego. Wyzwania i możliwe zagrożenia”, w której udział wzięli, w charakterze prelegentów, przedstawiciele nauki specjalizujący się w zagadnieniach procedury karnej, sędziowie Sądu Najwyższego, członkowie Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, a także prokuratorzy zarówno z Prokuratury Generalnej, jak i z jednostek niższego szczebla oraz reprezentanci innych zawodów prawniczych. W ramach zajęć panelowych przedstawiono dwie zasadnicze grupy problemów związanych z nowelizacją procedury karnej, w szczególności zagadnienia dotyczące tematów: „Kontrydiktoryjna rozprawa główna – sytuacja procesowa stron” oraz „Wpływ kontrydiktoryjnego modelu rozprawy głównej na przebieg postępowania przygotowawczego”.

Materiały z tej konferencji opublikowane zostały w specjalnym wydaniu wydawanego przez Prokuraturę Generalną miesięcznika „Prokuratura i Prawo”, w numerze 1-2 (styczeń-luty 2015), w którym ponadto zamieszczone zostały dotyczące wspomnianej nowelizacji publikacje przedstawicieli nauki specjalizujących się w tematyce procedury karnej, pod zbiorczym tytułem „Rola i zadania prokuratora w znowelizowanej procedurze karnej”.

Możliwość zapoznania się z publikacjami zamieszczonymi w tym numerze specjalnym miesięcznika „Prokuratura i Prawo” zapewniono wszystkim pracownikom prokuratury zarówno poprzez przekazanie im jego „wersji papierowej”, jak i udostępnienie ich na stronie internetowej Prokuratury Generalnej pod adresem www.pg.gov.pl, w zakładce „Prokuratura i Prawo/opublikowane numery”. Dodać też należy, że przewidziano publikowanie dalszych materiałów dotyczących problematyki nowego modelu postępowania karnego w miesięczniku „Prokuratura i Prawo”.

W IV kwartale 2014 r. Prokuratura Generalna zaangażowała się w organizację konferencji w Sądzie Najwyższym na temat „Postępowanie odwoławcze, kasacyjne i wznowieniowe w nowym modelu procesu karnego”, która odbyła się w dniu 4 marca 2015 r.

Oprócz sędziów Sądu Najwyższego oraz prokuratorów Prokuratury Generalnej występujących przed Sądem Najwyższym i prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego prokuratur apelacyjnych do udziału w konferencji i wygłoszenia referatów zaproszono przedstawicieli adwokatury i radców prawnych. Podczas konferencji omówiono wyzwania dla kontroli kasacyjnej i wznowieniowej w nowym modelu postępowania karnego z perspektywy sędziego i stron procesowych.

Szkolenie i doskonalenie zawodowe sędziów i prokuratorów, w celu uzupełnienia ich specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych, należy do zadań Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Realizując to zadanie, zorganizowano cykl dwudniowych szkoleń dotyczących wspomnianej obszernej nowelizacji Kodeksu postępowania karnego obejmujących w szczególności wszystkich prokuratorów w kraju. Z inicjatywy Prokuratora Generalnego Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury przygotowała drugą edycję szkoleń, tym razem jednodniowych, które również obejmą wszystkich prokuratorów.

Uznając, że konieczne jest dodatkowe przeszkolenie prokuratorów w zakresie odnoszącym się do ich szczególnej roli i zadań w procesie, z inicjatywy Prokuratora Generalnego podjęte zostały wewnętrzne szkolenia prokuratorowskie, które – mimo napiętego budżetu prokuratury – są finansowane z jej własnych środków. W każdym z prokuratorowskich okręgów apelacyjnych wyznaczono prokuratorów wyróżniających się wiedzą, których zadaniem jest analiza problemów, które mogą ujawnić się po wejściu w życie nowelizacji k.p.k. i wypracowanie stanowiska na ich temat. W celu zdiagnozowania zagadnień wymagających szczególnej uwagi, we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w dniach 17 - 18 grudnia 2014 r. w Dębem zorganizowano konferencję prokuratorów wyznaczonych do prowadzenia tych szkoleń, w czasie której ustalono tematy, które winny stać się przedmiotem wewnętrznych szkoleń prokuratorów w kontekście najistotniejszych zagadnień reformy procedury karnej.

Uznano, że szczególnej uwagi wymagają takie kwestie jak: konstrukcja aktu oskarżenia, sposób formułowania tez dowodowych, konsensualne tryby zakończenia procesu karnego, sposób prowadzenia dowodów przed sądem I instancji, dowody prywatne w procesie karnym, apelacje, postępowanie dowodowe przed sądem odwoławczym, odszkodowania i wreszcie zagadnienia intertemporalne. W dniu 23 stycznia 2015 r. Prokurator Generalny polecił rozpoczęcie realizacji zaplanowanych wewnętrznych zajęć szkoleniowych.

Uwzględniając fakt, że nawet najlepiej przygotowany zawodowo prokurator nie może zagwarantować prawidłowego toku postępowania przygotowawczego, jeśli nowym wyzwaniom nie podołają funkcjonariusze organów ścigania, a zwłaszcza Policji, w dniu 13

lutego 2014 r. Prokuratura Generalna zwróciła się do prokuratorów apelacyjnych o zorganizowanie w podległych jednostkach prokuratury w porozumieniu z właściwymi komendami wojewódzkimi Policji szkoleń/warsztatów wewnętrznych, z wykorzystaniem potencjału i wiedzy prokuratorów. Są one przeznaczone dla funkcjonariuszy Policji z komórek dochodzeniowo-śledczych funkcjonujących w jednostkach Policji współpracujących z danymi prokuraturami. Choć założeniem tych szkoleń jest przekazanie jak najszerszej wiedzy o nowelizacji procedury karnej, to szczególny nacisk został położony na zmiany odnoszące się do postępowania przygotowawczego.

Współdziałanie z Policją przybrało również postać platformy oficjalnej współpracy i wymiany informacji pomiędzy Prokuraturą Generalną a Komendą Główną Policji w zakresie przygotowania tych organów do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 27 września 2013 r. Efektem tej współpracy było w szczególności opracowanie przez Prokuraturę Generalną stanowiska dotyczącego problemów prawnych podniesionych przez pełnomocnika Komendanta Głównego Policji ds. wdrażanie w Policji zmian w procedurze karnej, w tym w szczególności dopuszczalnego udziału Policji w śledztwie prowadzonym osobiście przez prokuratora, obowiązku informowania prokuratora o wszczęciu przez Policję dochodzenia oraz sposobu przygotowania akt sprawy przez organ prowadzący dochodzenie przed ich przekazaniem prokuratorowi w zależności od sposobu zakończenia postępowania przygotowawczego. Współpraca z Komendą Główną Policji w ramach tej platformy będzie nadal kontynuowana. Wszystkie kwestie podniesione przez Komendę Główną Policji zostaną poddane analizie, a jej efektem będzie stanowisko Prokuratury Generalnej dotyczące tych problemów.

W dniu 7 maja 2014 r. Prokurator Generalny zwrócił się do Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury o zorganizowanie cyklu szkoleń dla urzędników prokuratury. W efekcie, w harmonogramie szkoleń zaplanowanych na rok 2015 znalazło się przeszkolenie 550 urzędników prokuratury na temat „Konsekwencji zmian w prawie karnym materialnym, procesowym i wykonawczym oraz przepisach o biurowości dla funkcjonowania sekretariatów powszechnych jednostek organizacyjnych”.

Działania w zakresie kontroli zarządczej

W 2014 r. kontynuowano realizację zadań w celu zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem w Prokuraturze Generalnej oraz w innych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, zgodnie z zarządzeniem Nr 28/12 z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie kontroli zarządczej w powszechnych jednostkach

organizacyjnych prokuratury. W związku z wejściem w życie nowego Komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość (Dz. Urz. MS z 2014 r. poz. 107), zmieniającego zasady funkcjonowania kontroli zarządczej, przygotowano zarządzenie Prokuratora Generalnego Nr 33/14 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie kontroli zarządczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2015 r. W ramach czynności z zakresu kontroli zarządczej sporządzany jest plan działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na rok następny ustalający cele do realizacji, mierniki określające stopień realizacji celów oraz najważniejsze zadania prokuratury, w oparciu o który prokuratorzy apelacyjni i okręgowi sporządzają plany działalności dla podległych jednostek. W 2014 r. wdrożono zawarte z Ministerstwem Sprawiedliwości porozumienie w zakresie uwzględniania w planach działalności celów wynikających ze Strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości na lata 2014–2020. Prokurator Generalny określa ponadto kluczowe ryzyka dla realizacji celów zawartych w planie działalności. Na bieżąco prowadzona jest analiza i ocena ryzyka w Prokuraturze Generalnej i podległych jednostkach.

Przyjęcie i realizacja strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce

W dniu 5 lutego 2014 r. Prokuratur Generalny i Minister Sprawiedliwości przyjęli dokument „Strategia modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce na lata 2014–2020”. Strategia wyznacza konkretne kierunki rozwoju dla prokuratury, Ministerstwa Sprawiedliwości i sądów powszechnych, Służby Więziennej i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Kluczowy kierunek strategiczny koncentruje się na perspektywie obywatelskiej, a w szczególności na ochronie przysługujących obywatelom praw. Pozostałe kierunki strategiczne podkreślają aspekt jakości działania podmiotów strategii przy poszanowaniu gwarancji procesowych oraz zapewnieniu odpowiedniej sprawności postępowania; zmierzają do zwiększenia spójności organizacyjnej podmiotów strategii poprzez ich współpracę instytucjonalną oraz ujednoczenie systemów IT, a także efektywności finansowej całego systemu. W strategii, w odniesieniu do prokuratury, sformułowano następujące cele: zagwarantowanie praw obywateli w postępowaniu przygotowawczym, rozwój komunikacji z obywatelami i standaryzacja pracy biur podawczych, poprawa sprawności i jakości działania, konsolidacja organizacji pracy, podniesienie kompetencji prokuratorów i kadry administracyjnej, a także zwiększenie efektywności wydatkowania środków. W 2014 r. rozpoczął się proces wdrożenia strategii, który realizuje również prokuratura. Elementem

wdrożenia strategii była m.in. realizacja planu działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na 2014 r., opracowanego w związku z kontrolą zarządczą, który jest spójny ze strategią. Ponadto kontynuowane były prace zmierzające do pozyskania funduszy europejskich na realizację projektów w ramach nowej perspektywy finansowej, w szczególności w programie operacyjnym wiedza, edukacja, rozwój POWER.

Organizowanie szkoleń dla prokuratorów podległych jednostek w kierunku ich specjalizacji

Mając na uwadze nieuwzględnienie przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury w harmonogramie szkoleń szeregu tematów i zagadnień zgłoszonych przez Prokuratora Generalnego i prokuratorów apelacyjnych, istotnych dla zapewnienia rozwoju zawodowego kadry orzeczniczej prokuratury oraz dostrzegając potrzebę podjęcia działań zmierzających do specjalizacji prokuratorów w danych kategoriach przestępczości, w 2014 r. w siedzibie Prokuratury Generalnej przeprowadzono szkolenia dla prokuratorów z podległych jednostek, z następujących tematów:

- „Przestępstwa z narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej” (2 terminy – przeszkolono łącznie 200 osób),
- „Tajemnica zawodowa notariusza, postępowania przygotowawcze prowadzone z zawiadomienia notariusza, postępowania przygotowawcze dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa przez notariusza, stosowanie przepisów procedury karnej w postępowaniu dyscyplinarnym” (szkolenie współorganizowane z Krajową Radą Notarialną dla prokuratorów i notariuszy – łącznie dla 60 osób),
- „Udział prokuratora w postępowaniu egzekucyjnym” (przeszkolono 100 osób),
- „Skarga kasacyjna w postępowaniu sądowo-administracyjnym” (przeszkolono 72 osoby),
- „Seminarium dla prokuratorów prokuratur apelacyjnych i okręgowych dotyczące przestępczości narkotykowej” (przeszkolono 50 osób),
- „Analiza śledcza” – dwudniowe seminarium,
- „Seminarium dotyczące przestępczości ubezpieczeniowej”, we współdziałaniu z Polską Izbą Ubezpieczeń (przeszkolono 55 osób),
- „Warsztaty z zakresu nadzoru nad obrotem giełdowym sprawowanym przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego” we współdziałaniu z Komisją Nadzoru Finansowego.

W realizacji porozumienia zawartego między Prokuratorem Generalnym a Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego prokuratura zobowiązała się do

zorganizowania cyklu wykładów dla prokuratorów, prowadzonych przez specjalistów Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego a dotyczących zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynków kapitałowych w naszym kraju. Zgodnie z ustaleniami poczynionymi z przedstawicielami UKNF oraz Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku przeprowadzono 9 ogólnopolskich, jednodniowych seminariów dla prokuratorów o następującej tematyce:

1. Uwarunkowania regulacyjne i funkcjonalne rynku towarów giełdowych w Polsce.
2. Funkcjonowanie biur usług płatniczych i krajowych instytucji płatniczych – ochrona, odpowiedzialność, obowiązki informacyjne.
3. System przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych – doświadczenia organu nadzoru finansowego.
4. Wirtualne środki płatnicze – pojęcie, rodzaje, kwalifikacja prawna w kontekście usług finansowych, odpowiedzialność karna za kradzież.
5. Mechanizmy funkcjonowania rynku kapitałowego. Organizacja i funkcjonowanie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Obrót instrumentami finansowymi.
6. Przestępstwa na rynku kapitałowym.
7. Przestępstwa z wykorzystaniem bankowości internetowej.
8. Tajemnica zawodowa SKOK a tajemnica bankowa.
9. Tajemnice w działalności podmiotów świadczących usługi finansowe.

W każdym ze szkoleń uczestniczyło około 90 prokuratorów. Seminaria organizowane we współpracy z UKNF i CEDUR są kontynuowane w 2015 roku.

Ponadto w porozumieniu z Państwową Inspekcją Pracy zorganizowano we Wrocławiu, szkolenie dla prokuratorów i okręgowych inspektorów pracy nt. „Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zawodową oraz wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy” (przeszkolono 40 osób).

Działania związane z przygotowaniem powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury do nowego modelu postępowania karnego

W 2014 r. kontynuowano działania zmierzające do przygotowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na wejście w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustawy (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247), która przewiduje m.in. poszerzenie zakresu zasady kontrydiktoryjności postępowania karnego przed sądem, a w szczególności:

- podjęto prace związane z przygotowaniem zarządzeń Prokuratora Generalnego określających wewnętrzne struktury organizacyjne oraz zadania komórek organizacyjnych Prokuratury Generalnej i prokuratur apelacyjnych,
- podjął pracę zespół do opracowania nowego zarządzenia Prokuratora Generalnego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, którego zapisy zostaną dostosowane do nowych regulacji ustawowych,
- koordynowano szkolenia prokuratorów z zakresu nowej procedury karnej organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury,
- w dniu 7 maja 2014 r. Prokurator Generalny zwrócił się do Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z inicjatywą zorganizowania cyklu szkoleń dla urzędników prokuratury w zakresie nowelizacji procedury karnej. W związku z tym, w harmonogramie szkoleń na 2015 r. zostały zaplanowane szkolenia dla 550 urzędników prokuratury nt. „Konsekwencje zmian w prawie karnym materialnym, procesowym i wykonawczym oraz przepisach o biurowości dla funkcjonowania sekretariatów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury”,
- w ramach realizacji projektu „Analiza śledcza”, w dniach 17–18 listopada 2014 r. została zorganizowana konferencja, podczas której m.in. przedstawiono zagadnienia dotyczące opiniowania biegłych w procesie karnym oraz wnioskowania dowodowego na tle różnych koncepcji kryminalistyczno-metodologicznych. Ponadto przedstawiono założenia projektu „Wsparcie decyzji prokuratora”, w zakresie, w jakim dotyczy on pozyskiwania, zabezpieczania i wstępnego analizowania danych elektronicznych (utworzenie w prokuraturze apelacyjnej stacjonarnej, a w okręgowych mobilnych stanowisk pozyskiwania danych elektronicznych). Założeniem projektu jest także standaryzacja czynności biegłego informatyka, w tym weryfikacja uzyskiwanych opinii, które uwzględniają zmiany w prawie karnym materialnym i procesowym,
- w dniu 13 lutego 2014 r., zwrócono się do prokuratorów apelacyjnych z prośbą o rozważenie konieczności zorganizowania w podległych jednostkach prokuratury (po zakończeniu szkoleń prowadzonych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury), szkoleń/warsztatów wewnętrznych z wykorzystaniem potencjału i wiedzy podległych prokuratorów, dla funkcjonariuszy Policji z komórek dochodzeniowo-śledczych z właściwych miejscowo jednostek, na temat zmiany przepisów postępowania karnego, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w postępowaniu przygotowawczym.

Działania w zakresie nowoczesnych metod zarządzania kadrami

W 2014 r. Prokuratura Generalna wspólnie z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury kontynuowała program pilotażowy „Modernizacja zarządzania Prokuraturą”, celem którego jest wypracowanie nowoczesnych metod zarządzania, wpływających na poprawę efektywności i jakości pracy w prokuraturze. W 2014 r. w ramach I etapu pilotażu zrealizowano we wszystkich pięciu jednostkach uczestniczących w projekcie łącznie 30 szkoleń skierowanych do kadry kierowniczej oraz prokuratorów i urzędników, których tematyka obejmowała m.in. takie zagadnienia jak: zarządzanie zespołem pracowniczym, zadania kadry kierowniczej a kształtowanie kultury organizacji, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

Efektom pracy jednostek pilotażowych jest opracowanie raportu z I etapu projektu pilotażowego Modernizacji Zarządzania Prokuraturą – kierunki zmiany jakościowej, opartego na własnych doświadczeniach jednostek pilotażowych. Dokument obejmuje strategiczne dla prokuratury obszary, takie jak: organizacja pracy, standardy organizacyjne, motywacja, komunikacja, czy doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników. Raport zawiera diagnozę tych obszarów oraz kierunki zmian. Przedstawiono też wypracowane i wdrożone w jednostkach biorących udział w pilotażu dobre praktyki, usprawniające pracę prokuratorów i urzędników. Rekomendowane rozwiązania będą wdrażane w innych jednostkach organizacyjnych.

W dniu 24 września 2014 r. w siedzibie Prokuratury Generalnej odbyło się seminarium podsumowujące I etap pilotażu, w którym udział wzięli przedstawiciele Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Prokuratury Generalnej oraz jednostek pilotażowych, a także eksperci merytoryczni, którzy prowadzili warsztaty i szkolenia. W trakcie seminarium eksperci przedstawili zakres raportu podsumowującego, a prokuratorzy okręgowi i prokuratorzy rejonowi zaprezentowali niektóre z dobrych praktyk, które zostały wprowadzone w jednostkach.

W grudniu 2014 r. rozpoczęto szkolenia cykliczne dla wytypowanych urzędników z jednostek pilotażowych oraz Prokuratury Generalnej w zakresie przygotowania do pracy w zespole HR. Działania w zakresie modernizacji będą kontynuowane w 2015 r.

Prace związane z wdrożeniem oceny okresowej prokuratorów

W 2014 r. Prokuratura Generalna kontynuowała realizację projektu „Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet V. Dobre rządzenie, Działanie 5.3. Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej.

Celem głównym projektu jest usprawnienie zarządzania zasobami ludzkimi w jednostkach organizacyjnych prokuratury poprzez wdrożenie jednolitych kryteriów oceny jakości i efektywności pracy prokuratorów. Natomiast cele szczegółowe projektu obejmują:

- nabycie kompetencji kadr prokuratury w zakresie oceny okresowej prokuratorów,
- standaryzacja oceny okresowej prokuratorów,
- nabycie oraz rozwój kompetencji w zakresie korzystania z systemu digitalizacji akt.

Skuteczność zastosowanego systemu ocen zależy w dużej mierze od merytorycznego przygotowania zarówno osób dokonujących oceny, jak i osób, które będą oceniane, dlatego też działania związane z wdrożeniem ocen okresowych prokuratorów powinny zostać poprzedzone odpowiednim przygotowaniem prokuratorów zarówno oceniających jak i ocenianych. Stąd też grupą docelową projektu są wszyscy prokuratorzy. W projekcie Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów, w 2014 r. zrealizowano następujące zadania:

- opracowano i wdrożono narzędzie informatyczne wspomagające ocenę okresową prokuratorów, umożliwiające standaryzację oceny okresowej w całej Polsce,
- przeprowadzono szkolenia stacjonarne w formie warsztatowej skierowane do prokuratorów oceniających, które odbyły się w sześciu miastach, tj. Białymstoku, Gdańsku, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i we Wrocławiu. Do końca 2014 roku przeszkolono łącznie 938 prokuratorów,
- przygotowano i uruchomiono szkolenie e-learningowe dla ocenianych prokuratorów.

Zakończenie projektu planowane jest na połowę 2015 r.

Współpraca w zakresie realizowania programu edukacji prawnej w szkołach ponadgimnazjalnych

W 2014 r. kontynuowano współpracę z Ministerstwem Sprawiedliwości z zakresie realizowania, rozwijania i promowania programu edukacji prawnej w szkołach ponadgimnazjalnych.

Program edukacji prawnej dla młodzieży szkół średnich i studentów jest elementem realizowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013 „Ułatwianie Dostępu do Wymiaru Sprawiedliwości”.

Realizacja przedmiotowego projektu polega na udziale w spotkaniach edukacyjnych z uczniami szkół ponadgimnazjalnych, które zgłosiły się do wzięcia udziału w programie edukacji prawnej. W trakcie prowadzonych lekcji przedstawiane są przede wszystkim

informacje o prawach ofiar przestępstw, zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec dzieci i młodzieży, bezpieczeństwie w Internecie, obowiązkach świadka w sądzie oraz o organizacji i funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości.

W ramach projektu Prokurator Generalny przekazał Ministrowi Sprawiedliwości listy prokuratorów, którzy zgłosili chęć poprowadzenia zajęć i realizują to zadanie w miarę zgłaszanych potrzeb. Wykłady/lekcje prowadzone są *pro bono*.

Współpraca z Głównym Urzędem Statystycznym

Prokurator Generalny, jako naczelny organ prokuratury, zobowiązany został, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 591, z późn. zm.), do wypełniania obowiązków w zakresie gromadzenia, przechowywania i opracowywania zebranych danych statystycznych dotyczących działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W związku z powyższym Prokuratura Generalna kontynuuje współpracę z Głównym Urzędem Statystycznym, polegającą m.in. na udziale w pracach nad projektami rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie określenia formularzy statystycznych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na lata następne, a także w zakresie przetwarzania danych statystycznych i ich przekazywania do Głównego Urzędu Statystycznego.

Współpraca z Głównym Geodetą Kraju

Kontynuowano współpracę z Głównym Geodetą Kraju, który zgodnie z art. 7a pkt 6 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287) zakłada i prowadzi, we współpracy z właściwymi organami administracji publicznej, bazę danych dotyczącą państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG), w zakresie przekazywania aktualnych informacji o właściwości miejscowej powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, miejscu siedziby i danych teleadresowych.

Współpraca z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury

Kontynuowano współpracę z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w zakresie opracowania założeń do harmonogramu działalności szkoleniowej i jej planu wydawniczego na rok następny.

Ponadto Prokurator Generalny, realizując obowiązek wynikający z art. 62i ustawy o prokuraturze, przedstawił Dyrektorowi KSSiP informację o potrzebach szkoleniowych podległych mu prokuratorów. Nadmienić trzeba, iż pomimo zgłoszenia przez Prokuratora Generalnego i prokuratorów apelacyjnych szerokiego zakresu tematów i zagadnień szkoleniowych, w harmonogramie szkoleń, jaki opracowuje KSSiP na kolejny rok, zostały uwzględnione nieliczne z nich, z uwagi na planowany cykl szkoleń dla wszystkich prokuratorów dotyczący nowelizacji Kodeksu postępowania karnego. Współpraca dotyczyła także działalności w zakresie doskonalenia zawodowego prokuratorów i urzędników oraz zorganizowanego kształcenia podyplomowego prokuratorów. Ponadto – jak w latach ubiegłych – opiniowano projekty porozumień pomiędzy Dyrektorem Krajowej Szkoły a Prezesem Naczelnej Rady Adwokackiej i Prezesem Naczelnej Rady Radców Prawnych w sprawie odbywania przez aplikantów adwokackich i radcowskich szkolenia z zakresu działania sądownictwa powszechnego i prokuratury.

Planowane projekty związane z wykorzystaniem funduszy unijnych

W 2014 r. Prokuratura Generalna kontynuowała działania zmierzające do uzyskania wsparcia finansowego dla projektów w nowej perspektywie finansowej 2014–2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER) dedykowanego również dla szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości. W tym zakresie Prokuratura Generalna nawiązała współpracę z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju odpowiedzialnym za realizację programu, z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz z Ministerstwem Sprawiedliwości – pełniącym rolę koordynatora. W ramach wskazanego programu Prokuratura Generalna planuje pozyskanie funduszy na realizację następujących projektów:

- „Rozwój kompetencji kadr prokuratury z zakresu finansów poprzez wprowadzenie modelu zarządzania finansami jednostek organizacyjnych prokuratury opartego o budżetowanie procesów i rezultatów” – wartość 2 000 000 zł,
- „Standaryzacja pracy kadry administracyjnej prokuratury poprzez m.in. wprowadzenie opisu i wartościowania stanowisk, ujednoczenie oceny okresowej pracowników” – wartość 3 000 000 zł,
- „Budowa systemu wsparcia pracy prokuratora na etapie postępowania przygotowawczego i sądowego poprzez opracowanie i wdrożenie metodyk pracy w określonych kategoriach spraw” - wartość 3 000 000 zł,
- „Rozwój i standaryzacja biur podawczych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” – wartość 8 000 000 zł.

W 2014 r. przygotowano karty projektów, w których m.in. określono szczegółowe cele projektu, kluczowe produkty i rezultaty oraz szacunkowy budżet projektu. Podjęto decyzje, iż w pierwszej kolejności (od IV kwartału 2015 r.) zostanie rozpoczęta realizacja projektu dotyczącego wsparcia pracy prokuratora na etapie postępowania przygotowawczego i sądowego.

Działania Prokuratury Generalnej na rzecz ofiar przestępstw

Prokuratura Generalna w 2014 r. kontynuowała oraz poszerzyła rozpoczęte w 2010 r. działania na rzecz wsparcia ofiar przestępstw. Szczególnie ważne było rozpowszechnianie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012). Ten cel przyświecał wszystkim inicjatywom prowadzonym na rzecz ofiar w 2014 r. Był on realizowany poprzez zorganizowanie niżej opisanych konferencji oraz poprzez przygotowywanie materiałów szkoleniowych dla uczestników konferencji i publikacjach. Problemem związanym z wdrażaniem Dyrektywy zajął się też Zespół Doradców ds. Ofiar Przestępstw przy Prokuratorze Generalnym.

W dniu 24 lutego 2014 r. z okazji Dnia Ofiar Przestępstw Prokurator Generalny zorganizował konferencję „Prawa ofiar przestępstw”. Z tej okazji w ramach serii „Prokurator Ofiarom Przestępstw” wydano publikację „Uprawnienia pokrzywdzonego przestępstwem”.

Konferencja zainaugurowała obchody Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw. Prokuratorzy wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury udzielali ofiarom informacji prawnych w siedzibach prokuratur oraz w siedzibach organizacji zajmujących się pomocą pokrzywdzonym, w szczególności w ośrodkach pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

W dniu 22 października 2014 r. z okazji Międzynarodowego Dnia Mediacji Prokurator Generalny zorganizował konferencję „Sprawiedliwość naprawcza w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw”. Konferencja odbyła się w Prokuraturze Generalnej. Zorganizowano ją we współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych brali udział w obchodach ogłoszonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości Tygodnia Mediacji.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego jest członkiem Rady do spraw Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości, bierze udział w pracach

Rady Ekspertów ds. Ochrony Dzieci Ofiar Przestępstw przy Fundacji Dzieci Niczyje oraz w pracach Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej.

Działania w zakresie wizytacji i lustracji podległych jednostek organizacyjnych prokuratury

1. Zagadnienia ogólne

W celu kontroli realizacji ustawowych zadań przez daną jednostkę organizacyjną prokuratury Prokurator Generalny zarządza wizytację tej jednostki. Uprawnienia takie w stosunku do podległych jednostek mają też prokuratorzy apelacyjni i prokuratorzy okręgowi.

Działalność wizytacyjna w prokuraturze prowadzona jest w oparciu o plan pracy, uwzględniający treść art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz.133), określający terminy oraz kolejność przeprowadzania wizytacji obejmujących swoimi ramami również okresową ocenę prokuratorów.

Częstotliwość wizytacji ustalono w sposób zapewniający przeprowadzenie do końca 2016 r. wizytacji wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych i dokonanie okresowej oceny prokuratorów wykonujących obowiązki w tych jednostkach. Ten model wizytacji zapewnia ciągły, system kontroli realizacji ustawowych zadań. Wizytację każdorazowo przeprowadzał zespół wizytacyjny składający się z prokuratorów i urzędników badających pracę sekretariatu w wizytowanej jednostce prokuratury.

Wizytacje w 2014 r. przeprowadzone były w oparciu o przepisy obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i obejmowały realizację ustawowych zadań prokuratury w zakresie działalności karnej i pozakarnej, organizację pracy, sposób kierowania jednostką oraz metody i skuteczność oddziaływania na pracę podległych jednostek.

Inną formą oceny prawidłowości praktyki na określonych odcinkach pracy oraz diagnozowania ewentualnych lub stwierdzonych zagrożeń były lustracje, które są zarządzane na podstawie analizy wyników pracy poszczególnych jednostek organizacyjnych prokuratury, o ile wyniki te wskazują na możliwość nieprawidłowej praktyki prokuratorskiej lub na podstawie wcześniejszych badań praktyki prokuratorskiej w sprawach o określone rodzaje przestępstw.

2. Działalność wizytacyjna i lustracyjna Prokuratury Generalnej

W 2014 r. przeprowadzono trzy wizytacje: Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku, Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu i Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach. W swoich ramach ujmowały one, wprowadzone ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, okresowe oceny prokuratorów dokonywane raz na 4 lata.

Przy ocenie wyników pracy wizytowanych jednostek zastosowano jednakowy system, oparty na dotychczasowej praktyce, przyjmując 4-stopniową skalę ocen: niedostateczną, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą.

Pracę prokuratur apelacyjnych, kierownictwa i poszczególnych komórek organizacyjnych formułowano na podstawie badania losowo wybranych spraw. Analizie poddano 464 sprawy w Prokuraturze Apelacyjnej w Gdańsku, 585 spraw w Prokuraturze Apelacyjnej w Poznaniu i 421 spraw w Prokuraturze Apelacyjnej w Katowicach. Łącznie poddano okresowej ocenie 104 prokuratorów.

Poziom pracy prokuratur apelacyjnych w Poznaniu i w Katowicach oceniony został jako bardzo dobry, a Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku jako więcej niż dobry, co nie oznacza, że był on jednakowy na każdym odcinku pracy ocenianej prokuratury. We wszystkich trzech jednostkach oceniono bardzo wysoko pracę Wydziałów: I – Organizacji Pracy Prokuratury, IV – Wizytacji i Okresowej Oceny Prokuratorów i V – do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji. Również bardzo wysoko oceniono prawidłowość i poziom pracy kierownictwa tych jednostek.

Podsumowaniem zakończonych wizytacji było omówienie ich wyników w obecności Prokuratora Generalnego oraz przekazanie prokuratorom apelacyjnym zaleceń powizytacyjnych i wskazanie terminu ich realizacji.

W 2014 r. Prokurator Generalny zarządził przeprowadzenie 4 lustracji dotyczących:

- spraw zakończonych postanowieniem o umorzeniu postępowania i następnie uchylonym przez sąd lub prokuratora na skutek wniesionego zażalenia,
- postępowań przygotowawczych o tzw. przestępstwa z nienawiści,
- spraw umorzonych na etapie postępowania przygotowawczego, w których następnie zasądzone odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie,
- spraw w których postępowanie przygotowawcze zostało zawieszono.

W 2014 r. zakończono też 2 lustracje zarządzane przez Prokuratora Generalnego w 2013 roku, a mianowicie lustrację udziału prokuratora przed sądem w postępowaniu wykonawczym i lustrację spraw, w których złożono wnioski o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy lub odstąpiono od złożenia takiego wniosku.

Nadto Prokurator Generalny polecił prokuratorom apelacyjnym przeprowadzenie lustracji spraw o przestępstwa popełnione przy użyciu przemocy wobec małoletniego poniżej 15 lat. W toku tej lustracji kontroli podlegał także sposób realizacji przez prokuratorów wytycznych Prokuratora Generalnego dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Łącznie w ramach lustracji przeprowadzonych w 2014 r. zbadano 1 694 sprawy.

3. Działalność wizytacyjna i lustracyjna prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych

Zespoły wizytacyjne prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych przeprowadziły w 2014 r. wizytacje 97 jednostek, w tym 9 wizytacji prokuratur okręgowych i 88 wizytacji prokuratur rejonowych. Jedynie w obszarach apelacji katowickiej i rzeszowskiej nie przeprowadzono żadnej wizytacji prokuratury okręgowej.

Pracę wizytowanych prokuratur okręgowych oceniono jako dobrą, natomiast w odniesieniu do prokuratur rejonowych oceny ich pracy oscylowały w granicach od dostatecznej do bardzo dobrej. Oceny powyższe sformułowano na podstawie losowo wybranych spraw, których łącznie zbadano 36 702.

W trakcie wizytacji poddano okresowej ocenie 1 108 prokuratorów.

Rodzaj i skala stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych prokuraturach były zróżnicowane. Zalecenia dotyczące poszczególnych prokuratur odnosiły się m.in. do konieczności wdrażania bardziej różnorodnych instrumentów zwierzchniego nadzoru służbowego i poprawy jego dokumentowania, eliminowania negatywnych praktyk, potrzeby uaktualnienia niektórych zarządzeń dotyczących organizacji i kierowania jednostką, zwiększenia rytmiczności i koncentracji czynności procesowych w postępowaniu przygotowawczym oraz poziomu wykonywania czynności procesowych, doskonalenia działań na odcinku postępowania sądowego, w tym w zakresie inicjatywy dowodowej przed sądem.

Działalność lustracyjna prowadzona na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych była bardzo szeroka, o czym świadczy liczba – 122 wdrożonych lustracji, w toku których zbadano 5 659 spraw.

Problematykę lustracji cechowała różnorodność, a wdrażanie działań kontrolnych w tej formie było wynikiem realizacji poleceń Prokuratora Generalnego oraz inicjatywy właściwych prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych.

Badaniom lustracyjnym poddano zagadnienia problemowe, w szczególności dotyczące:

- terminowości i sprawności postępowań przygotowawczych z uwzględnieniem postępowań długotrwałych,
- kontroli prawidłowości podejmowania decyzji procesowych,
- przestrzegania gwarancji procesowych uczestników postępowania,
- stosowania środków zapobiegawczych,
- zasadności zawieszania, umarzania i odmawiania wszczęcia postępowania,
- wykorzystania w toku prowadzonych śledztw danych retencyjnych (telekomunikacyjnych), o których mowa w art. 180 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz.1800, z późn. zm.),
- skuteczności poszukiwań osób podejrzanych,
- ochrony rodziny i małoletnich,
- zaskarżalności lub odstąpienia od zaskarżenia oraz udziału prokuratora w postępowaniu wykonawczym,
- naruszenia własności intelektualnej i przemysłowej,
- ochrony danych osobowych,
- prawidłowości postępowania z materiałami niejawnymi uzyskanymi w wyniku kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych i sposobu ich wykorzystania oraz przestrzegania uprawnień stron procesowych,
- prawidłowości działań w postępowaniu przed sądem.

Szczegółowe dane w zakresie liczby i zakresu wizytacji i lustracji przeprowadzonych w 2014 r. ujęto w tabelach załączonych do sprawozdania.

Poza działaniami lustracyjnymi prowadzono również działalność analityczną, polegającą na badaniach problemowych na poziomie prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych.

Badaniami aktowymi objęto także kilkaset spraw (w każdej z prokuratur apelacyjnych) różnych kategorii, których ocena niezbędna była do wydania opinii o kwalifikacjach i poziomie pracy kandydatów do objęcia wolnych stanowisk prokuratorskich.

W Prokuraturze Generalnej na bieżąco analizowane są sprawozdania z wizytacji i lustracji przeprowadzonych przez prokuratorów apelacyjnych w podległych jednostkach szczebla okręgowego pod kątem zakresu i sposobu dokonania kompleksowej kontroli

działalności tych jednostek oraz prawidłowości wynikających z niej ustaleń i wniosków końcowych.

Sądownictwo dyscyplinarne

Rok 2014 był trzecim rokiem obecnie trwającej kadencji Sadu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym. Spośród wybranych na obecną kadencję 85 członków aktualnie orzekają 84 osoby, wobec zrzeczenia się funkcji prokuratora przez jednego członka sądu.

W 2014 r. do Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 95 spraw, załatwiono natomiast 103 sprawy, przy czym na dzień 1 stycznia 2014 r. pozostało nie załatwionych z poprzedniego okresu statystycznego 68 spraw. Porównując te dane z danymi dotyczącymi roku 2013, należy zauważyć, iż mimo wzrostu wpływu o 11 spraw załatwiono ich o 25 więcej (w roku 2013 wpłynęły 84 sprawy, a załatwiono 78 spraw), doprowadzając tym samym do zmniejszenia zaległości.

W 2014 r. w Sądzie Dyscyplinarnym dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym zarejestrowano wpływ:

- 57 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratorów, w tym prokuratorów w stanie spoczynku,
- 5 wniosków o obniżenie wynagrodzenia prokuratorom zawieszonym w czynnościach służbowych,
- 4 wniosków o przedłużenie zawieszenia w czynnościach na dalsze trzy miesiące w toku postępowania przeddyscyplinarnego prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o prokuraturze,
- 20 wniosków o zezwolenie na pociągnięcie prokuratorów do odpowiedzialności karnej, w tym 11 pochodzących od prokuratorów prowadzących śledztwa i 9 od wnioskodawców prywatnych,
- 9 zastrzeżeń prokuratorów od udzielonych im w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze wyknień uchybień.

Dane obrazujące sposób załatwienia poszczególnych kategorii spraw przez Sąd Dyscyplinarny w 2014 r. z podziałem na miesiące przedstawiono w tabeli w załącznikach do sprawozdania.

Podkreślenia wymaga utrzymująca się niewielka liczba spraw umorzonych wobec przedawnienia – 4 sprawy, pozostałe 8 umorzeń to w większości umorzenia wobec znikomej

szkodliwości społecznej zarzucanego deliktu dyscyplinarnego. Sprawy załatwione w inny sposób, to przede wszystkim postępowania dołączone do wspólnego prowadzenia z wcześniej wszczętymi bądź odmowy przyjęcia wniosków o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, niespełniające warunków formalnych bądź pochodzące od osób nieuprawnionych. Wobec prokuratorów pozostających w służbie oraz prokuratorów w stanie spoczynku orzeczono kary upomnienia (w 6 sprawach), nagany (w 9 sprawach) i przeniesienie na inne miejsce służbowe (w 3 sprawach). Wobec trzech prokuratorów pozostających w służbie orzeczono karę wydalenia ze służby. Prokuratorów pozostających w służbie dotyczyły również rozstrzygnięcia w przedmiocie rozpoznania wniesionych zastrzeżeń od udzielonych w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze wytknięć uchybienia, przy czym w 5 przypadkach sąd uwzględnił zastrzeżenia prokuratorów, a w 9 sprawach nie uwzględnił ich. Wobec jednego prokuratora w stanie spoczynku orzeczono karę pozbawienia uprawnień do stanu spoczynku.

Zauważyć należy, iż większość spraw trwających ponad 2 lata dotyczy deliktów dyscyplinarnych noszących jednocześnie znamiona przestępstwa, w których nastąpiło przedawnienie dyscyplinarne określone w art. 68 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, a do prowadzenia w tych sprawach postępowania dyscyplinarnego i zastosowania do określenia terminu przedawnienia przepisów art. 101 i 102 k.k., zgodnie z art. 68 ust. 2 ustawy o prokuraturze, niezbędne było wcześniejsze prawomocne osądzenie obwinionego przez sąd powszechny.

W 2014 r. Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuraturze Generalnym na 162 sesjach przeprowadził 395 rozpraw i posiedzeń w 103 sprawach zakończonych oraz w sprawach pozostających w toku na dzień 31 grudnia 2014 r.

W 2014 r. Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuraturze Generalnym działał w pełnym składzie. Przewodniczący OSD wyznaczył w 2014 r. 35 dni sesyjnych, obejmujących łącznie 80 spraw (zasadą było wyznaczanie co najmniej 2 spraw w jednym dniu, a niekiedy – łącznie z posiedzeniami – 3). W 5 przypadkach zaszła konieczność zdjęcia sprawy z wokandy z różnych powodów (choroba sprawozdawcy, wcześniej zgłoszona niemożność stawiennictwa obrońcy i obwinionego). W 23 przypadkach koniecznym było odroczenie rozprawy z powodu należycie usprawiedliwionego niestawiennictwa stron, obrońców lub pełnomocników. Analiza danych statystycznych wskazuje, że na przestrzeni ostatnich 4 lat następuje stały systematyczny wzrost liczby spraw wpływających i załatwianych przez OSD. W stosunku do roku 2011 wzrost ten wynosi ponad 50%. Zwiększyło się zatem obciążenie pracą przy niezminionej liczbie członków Sądu.

W okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. do Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 57 spraw wymagających rozpoznania wniesionych środków odwoławczych. W stosunku do poprzedniego roku oznacza to wzrost wpływu o prawie 30%. 8 spraw dotyczyło postępowań o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, przy czym 4 wnioski pochodziły od osób prywatnych, a 4 – od prokuratorów. Natomiast 34 sprawy dotyczyły rozpoznania odwołań w sprawach orzeczeń o odpowiedzialności dyscyplinarnej, zaś 15 – postępowań o charakterze incydentalnym w toku postępowania dyscyplinarnego (3 – obniżenia wynagrodzenia prokuratora w okresie zawieszenia w czynnościach, 5 – odmowy zawieszenia postępowania przez Sąd Dyscyplinarny I instancji, 2 – przedłużenia zawieszenia postępowania, 1 – zwrotu kosztów postępowania, 1 – zwolnienia z tajemnicy lekarskiej, 1 – nieuwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu i 2 – odmowy przyjęcia środka odwoławczego). Z poprzedniego roku na dzień 1 stycznia 2014 r. pozostało do załatwienia 9 (dziewięć) spraw, przy czym 7 (siedem) z nich załatwiono w 2014 r.

W 2014 r. Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny rozpoznał 56 spraw. Na koniec roku pozostało jeszcze do rozpoznania 10 spraw. Pomimo wzrostu liczby załatwionych spraw o przeszło 43% tylko o 1 sprawę zwiększyła się pozostałość. Spośród zakończonych spraw 9 dotyczyło postępowań o uchylenie immunitetu (w tym 4 z wniosków osób prywatnych, 5 – z wniosków złożonych przez prokuratorów). Natomiast 30 spraw dotyczyło postępowań dyscyplinarnych, a 17 – kwestii incydentalnych w postępowaniach dyscyplinarnych (w tym 5 dotyczących obniżenia wynagrodzenia, 8 – w przedmiocie zawieszenia postępowania, 1 – kosztów postępowania, 1 – zwolnienia z tajemnicy lekarskiej, 1 – odmowy przywrócenia terminu i 1 – odmowy przyjęcia skargi).

Sposób załatwienia tych spraw przedstawia się następująco:

- utrzymano w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego w 36 sprawach (z czego w 6 dotyczących postępowania immunitetowego, 16 – postępowań dyscyplinarnych oraz 14 postępowań incydentalnych);
- zmieniono orzeczenia sądu I instancji w 4 sprawach, w tym 1 immunitetowej (wyrażono zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej) i 2 dotyczących postępowań dyscyplinarnych oraz 1 sprawie incydentalnej. W dwóch sprawach dyscyplinarnych, w których zmieniono orzeczenia I instancji, w jednym przypadku uniewinniono obwinionego prokuratora, który został ukarany karą upomnienia; w drugim zmieniono orzeczenie umarzające postępowanie wobec znikomej szkodliwości społecznej na

uniewinnienie od popełnienia deliktu. W 1 sprawie incydentalnej dotyczącej odmowy przywrócenia terminu orzeczono o przywróceniu terminu;

- uchylono do ponownego rozpoznania przez Sąd Dyscyplinarny – 14 spraw (z czego 2 w sprawach immunitetowych, 10 w sprawach dyscyplinarnych i 2 w kwestiach incydentalnych w toku postępowania dyscyplinarnego);
- umorzono postępowanie w 2 sprawach dotyczących postępowań dyscyplinarnych, w obu z powodu przedawnienia karalności przewinienia;

W stosunku do roku poprzedniego zaznaczył się więc pewien wzrost stabilności orzeczeń pierwszoinstancyjnych. Wydaje się to być tendencją stałą. Odsetek orzeczeń utrzymanych w mocy do wszystkich rozpoznanych postępowań odwoławczych wyniósł ponad 64% (w roku 2013 – 61,5%, w 2012 – 55,5%, gdy w 2011 – około 50%).

W sprawach, w których Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego, wymierzone zostały prawomocnie następujące kary:

- w 3 sprawach – wydalenie prokuratora ze służby;
- w 1 sprawie – przeniesienie prokuratora na inne miejsce służbowe;
- w 1 sprawie – pozbawienie prawa do stanu spoczynku;
- w 1 sprawie – zawieszenie waloryzacji wynagrodzenia prokuratora w stanie spoczynku;
- w 2 przypadkach – upomnienie;
- w 1 sprawie – nagana.

W 6 sprawach utrzymano w mocy orzeczenia uniewinniające wydane przez Sąd Dyscyplinarny. W 1 sprawie utrzymano w mocy umorzenie ze względu na znikomy stopień szkodliwości społecznej czynu.

Dodać należy, że w niektórych wypadkach orzeczenia były bardziej złożone, co wynikało z faktu objęcia jednym postępowaniem kilku deliktów (na przykład w orzeczeniu wymierzającym karę nagany za 2 czyny jednocześnie uniewinniono od popełnienia 6 innych czynów; orzekając karę upomnienia za jeden czyn, orzeczono za drugi karę nagany).

Spośród 56 zakończonych w 2014 r. spraw, czas trwania od dnia wpływu do dnia załatwienia wynosił:

- do 1 miesiąca – 5 spraw;
- od 1 do 3 miesięcy – 45 spraw;
- od 3 do 6 miesięcy – 4 sprawy;
- od 6 do 9 miesięcy – 1 sprawa;
- od 9 do 12 miesięcy – 1 sprawa.

Spośród spraw będących w toku na dzień 31 grudnia 2014 r. czas trwania postępowań odwoławczych wynosił:

- do 1 miesiąca – 5 spraw;
- od 1 do 3 miesięcy – 3 sprawy;
- od 3 do 6 miesięcy – 1 sprawa;
- powyżej 1 roku – 1 sprawa.

Zaznaczyła się zatem po raz kolejny poprawa czasu trwania postępowań w stosunku do roku poprzedniego. Analiza spraw o najdłuższym czasie postępowania wskazuje, że najczęściej wpływ na długość ich trwania miało niestawiennictwo stron (obwinionych lub prokuratorów, wobec których wniesiono wnioski o uchylenie immunitetu) z powodu choroby, usprawiedliwione stosownymi zaświadczeniami wystawionymi przez lekarzy sądowych.

W omawianym okresie 2 (dwie) sprawy umorzono z powodu upływu okresu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego.

W 2014 r. od orzeczeń Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wniesiono 10 kasacji w 9 sprawach dyscyplinarnych, przy czym 1 kasację na niekorzyść wniósł Prokurator Generalny, 2 kasacje na niekorzyść – rzecznicy dyscyplinarni a 7 kasacji na korzyść – obwinieni oraz obrońcy obwinionych (w 1 sprawie wniesiono 2 kasacje, zarówno obrońcy, jak i obwinionego). Sąd Najwyższy w 2014 r. wydał orzeczenia w sprawach 6 kasacji. Spośród nich Sąd Najwyższy uwzględnił 1 kasację rzecznika dyscyplinarnego, przekazując tę sprawę do ponownego rozpoznania OSD. 4 kasacje wniesione w 3 sprawach (w tym 1 kasację Prokuratora Generalnego i 2 kasacje obrońców oraz 1 – obwinionego) Sąd Najwyższy oddalił. 1 kasację obrońcy pozostawiono bez rozpoznania. Pozostałe 4 kasacje zostaną rozpoznane w 2015 r.

W okresie 2014 r. nie wpłynął żaden wniosek o wznowienie postępowania.

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

W 2014 r. w zakresie realizacji uprawnień Krajowej Rady Prokuratury do opiniowania projektów wytycznych i zarządzeń Prokuratora Generalnego do Krajowej Rady Prokuratury zostało skierowanych 45 projektów takich aktów. Wszystkie zostały przez Radę zaopiniowane, w zdecydowanej większości przypadków pozytywnie.

Niezwykle istotnym obszarem współpracy Prokuratury Generalnej z Krajową Radą Prokuratury jest rozpatrywanie i ocena kandydatur do pełnienia stanowisk prokuratorских oraz przedstawianie Prokuratorowi Generalnemu wniosków o powołanie prokuratorów

powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. W tym zakresie w 2014 roku Krajowa Rada Prokuratury oceniła 522 kandydatury i skierowała 193 wniosków do Prokuratora Generalnego o powołanie prokuratorów. W czterech przypadkach Prokurator Generalny wniosków tych nie uwzględnił. W pozostałym zakresie, wnioski Krajowej Rady Prokuratury zostały uwzględnione.

Działalność Krajowej Rady Prokuratury, której obsługę zapewnia Prokuratura Generalna, przedstawia, z rozbiciem statystycznym na posiedzenia I i II kadencji Rady, poniższa tabela.

STATYSTYKA POSIEDZEŃ KRAJOWEJ RADY PROKURATURY 2014 rok						
Lp.	Posiedzenie	Ilość dni	Ilość uchwał osobowych	Ilość uchwał programowych	Ilość wystąpień do Prokuratora Generalnego	Projekty aktów prawnych do opinii Krajowej Rady Prokuratury
1.	13-15 stycznia 2014 r.	3	66	0	0	8
2.	17-19 lutego 2014 r.	3	30	1	0	10
3.	24-27 marca 2014 r.	4	53	0	0	11
4.	5-7 maja 2014 r.	3	37	0	0	10
5.	27-29 maja 2014 r.	3	111	1	0	4
6.	23-24 czerwca 2014 r.	2	43	0	0	4
7.	10-11 lipca 2014 r.	2	52	0	0	3
8.	2-4 września 2014 r.	3	66	1	0	8
	RAZEM	23	458	3	0	58
1.	20 października 2014 r.	1	0	0	0	0
2.	12-14 listopada 2014 r.	3	99	1	0	10
3.	25-26 listopada 2014 r.	2	24	2	0	4
4.	16-17 grudnia 2014 r.	2	41	1	0	5
	RAZEM	8	164	4	0	19
		31	622	7	0	77

W 2014 r. współpraca z Krajową Radą Prokuratury polegała także na realizacji nałożonego na Prokuraturę Generalną w art. 24b ustawy o prokuraturze obowiązku zapewnienia obsługi finansowo-administracyjnej i kancelaryjnej Rady. Wykonanie tego obowiązku przez Prokuratora Generalnego obejmowało udostępnienie lokalu stanowiącego obecnie siedzibę Rady przy ul. Krasińskiego w Warszawie, wyznaczenie pracowników zapewniających jej obsługę oraz ponoszenie kosztów jej działalności.

X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury

W 2014 roku, a także w chwili obecnej, w ramach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonują, poza Naczelną Prokuraturoą Wojskową, dwie wojskowe prokuratury okręgowe z siedzibami w Warszawie i w Poznaniu oraz osiem wojskowych prokuratur garnizonowych z siedzibami w: Gdyni, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej. Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny).

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupelnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

W dniu 26 lutego 2014 r. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej wydał rozporządzenie zmieniającego rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. poz. 377). Do najistotniejszych zmian regulaminowych zaliczyć należy zniesienie w wojskowych prokuraturach garnizonowych wewnętrznych komórek organizacyjnych, tj. działów prezydialnego i postępowania karnego. Konsekwencją powyższego jest zmniejszenie liczby prokuratorów funkcyjnych w tych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Ponadto zmieniony regulamin przewiduje, iż wizytacje i lustracje wojskowej prokuratury okręgowej przeprowadzać będą wizytatorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej, a wojskowej prokuratury garnizonowej – wizytatorzy wojskowej prokuratury okręgowej.

W dniu 24 grudnia 2014 r. Prokurator Generalny wydał zarządzenie o zmianie zarządzenia w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Celem wydania wspomnianego zarządzenia było z jednej strony dostosowanie niektórych jego przepisów do zmian w organizacji wojskowych prokuratur garnizonowych, wprowadzonych z dniem 8 kwietnia 2014 r. rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lutego 2014 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, które spowodowały zniesienie w wojskowych prokuraturach garnizonowych działów i stanowisk etatowych kierowników działów, z drugiej zaś strony, ze

względu na kilkuletni już okres obowiązywania zarządzenia, zachodziła konieczność jego aktualizacji.

Stan zatrudnienia w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury – w skali kraju – przedstawiał się następująco:

1. Na dzień 31 grudnia 2013 r. zatrudnionych było ogółem:

- prokuratorów – 123,
- asesorów – 1,
- urzędników prokuratury – 78,
- innych pracowników prokuratury – 21.

2. Na dzień 31 grudnia 2014 r. zatrudnionych było ogółem:

- prokuratorów – 117,
- asesorów – 0,
- urzędników prokuratury – 78,
- innych pracowników prokuratury – 21.

Szczegółową strukturę zatrudnienia prokuratorów i asesorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury z rozbiem na stan etatowy i stan ewidencyjny, przedstawia załączona tabela.

Stan etatowy i obsada faktyczna wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2014 r.								
prokuratura	obsada etatowa				obsada faktyczna			
	<i>prokuratorzy oficerowie</i>	<i>prokuratorzy niebędący oficerami</i>	<i>asesorzy</i>	<i>razem</i>	<i>prokuratorzy oficerowie</i>	<i>prokuratorzy niebędący oficerami</i>	<i>asesorzy</i>	<i>razem</i>
Naczelna Prokuratura Wojskowa	17	2	0	19	17	2	0	19
wojskowe prokuratury okręgowe (2 jednostki)	36	9	0	45	32	9	0	41
wojskowe prokuratury garnizonowe (8 jednostek)	61	5	2	68	53	4	0	57
Łącznie	114	16	2	132	102	15	0	117

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2014 r. łącznie istniało 46 stanowisk funkcyjnych (na dzień 31.12.2013 r. istniało 63 stanowiska funkcyjne).

Prokuratura	Stan na dzień 31.12.2013 r.	Stan na dzień 31.12.2014 r.
w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej	12	12
w wojskowych prokuraturach okręgowych	18	18
w wojskowych prokuraturach garnizonowych	33	16
Łącznie	63	46

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2014 r. pozostawało, w różnych okresach czasu, na delegacji łącznie 36 prokuratorów i asesorów, mianowicie:

1. z Naczelnej Prokuratury Wojskowej:
 - do wojskowych prokuratur okręgowych – 1
 - do wojskowych prokuratur garnizonowych – 1
2. z wojskowych prokuratur okręgowych
 - do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 5
 - do prokuratur okręgowych – 4
3. z wojskowych prokuratur garnizonowych
 - do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 2
 - do wojskowych prokuratur okręgowych – 5
 - do wojskowych prokuratur garnizonowych – 5
 - do prokuratur rejonowych – 12
4. z powszechnych jednostek prokuratur
 - do wojskowej prokuratury okręgowej – 1

W roku 2014 Prokurator Generalny dokonał dwóch obwieszczeń o utworzonych stanowiskach prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych: w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej oraz w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w Poznaniu.

Naczelny Prokurator Wojskowy w 2014 r. nie mianował asesorem żadnej osoby.

Liczba urzędników i innych pracowników prokuratury z rozmieszczeniem na poszczególne szczeble prokuratury, na dzień 31 grudnia 2014 r. kształtowała się w sposób wskazany w poniższej tabeli.

Prokuratura	Stan na dzień 31.12.2013 r.			Stan na dzień 31.12.2014 r.		
	urzędnicy	inni pracownicy	razem	urzędnicy	inni pracownicy	razem
Naczelna Prokuratura Wojskowa	18	3	21	20	3	23
wojskowe prokuratury okręgowe	29	6	35	18	6	24
wojskowe prokuratury garnizonowe	31	12	43	40	12	52
Łącznie	78	21	99	78	21	99

Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury finansowana jest z wyodrębnionych środków budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej i w związku z tym finansowanie prokuratury wojskowej nie obciąża w żadnej mierze budżetu prokuratury, ani też nie podlega audytowi ze strony organów podległych Prokuratorowi Generalnemu.

Plan finansowy dochodów i wydatków budżetowych na 2014 r. dla wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury był określony w części 29 obrona narodowa, której dysponentem był Minister Obrony Narodowej, w dziale 755 wymiar sprawiedliwości i rozdziale 75506 wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury.

W ustawie budżetowej na rok 2014, w rozdziale 75506 wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, wysokość dochodów została określona w wysokości 5,0 tys. zł, natomiast wydatki na 37 883 tys. zł. Ustalone w ustawie budżetowej dochody zostały zrealizowane w kwocie 24,1 tys. zł, co stanowi 483,05% planowanych dochodów, natomiast po stronie wydatków osiągnięto realizację w wysokości 32 559,8 tys. zł, co stanowi 95,01% planowanych wydatków po korekcie do wysokości 34 271 tys. zł. Ponadto, Minister Obrony Narodowej w grudniu ub. roku podjął decyzję o zablokowaniu wydatków do końca roku w wysokości 1 688,1 tys. zł.

Przekroczenie wykonania planu dochodów związane jest ze znacznym zwiększeniem zapotrzebowania z tytułu udostępniania, tj. kserowania zgromadzonych materiałów w trakcie prowadzonych śledztw dla obrońców i innych stron. Z kolei nie zrealizowanie planu wydatków wynika z faktu zmniejszania się stanów osobowych prokuratorów zarówno będących oficerami, jak i niebędących oficerami. Ponadto nie zrealizowano w 100% planu wydatków na inwestycje budowlane i remonty oraz zakup materiałów i wyposażenia przez wojskowe oddziały gospodarcze, na których zapatrzaniu finansowym znajdują się wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury.

Struktura wydatków w 2014 r. kształtowała się następująco:

1. Uposażenia, płace i pochodne wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym prokuratorów i urzędników, w tym:

– prokuratorów będących oficerami	18 246,8 tys. zł,
– prokuratorów niebędących oficerami	2 487,4 tys. zł,
– urzędników	5 627,1 tys. zł,
– pochodne od płac	1 050,2 tys. zł.
2. Wydatki związane z postępowaniami przygotowawczymi 2 454,0 tys. zł.

3. Wydatki majątkowe na modernizację techniczną, w tym:
 - zakup sprzętu informatycznego 208,6 tys. zł.
4. Zakup środków materiałowych, w tym:
 - paliwo dla samochodów osobowych 260,3 tys. zł,
 - przedmioty i materiały administracyjno-biurowe 240,5 tys. zł.
5. Pozostałe wydatki, w tym:
 - równoważnik pieniężny za umundurowanie 299,2 tys. zł,
 - wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń na rzecz prokuratorów będących oficerami 435,9 tys. zł,
 - wypłacone odprawy pieniężne urzędnikom 11,7 tys. zł,
 - podróże służbowe krajowe 249,0 tys. zł,
 - podróże służbowe zagraniczne 14,7 tys. zł,
 - szkolenia urzędników 2,9 tys. zł,
 - zakup usług remontowych 380,0 tys. zł,
 - zakup różnych usług, opłaty, odpisy itp. 591,5 tys. zł.

W 2014 r. realizacja ustawowych zadań wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury skupiała się w dalszym ciągu na wyjaśnieniu przyczyn i okoliczności katastrofy samolotu Sił Powietrznych RP Tu-154M nr 101 pilotowanego przez załogę wojskową z byłego 36. Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego, która zaistniała w dniu 10 kwietnia 2010 r. ok. godz. 9⁰⁰ czasu polskiego w pobliżu lotniska wojskowego w Smoleńsku, na terenie Federacji Rosyjskiej, w wyniku której śmierć ponieśli wszyscy pasażerowie wskazanego samolotu, w tym Prezydent RP Lech Kaczyński oraz członkowie załogi tego statku powietrznego. I tak:

We wskazanym powyżej okresie prowadzący przedmiotowe śledztwo prokuratorzy kontynuowali czynności procesowe w zakresie przyjętych następujących wersji śledczych:

1. Usterki techniczne Tu-154M/101, w szczególności:
 - wady konstrukcyjne Tu-154M/101,
 - defekty sprzętu powstałe z winy złej obsługi przez personel naziemny,
 - usterka powstała w trakcie lotu.
2. Nieprawidłowe zachowanie (działania, zaniechania) załogi Tu-154M/101, takie jak:
 - błąd w technice pilotowania,

- niedyscyplinowanie załogi w powietrzu (naruszenie przez załogę regulaminowych zasad lotu),
 - niedoszkolenie załogi.
3. Zła organizacja lub zabezpieczenie lotu:
- nieprawidłowości polskiego personelu naziemnego,
 - nieprawidłowości rosyjskiego personelu naziemnego.
4. Zachowania osób trzecich (np. zamach terrorystyczny).

Na koniec 2014 roku materiał śledztwa zamykał się w 554 tomach akt jawnych oraz 124 tomach akt wydzielonych.

W 2014 roku Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie otrzymywała na bieżąco kolejne opinie biegłych. Jako przykład można podać opinie otrzymane z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie z przeprowadzonych badań z zakresu określenia stanu emocjonalnego członków załogi samolotu Tu-154M nr 101 oraz osób z grupy kierowania lotów na lotnisku Smoleńsk „Północny”, a także zbiorczą opinię genetyczną i toksykologiczną próbek pobranych z ciał ofiar katastrofy.

Ponadto otrzymano z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji opinie uzupełniające z przeprowadzonych badań chemicznych na obecność pozostałości śladów materiałów wybuchowych i substancji będących produktami ich degradacji między innymi na szczątkach samolotu Tu-154M nr boczny 10, a także opinie z zakresu badań broni i balistyki dotyczące zabezpieczonej broni funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, którzy zginęli w dniu 10 kwietnia 2010 roku.

Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie otrzymywała również na bieżąco z Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu opinie sądowo – medyczne dotyczące ofiar katastrofy.

Niezależnie od powyższego Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie aktualnie oczekuje jeszcze na kilkadziesiąt opinii z wyżej przywołanego Uniwersytetu Medycznego oraz na opinie zespołu biegłych w zakresie stwierdzenia okoliczności, przyczyn i przebiegu katastrofy samolotu Tu-154M numer boczny 101 z 36. Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego w Warszawie (opinia kompleksowa).

W dalszym ciągu w śledztwie, pod zarzutami z art. 231 § 1 k.k., pozostaje dwóch byłych żołnierzy funkcyjnych z byłego 36. Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego.

Ponadto prokurator prowadzący przedmiotowe śledztwo na przełomie lutego i marca 2014 roku przebywał na terenie Federacji Rosyjskiej, gdzie wraz z polskimi biegłymi, przy

użyciu specjalistycznego sprzętu, wykonał dodatkową kopię zapisu z rejestratora CVR samolotu Tu-154M nr 101.

Należy również zaznaczyć, iż na bieżąco wykonywane były czynności, których efektem było sporządzenie trzech kolejnych uzupełniających wniosków o pomoc prawną do Federacji Rosyjskiej i jednego do Stanów Zjednoczonych Ameryki w celu przeprowadzenia określonych czynności i przekazania stosownych materiałów.

W 2014 roku, na różnych etapach niniejszego śledztwa, zaangażowanych w wykonywanie czynności procesowe było sześciu prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

I. W zakresie postępowania przygotowawczego.

W 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury prowadziły 2 011 spraw o przestępstwa i wykroczenia. Wśród nich były:

- sprawy karne o przestępstwa (osobowe i bezosobowe) – 1 212,
- odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego – 381,
- sprawy o wykroczenia – 418.

Zakończono łącznie 1 831 spraw, w tym: 1 041 spraw o przestępstwa, wydano 381 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego oraz zakończono 409 spraw o wykroczenia.

W zakończonych sprawach o przestępstwa – bez odmów (1 041) – postanowienie o przedstawieniu zarzutów wydano wobec 549 osób. Wśród nich odnotowano:

- 456 żołnierzy,
- 23 pracowników cywilnych wojska,
- 70 innych osób cywilnych.

Sprawy o przestępstwa przeciwko 270 osobom (49,2%) zakończono skierowaniem do sądu aktów oskarżenia, a wobec kolejnych 54 osób (9,8%) postępowanie przygotowawcze zakończono złożeniem wniosku o warunkowe umorzenie postępowania.

Sposób zakończenia 1 041 spraw o przestępstwa (bez odmów) przedstawiał się następująco:

- akt oskarżenia – 206 spraw (19,8% ogółu),
- wniosek o warunkowe umorzenie – 48 spraw (4,6%),
- umorzenie – 410 spraw (39,4%), w tym

z powodu:

- śmierci podejrzanego – 2 (0,2%),
- braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu przestępczego – 89 (8,6%),
- niewykrycia sprawcy – 47 (4,5%),
- znikomej szkodliwości społecznej czynu – 55 (5,3%),
- innego niż wskazany, w tym także art. 31 § 1 k.k. – 217 (20,8%),
- przekazano – według właściwości – prokuraturze powszechnej lub innym cywilnym organom ścigania – 219 (21,0%),
- zawieszono postępowanie – 33 (3,2%),
- zakończono w inny sposób, niż wyszczególniono powyżej – 125 (12,0%).

W terminie do 1 miesiąca zakończono postępowanie w 528 sprawach o przestępstwa (50,7% w stosunku do ogółu zakończonych 1 041 spraw o przestępstwa – bez odmów), przy czym w 265 z nich czas trwania postępowania nie przekraczał 15 dni kalendarzowych.

Z kolei w terminie powyżej jednego do trzech miesięcy zakończono postępowanie karne w 297 sprawach (28,5%).

W sumie w okresie nieprzekraczającym 90 dni kalendarzowych zakończono w jednostkach organizacyjnych prokuratury wojskowej 825 spraw o przestępstwa (79,2%).

W terminie powyżej trzech do sześciu miesięcy zakończono postępowanie karne w 144 sprawach, tj. 13,8%, a w terminie od sześciu miesięcy do jednego roku w 34, tj. w 3,3% ogółu spraw.

Pozostałe 38 spraw zakończono w terminie dłuższym niż jeden rok. Czas trwania tych spraw przedstawiał się następująco:

- powyżej roku do dwóch lat – 27 spraw (2,6% ogółu zakończonych),
- powyżej dwóch do pięciu lat – 10 spraw (1,0%),
- powyżej pięciu lat – 1 sprawa (0,1%).

Do załatwienia w 2015 r. pozostało z poprzedniego okresu 171 spraw karnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w procedowaniu pozostawało 15 postępowań karnych, których okres trwania przekroczył 1 rok. Spośród nich 8 prowadzonych było powyżej 1 roku, 3 powyżej 2 lat, 2 powyżej 3 lat i 2 powyżej 4 lat. W porównaniu do stanu z 31 grudnia 2013 r., w którym zarejestrowano w wojskowych jednostkach organizacyjnych łącznie 24 sprawy powyżej 1 roku, nastąpił spadek o 9 spraw, tj. o 37,5%. Należy podkreślić, iż sprawy długotrwałe dotyczą w szczególności zorganizowanych grup przestępczych działających w strukturach Sił Zbrojnych RP, przeprowadzanych przetargów i zamówień wielomilionowej wartości, przestępstw urzędniczych, co wpływa na dłuższy niż normalnie okres procedowania.

W 2014 r. zakończono 409 postępowań w sprawach o wykroczenia, których sprawcami były 152 osoby wojskowe.

Do rozpoznania przez sądy wojskowe skierowano 97 spraw o wykroczenia (23,7% ogółu spraw).

Kolejne 37 spraw (9,0%) przekazano – po przeprowadzeniu postępowań – właściwym dowódcom z wnioskiem o ukaranie sprawców wykroczeń w trybie ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. Nr 190, poz. 1474).

W pozostałych 275 sprawach o wykroczenia (67,3%) postępowanie zakończono w inny sposób, w tym w 45 z nich nastąpiło przekazanie spraw – według właściwości – powszechnym organom ścigania w związku ze zmianą właściwości.

W 2014 r. osoby tymczasowo aresztowane (8) stanowiły 1,5% ogółu podejrzanych, wobec których zakończono postępowanie przygotowawcze (549).

Z kolei wobec 59 podejrzanych zastosowano inne środki zapobiegawcze, w tym między innymi:

- dozór przełożonego – 22,
- poręczenie majątkowe – 20,
- dozór Policji – 10,
- zawieszenie w czynnościach służbowych – 7.

W stosunku do wskazanych powyżej 59 osób podejrzanych zastosowano łącznie 108 środków zapobiegawczych, gdyż dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania przygotowawczego zachodziła konieczność zastosowania więcej niż jednego środka wobec danej osoby.

W związku z powyższym odpowiednie dane statystyczne dotyczące liczby zastosowanych łącznie środków zapobiegawczych przedstawiały się w następujący sposób:

- dozór przełożonego – 25,
- zakaz opuszczania kraju – 23 – w tym 1 połączony z zatrzymaniem paszportu,
- dozór Policji – 22,
- poręczenie majątkowe – 20,
- zawieszenie w czynnościach służbowych – 18.

Niezależnie od powyższego w 2014 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury zastosowali w 1 (jednej) sprawie, w stosunku do 1 podejrzanego, instytucję zabezpieczenia majątkowego, zabezpieczając środki pieniężne w łącznej wysokości 52 550 zł.

Dominującymi kategoriami czynów zabronionych, popełnionych przez sprawców, podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, w stosunku do których zakończono w 2014 roku postępowanie przygotowawcze, były następujące przestępstwa:

- przeciwko mieniu (łącznie z mieniem wojskowym) – 78 sprawców,
- przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej – 68 sprawców,
- przeciwko wiarygodności dokumentów – 37 sprawców,
- przeciwko zasadom pełnienia służby – 25 sprawców,
- przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego – 23 sprawców.

W kategorii przestępstw wojskowych, a więc czynów zabronionych, których podmiotem może być tylko osoba pełniąca czynną służbę wojskową, zanotowano łącznie 116 sprawców.

Wśród nich było 39 żołnierzy, którzy swoim działaniem dopuścili się przestępstwa samowolnego oddalenia, o jakim mowa w art. 338 k.k.

Do dominujących kategorii przestępstw wojskowych należały też – o czym już wspomniano – przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby wojskowej.

Ich sprawcy, których odnotowano ogółem 25, dopuszczali się swoim działaniem przede wszystkim czynów polegających na wprawieniu się w stan nietrzeźwości lub odurzenia, po wyznaczeniu do służby bądź będąc w służbie, (art. 357 § 1 k.k.).

Tylko w czterech z wyżej wymienionych przypadków – podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym – żołnierze zawodowi dopuścili się naruszenia zasad pełnienia służby z następstwem zaistnienia szkody, o jakim mowa w art. 356 § 2 k.k.

Wśród ogółu wykroczeń, w których w 2014 r. w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury prowadzono postępowania, dominowały wykroczenia:

- z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – 56 sprawców,
- przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 52 sprawców.

Oddział Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej, jak również Wojskowe Prokuratury Okręgowe w Warszawie i w Poznaniu realizowały w 2014 r. czynności zwierzchniego nadzoru służbowego i procesowego nad postępowaniami przygotowawczymi prokuratur podległych w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury i rozkaz organizacyjny Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 19 marca 2013 r.

Oddział Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej wykonywał czynności kontrolne w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego sprawowanego nad postępowaniami karnymi prowadzonymi przez prokuratorów wydziałów śledczych wojskowych prokuratur okręgowych. Łącznie w 2014 r. w zwierzchnim nadzorze służbowym oddziału pozostawały 64 sprawy (w 2013 r. – 82 sprawy); 22 z nich objęto nadzorem w 2014 r. (w 2013 r. – 70 spraw). Ponadto w 89 przypadkach prokuratorzy oddziału wykonywali czynności w ramach nadzoru procesowego (w 2013 r. – w 105 przypadkach). Zmniejszenie ilości spraw w zwierzchnim nadzorze służbowym i procesowym jest wynikiem ogólnej tendencji spadku ilości spraw w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2014 r. do stałych zadań Oddziału Postępowania Przygotowawczego należało także sprawowanie monitoringu nad niektórymi kategoriami spraw karnych, określonymi w wykazie przestępstw i zdarzeń objętych obowiązkiem niezwłocznego meldowania do Naczelnej Prokuratury Wojskowej, stanowiącym załącznik do zarządzenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 6 z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie nadzoru nad czynnościami prokuratorów wojskowych.

Oddział Postępowania Przygotowawczego prowadził też bezpośredni monitoring postępowań karnych wszczętych i prowadzonych w strukturach Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) w Afganistanie, do czasu przekazania akt postępowania do procedowania wojskowym prokuratorom garnizonowym lub wojskowym prokuratorom okręgowym na terenie Polski. W 2014 r. spraw takich wszczęto 39 (w 2013 r. – 102). Spadek ilości spraw

w porównaniu do 2013 r. jest wynikiem istotnego zmniejszenia stanu ilościowego polskiego kontyngentu wojskowego oraz zmiany charakteru misji na szkoleniowy, a także mniejszej ilości zamachów na polskich żołnierzy.

Tak ukształtowany system daje pełną wiedzę o najgroźniejszych zdarzeniach i już na wstępnym etapie postępowania umożliwia podejmowanie stosownych działań nadzorczych, w tym w zakresie doboru spraw obejmowanych zwierzchnim nadzorem służbowym Naczelniej Prokuratury Wojskowej i wojskowych prokuratur okręgowych.

Na łączną liczbę 1 212 postępowań karnych prowadzonych w 2014 r. złożonych zostało 6 skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego, z czego żadna nie została uwzględniona przez sąd.

W zwierzchnim nadzorze służbowym Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i Poznaniu w 2014 r. pozostawało łącznie 131 spraw, co w porównaniu z 2013 r., w którym zanotowano 153 sprawy, stanowi spadek o 22, czyli 14,4%.

W 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury zakończyły odmową wszczęcia postępowania karnego i umorzeniem postępowania karnego łącznie 791 spraw (w 2013 r. – 902 sprawy), w tym odmową wszczęcia postępowania karnego 381 spraw i umorzeniem postępowania karnego 410 spraw. We wskazanych sprawach jedynie w 82 przypadkach złożone zostały środki odwoławcze na decyzje końcowe (10,4%, a w 2013 r. – 10,1%), z 57 środków odwoławczych nie zostało uwzględnionych (7,2% ogółu spraw zakończonych we wskazany sposób, w 2013 r. – 7,31%), zaś w 16 sprawach uznano zasadność złożonych środków odwoławczych i odwołania te uwzględniono (2,0%, w 2013 r. – 0,99%). Z kolei 9 środków odwoławczych nie zostało rozpoznanych do dnia 31 grudnia 2014 r. (1,1%, w 2013 r. – 1,77%). Tym samym stabilność postanowień o odmowie wszczęcia postępowania karnego i umorzeniu postępowania wynosiła 98,0% (w 2013 r. – 99,01%).

II. W zakresie postępowania sądowego.

W 2014 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury wzięli udział w 1 031 rozprawach i w 945 posiedzeniach przed sądami wojskowymi, w ciągu 1 262 dni sesyjnych.

Niezależnie od powyższego prokuratorzy Naczelniej Prokuratury Wojskowej brali udział w 45 rozprawach i 29 posiedzeniach w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego, w ciągu 40 dni sesyjnych.

Postępowaniem sądowym przed sądami wojskowymi objętych było ogółem 500 osób, w tym o przestępstwa – 392 i o wykroczenia – 108.

Skazano łącznie 381 osób (przestępstwa – 277 i wykroczenia – 104).

W 2014 r. sądy nie odstępowały od wymierzenia kary.

Wobec 97 osób postępowanie karne umorzono w postępowaniu jurysdykcyjnym.

Uniewinniono łącznie 22 osoby (przestępstwa – 19 i wykroczenia – 3), przy czym w tym miejscu wskazać należy, że dane te dotyczą osób, wobec których sądy wydały w 2014 r. orzeczenia (data wyroku), także nieprawomocne. Prawomocnie uniewinniono 11 osób.

W okresie sprawozdawczym prokuratorzy wojskowi wnieśli 49 apelacji od wyroków sądów wojskowych wobec 74 osób. Zaskarżono zatem orzeczenia zapadłe względem 14,8% osób (w 2013 r. – 13,6%). Wskaźnik skuteczności wszystkich apelacji prokuratorskich w 2014 r. liczony w odniesieniu do liczby spraw, w których wniesiono ten środek odwoławczy, wyniósł 73,3%, zaś co do osób – 81,5%, i był nieco lepszy od wskaźnika z 2013 r., kiedy to wyniósł odpowiednio 77% i 60%.

W 2014 r. Naczelny Prokurator Wojskowy wniósł do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej łącznie 6 kasacji wobec 9 osób. Sąd Najwyższy rozpoznał 5 kasacji. Wszystkie rozpoznane kasacje zostały uwzględnione. Ich skuteczność wyniosła więc 100%. Jedna kasacja nie została jeszcze rozpoznana.

W 2014 r. Rzecznik Praw Obywatelskich nie składał kasacji w sprawach należących do kognicji sądów wojskowych.

Prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej złożyli w 2014 r. dwie kasacje jako strona w trybie art. 520 § 1 k.p.k. – nie zostały one jednak uwzględnione.

Jedną kasację w tym trybie (art. 520 § 1 k.p.k.) złożył prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Poznaniu, jednak ona również nie została uwzględniona.

Nadto w 2014 r. przeanalizowano 9 wniosków stron lub ich pełnomocników o wniesienie kasacji. Żaden z tych wniosków nie zainicjował postępowania kasacyjnego.

Prokuratorzy Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i w Poznaniu oraz Oddziału Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej brali udział w 2014 r. w 31 postępowaniach związanych ze stosowaniem ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 1991 r. Nr 34, poz. 149), w przedmiocie unieważnienia wyroków historycznych i związanych z tym odszkodowań. Szesnaście (16) z wyżej wspomnianych spraw dotyczyło orzeczeń w przedmiocie odszkodowania

i zadośćuczynienia za niesłuszne represje karne, natomiast 15 postępowań związanych było z unieważnieniem orzeczeń historycznych wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W zakresie postępowania wykonawczego prokuratorzy wojskowi w 2014 r. wzięli udział w 527 (w 2013 r. – 704) różnego typu czynnościach tego postępowania.

W okresie sprawozdawczym wpłynęły 3 (w 2013 r. – 5) prośby o ułaskawienie. Naczelny Prokurator Wojskowy, na podstawie art. 565 § 1 k.p.k., przedstawił te prośby Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wraz z aktami i swoimi wnioskami. Prezydent Rzeczypospolitej rozpoznał do końca 2014 r. 2 prośby. Ustosunkował się do tych próśb tak jak wnosił o to Naczelny Prokurator Wojskowy, w dwóch przypadkach odmawiając prawa łaski. Pozostały wniosek nie został jeszcze rozpoznany.

Naczelna Prokuratura Wojskowa oraz wojskowe prokuratury okręgowe wykonywały w 2014 r. czynności nadzorcze nad postępowaniem sądowym prokuratur podległych w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 221, poz. 1446 i z 2012 r., poz. 91), rozkaz organizacyjny Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 28 sierpnia 2012 r., zarządzenie Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 1 z dnia 4 lutego 2011 r. w sprawie udziału prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych w postępowaniu przed sądami wojskowymi.

Oddział Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej przeprowadził w 2014 r. badanie spraw karnych z oskarżenia prokuratur podległych, zakończonych w roku sprawozdawczym wyrokami uniewinniającymi.

III. Współpraca krajowa z podmiotami zewnętrznymi.

W 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, zgodnie ze swoim terytorialnym zakresem działania, utrzymywały – podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych – bieżący kontakt z dowódcami (szefami) obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań w zakresie zapobiegania przestępczości i wykroczeniom w Siłach Zbrojnych RP oraz utrzymania na odpowiednim poziomie zasad dyscypliny i porządku wojskowego.

Na szczeblu centralnym Naczelny Prokurator Wojskowy pozostawał w bieżącym kontakcie z Ministrem Obrony Narodowej, Szefem Sztabu Generalnego WP, Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Operacyjnym Rodzajów Sił

Zbrojnych, Dyrektorem Departamentu Kadr MON i Dyrektorem Departamentu Wychowania i Promocji Obronności MON.

Niezależnie od bieżących kontaktów w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej były opracowywane dla potrzeb wskazanych podmiotów informacje tematyczne o stanie dyscypliny i porządku wojskowego oraz o stanie przestępczości i wykroczeń w wojsku, a także informacje dotyczące kwestii związanych z interpretacją obowiązujących przepisów prawnych i postulowanych działań legislacyjnych, zmierzających do bardziej przejrzystego uregulowania zagadnień istotnych z punktu widzenia zasad dyscypliny i porządku wojskowego.

Podobne działania, w ramach posiadanych kompetencji, prowadziły odpowiednie oddziały terenowe prokuratur wojskowych, utrzymując bieżące kontakty z przedstawicielami dowództw rodzajów Sił Zbrojnych, dowódcami dywizji, brygad i pułków oraz szefami instytucji wojskowych.

Realizowano również – w zakresie posiadanych kompetencji – postanowienia decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i oceny dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253) poprzez między innymi opracowanie szeregu tematycznych informacji statystycznych dla potrzeb kierownictwa wojska i dowódców obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych.

Dla potrzeb umacniania dyscypliny wojskowej w Siłach Zbrojnych RP Naczelną Prokuraturę Wojskową wydawała co miesiąc informację o stanie przestępczości i wykroczeń w Siłach Zbrojnych RP oraz o ważniejszych wydarzeniach w sferze przestrzegania prawa i czynnościach pozaprocesowych, którą przesyłano osobom funkcyjnym Sił Zbrojnych RP właściwym do realizacji zadań w omawianym zakresie.

Istotne przedsięwzięcia w zakresie podejmowanych czynności procesowych i zapobiegawczych były na bieżąco konsultowane bądź też uzgadniane – w zależności od potrzeb – z kierownictwem Żandarmerii Wojskowej i Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

W zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji kryminalnych Naczelną Prokuraturę Wojskową utrzymywała bieżący kontakt z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji.

W zakresie przeciwdziałania zamachom samobójczym w wojsku, a także w zakresie analizy przyczyn i okoliczności tych zdarzeń Naczelną Prokuraturę Wojskową współdziałała – podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym – z Kliniką Psychiatrii i Stresu Bojowego Wojskowego Instytutu Medycznego – Centralnego Szpitala Klinicznego MON, której między innymi udostępniono określone materiały dotyczące przyczyn

samobójstw w wojsku, ustalonych w trakcie prowadzonych w tym zakresie postępowań przygotowawczych.

Naczelnny Prokurator Wojskowy i podlegli mu prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury uczestniczyli w 2014 roku w ocenach stanu dyscypliny i porządku wojskowego na różnych szczeblach dowodzenia Sił Zbrojnych RP, gdzie omawiano między innymi kwestie związane z określonymi kategoriami przestępstw popełnianych w Wojsku Polskim.

IV. Współpraca międzynarodowa.

We właściwości prokuratur wojskowych znajdują się wojskowe struktury wielonarodowe, a w szczególności Wielonarodowy Korpus Północ–Wschód, w skład którego wchodzi jednostki wojskowe duńskie, niemieckie i polskie.

Współpraca prokuratorów wojskowych, obsługujących te struktury, z odpowiednimi osobami funkcyjnymi jest prowadzona na bieżąco i w 2014 r. przebiegała na podobnych zasadach, co w latach poprzednich w formie spotkań o charakterze roboczym.

W ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonującego w Islamskiej Republice Afganistanu, w 2014 r. działał stały przedstawiciel prokuratury wojskowej, który z jednej strony utrzymywał kontakt z odpowiednimi przedstawicielami Islamskiej Republiki Afganistanu w zakresie przestrzegania prawa przez żołnierzy i inne osoby wchodzące w skład tego kontyngentu, z drugiej zaś strony prowadził czynności w zakresie postępowania przygotowawczego w sprawach przestępstw zaistniałych z udziałem żołnierzy wskazanego kontyngentu, którzy zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju odpowiadają za swoje czyny na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązujących w kraju.

W 2014 r. służbę w Polskim Kontyngencie Wojskowym w Islamskiej Republice Afganistanu pełniło dwóch prokuratorów wojskowych.

Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie dwukrotnie uczestniczył poza granicami kraju w szkoleniach kursowych zorganizowanych przez Europejską Organizację ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej – EUROCONTROL. Tematyka szkoleń obejmowała kwestie związane ze współpracą pomiędzy wymiarem sprawiedliwości a specjalistami z zakresu bezpieczeństwa lotów w postępowaniach dotyczących wypadków i zdarzeń lotniczych. Wskazane szkolenia odbyły się w Brukseli i w Amsterdamie odpowiednio w dniach 4-6 czerwca 2014 r. i 20-21 listopada 2014 r.

W okresie od 16 lutego do 1 marca 2014 r. prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie przebywał na terytorium Federacji Rosyjskiej. Prokurator ten prowadził czynności procesowe związane ze wskazaną katastrofą samolotu rządowego Tu-154M nr boczny 101.

Poza tym prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2014 r., wykonując czynności w zakresie obrotu prawnego z zagranicą:

- wystąpili z 5 wnioskami o udzielenie pomocy prawnej, z czego:
 - 3 wnioski zostały skierowane do Federacji Rosyjskiej,
 - 2 wnioski skierowano do Stanów Zjednoczonych Ameryki,
- przyjęli do realizacji 6 wniosków o udzielenie pomocy prawnej, wszystkie z Federacji Rosyjskiej.

W 2014 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury nie występowali do właściwych sądów wojskowych o wydanie europejskiego nakazu aresztowania.

V. W zakresie gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych w systemach informatycznych.

W 2014 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88 poz. 439 ze zm.) oraz mając na względzie postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2013 r. w sprawie Programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2014, dotyczące działalności prokuratur wojskowych, dokonali analizy odpowiednich danych liczbowych w odniesieniu do spraw karnych i o wykroczenia. W oparciu o niniejszą analizę sporządzono w systemie półrocznym i rocznym odpowiednie sprawozdania z działalności poszczególnych prokuratur wojskowych oraz sprawozdanie zbiorcze obejmujące wszystkie podległe Naczelnaj Prokuraturze Wojskowej struktury organizacyjne – na formularzach PG–PIKwojsk. oraz w formie elektronicznej – które następnie przesłano do wskazanego w powołanym programie adresata w celu dalszego ich przetwarzania dla potrzeb statystyki publicznej.

Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych statystycznych dla potrzeb prokuratury i podmiotów zewnętrznych, w tym kierownictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz dowódców Rodzajów Sił Zbrojnych i poszczególnych jednostek wojskowych, odbywało się w prokuraturach wojskowych na bazie systemu informatycznego Naczelnaj Prokuratury Wojskowej – ProkStat, wprowadzonego do użytku w wojskowych jednostkach

organizacyjnych prokuratury na mocy zarządzenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 4 z dnia 24 marca 2003 r. System ten jest stale modernizowany w zależności od zgłaszanych przez podmioty zewnętrzne zapotrzebowań i w zasadzie umożliwia już, na obecnym etapie, dostęp do informacji statystycznej o ruchu spraw osobowych i bezosobowych w poszczególnych prokuraturach wojskowych oraz o osobach podejrzanych i wojskowych sprawcach przestępstw i wykroczeń.

W oparciu o elektroniczne karty rejestracyjne w każdej prokuraturze wojskowej dokonuje się odpowiednich rejestracji statystycznych, które następnie, po przetworzeniu w systemie, są przekazywane drogą elektroniczną do centralnej bazy systemu ProkStat, znajdującej się w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Aktualnie dostęp do pełnej centralnej bazy systemu, poza Naczelną Prokuraturą Wojskową, posiada każda z dwóch wojskowych prokuratur okręgowych.

Z kolei wojskowe prokuratury garnizonowe posiadają dostęp do własnych danych zgromadzonych w systemie informatycznym ProkStat.

Niezależnie od powyższego Naczelna Prokuratura Wojskowa w oparciu o bieżące meldunki statystyczne z prokuratur podległych, sporządzane na odpowiednich formularzach, dokonywała analizy samobójstw w wojsku na bazie odrębnego programu informatycznego, opracowanego i wykorzystywanego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Program ten funkcjonuje w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej od 2000 r. i umożliwia przetwarzanie danych dla potrzeb tematycznych informacji statystycznych o zamachach samobójczych żołnierzy Sił Zbrojnych RP zarówno dokonanych, jak i usiłowanych.

W zakresie realizacji postanowień ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 153 ze zm.) prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 1 z dnia 17 stycznia 2003 r., przekazywali do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji określone w powołanej ustawie informacje kryminalne za pośrednictwem Naczelnej Prokuratury Wojskowej poprzez stanowisko dostępne w wydziale KCIK.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury nie są połączone wzajemnie siecią PESEL umożliwiającą przekazywanie odpowiednich informacji kryminalnych drogą elektroniczną, dlatego też wypełniane są w poszczególnych prokuraturach wojskowych odpowiednie formularze, zawierające te informacje – w formie papierowej, które następnie są przesyłane do Naczelnej Prokuratury Wojskowej i cyklicznie wprowadzane do

elektronicznych kart rejestracyjnych przez urzędnika Naczelnej Prokuratury Wojskowej we wskazanym stanowisku dostępowym.

Naczelną Prokuraturą Wojskową utrzymywano również robocze kontakty z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji.

W 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury dokonały ogółem 251 rejestracji w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

Prokuratury wojskowe realizowały również postanowienia ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz.U. z 2014 r., poz. 1203), zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 9 z dnia 11 marca 2009 r.

W 2014 r. prokuratury wojskowe – podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym – nie zgłaszały odpowiednich wniosków w przedmiocie rejestracji w systemie SIS, gdyż sądy wojskowe nie wydawały w tym czasie europejskich nakazów aresztowania w sprawach będących we właściwości wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

VI. W zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych oraz podejmowania innych czynności określonych w ustawach.

W 2014 r. prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej zaopiniowali 185 projektów aktów normatywnych, które wpłynęły od podmiotów zewnętrznych. Ponadto uczestniczyli w 10 konferencjach prawniczych i innych przedsięwzięciach dotyczących tematyki prawa. W Wydziale Prawnym Naczelnej Prokuratury Wojskowej, na potrzeby działalności wojskowych jednostek prokuratur organizacyjnych prokuratury wydano 13 opinii prawnych.

W ramach prowadzonej działalności pozaprocesowej prokuratorzy wojskowi, realizowali także – w obsługiwanych jednostkach (instytucjach) wojskowych – różnorodne czynności kontrolno-profilaktyczne, które były ukierunkowane na zwalczanie przyczyn i okoliczności sprzyjających najczęściej notowanym kategoriom przestępstw i wykroczeń oraz na zapobieganie innym zjawiskom wywierającym niekorzystny wpływ na ogólny stan dyscypliny i porządku wojskowego w Siłach Zbrojnych RP (np. wadliwemu niekiedy funkcjonowaniu służb dyżurnych, wynaturzeniom w sferze stosunków międzyludzkich w środowisku żołnierskim, nadużywaniu alkoholu i spożywaniu środków odurzających, niewłaściwemu stosowaniu w praktyce wojskowego prawa dyscyplinarnego, itp.).

Wśród podejmowanych czynności pozaprocesowych w 2014 r. realizowana była – wzorem lat poprzednich – m.in. działalność kontrolna, w ramach której, wojskowe jednostki

organizacyjne prokuratury przeprowadzają – w obsługiwanych jednostkach wojskowych – zgodnie z postanowieniami art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) – tematyczne kontrole przestrzegania prawa, ukierunkowane głównie na zbadanie prawidłowości przestrzegania odpowiednich przepisów prawa, regulujących podstawowe dziedziny życia wojskowego przez wojskowe osoby funkcyjne oraz na ustalenie aktualnego stanu dyscypliny i porządku wojskowego, w poszczególnych jednostkach wojskowych, różnego szczebla podporządkowania.

W ramach tej działalności zrealizowano między innymi 117 czynności kontrolnych, w toku których stwierdzono pewne nieprawidłowości będące podstawą do sporządzenia 9 pisemnych wystąpień i 1 sprzeciwu prokuratorskiego, skierowanych następnie do właściwych dowódców wojskowych.

Niezależnie od prowadzonych działań realizowanych w ramach prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa, prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, w 2014 r. m.in.: przeprowadzili 2 276 spotkań z kadrą zawodową i pozostałymi żołnierzami, poświęconych głównie problematyce kształtowania świadomości prawnej w środowisku wojskowym, w toku których zaznajamiali uczestników z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z zasadami odpowiedzialności karnej za przestępstwa wojskowe i pospolite, a także z zasadami stosowania ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

Prokuratorzy wojskowi ponadto uczestniczyli również w 86 odprawach i naradach poświęconych analizie dyscypliny.

W ramach prowadzonej działalności pozaprosesowej prokuratorzy wojskowi – zgodnie z posiadaną właściwością – realizowali także w 2014 r. postanowienia decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i ocen dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253), a w szczególności omawiali na bieżąco z dowództwami obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych stan dyscypliny i kwestie ujawnionych naruszeń prawa oraz udostępniali określone dane liczbowe dotyczące tych naruszeń w formie odpowiednich informacji statystycznych.

W ramach prokuratorskiego reagowania na uchybienia stwierdzone w toku prowadzonych spraw karnych i o wykroczenia oraz działalności pozaprosesowej prokuratorzy wojskowi skierowali łącznie 25 wystąpień i 1 sprzeciw, w których oprócz zasygnalizowania zaistniałych nieprawidłowości wskazali osoby odpowiedzialne za ten stan rzeczy, ich przyczyny i formy przeciwdziałania w przyszłości podobnym naruszeniom prawa.

Ogółem w okresie 2014 r. prokuratorzy wojskowi wykonali 3 507 czynności profilaktyczno-kontrolnych, tj. o 1 194 mniej niż w poprzednim okresie sprawozdawczym (4 701).

Działalność ta była proporcjonalna do liczby zanotowanych w wojskowych jednostkach organizacyjnych spraw karnych i o wykroczenia, która uległa na przestrzeni minionego roku ponownemu zmniejszeniu w stosunku do wcześniejszych okresów sprawozdawczych.

Wpływające do wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury petycje oraz skargi i wnioski osób fizycznych, podlegały załatwieniu zgodnie z przepisami działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5, poz. 46), a także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa (Dz.U. Nr 249, poz. 2502).

W 2014 r. do prokuratur wojskowych wpłynęły w trybie skargowym łącznie 22 skargi, w tym 21 od osób cywilnych i 1 od żołnierza zawodowego.

W formie pisemnej wniesiono 21 skarg, natomiast 1 skarga została wniesiona w formie ustnej.

W prokuraturach we własnym zakresie załatwiono 8 skarg.

Pozostałe 14 skarg przekazano w trybie przewidzianym w art. 231 k.p.a. według właściwości innym organom państwowym.

Wniesione skargi – rozpatrzone we własnym zakresie – najczęściej dotyczyły spraw:

- niewłaściwego – zdaniem skarżących – funkcjonowania określonych instytucji i urzędów wojskowych (6),
- emerytalno – rentowych (1),
- określonych warunków sprzedaży mieszkań wojskowych (1).

W ramach czynności pozaprocesowych Naczelny Prokurator Wojskowy, w oparciu o § 11 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi (Dz.U. Nr 121, poz. 692), sprawował w 2014 r. stałe zastępstwo Prokuratora Generalnego w zakresie uprawnień dla tegoż, zastrzeżonych w art. 31 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych

oraz art. 31, 33 i 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, tego rodzaju zadania realizowali również Wojskowi Prokuratorzy Okręgowi w Warszawie i w Poznaniu.

Podejmowane w owym zakresie czynności sprowadzały się przede wszystkim do wyrażania zgody na zastosowanie kontroli operacyjnej umożliwiającej uzyskanie w sposób niejawną informacji i dowodów służących realizacji celów określonych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz art. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

W 2014 r. uprawnieni prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury otrzymali łącznie 91 wniosków o zastosowanie kontroli operacyjnej wobec 91 osób (w 2013 r. 44 wnioski w stosunku do 51 osób). Osiem spośród nich, dotyczących 8 osób, nie uzyskało zgody prokuratorów wojskowych. Tym samym, do właściwych sądów wojskowych skierowano ostatecznie 83 wnioski o zastosowanie kontroli operacyjnej w stosunku do 83 osób (w 2013 r. 34 wnioski w stosunku do 41 osób). Wszystkie wnioski uzyskały akceptację sądów.

Niezależnie od powyższego w 2014 r. prokuratorzy wojskowi złożyli 2 wnioski o zarządzenie kontroli i utrwalenia rozmów telefonicznych w stosunku do 5 osób (w 2013 r. 1 wniosek dotyczący 1 osoby), które w całości zostały przez sąd uwzględnione w trybie art. 237 k.p.k.

Prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury złożyli w 2014 r. 16 wniosków o zastosowanie tzw. zgody następczej, wobec 169 osób (w 2013 r. 14 wniosków w stosunku do 176 osób). Zostały one sporządzone w oparciu o materiały uzyskane w toku uprzednio przeprowadzonych kontroli operacyjnych. Wszystkie przywołane wnioski zostały uwzględnione przez właściwe sądy.

Nie występowało natomiast do sądu o wyrażenie zgody następczej w trybie art. 237a k.p.k.

Ponadto w 2014 r., w oparciu o przepis § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno – rozpoznawczymi (Dz.U. Nr 121, poz. 692), upoważnieni prokuratorzy przeprowadzili kontrolę sposobu realizowania przez Wojskowych Prokuratorów Okręgowych w Warszawie i w Poznaniu ich kompetencji określonych

w cytowanym rozporządzeniu, w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi, o których mowa w przepisach art. 31, art. 32 oraz art. 33 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. – Dz.U. z 2013 r., poz. 568 z późn. zm.).

W toku kontroli nie ujawniono żadnych uchybień lub nieprawidłowości w tym obszarze służbowej działalności obu wojskowych prokuratorów okręgowych.

Na bieżąco też, zgodnie z treścią § 8 ust. 1 rozporządzenia, monitorowany jest przebieg zarządzonych kontroli operacyjnych poprzez przyjmowanie przez prokuratorów wskazanych w § 3 ust. 2 ustnych sprawozdań od przedstawicieli Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej, co do biegu prowadzonych kontroli.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2014 r. realizowały również postanowienia ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r., poz. 782). W 2014 r. do prokuratur wojskowych wpłynęły ogółem 33 wnioski o udzielenie określonej informacji publicznej, pochodzące od 30 osób.

Wszystkie wnioski zostały załatwione w ustawowo przewidzianym terminie, tj. udzielono wnioskodawcom określonej informacji publicznej, względnie poinformowano, iż prokuratury wojskowe nie posiadają informacji w żądanym zakresie z jednoczesnym wskazaniem organu właściwego, do którego należy się zwrócić o udzielenie stosownej informacji. Pozytywnie załatwiono 21 wniosków, a 11 w inny sposób, tj. między innymi wskazano wnioskodawcy odpowiedni organ albo udzielono określonej informacji w trybie postanowień kodeksu postępowania karnego względnie poinformowano o takim trybie postępowania.

W jednym przypadku w dniu 20 sierpnia 2014 r. Naczelny Prokurator Wojskowy wydał decyzję o odmowie udostępnienia informacji publicznej z uwagi na jej niejawną charakter. W związku z tym, że wnioskodawca nie złożył odwołania od tej decyzji – w ustawowo przewidzianym terminie – wskazana decyzja jest prawomocna.

W ramach realizacji ustawowych obowiązków wynikających z postanowień art. 14 b-e ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) czterech prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej, pełniących funkcje wizytatorów, dokonało oceny kwalifikacji kandydatów na określone stanowiska prokuratorskie, obwieszczony w 2014 r. w jednej z wojskowych prokuratur garnizonowych i w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej. Łącznie ocenie poddano 18 kandydatów. Ogółem wizytatorzy zbadali w 2014 r. ponad 900 akt spraw, najczęściej wielotomowych, prowadzonych przez

kandydatów ubiegających się o określone stanowiska prokuratorskie, wydając m.in. na ich podstawie określone oceny kwalifikacyjne.

W 2014 r. prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej przeprowadzili wizytację Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie, zaś prokuratorzy Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i Poznaniu przeprowadzili wizytację wszystkich ośmiu wojskowych prokuratur garnizonowych. Podczas wizytacji przeprowadzona została również okresowa ocena pracy prokuratorów w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lipca 2013 r. w sprawie okresowej oceny pracy i opracowania indywidualnego planu rozwoju zawodowego prokuratora (Dz.U. z 2013 r., poz. 1011). Ustalenia dokonane podczas wizytacji dały podstawę do sformułowania oceny, iż wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury wykonują swoje zadania na dobrym poziomie. Ujawnione nieprawidłowości i błędy nie rzutowały na tę ocenę, tym niemniej stanowiły asumpt do podjęcia działań organizacyjnych i wydania stosownych zaleceń, celem dalszego polepszenia jakości pracy prokuratorów i urzędników prokuratury.

XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

W dniu 1 stycznia 2014 r. w Głównej Komisji i komisjach oddziałowych obowiązki służbowe pełniło łącznie 91 prokuratorów (84 w oddziałowych komisjach i 7 w Głównej Komisji). W dniu 31 grudnia 2014 r. w Komisji Ścigania obowiązki służbowe wykonywało łącznie 82 prokuratorów (75 w oddziałowych komisjach i 7 w Głównej Komisji). W całym roku liczba prokuratorów przebywających na długotrwałych zwolnieniach wynosiła 8 osób. W dniu 31 grudnia 2014 r. na długotrwałych zwolnieniach pozostawały 4 osoby. Na podstawie uchwał Krajowej Rady Prokuratury wydanych w 2014 roku przeniesiono w stan spoczynku siedmiu prokuratorów oddziałowych komisji. Ponadto jeden prokurator został przeniesiony na stanowisko prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego w Warszawie, a kolejny zrzekł się stanowiska prokuratora na podstawie art. 65a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Stanowiska funkcyjne w Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pełni 13 osób i liczba tych stanowisk nie uległa zmianie w stosunku do lat poprzednich.

Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie dysponuje oddzielnym budżetem, samodzielną obsługą budżetową, kadrową i administracyjną. Wskazane kwestie pozostają w kompetencji Prezesa IPN i dyrektorów poszczególnych oddziałów Instytutu. Obowiązki służbowe w sekretariatach wykonuje 68 osób wraz z samodzielnymi specjalistami – historykami komisji.

Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w dniu 1 stycznia 2014 r., prowadziły 1 021 postępowań przygotowawczych, w tym 610 postępowań w sprawach dotyczących zbrodni komunistycznych „Zk”, 384 postępowań dotyczących zbrodni nazistowskich „Zn” oraz 27 postępowań w sprawach dotyczących innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne i z art. 54 – 55 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tj. Dz.U. 2014 poz. 1075) „Zi”.

W stosunku do poprzedniego roku liczba spraw niezakończonych zmniejszyła się o 93 postępowania. W całym 2014 roku do oddziałowych komisji wpłynęło 1 069 nowych spraw, w tym 652 spraw „Zk”, 386 spraw „Zn” i 31 spraw „Zi”. Podane dane wskazują na zmniejszenie ilości nowych postępowań zarejestrowanych w tym okresie w stosunku do roku ubiegłego o 124 sprawy. W przypadku zbrodni komunistycznych zarejestrowano o 83 sprawy mniej,

a w przypadku zbrodni nazistowskich o 42 sprawy mniej. Nieznaczny wzrost, o jedną sprawę, w stosunku do roku ubiegłego, dotyczył spraw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne i z art.54 – 55 u.i.p.n.

W tym samym czasie prokuratorzy zakończyli 1 192 postępowania, w tym 700 spraw „Zk”, 457 spraw „Zn” i 34 spraw „Zi”. Sposób zakończenia spraw kształtował się następująco: skierowano 12 aktów oskarżenia wobec 28 osób, 660 postępowań zakończono umorzeniem z uwagi na niewykrycie sprawców przestępstwa (art. 322 k.p.k.), 314 postępowań zakończono wydaniem postanowienia o umorzeniu na podstawie art. 17§1 pkt 1-11 k.p.k., w 113 przypadkach wydano postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, 80 postępowań zakończono w inny sposób, a w 13 śledztwach wydano postanowienie o zawieszeniu postępowania. W przypadku postępowań zakończonych wydaniem postanowień o umorzeniu śledztwa 25 śledztw zostało umorzonych z uwagi na stwierdzenia przedawnienia karalności przestępstw, tj. na zasadzie art. 17§1 pkt 6 k.p.k. Ta sama podstawa stanowiła powód częściowego umorzenia postępowań w 22 sprawach. Śmierć sprawcy czynu stanowiła przesłankę zakończenia 52 postępowań, a dodatkowo stanowiła przesłankę częściowego umorzenia postępowań w 160 sprawach. W stosunku do roku ubiegłego odnotowano zmniejszenie ilość załatwionych spraw o 94 postępowania.

Na dzień 31.12.2014 r., w oddziałowych komisjach pozostało do załatwienia 898 postępowań: 562 spraw „Zk”, 313 spraw „Zn” oraz 23 spraw „Zi”. Tym samym na koniec 2014 roku nastąpił spadek ilości spraw niezakończonych, których w roku 2013 było 1 021.

W stosunku do danych podanych w sprawozdaniu za 2013 rok znacznemu zmniejszeniu uległa liczba postępowań długotrwałych, prowadzonych ponad 3 lata, których na dzień 31 grudnia 2014 r. było 163 (w 2013 r. – 202). W toku prowadzonych w 2014 roku postępowań prokuratorzy komisji przesłuchali 4 869 świadków.

Uwzględniając liczbę wszystkich postępowań prowadzonych w 2014 roku w oddziałowych komisjach, należy wskazać, że średnie obciążenie na jednego prokuratora pionu śledczego wynosiło 27,86 śledztw (w 2013 r. – 29,20), a średnia liczba zakończonych postępowań – 15,89 (w 2013 r. – 16,27).

Niewielkie zmniejszenie ogólnego obciążenia ilością spraw na biegu i spraw załatwionych znajduje swoje uzasadnienie w zmniejszeniu o 39 spraw ilości spraw długotrwałych, zmniejszeniu o 123 sprawy ilości wszystkich postępowań niezakończonych na koniec roku oraz zmniejszeniu o 10 spraw ilości wszystkich postępowań zawieszonych, a także zmniejszeniu liczby prokuratorów wykonujących czynności służbowe w Komisji Ścigania o 9 osób.

W 2014 roku prokuratorzy w 15 postępowaniach wydali wobec 25 osób postanowienia o przedstawieniu zarzutów, w charakterze podejrzanych przesłuchano 19 osób. Wobec osób podejrzanych nie stosowano środków zapobiegawczych.

Specyfika pracy prokuratorów Komisji Ścigania powoduje, że w toku prowadzonych śledztw kierowana jest duża ilość wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych. W okresie sprawozdawczym wniosków takich skierowano 135, do następujących krajów: Białoruś – 1 wniosek, Czechy – 2 wnioski, Izrael – 2 wnioski, Niemcy – 111 wniosków, Rosja – 4 wnioski, Stany Zjednoczone Ameryki – 2 wnioski, Ukraina – 13 wniosków. W tym samym okresie komisje otrzymały z zagranicy 111 zrealizowanych wniosków o udzielenie pomocy prawnej. W 5 przypadkach odmówiono realizacji skierowanych wniosków. Oprócz tego prokuratorzy oddziałowych komisji oraz Głównej Komisji otrzymali do wykonania z Niemiec następującą ilość wniosków o międzynarodową pomoc prawną: 13 wniosków wpłynęło do Głównej Komisji, z czego 6 załatwiono we własnym zakresie, a pozostałe 7 przekazano do poszczególnych oddziałowych komisji. Ponadto bez pośrednictwa Głównej Komisji 1 wniosek wpłynął do oddziałowej komisji w Katowicach oraz 1 wniosek do oddziałowej komisji w Krakowie. Główna Komisja otrzymała do realizacji 1 wniosek o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej z Chorwacji, który został wykonany. Ponadto prokuratorzy oddziałowych komisji kierowali wnioski w trybie art. 586 § 1 k.p.k. o udzielenie pomocy prawnej poprzez przesłuchanie obywateli polskich, przebywających za granicą przez polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne lub urzędy konsularne oraz o doręczenie pism obywatelom polskim przebywającym za granicą przez te placówki, a także o inne konieczne czynności, do następujących krajów: Australia – 1 wniosek, Francja – 1 wniosek, Kanada – 1 wniosek, Łotwa – 1 wniosek, Niemcy – 2 wnioski, Stany Zjednoczone Ameryki – 11 wniosków, Szwajcaria – 1 wniosek.

Prokuratorzy Głównej Komisji, z wyjątkiem Dyrektora Głównej Komisji oraz Naczelnika Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji, sprawują specjalny nadzór służbowy nad śledztwami prowadzonymi w Oddziałowych Komisjach, których czas prowadzenia przekroczył 3 miesiące, przyjmując w oparciu o dyspozycje art. 49 u.i.p.n. sprawozdanie informujące o biegu i postępach postępowań przygotowawczych, które są przekazywane, co 3 miesiące przez referentów spraw. Wyjątek stanowią śledztwa o przestępstwa z art. 54 i art. 55 u.i.p.n., które podlegają przedłużeniu na zasadach ogólnych. Na koniec roku śledztw objętych tego rodzaju nadzorem było 668, a w tym 378 spraw „Zk”, 282 spraw „Zn” i 8 spraw „Zi”.

Realizując plan najważniejszych działań Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji w 2014 roku, prokuratorzy Głównej Komisji przeprowadzili 70 bieżących kontroli w siedzibach wszystkich oddziałowych komisji. Prowadzone kontrole objęły analizę oraz ocenę trafności podjętych decyzji merytorycznych, w których postępowanie przygotowawcze umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Przeprowadzono także ocenę realizacji wytycznych Dyrektora Głównej Komisji w zakresie postępowania ze sprawami niezakończonych postępowań w sprawie zbrodni nazistowskich prowadzonych przez byłą Komisję Badania Zbrodni oraz ocenę sprawności prowadzenia i skuteczności załatwiania tych spraw po ich podjęciu celem zakończenia w oddziałowych komisjach. Dokonano też szeregu innych analiz.

W okresie sprawozdawczym Dyrektor Głównej Komisji zarządził wizytacje oddziałowych komisji w Poznaniu, Białymstoku i Wrocławiu. Kontrole jednostek w Poznaniu i Wrocławiu zakończyły się wynikiem pozytywnym, natomiast w toku wizytacji oddziałowej komisji w Białymstoku stwierdzono uchybienia na tyle istotne, że spowodowały konieczność zmiany na stanowisku naczelnika tej jednostki. Wyniki przeprowadzonych wizytacji i bieżących kontroli były również podstawą do opracowywania zaleceń mających na celu usunięcie dostrzeżonych braków i usprawnienie pracy poszczególnych oddziałowych komisji.

Dodatkowo pięciu prokuratorów Głównej Komisji w oparciu o § 79 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury sprawowało zwierzchni nadzór służbowy nad wybranymi śledztwami prowadzonymi w oddziałowych komisjach. W okresie sprawozdawczym tą formą nadzoru objętych było 25 postępowań, które uznano za sprawy o dużej wadze lub zawłości.

W okresie objętym sprawozdaniem 39 postanowień o umorzeniu śledztwa i odmowie wszczęcia śledztwa zostało zaskarżonych w trybie przewidzianym przez art. 463 § 1 i 465 § 1 k.p.k. W wyniku rozpoznania złożonych zażaleń przez sądy w 2014 roku, 36 postanowień utrzymano w mocy, w jednym przypadku sąd uchylił zaskarżone postanowienie prokuratora.

Nie odnotowano w 2014 r. zwrotu sprawy prokuratorowi Komisji Ścigania w celu usunięcia istotnych braków postępowania.

Koszty prowadzonych w 2014 roku postępowań w oddziałowych komisjach, wyszczególnione w § 117 zarządzenia 5/10 Prokuratora Generalnego z dnia 31 marca 2010 roku w sprawie zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, wyniosły 2 428 313,43 zł.

Prokuratorzy oddziałowych komisji w okresie sprawozdawczym skierowali 12 aktów oskarżenia, które objęły 28 oskarżonych. W tym samym okresie sądy wydały 5 nieprawomocnych wyroków skazujących wobec 5 oskarżonych oraz 1 prawomocny wyrok skazujący wobec 1 osoby. Sądy umorzyły 1 postępowanie karne z powodu śmierci oskarżonego (na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.). W trzech przypadkach sąd pierwszej instancji umorzył postępowanie karne z powodu przedawnienia karalności. W jednym przypadku wyrok wydał sąd okręgowy, który uchylił wyrok sądu rejonowego w odniesieniu do 4 oskarżonych i umorzył postępowanie karne z powodu przedawnienia karalności. W dwóch postępowaniach przed sądem I instancji uniewinniono dwóch oskarżonych. W obydwu sprawach prokuratorzy złożyli apelacje od wyroków, wnosząc o ich uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W jednym przypadku sąd okręgowy utrzymał w mocy wyrok sądu rejonowego. W drugim przypadku sąd okręgowy uwzględnił apelację prokuratora, uchylił zaskarżony wyrok, a sprawę przekazał sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania. Kolejne apelacje od zapadłych wyroków w 2014 roku złożyli prokuratorzy z oddziałowych komisji w Warszawie, Rzeszowie i Szczecinie. Złożone apelacje oddziałowych komisji w Warszawie i Szczecinie zostały w 2014 r. uwzględnione przez sądy II instancji. W tym samym okresie sądy odwoławcze rozpoznały 3 apelacje złożone przez obrońców oskarżonych, żadna z nich nie została uwzględniona.

Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Zastępca Prokuratora Generalnego wniósł w 2014 roku jedną kasację. Sąd Najwyższy po przeprowadzonej rozprawie oddalił kasację Dyrektora Głównej Komisji. Ogółem prokuratorzy Komisji Ścigania wzięli udział w 154 rozprawach i posiedzeniach sądowych.

Odnotowano dwie skargi wniesione na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. nr 179, poz. 1843, z późn. zm.), dotyczące postępowań prowadzonych w oddziałowych komisjach. Rozpoznaniu w 2014 roku podlegała jedna skarga, która została przez sąd okręgowy oddalona.

W 2014 roku Naczelnicy oddziałowych komisji rozpoznali 3 skargi na czynności prokuratorów, uznając je za niezasadne. Do Wydziału Nadzoru Głównej Komisji wpłynęła 1 skarga dotycząca naczelnika oddziałowej komisji, którą rozpoznano i również uznano za bezzasadną.

Z uwagi na umiejscowienie w strukturach IPN prokuratorzy w sposób ścisły współpracują z pozostałymi pionami Instytutu Pamięci Narodowej to jest Biurem

Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, Biurem Edukacji Publicznej i Biurem Lustracyjnym w celu ujawniania i dokumentowania zbrodni nazistowskich i komunistycznych oraz działalności totalitarnego państwa komunistycznego.

Współpracują też w ramach prowadzonych śledztw jak również szerszej działalności Instytutu Pamięci Narodowej z ośrodkami naukowo - badawczymi w zakresie kryminalistyki, archeologii i medycyny sądowej.

Prokuratorzy Komisji Ścigania realizują wspólną akcję Instytutu Pamięci Narodowej i Naczelnej Rady Adwokackiej o nazwie „Masz Prawo”. Jej celem jest niesienie pomocy prawnej osobom represjonowanym przez władze komunistyczne w okresie PRL. Polega ona między innymi na udzielaniu konsultacji prawnych i informowaniu o uprawnieniach przysługujących tymże osobom. Prokuratorzy wszystkich oddziałowych komisji na terenie kraju pełnili cotygodniowe, stałe dyżury, podczas których przyjmowali zainteresowanych. Akcja ta w swej istocie zbliżona jest do akcji pomocy ofiarom przestępstw, prowadzonej przez jednostki organizacyjne prokuratury powszechnej.

Realizacja zadań w rozumieniu art. 3 ust 1 pkt 8 b ustawy o prokuraturze w zakresie współpracy międzynarodowej wykonywana jest w ramach działań całego Instytutu Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Tak jak w latach ubiegłych prokuratorzy Głównej Komisji i oddziałowych komisji współpracują z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w bieżących sprawach, udzielając żądanych informacji między innymi w sprawie zbrodni katyńskiej, zbrodni nacjonalistów ukraińskich, podstaw i możliwości ekstradycji z USA osób, które zataiły w swych zeznaniach imigracyjnych służbę w niemieckich organach wojskowych i policyjnych. Samodzielnie Główna Komisja stała się podmiotem współpracy w ramach Europejskiej Sieci zajmującej się ściganiem osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, przestępstwa przeciwko ludzkości oraz zbrodnie wojenne – „Eurojust”, poprzez powołanie krajowego punktu kontaktowego w ramach tej organizacji. Prokurator Głównej Komisji dwukrotnie uczestniczył w spotkaniu Europejskiej Sieci punktów kontaktowych zajmujących się ściganiem tychże zbrodni. Miały one miejsce w siedzibie Eurojustu w Hadze. Prokurator uczestniczył także w podjęciu decyzji o przyjęciu Strategii Sieci ds. Ludobójstwa UE w zakresie zwalczania bezkarności zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych w ramach Unii Europejskiej i jej państw członkowskich. W związku z tym, że zasadnicza działalność wspomnianego punktu kontaktowego polega na udzieleniu bieżących informacji na ewentualne pytania pojawiające się z innych krajów, dwukrotnie odpowiadano na wnioski z Litwy oraz na jedno zapytanie z Chorwacji.

W zakresie czynności wskazanych w art. 3 ust. 1 pkt 10 ustawy o prokuraturze kontynuowany jest udział prokuratorów Głównej Komisji w opiniowaniu wniosków o przyznawanie przez Prezydenta RP odznaczenia Krzyża Wolności i Solidarności w rozumieniu art. 15a ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach.

Główna Komisja i Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu korzystają z baz informacyjnych Instytutu Pamięci Narodowej w zakresie zgromadzonych materiałów archiwalnych oraz wykorzystują autorski program informatyczny o nazwie Elektroniczny Wykaz Postępowań „EWP”, służący do analizowania, gromadzenia i przetwarzania w celach statystyczno – informacyjnych danych z prowadzonych w oddziałowych komisjach postępowań przygotowawczych. System ten został opracowany przez informatyków IPN i spełnia rolę narzędzia pomocniczego w bieżącej pracy prokuratorów. Zawiera informacje o 14 096 zarejestrowanych w repertoriach „S” oddziałowych komisji postępowaniach przygotowawczych Zk, Zn i Zi, kwalifikacji prawnej czynu oraz podstawach i sposobie zakończenia postępowania przygotowawczego w tym informacje o skierowanych aktach oskarżenia. Dodatkowo baza zawiera uzupełniane w dalszym ciągu dane odnoszące się do osób pokrzywdzonych oraz informacje wskazujące na referentów postępowań.

Prokuratorzy Głównej Komisji opiniowali 13 projektów wewnętrznych uregulowań prawnych Instytutu Pamięci Narodowej, tj. projektów zarządzeń Prezesa oraz Dyrektora Generalnego.

W następstwie wystąpienia Ministra Sprawiedliwości, skierowanego do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, prokuratorzy Głównej Komisji zgłosili także uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Prokuratorzy uczestniczyli również w konsultacjach prowadzonych przez Kancelarię Prezydenta z Instytutem Pamięci Narodowej w zakresie opracowywanego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, prace te są w dalszym ciągu kontynuowane.

Przedstawione dane o funkcjonowaniu w 2014 r. Komisji Ścigania wskazują na stabilizację poziomu pracy prokuratorów w stosunku do lat ubiegłych i postępującą redukcję korpusu prokuratorskiego.

Biuro Lustracyjne Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

W 2014 roku działania biura były zdominowane przez wybory do parlamentu europejskiego i wybory samorządowe. W następstwie wyborów samorządowych do biura wpłynęło 68 535 oświadczeń. Oświadczenia te będą od początku 2015 r wstępnie weryfikowane i wprowadzane do elektronicznej bazy oświadczeń. Niezależnie od oświadczeń składanych w związku z wyborami po wstępnej weryfikacji przyjęto i zarejestrowano w bazie „Oświadczenia” 1 785 nowych oświadczeń. W 8 522 sprawach zainicjowano procedury weryfikujące prawdziwość oświadczeń lustracyjnych .

Prokuratorzy skierowali 175 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanego oświadczenia i przedstawili 5 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych. W 210 sprawach zapadły prawomocne orzeczenia sądowe, w tym 157 orzeczeń uznających, że kwestionowane oświadczenia lustracyjne są niezgodne z prawdą.

W minionym roku oddziałowe biura lustracyjne zainicjowały 8 522 nowych postępowań mających na celu weryfikację prawdziwości złożonych oświadczeń. Zakończono łącznie 9 758 sprawy, w tym:

- skierowano 175 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanych oświadczeń,
- skierowano 5 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych prowadzonych na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej; w 2014 r. od osób zainteresowanych wpłynęło do sądów 9 wniosków o wszczęcie postępowania autolustracyjnego w tym trybie; w 6 sprawach sąd odmówił wszczęcia postępowania,
- wydano 9 418 zarządzeń o pozostawieniu spraw bez dalszego biegu wobec braku wątpliwości co do zgodności z prawdą badanych oświadczeń,
- w 152 sprawach wydano zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez dalszego biegu z innych przyczyn (np. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 wobec śmierci osoby lustrowanej i inne),
- 8 spraw wykreślono jako załatwione w inny sposób (np. przekazano według właściwości do innego biura).

Powyższe dane obrazuje tabela.

Informacje o wpływie i załatwieniu spraw Ppl za 2014 r.

miesiąc	pozostalosc z poprzedniego okresu	wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust. 5)	odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	etap postępowania				zakończenie			
						sprawy, w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust. 3 ustawy o IPN	ilość zapytań skierowanych w kwerendach szczegółowych (łącznie)	ilość przesłuchanych świadków	stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17 § 1 pkt 11 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
styczeń	4782	1031	1272	0	0	29	1802	64	0	11	1250	10	1
luty		960	1046	0	0	22	1902	98	0	13	1000	33	0
marzec		823	894	4	0	38	1657	98	0	20	868	5	1
kwiecień		872	806	1	2	31	1567	76	0	20	783	3	0
maj		745	840	0	0	28	1332	79	1	17	790	31	1
czerwiec		712	1054	0	0	19	1407	50	0	8	1013	32	1
lipiec		684	793	0	0	25	1739	72	0	21	768	3	1
sierpień		691	829	0	0	22	1025	70	0	15	810	4	0
wrzesień		694	733	0	0	18	1001	88	0	7	712	12	2
październik		346	466	3	3	22	393	91	1	11	446	7	1
listopad		372	395	1	1	16	732	35	1	13	377	4	0
grudzień		592	630	0	0	19	1077	62	2	19	601	8	0
RAZEM	X	8522	9758	9	6	289	15634	883	5	175	9418	152	8

Statystyka obciążenia w 2014 r. w oddziałowych biurach lustracyjnych

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Liczba spraw zarejestrowanych – stan na 1.01.2014r.	Liczba spraw zarejestrowanych w 2014 r.	Liczba postępowań prowadzonych w okresie od 1.01 do 31.12.2014r.	Liczba spraw zalatwionych w 2014 r.	Liczba prokuratorów OBL – stan na 31.12.2014 r.	Obciążenie jednego prokuratora d/f	Średnie zalatwienie spraw przez prokuratora e/f
a	b	c	d	e	f	g	h
Białystok	598	713	1311	971	2	655,5	485
Gdańsk	339	631	970	833	2	485	416,5
Katowice	494	998	1492	1067	3	497	355,6
Kraków	927	650	1577	1035	3	525,6	345
Lublin	149	510	659	462	1	659	462
Łódź	440	1114	1554	918	2	777	459
Poznań	303	1453	1756	1329	2	878	664,5
Rzeszów	391	809	1200	869	3	400	289,6
Szczecin	539	475	1014	805	2	507	402,5
Warszawa	309	667	976	751	3	325	250
Wrocław	293	502	795	718	2	397,5	359
Razem	4782	8522	13304	9758	25	532	390

*w rubryce „f” odnotowano liczbę prokuratorów faktycznie wykonujących obowiązki

W toku prowadzonych czynności, weryfikujących prawdziwość badanych oświadczeń lustracyjnych, przesłuchano łącznie 883 świadków. Zgodnie z treścią art. 52e, ust. 3 ustawy o IPN-KŚZpNP do 289 osób, których oświadczenia analizowano, skierowano pismo informujące o możliwości złożenia wyjaśnień.

Informacje o wpływie i załatwieniu spraw według oddziałów

OBL	pozostalosc z poprzedniego okresu	wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust. 5)	odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	etap postępowania				zakończenie			
						sprawy, w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust. 3 ustawy o IPN	ilość zapytań skierowanych w kwerendach szczegółowych (łącznie)	ilość przesłuchanych świadków	stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17 § 1 pkt 11 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Białystok	598	713	971	0	0	29	1800	50	1	14	951	3	2
Gdańsk	339	631	833	0	1	33	126	83	0	29	799	5	0
Kraków	927	650	1035	0	0	44	669	69	1	20	966	48	0
Katowice	494	998	1067	0	0	39	893	99	1	24	991	51	0
Lublin	149	510	462	0	0	12	2146	29	0	11	446	5	0
Łódź	440	1114	918	1	0	22	1154	110	0	15	893	10	0
Poznań	303	1453	1329	0	0	24	4186	103	1	11	1308	7	2
Rzeszów	391	809	869	0	0	14	1411	164	0	11	856	2	0
Szczecin	539	475	805	3	1	27	812	40	0	16	782	6	1
Warszawa	309	667	751	5	4	17	751	70	1	4	735	10	1
Wrocław	293	502	718	0	0	28	1686	66	0	20	691	5	2
RAZEM	4682	8522	9758	9	6	289	15634	883	5	175	9418	152	8

Zbiorcze koszty zakończonych postępowań w 2014 r. (wezwania, zwroty kosztów dojazdu dla świadków, opinie biegłych) kształtowały się następująco:

**Koszty postępowań prowadzonych i zakończonych
w oddziałowych biurach lustracyjnych**

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Poniesione koszty postępowań
Białystok	5 1962
Gdańsk	54 558,17
Katowice	37 512,70
Kraków	41 581,64
Lublin	12 732,99
Łódź	25 231,77
Poznań	36 418,28
Rzeszów	25 892,04
Szczecin	22 712,34
Warszawa	18 100
Wrocław	17 315,01
Razem	344 016,94

Na uwagę zasługuje także fakt, że w okresie sprawozdawczym odnotowano znaczny wzrost ilości zapadających orzeczeń sądowych, w tym łącznie 210 orzeczeń prawomocnych. Wśród tych orzeczeń w 157 sprawach stwierdzono niezgodność z prawdą złożonych i analizowanych przez sąd oświadczeń lustracyjnych. W 4 sprawach sąd podzielił stanowisko prokuratora Biura Lustracyjnego, złożone w trybie art. 20 ust. 5a ustawy lustracyjnej i orzekł o zgodności z prawdą złożonych oświadczeń (postępowania autolustracyjne).

W 44 przypadkach sąd orzekł o zgodności z prawdą złożonych oświadczeń lustracyjnych, nie podzielał stanowiska zajmowanego przez prokuratora Biura Lustracyjnego.

W 2014 r. nie zapadło żadne orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania lustracyjnego po rozpoznaniu wniosku prokuratora.

W okresie sprawozdawczym prokuratorzy skierowali 43 apelacje od zapadłych orzeczeń sądów I instancji, Sądy Apelacyjne jako sądy odwoławcze uwzględniły 21 apelacji, 3 apelacje nie zostały rozpoznane do końca 2014 r. Odnotowano także 5 spraw zwróconych w trybie art. 345 k.p.k. przez sądy I instancji do biur celem uzupełnienia postępowania przygotowującego postępowanie lustracyjne. W 2 sprawach prokuratorzy skierowali zażalenie na powyższe decyzje i w obu sprawach sąd odwoławczy utrzymał zaskarżone decyzje w mocy.

Sprawy przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego

W roku sprawozdawczym kontynuowano postępowania przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego. Nadal zawieszony był bieg 6 spraw zalegających w sądach okręgowych w Gdańsku, Warszawie i Katowicach z uwagi na stan zdrowia lustrowanych. Zapadły także prawomocne orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, i Sądu Okręgowego w Katowicach.

Nadal prowadzone są 3 sprawy z wniosku Rzecznika Interesu Publicznego przed Sądem Okręgowym w Krakowie, Sądem Okręgowym w Katowicach i Sądem Okręgowym w Warszawie.

Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi Biura Lustracyjnego

W roku sprawozdawczym prokurator Biura Lustracyjnego (centrali) opracował i skierował do Prokuratora Generalnego 5 projektów kasacji w celu wystąpienia przez niego do Sądu Najwyższego, zgodnie z treścią art. 21b, ust. 6 ustawy lustracyjnej. Prokurator Generalny nie przychylił się do tych wniosków i odstąpił od skierowania kasacji do Sadu Najwyższego.

W 2014 roku prokurator Biura Lustracyjnego występował także przed Sądem Najwyższym w 9 rozprawach związanych z kasacjami złożonymi przez obrońców lustrowanych.

W 6 sprawach Sąd Najwyższy oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne, w 3 sprawach uchylił orzeczenia Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Biuro Lustracyjne wdrożyło zwierzchni nadzór służbowy w 29 sprawach i kontynuowało bieg 236 spraw objętych nadzorem w 2013 r. Każdorazowo były to postępowania, w toku których zgromadzony materiał dowodowy - a przede wszystkim dokumenty archiwalne - wskazywał na uzasadnioną wątpliwość co do zgodności z prawdą badanego oświadczenia. Przeprowadzono także kontrole bieżące w oddziałowych biurach lustracyjnych w Szczecinie, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu. W toku tych wyjazdów skontrolowano 110 spraw. W ramach pracy Wydziału prokurator biura wspólnie z pracownikami Sekcji Analityczno – Studyjnej, dokonał kontroli i analizy 9 474 zarządzeń wydanych przez prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych (wydanych w okresie 2013/2014), pod kątem ujawnienia nowych zapisów świadczących o ewentualnej współpracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa PRL (nieujętych w zarządzeniach). W części przypadków podjęto się samodzielnie uzupełnienia kwerendy. W następstwie tej analizy w 45 sprawach sformułowano uwagi dotyczące kwerendy, zalecono uzupełnienie bądź

poprawienie (kwerenda była uzupełniania również samodzielnie przez Sekcję Analityczno-Studyjną), wskazano działania, które winny zostać podjęte w ślad za jej uzupełnieniem.

Wspólnie z pracownikami sekcji analityczno-studyjnej przeprowadzono pełną kwerendę lustracyjną dotyczącą 40 osób. Zgromadzone materiały przekazano do właściwych miejscowo oddziałowych biur lustracyjnych w celu podjęcia decyzji co do dalszych czynności. Ponadto dokonywano szeregu bieżących analiz i konsultacji dla okręgowych biur lustracyjnych w trwających postępowaniach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że rzeczywiste przyczyny długotrwałości postępowań w przeważającej mierze miały charakter obiektywny i należały do nich:

- obszerność materiału dowodowego, szeroki zakres kwerendy archiwalnej, znaczna ilość jednostek podlegających analizie,
- oczekiwanie na uzyskanie opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego,
- oczekiwanie na realizację czynności w ramach pomocy prawnej (przesłuchanie świadków),
- poszukiwanie miejsca pobytu świadków- byłych funkcjonariuszy SB,
- znaczny wzrost obciążenie obowiązkami służbowymi w okresie wyborów samorządowych.

Prokurator Generalny

Andrzej Seremet